TERRY PRATCHETT

BĂRBAŢI SUB ARME

editura rao

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
PRATCHETT, TERRY
Bărbaţi sub arme / Terry Pratchett; trad.: Alice Popescu. — Bucureşti: Editura RAO, 2015
ISBN 978-606-609-765-9

I. Popescu, Alice (trad.)

821.111-31=135.1

Editura RAO
Str. Bârgăului, nr. 9-11, Bucureşti, România
www.raobooks. com
www.rao.ro

TERRY PRATCHETT
Men at arms
© Terry and Lyn Pratchett 1993
Publicat pentru prima dată de Victor Gollancz Ltd, Londra
Toate drepturile rezervate

Traducere din limba engleză
ALICE POPESCU

©Editura RAO, 2013
Pentru versiunea în limba română

2015

ISBN 978-606-609-765-9

Caporalul Morcove, din Garda Oraşului Ankh-Morpork (Patrula de Noapte), se aşează la masă, în cămaşă de noapte, luă creionul, îi supse capătul câteva clipe, apoi scrise:

Dragă Mamii şi Tatii,

Ei iată încă o Veste Memorabilă, căci am fost avansat Caporal!! Asta înseamnă încă cinci dolari în plus pe lună plus pe lângă asta un surtuc nou cu, două galoane pe el. Şi o insignă nouă de aramă! Este o Mare responsabilitate!! Toate astea din cauză că am primit recruţi noi fiindcă Patricianul care, după cum vam informat anterior este conducătorul oraşului, afost de acord că Garda trebuie să reflecte înfăţişarea etnică a Oraşului...

Morcove facu o pauză, privind pe ferestruica prăfuită a dormitorului său, la lumina înserării care se furişa peste râu. Apoi se aplecă din nou deasupra hârtiei.

...ceea ce eu nam înţeles prea bine dar probabil are dea face cu fabrica de cosmetice a lui Grabpot Trăsnetaprig, piticul. Iar Căpitanul Vimes despre care va-m scris deseori părăseşte, Garda ca să se căsătorească şi să Devină un Domn şi, toţi îi dorim numai fericire, el ma învăţat Tot ce Ştiu mai puţin, ce am învăţat eu singur. Facem chetă ca săi luăm un Cadou Surpriză, mam gândit la un ceas din astea noi care n-au nevoie de demoni ca să meargă şi am putea scrie pe dos ceva ca de pildă „Un ceas dela,

Vechii tăi Prieteni din Gardă[1]“, ăsta-i un Calanbur sau Joc de Cuvinte. Nu ştiu cine va fi noul căpitan, Serg. Colon zice că dacă-i el o să Demisioneze, Caporalul Nobbs…

Morcove privi din nou pe geam. Fruntea lui mare şi onestă se încreţi de efort, în timp ce-şi storcea creierii să găsească ceva pozitiv de spus despre caporalul Nobbs.

…e mai potrivit în actualul său Rol, iar eu n-am destulă vechime în Gardă. Aşa că va trebui să Aşteptăm şi vom Vedea…

La începutul afacerii a fost, cum deseori se-ntâmplă, o moarte. Şi o înmormântare, într-o dimineaţă de primăvară, cu o pâclă atât de deasă pe pământ, încât curse în groapă, iar sicriul fu coborât într-un nor.

Un maidanez mic şi cenuşiu, gazdă a atâtor boli câineşti asortate, încât era înconjurat de-un norişor de praf, privea impasibil de pe grămada de pământ.

Diverse mătuşi în vârstă plângeau. Dar Edward d’Eath[2] nu plângea, din trei motive. Era fiul cel mare al mortului, al treizeci şi şaptelea lord d’Eath, şi Nu Se Cădea ca un d’Eath să plângă; era — abia de curând, diploma nici nu se uscase de tot — un Asasin, şi asasinii nu plângeau când murea cineva, că altfel ar fi trebuit s-o ţină tot aşa; şi era furios. De fapt, era

[1] 'Joc de cuvinte în engleză: „watch” înseamnă şi ceas de mână, şi gardă, cart, a supraveghea, (n.tr.)

[2] Joc de cuvinte: d'Eath = death, însemnând moarte (n.tr.)

turbat de furie.

Furios că fusese nevoit să împrumute bani pentru înmormântarea asta ieftină. Furios pe vreme, pe cimitirul ăsta vulgar, pe felul în care zgomotul de fond al oraşului nu se schimbase în niciun fel, nici măcar pentru un asemenea eveniment. Furios pe istorie. Nu astfel fuseseră orânduite lucrurile.

Nu aşa ar fi trebuit să fie.

Privi, dincolo de fluviu, la silueta masivă şi mohorâtă a Palatului, şi furia lui se facu ghem, devenind o lentilă.

Edward fusese trimis la Breasla Asasinilor fiindcă aceasta avea cea mai bună şcoală pentru cei al căror rang social e considerabil mai ridicat decât inteligenţa. Dacă ar fi fost educat ca bufon, ar fi inventat satira şi ar fi scornit lucruri periculoase despre Patrician. Dacă ar fi fost educat ca hoţ[3], ar fi intrat prin efracţie în Palat şi-ar fi furat ceva de mare valoare de la Patrician.

Dar… el fusese trimis la Asasini…

În acea după-amiază, vându ce mai rămăsese din moşiile d'Eath şi se înscrise din nou la şcoala Breslei.

La programul de doctorat.

Obţinu punctajul maxim, pentru prima dată în istoria Breslei. Şefii lui îl considerau un om ce merită ţinut sub observaţie şi anume pentru că avea el ceva care-i neliniştea până şi pe asasini, preferabil de la distanţă.

[3] Dar unui *gentleman* nici nu i-ar *trece prin cap* să se facă hoţ.

În cimitir, unicul gropar astupa groapa care era cel din urmă loc de odihnă al bătrânului d’Eath.

I se părea că-i trec nişte gânduri prin cap. Sunau cam aşa:

E vreo şansă să fie vreun os pe-acolo? Nu, nu, scuze, asta a fost de prost gust, uită că am spus-o. Dar ai sendvişuri cu friptură de vită în chestia aia, cutia ta cu mâncare, cumîizice. Ce-ar fi să-i dai unul căţelului drăguţ de colo?

Omul se sprijini în cazma şi se uită înjur.

Maidanezul cenuşiu îl privea cu atenţie.

Şi spuse: Ham?

Edward d’Eath avu nevoie de cinci luni până să găsească ceea ce-i trebuia. Căutarea era îngreunată de faptul că *nu ştia* ce caută, ştia doar că va recunoaşte acel lucru când îl va găsi. Edward credea cu tărie în Destin. Oamenii ca el aşa fac de obicei.

Biblioteca Breslei era una dintre cele mai mari din oraş. În ceea ce priveşte anumite domenii mai specializate, era cea mai mare. Acestea se refereau la regretabila scurtime a vieţii omeneşti şi la mijloacele de a o realiza.

Edward petrecea mult timp acolo, deseori pe treapta cea mai de sus a unei scăriţe, deseori înconjurat de nori de praf.

Citi toate lucrările cunoscute despre armamente. Nu ştia ce caută, dar găsi informaţia, într-o notiţă de pe marginea unui

tratat, altfel foarte incorect şi plicticos, despre balistica arbaletelor. O copie cu mare atenţie.

Edward petrecea mult timp şi printre cărţile de istorie. Breasla Asasinilor era o asociaţie de gentlemeni de viţă nobilă, şi oamenii de felul lor privesc întreaga istorie consemnată ca pe un fel de registru de pedigree. Biblioteca Breslei avea foarte multe cărţi de istorie, şi o întreagă galerie de portrete de regi şi regine[4], iar Edward d'Eath ajunsese să le cunoască feţele aristocratice mai bine decât pe a sa. Acolo-şi petrecea pauzele de masă.

Mai târziu, s-a spus că în perioada aceea a fost supus unei influenţe nefaste. Dar secretul poveştii lui Edward d'Eath era că nu a primit niciun fel de influenţă din afară, decât dacă vrem să o luăm în seamă pe cea a tuturor acelor regi morţi. Nu a fost influenţat decât de el însuşi.

Aici greşesc oamenii. Indivizii nu sunt membri deplini ai neamului omenesc de la natură, decât din punct de vedere biologic. Au nevoie să fie înghiontiţi de colo colo de mişcarea browniană a societăţii, care e un mecanism prin care oamenii îşi amintesc neîncetat unii altora că sunt… în fine… oameni.

Iar el se ghemuia, înfaşurându-se în spirală, spre interior, aşa cum se întâmplă de obicei în asemenea cazuri.

Nu avusese un plan. Se retrăsese doar, cum

[4] Dedesubtul cărora deseori se găseau mici plăcuţe discrete, purtând numele persoanei care-i ucisese. Aceasta era, în fond, galeria de portrete a *Asasinilor.*

fac cei care se simt atacaţi, pe o poziţie mai uşor de apărat, în speţă, trecutul, şi apoi se întâmplă ceva care avu asupra lui Edward acelaşi efect pe care l-ar avea găsirea unui plesiozaur în havuzul din grădină asupra unui cercetător al reptilelor fosile.

Ieşise afară, într-o după-amiază călduroasă, clipind în soare, după o zi petrecută în compania gloriei defuncte, şi văzuse chipul trecutului cum se plimba pe stradă, dând amical din cap către trecători.

Nu se putuse controla. Strigase:

— Hei, tu! Ci-cine eşti?

Trecutul răspunsese:

— Caporalul Morcove, domnule. Patrula de Noapte. Sunteţi domnul d’Eath, nu-i aşa? Vă pot fi de folos?

— Cum? Nu! Nu. Vezi-ţi de treabă!

Trecutul zâmbi şi-l salută din cap, apoi porni din nou, spre viitor.

Morcove îşi luă ochii de la perete.

> Am cheltuit trei dolari pe un iconograf care, e o cutie cu un drăcuşor înăuntru care pictează poze ale lucrurilor, sunt la mare Modă. Alăturat vă trimit poze cu camera mea şi prietenii mei din Patrulă, Nobby e cel care face un Semn Umeristic dar în fond e un Diamant Neşlefuit şi are suflet bun.

Se opri din nou. Morcove le scria celor de acasă cel puţin o dată pe săptămână. Aşa făceau de obicei piticii. Morcove avea doi metri înălţime,

dar fusese crescut ca pitic, şi apoi crescuse mai departe ca om. Eforturile literare nu-i stăteau în fire, dar el persevera.

Vremea, scrise el, cu migală şi atenţie, e în continuare Foarte Călduroasă.

Lui Edward nu-i venea să creadă. Consultă cronicile. Le consultă din nou. Puse întrebări şi, fiindcă erau întrebări destul de nevinovate, oamenii îi dădură răspunsuri. În final, îşi luă o vacanţă şi plecă în munţii Vârfu Berbecelui, unde investigaţii atente îl conduseră la minele piticeşti din jurul Capului de Aramă, şi de acolo la un aparent banal luminiş dintr-o pădure de fag unde, într-adevăr, după câteva minute de săpături atente, găsi urme de cărbune.

Îşi petrecu o zi întreagă acolo. La sfârşit, când puse cu grijă frunzele putrede la loc, se convinsese.

Ankh-Morpork avea din nou un rege.

Şi aşa era *drept*. Şi mâna *Sorţii* fusese cea care făcuse ca Edward să observe asta *exact* când avea Planul formulat. Şi era *drept* să fie mâna *Sorţii*, iar oraşul va fi *Salvat* de la prezentul său ticălos de către *gloriosul* său trecut. El avea *Mijloacele*, şi avea şi *Scopul*. Şi aşa mai departe… Gândurile lui Edward sunau deseori aşa.

Era în stare să gândească în *italice*. Asemenea oameni trebuie ţinuţi sub observaţie.

Preferabil, de la o distanţă sigură.

Ma interesat scrisoarea voastră în care scriaţi că au fost oameni care au venit şiau întrebat de mine, e Uluitor, sunt abia de cinci minute în Oraş şi deja sunt Celbru.

M-am bucurat tare mult să aud că aţi deschis puţul nr. 7. Să Ştiţi că deşi sunt foarte fericit aici îmi e dor de Vremurile Bune de acasă. Câteodată în ziua mea liberă merg să şed într-o pivniţă şimi dau în cap cu mânerul toporului dar Nu e La fel.

Sper ca prezenta săvă găsească sănătoşi, al vostru credincios,

Fiul vostru, adoptat, iubitor,

Morcove.

Împături scrisoarea, puse pozele înăuntru, o sigila cu nişte ceară de lumânare pe care-o apăsă la locul ei cu degetul mare, şi-o puse în buzunarul de la pantaloni. Poşta piticească spre munţii Vârfu Berbecelui era de încredere. Din ce în ce mai mulţi pitici veneau să lucreze în oraş şi, fiindcă piticii sunt foarte conştiincioşi, mulţi dintre ei trimit bani acasă. Din această cauză, poşta piticească e cât se poate de sigură, fiindcă e bine păzită. Piticii sunt foarte ataşaţi de aurul lor. Orice tâlhar care le-ar cere „banii sau viaţa” ar face bine să-şi ia un scaun pliant, nişte sendvişuri şi ceva de citit, cât ţine dezbaterea.

Apoi Morcove se spălă pe faţă, îşi puse cămaşa şi pantalonii de piele şi zalele deasupra, îşi încopcie platoşa şi, cu coiful sub braţ, ieşi vesel în stradă, gata să dea piept cu orice i-o rezerva viitorul.

Aceasta era o altă încăpere, altundeva.

Era o odaie puchinoasă, cu tencuiala măcinată pe pereţi, cu tavanul lăsat ca salteaua unui obez. Iar mobila o făcea şi mai înghesuită.

Era mobilă veche, de bună calitate, dar locul ei nu era acolo. Mobila asta s-ar fi potrivit în săli înalte, cu ecou. Aici se sufoca. Erau scaune de stejar negru. Erau servante lungi. Era până şi o armură. Abia mai rămânea loc pentru cei o jumătate de duzină de oameni sau cam pe-acolo care şedeau la masa enormă. Abia mai rămânea loc pentru masă.

Într-un colţ întunecat, ticăia un ceasornic.

Perdelele grele, de catifea, erau trase, deşi mai era destulă lumină afară. Atmosfera era înăbuşitoare, atât de la căldura zilei, cât şi de la lumânările din lanterna magică.

Singura lumină venea de la ecran, care, în acea clipă, înfăţişa un profil foarte bine redat al lui Morcove Ironfoundersson.

Mica, dar foarte selecta adunare îl privea cu expresia grijuliu inexpresivă a acelora care sunt aproape convinşi că gazdei îi lipsesc mai multe doage, dar o suportă, fiindcă tocmai au terminat de mâncat şi ar fi nepoliticos să plece atât de devreme.

— Şi ce? zise unul dintre ei. Cred că l-am mai văzut umblând prin oraş. Ce-i cu asta? E doar un gardist, Edward.

— Bineînţeles. Era esenţial să fie astfel. O poziţie umilă în societate. Se p-potriveşte pe deplin tiparului clasic.

Edward d’Eath făcu un semn. Cu un declic, altă placă de sticlă fu pusă pe poziţie.

— Aceasta n-a fost pictată după natură. Regele P-paragore. E iconograma unui portret vechi. Acesta — *clic!* — e Regele Veltrick III. După alt portret. Aceasta e Regina Alguinna a IV-a… Remarcaţi linia bărbiei? Aici — *clic!* — e o monedă de şapte penny din vremea domniei lui Webblethorpe cel Comatos, din nou remarcaţi detaliile bărbiei şi structura osoasă în general, iar acesta — clic! — e… un vas cu flori răsturnat. N-nemţişori, am impresia. De ce e aşa?

— Aă, iertaţi-mă, domnu’ Edward, îmi mai rămăseseră nişte plăci şi demonii nu erau obosiţi aşa că…

— Următorul diapozitiv, te rog. Şi pe urmă poţi să ne laşi.

— Da, domnu’ Edward.

— Să te prezinţi la torţionarul de serviciu.

— Da, domnu’ Edward.

Clic!

— Şi aici e o imagine foarte bună bravo, B-blenkin — a bustului Reginei Coanna.

— Mulţumesc, domnu’ Edward.

— Totuşi, dacă se vedea mai mult din faţă, am fi putut fi mai siguri de asemănare. Dar e destul, cred. Poţi să pleci, Blenkin.

— Da, domnu’ Edward.

— Să-ţi ia niţel din urechi, aş zice.

— Da, domnu’ Edward.

Servitorul închise respectuos uşa după el, apoi coborî la bucătărie, scuturând din cap cu

tristeţe. De ani de zile, familia d’Eath nu-şi mai putea permite un torţionar propriu. Va trebui, de dragul băiatului, să se descurce singur, de bine-de rău, cu un cuţit de bucătărie.

Musafirii aşteptau să ia cuvântul gazda, dar el nu prea părea să vrea s-o facă, deşi, cu Edward, câteodată era greu să-ţi dai seama. La emoţii, căpăta nu atât un defect de vorbire, cât pauze prost plasate, de parcă, din când în când, creierul îi trecea temporar gura pe linie moartă.

Până la urmă, cineva din public spuse:

— Foarte bine. Şi ce vrei să spui cu asta?

— Aţi văzut asemănarea. Nu e ev-evident?

— Ei, haide acuma…

Edward d’Eath trase spre sine o servietă de piele şi începu să-i dezlege curelele.

— Dar, dar băiatul a fost adoptat de pitici discieni. L-au găsit prunc, în pădurile din munţii Vârfu Berbecelui. Era lângă nişte că-căruţe în flăcări, cadavre, genul ăsta de lucruri. Atac al ba-bandiţilor, se pare. Piticii au găsit o sabie printre rămăşiţe. Acum o are el. O sabie foarte *veche*. Şi e mereu ascuţită.

— Ei şi? Lumea e plină de săbii vechi. Şi de tocile.

— Aceasta fusese foarte bine ascunsă într-una din căruţe, care se sfărâmase. Ciudat. Te-ai fi aşteptat să fie pusă la îndemână, nu? Să fie folosită? Într-un teritoriu plin de b-bandiţi? Şi apoi băiatul a crescut, şi… Destinul… face în aşa fel încât el şi sabia lui să ajungă în Ankh-Morpork, iar acum e aici, gardist în Patrula de

Noapte. Nu mi-a venit să cred!

— Dar tot nu e…

Edward ridică palma o clipă, apoi scoase un pacheţel din servietă.

— Am făcut ce-cercetări amănunţite, ştiţi, şi am reuşit să găsesc locul unde s-a produs atacul. O căutare atentă în ţărână a scos la iveală cuie vechi de căruţă, câteva monede de aramă şi în nişte cărbune de lemn… asta.

Lungiră cu toţii gâturile, să vadă.

— Pare să fie un inel.

— Da. E, e, e pătat la suprafaţă, bineînţeles, altfel l-ar fi o-observat cineva mai înainte. Probabil a fost ascuns undeva în căruţă. Am pus să fie p-parţial curăţat. Se poate desluşi inscripţia. Acum, *acesta* este un inventar ilustrat al bijuteriilor casei regale de Ankh, care datează din anul A-M 907, domnia regelui Tyrill. Pot, vă rog, să vă atrag a-atenţia asupra micii verighete din colţul din stânga jos al paginii? Veţi vedea că artistul a desenat cu multă hă-hărnicie inscripţia.

Trecură mai multe minute până când toată lumea examină inscripţia. Erau persoane bănuitoare de la natură. Cu toţii erau descendenţi ai unor oameni pentru care suspiciunea şi paranoia fuseseră trăsături de mare valoare ca să poată supravieţui.

Fiindcă erau, cu toţii, aristocraţi. Nu se afla printre ei niciunul care să nu ştie numele stră-stră-străbunicului lui sau ei şi de ce boală ruşinoasă murise.

Abia terminaseră o cină nu-foarte-bună, dar

care fusese totuşi însoţită de câteva vinuri vechi şi notabile. Veniseră pentru că îl cunoscuseră toţi pe tatăl lui Edward, iar familia d'Eath era un neam vechi şi mare, deşi acum scăpătaseră de tot.

— Aşa că, vedeţi dumneavoastră, zise Edward cu mândrie, dovezile sunt copleşitoare. Avem un rege!

Musafirii lui încercară să-şi evite unii altora privirile.

— Credeam că vă veţi bucura, zise Edward.

Până la urmă, lordul Rust[5] fu cel care dădu glas nerostitului consens. În ochii lui albaştri oţel nu era loc pentru milă, care nu era o calitate bună pentru supravieţuire, dar, câteodată, puteai risca niţică blândeţe.

— Edward, zise el, ultimul rege de Ankh-Morpork a murit cu secole în urmă.

— Executat de t-trădători!

— Chiar dacă un descendent ar putea fi găsit, sângele regal ar fi cam diluat acum, nu crezi?

— Sângele regal *nu poate* fi di-diluat!

Ah, gândi lordul Rust. Deci e genul *ăla*. Tânărul Edward crede că atingerea unui rege vindecă scrofulele, de parcă ar fi un soi de unguent cu sulf. Tânărul Edward crede că nu există lac de sânge atât de mare încât să nu merite să te scalzi în el ca să aduci pe tron regele de drept, nici o faptă prea ruşinoasă ca s-o comiţi în apărarea coroanei. E un romantic, de

[5] Rugină (n.tr.)

fapt.

Lordul Rust nu era romantic. Casa Rust se adaptase secolelor postmonarhice din Ankh-Morpork cumpărând, vânzând, închiriind, cultivându-şi relaţiile şi făcând ceea ce a făcut întotdeauna aristocraţia, adică folosind orice vânt prielnic ca să supravieţuiască.

— Mă rog, poate, admise el, cu tonul blând al unuia care încearcă să convingă un sinucigaş să se dea jos de pe pervaz, dar trebuie să ne punem întrebarea: oare are Ankh-Morpork în acest moment *nevoie* de un rege?

Edward îl privi ca pe un nebun.

— Nevoie? *Nevoie?* Când frumosul nostru oraş tânjeşte sub călcâiul ti-tiranului?

— A. Vrei să spui Vetinari.

— Nu vedeţi ce i-a făcut oraşului?

— E un omuleţ foarte dezagreabil şi parvenit, zise lady Selachii, dar n-aş spune că terorizează prea mult, de fapt. Nu propriu-zis.

— Trebuie să-i recunoşti meritele, zise Vicontele Slater, oraşul funcţionează. Mai mult sau mai puţin. Sunt oameni sau ce-or fi care-şi fac treaba.

— Străzile sunt mai sigure decât erau pe vremea lordului Snapcase cel Nebun, zise lady Selachii.

— Mai si-sigure? Vetinari a inventat Breasla Hoţilor! strigă Edward.

— Da, da, sigur, foarte reprobabil, bineînţeles. Pe de altă parte, o modestă cotizaţie anuală şi poţi umbla în siguranţă…

— El ne-ar spune, zise lordul Rust, că dacă tot ai criminalitate, cel puţin să fie organizată.

— Mie mi se pare, zise vicontele Slater, că toţi tipii ăia de la Bresle îl suportă fiindcă oricine altcineva ar fi mai rău, nu? În mod sigur am avut unii foarte… dificili înainte. Îşi mai aduce aminte cineva de lordul Winder Homicidul?

— Sau lordul Hermoni cel Alienat, zise lord Monflathers.

— Lordul Scapula Râzătorul, zise lady Selachii. Un om cu un simţ al umorului foarte *ascuţit*.

— Acuma, nici Vetinari… e ceva la el nu tocmai… începu lordul Rust.

— Ştiu ce vrei să spui, zise vicontele Skater. Nici mie nu-mi place cum ştie întotdeauna ce gândeşti încă înainte să fi gândit.

— Toată lumea ştie că Asasinii i-au stabilit preţul la un milion de dolari, zise lady Selachii. Atât ar costa să fie ucis.

— Nu poţi să nu te gândeşti, zise lordul Rust, că ar costa mult mai mult de-atât să te asiguri că rămâne mort.

— Zei mari! Unde mai e mândria? Unde e onoarea?

Ceilalţi tresăriră vizibil când ultimul lord d’Eath sări de pe scaun.

— Vă auziţi ce spuneţi? Vă rog? Uitaţi-vă la voi. Cine dintre voi nu şi-a văzut numele dezonorat de când a trecut vremea regilor? Nu vă mai amintiţi ce fel de oameni v-au fost strămoşii?

Dădu rapid un ocol mesei, astfel încât ei trebuiau să se întoarcă dacă voiau să-l vadă. Întinse un deget mânios.

— Tu, lord Rust! Strămoşul tău a fost c-creat Baron după ce a ucis, de unul singur, treizeci şi şapte de klatchieni, fiind el înarmat cu nimic altceva decât cu un ac cu gămălie, nu-i aşa?

— Da, dar…

— Tu, domnule… Lord Monflathers! Primul Duce a condus şase sute de oameni la o glorioasă şi epică în-înfrângere, în Bătălia de la Quirm! Asta nu înseamnă nimic? Şi tu, lord Venturii, şi tu, Sir George… staţi în vechile voastre case din Ankh, cu numele voastre vechi şi averile voastre vechi, în vreme ce Breslele — *Bresle!* Gloate de negustori şi muncitori! Breslele, vă zic, au un cuvânt de spus în c-conducerea oraşului!

Din doi paşi, ajunse la bibliotecă şi aruncă pe masă un imens volum, legat în piele, răsturnând paharul lordului Rust.

— *Anuarul Nobilimii de Twurp!* strigă el. Cu toţii avem pagini în el! Ne aparţine! Dar omul ăsta v-a hipnotizat! Vă asigur că e făcut din carne şi oase, e un simplu muritor! Nimeni nu îndrăzneşte să-l înlăture fiindcă c-cred că asta ar face să le fie niţeluş mai rău! Zei din ceruri!

Ascultătorii lui arătau mohorâţi. Era adevărat, bineînţeles… dacă voiai s-o iei aşa. Şi, venind de la un tânăr emfatic şi holbat, suna şi mai rău.

— Da, da, vremurile bune de odinioară. Turle maiestuoase şi steaguri şi cavalerism şi de-astea, zise vicontele Skater. Doamne cu pălării lungi şi ţuguiate. Tipi în armuri, care se trosnesc unii pe alţii, şi-aşa mai departe. Dar, ştii, trebuie să ţinem pasul cu vremurile…

— A fost o epocă de aur, zise Edward.

Dumnezeule, gândi lordul Rust. El *chiar* crede asta.

— Vezi tu, dragă băiete, zise lady Selachii, nişte asemănări întâmplătoare şi o bijuterie — nu înseamnă mare lucru de fapt, nu crezi?

— Dădaca mea îmi spunea, interveni vicontele Skater, că un adevărat rege poate scoate o sabie dintr-o stâncă.

— Ha, da, şi să vindece mătreaţa, zise lordul Rust. Asta-i o simplă legendă. Nu-i ceva *real.* Oricum, eu întotdeauna mi-am pus întrebări în legătură cu legenda aia. Ce-i aşa greu să scoţi sabia din stâncă? Ce a fost mai greu e deja făcut. Mai bine te faci util şi-l găseşti pe ăla de-a băgat sabia acolo, nu vi se pare?

Ceilalţi râseră uşuraţi. Asta fu ceea ce rămase în amintirea lui Edward. Totul se terminase cu râsete. Nu râseseră de el, propriu-zis, dar el era genul de om care se ofensează de la orice fel de râs.

Zece minute mai târziu, Edward d’Eath era singur.

Ce *relaxaţi* sunt în privinţa asta. Adaptare la progres, auzi! Se aşteptase la mai mult din partea lor. La mult mai mult. Îndrăznise să spere

că ar putea fi însufleţiţi de îndrumarea lui. Se închipuise pe sine la comanda unei armate…

Blenkin intră, cu paşi mărunţi şi respectuoşi.

— I-am condus pe toţi la ieşire, domnu’ Edward.

— Mulţumesc, Blenkin. Poţi strânge masa.

— Da, domnu’ Edward.

— Ce s-a întâmplat cu onoarea, Blenkin?

— Nu ştiu, domnule. N-am luat-o eu.

— N-au vrut să a-asculte.

Edward şedea lângă focul muribund, cu un exemplar jerpelit din *Succesiunea în Ankh-Morpork*, de Thighbiter[6], deschis în poală. Regi şi regine, demult răposaţi, îl priveau de-acolo cu reproş.

Şi totul s-ar fi putut termina aici. De fapt, aici s-a şi terminat, în milioane de universuri. Edward d’Eath îmbătrâni şi obsesia i se transformă într-un fel de nebunie livrescă, de tipul mănuşi-cu-degetele-tăiate şi pâslari, şi deveni expert în familii regale, deşi nimeni altcineva nu află vreodată asta, căci el rareori ieşea din casă. Caporalul Morcove deveni sergentul Morcove şi la împlinirea vremii muri în uniformă, la vârsta de şaptezeci de ani, ca urmare a unui neverosimil accident în care era implicat un furnicar.

Într-un milion de universuri, subagenţii Cuddy şi Detritus n-au căzut prin spărtură. Într-un milion de universuri, Vimes n-a găsit ţevile.

[6] Muşcă-Coapsă, nume piticesc (n.tr.)

(Într-un univers bizar, dar teoretic posibil, sediul Gărzii a fost redecorat în culori pastel de către o tornadă mai ciudată, care a reparat de asemenea şi clanţa şi-a mai făcut şi alte trebuşoare casnice pe-acolo.) Într-un milion de universuri, aceasta a fost o carte foarte scurtă.

Edward aţipi, cu cartea pe genunchi, şi visă. Visă o luptă glorioasă. „Glorios” era un alt cuvânt important din vocabularul lui, ca şi „onoare”.

Dacă trădătorii şi oamenii fără cuvânt nu vor să vadă adevărul, atunci el, Edward d’Eath, va fi degetul Sorţii.

Problema cu Soarta, bineînţeles, e că rareori e atentă unde-şi bagă degetul.

Căpitanul Sam Vimes, din Garda Oraşului Ankh-Morpork, (Patrula de Noapte), şedea în curent, în anticamera sălii de audienţe a Patricianului, purtând cea mai bună pelerină a lui, cu platoşa lustruită şi coiful pe genunchi.

Privea ţeapăn peretele.

Ar fi trebuit să fie fericit, îşi spunea el. Şi era. Într-un fel. Categoric. Plesnea de fericire.

Urma să se însoare peste câteva zile.

Nu va mai fi gardist.

Va fi un domn, cu mult timp liber.

Îşi scoase insigna de aramă şi-o lustrui absent cu marginea pelerinei. Apoi o ridică, privind cum se reflectă lumina de suprafaţa patinată. Scria: AMCW[7] nr. 177. Se întrebase de multe ori câţi gardişti mai purtaseră acea insignă

[7] Ankh-Morpork City Watch – Garda oraşului Ankh-Morpork (n.tr.)

înaintea lui.

Ei, acum o s-o poarte cineva după el.

Acesta e Ankh-Morpork, Oraşulu Celor O Miie de Surprize (conform ghidului publicat de Breasla Negustorilor). Ce poţi să spui mai mult? O urbe răsfirată, căminul a un milion de oameni, cel mai mare oraş al Lumii Disc, aşezat de o parte şi de alta a fluviului Ankh, un curs de apă atât de noroios, încât părea să curgă cu fundu-n sus.

Şi vizitatorii întreabă: cum poate exista un oraş atât de mare? Ce îl ţine în viaţă? Din moment ce are un râu pe care îl poţi mesteca, de unde-şi ia apa de băut? Care e, de fapt, baza economiei sale urbane? Cum se face că, în ciuda tuturor probabilităţilor, *funcţionează?*

Bine, de fapt vizitatorii nu prea întreabă asta. De obicei, pun întrebări de genul „Încotro sunt… ăăă… ştii matale, domnişoarele, hă?”

Dar dacă ar încerca să gândească o clipă cu creierul, aşa ar spune.

Patricianul de Ankh-Morpork se rezemă de spătarul austerului său scaun cu zâmbetul radios al unui om foarte ocupat care, la sfârşitul unei zile încărcate, a găsit scris în agendă: „7.00-7.05 — Fii Vesel şi Relaxat şi Prietenos cu Ceilalţi.”

— Ei, bineînţeles, m-a întristat primirea scrisorii tale, căpitane…

— Da, să trăiţi, zise Vimes, în continuare la fel de înlemnit ca un depozit de mobilă.

— Te rog ia loc, căpitane.

— Da, să trăiţi.

Vimes rămase în picioare. Era o chestiune de mândrie.

— Dar, evident, te înţeleg. Moşiile Ramkin sunt foarte întinse, mi se pare. Sunt sigur că lady Ramkin va aprecia mâna dumitale fermă.

— Domnule?

Căpitanul Vimes, de câte ori se găsea în prezenţa conducătorului oraşului, îşi fixa privirea într-un punct aflat la un picior deasupra şi la o şchioapă în stânga capului acestuia.

— Şi, bineînţeles, vei fi un om foarte bogat, căpitane.

— Da, să trăiţi.

— Sper că te-ai gândit la asta. Vei avea noi responsabilităţi.

— Da, să trăiţi.

Patricianul îşi dădu seama că el duce în spinare ambele capete ale conversaţiei. Îşi frunzări hârtiile de pe birou.

— Şi, bineînţeles, acum va trebui să promovez pe altcineva ca ofiţer-şef al Patrulei de Noapte, zise Patricianul. Ai vreo sugestie, căpitane?

Vimes păru să coboare de pe ce nor o fi fost acela pe care-i sălăşluise mintea. Asta era *treabă de Gardist*.

— Păi, nu Fred Colon... El e sergent de la natură...

Sergentul Colon, din Garda Oraşului Ankh-

Morpork (Patrula de Noapte), trecu în revistă feţele atente ale noilor recruţi.

Suspină. Îşi aducea aminte de prima lui zi aici. De bătrânul sergent Wimbler. Ce mai tiran! Cu vorba ca loviturile de bici! Dacă ar fi trăit moşul, să vadă *asta...*

Cum îi zicea? A, da. Procedură de angajare cu acţiune afirmativă, sau aşa ceva. Liga Siliconică Antidefaimare se ţinuse de capul Patricianului, şi acum...

— Mai încearcă o dată, subagent Detritus, zise el. Şmecheria e să-ţi opreşti mâna chiar deasupra urechii. Hai, ridică-te de pe jos şi mai încearcă o dată salutul. Ia să vedem... Subagent Cuddy?

— Prezent!

— Unde?

— În faţa dumneavoastră, dom’sergent.

Colon privi în jos şi se dădu un pas înapoi. Curba mai mult decât îndestulătorului său pântec se retrase, dezvăluind chipul ridicat al subagentului Cuddy, cu expresia lui săritoare şi inteligentă şi-un ochi de sticlă.

— A. Bine.

— Sunt mai înalt decât par.

— O, zei, gândi Colon, abătut. Dacă-i aduni şi-i împărţi la doi, îţi ies doi oameni normali, doar că oamenii normali nu se înrolează în Gardă. Un trol şi-un pitic. Şi asta nu-i partea cea mai rea...

Vimes bătu darabana cu degetele pe birou.

— Deci, Colon nu, zise el. Nu mai e tânăr. Ar

cam fi vremea să rămână la sediul Gărzii şi să ţină documentele la zi. În plus, în materie de însărcinări, are o porţie zdravănă.

— Sergentul Colon a avut întotdeauna porţii zdravene, mi se pare, zise Patricianul.

— Cu noii recruţi, vreau să spun, zise Vimes, cu subînţeles. Vă aduceţi aminte, domnule? Cei pe care mi-aţi spus că-s obligat să-i accept? adăugă el, în intimitatea propriului său cap. Că doar nu era să-i trimiţi la Patrula de bineînţeles. Şi nici ticăloşii ăia de la Garda Palatului nu i-ar fi luat. O, nu. Puneţi-i la Patrula de Noapte, că aia oricum e o bătaie de joc şi n-o să-i vadă mai nimeni. Nimeni important, în orice caz.

Vimes cedase numai fiindcă ştia că nu vor fi multă vreme problema lui.

Nu c-ar fi fost speciist, îşi zicea el. Dar Garda era o slujbă pentru bărbaţi.

— Ce zici de caporalul Nobbs? zise Patricianul.

— Nobby?

Vizualizară amândoi imaginea mentală a caporalului Nobbs.

— Nu.

—Nu.

— Atunci, bineînţeles, există — zâmbi Patricianul caporalul Morcove. Un tânăr de nădejde. Deja şi-a făcut un nume, din ce aud.

— Asta-i… adevărat, zise Vimes.

— Acum e ocazia pentru o nouă promovare, poate? Aş pune preţ pe sfatul dumitale.

În mintea lui Vimes prinse formă o imagine a caporalului Morcove…

— Aceasta, zise caporalul Morcove, e poarta dinspre Miez. A întregului oraş. Asta păzim noi.

— Împotriva a ce? întrebă subagenta Angua, ultima dintre noii recruţi.

— A, ştii tu. Hoarde barbare, războinici tribali, armate banditeşti… lucruri de-astea.

— Cum? Doar noi?

— Noi? O, nu! Morcove râse. Asta ar fi o prostie, nu crezi? Nu, dacă vezi aşa ceva venind, tot ce ai de făcut e să suni din clopot cât de tare vrei.

— Şi ce se întâmplă atunci?

— O să vină sergentul Colon, şi Nobby şi ceilalţi, în fuga mare, cât de repede pot.

Subagenta Angua scrută orizontul neguros.

Şi zâmbi.

Morcove roşi.

Gardista Angua învăţase salutul din prima. Nu i se dăduse încă o uniforma completă, nu se putea face asta până când cineva nu lua un, s-o spunem pe-a dreaptă, un *pieptar* de armură să-l ducă la moş Remitt, armurierul, ca să-l lărgească bine de tot *aici* şi *aici*, şi niciun coif din lume n-ar fi fost în stare să acopere toată coama aceea de păr blond-cenuşiu, dar, îşi dădea Morcove seama, Angua oricum n-ar fi avut nevoie de toate astea. Oamenii vor sta la coadă ca să-i aresteze ea.

— Şi ce facem acum? întrebă ea.

— Avansăm înapoi spre sediul Gărzii, presupun, zise Morcove. Sergentul Colon probabil ţine acum raportul de seară.

Şi „avansatul” îl stăpânea. E un mers special, inventat de agenţii de teren din întregul multivers o ridicare blândă a tălpii, o balansare atentă a gambei, un pas de voie care poate fi susţinut ceas după ceas, stradă după stradă. Subagentul Detritus nu va fi în stare să înveţe „avansatul” încă o bucată bună de vreme de-acum încolo, sau cel puţin nu până când nu încetează să se mai facă singur K.O. de câte ori salută.

— Sergentul Colon, zise Angua. El e cel gras, da?

— Exact.

— De ce are o maimuţă dresată?

— Ah, zise Morcove. Cred că te referi la caporalul Nobbs…

— E om? Are o faţă ca un desen din puncte!

— Are, într-adevăr, o vastă colecţie de bube, bietul om. Face nişte giumbuşlucuri cu ele. Tu doar să ai grijă să nu te afli niciodată între el şi o oglindă.

Nu era multă lume pe stradă. Era prea cald, chiar şi pentru o vară ankh-morporkeză. Căldura radia din toate suprafeţele. Râul se furişa ursuz pe fundul albiei, ca un student pe la ora 11. Cei care nu aveau treburi urgente pe-afară se ascundeau prin pivniţe şi ieşeau doar noaptea.

Morcove trecea pe străzile răscoapte cu un aer de proprietar şi o uşoară patină de sudoare-a

frunţii şi schimba din când în când câte-un salut cu cineva. Toată lumea îl cunoştea pe Morcove. Era uşor de recunoscut. Nimeni altcineva n-avea doi metri înălţime şi părul roşu ca focul. În plus, umbla de parcă oraşul îi aparţinea lui.

— Cine era omul ăla cu faţă de granit pe care l-am văzut la sediul Gărzii? întrebă Angua, cum avansau ei pe strada Lată[8].

— Ala era trolul Detritus, zise Morcove. Pe vremuri era cam infractor, dar acum, că-i face curte lui Ruby, ea i-a zis că trebuie să...

— Nu, *omul* ăla, zise Angua, învăţând, ca atâţia alţii, că Morcove cam avea probleme cu metaforele.

— Cu faţa ca trăs... cu faţa ca a cuiva foarte nemulţumit.

— A, acela a fost căpitanul Vimes. Dar el n-a fost *niciodată* mulţumit, cred eu. La sfârşitul săptămânii demisionează şi se însoară.

— Nu pare prea fericit de asta, zise Angua.

— N-aş putea spune.

— Nu cred că-i plac noii recruţi.

Cealaltă chestie în legătură cu Morcove era că era incapabil să mintă.

— Păi, nu-i prea plac trolii, zise el. N-am putut scoate o vorbă de la el în ziua în care a trebuit să punem anunţul de recrutare pentru un trol. Şi pe urmă a trebuit să luăm şi un pitic, altfel ieşea cu bucluc. Bine, şi eu sunt pitic, dar piticii de pe-aici nu mă cred.

— Nu, serios? zise Angua privind în sus spre

[8] Broad Way (n.tr.)

el.

— Mama m-a născut prin adopţie.

— Oh. Da, dar eu nu sunt *nici* trol, *nici* pitică, zise Angua cu dulceaţă în glas.

— Nu, dar eşti o…

Angua se opri.

—Asta era, serios? Sfinte Sisoe! Suntem în secolul Vulpii Zburătoare, în caz că nu ştii. Zei din ceruri, chiar aşa gândeşte?

— E mai de modă veche.

— Fosilă, aş zice.

— Patricianul a spus că trebuie să fie reprezentate şi grupurile minoritate, zise Morcove.

— Grupuri minoritare!

— Îmi pare rău. Oricum, mai sunt doar câteva zile…

De vizavi de ei se auzi zgomot de lemne frânte. Se întoarseră şi zăriră cum o siluetă ţâşneşte dintr-o tavernă şi sprintează pe stradă, urmărită îndeaproape — vreo câţiva paşi, cel puţin de un om gras, cu şorţ.

— Stai! Stai! Hoţ fără permis!

— Ah, zise Morcove.

Şi traversă, cu Angua urmându-l nonşalantă, pe când omul cel gras încetini de la alergare la legănat-ca-raţa.

— ’Neaţa, dom’ Flanel, zise el. Probleme?

— Mi-a luat şapte dolari, dar n-a arătat permisul de Breasla Hoţilor! zise domnul Flanel. Vreau să ştiu ce-ai de gând să faci! Eu îmi plătesc impozitele!

— Ne vom lansa în urmărire neîntârziat, zise Morcove calm, scoţându-şi carnetul. Şapte dolari, aşa-i?

— Cel puţin paisprezece.

Domnul Flanel o privi pe Angua de sus până jos. Bărbaţii rareori pierdeau ocazia s-o facă.

— Ea de ce are coif? întrebă el.

— E recruta noastră, domnule Flanel.

Angua îi zâmbi domnului Flanel. El se dădu îndărăt.

— Dar e o…

— Trebuie să ţinem pasul cu vremurile, domnule Flanel, zise Morcove punând carnetul în buzunar.

Domnul Flanel îşi îndreptă din nou gândurile spre afaceri.

— Până una-alta, eu n-am să mai dau ochii cu cei opşpe dolari ai mei, zise el tăios.

— O, *nil desperandum*, domnule Flanel, *nil desperandum*, zise Morcove vesel. Haide, gardist Angua. Să avansăm în cercetările noastre.

Avansară înainte, în vreme ce Flanel se holba la ei cu gura căscată.

— Nu uitaţi de cei douăşcinci de dolari ai mei! strigă el.

—N-ai de gând să *fugi* după el? întrebă Angua, alergând ca să ţină pasul.

— N-are rost, zise Morcove păşind lăturiş într-un gang atât de îngust, încât abia dacă-l vedeai. Merse în pas de voie printre zidurile umede, înverzite de muşchi, în umbra deasă.

— O chestie interesantă, zise el. Pariez că

nu multă lume ştie că poţi ajunge în strada Zefirului direct din strada Lată. Poţi să întrebi pe cine vrei. O să-ţi spună că nu poţi ieşi din capătul celălalt al Aleii Cămăşii. Dar poţi, fiindcă n-ai nevoie decât să urci pe strada Mormius, şi-apoi te poţi strecura printre babalele *astea* şi să treci în Aleea Borborigmică — bune, nu, ia uite ce oţel fain — şi-am ieşit în Aleea Whilom…

Merse relaxat până în capătul aleii şi stătu acolo un timp, ascultând.

— Ce aşteptăm? întrebă Angua.

Se auziră paşi alergând. Morcove se rezemă de zid şi scoase un braţ afară, în strada Zefirului. Urmă o bufnitură. Braţul lui Morcove nu se mişcase nici atâtica. Trebuie să fi fost ca şi cum ai fi intrat cu capul într-o grindă.

Priviră în jos, la individul leşinat. În jurul lui, pe caldarâm, se rostogoleau dolari de argint.

— Vai de mine şi de mine! zise Morcove. Bătrânul Aici-ş-acum, săracul. Şi mi-a *promis* c-o să se lase. Ei, asta-i!

Îl apucă de un picior.

— Câţi bani sunt? întrebă el.

— Par să fie trei dolari, zise Angua.

— Bravo. Suma exactă.

— Nu, negustorul a zis…

— Haide. Înapoi la sediu. Hai, Aici-ş-acum. E ziua ta norocoasă.

— De ce e ziua lui norocoasă? întrebă Angua. A fost *prins*, nu?

— Da. De noi. Nu l-a găsit Breasla Hoţilor prima. Ei nu sunt aşa cumsecade ca noi.

Capul lui Aici-ş-acum ricoşa din pavea în pavea.

— Şterpeleşte trei dolari şi-apoi o întinde direct acasă, suspină Morcove. Asta-i Aici-ş-acum. Cel mai prost hoţ din lume.

— Dar ai spus Breasla Hoţilor…

— După ce o să stai aici o vreme, o să înţelegi cum merg lucrurile, zise Morcove.

— Capul lui Aici-ş-acum se izbi de bordură.

— Până la urmă, adăugă Morcove. Dar merg toate, serios. E uluitor. Totul merge. Aş vrea să nu meargă. Dar merge.

În vreme ce Aici-ş-acum căpăta o uşoară comoţie pe drumul spre siguranţa celulelor Gărzii, un clovn era ucis. Tocmai trecea printr-un gang cu deplina linişte a celui care-a achitat toată taxa Breslei Hoţilor pe anul în curs când o siluetă cu glugă îi ieşi în cale.

— Beano?

— A, bună… eşti Edward, da?

Silueta ezită.

— Tocmai mă întorceam la Breaslă, zise Beano.

Cel cu gluga dădu din cap.

— Te simţi bine? întrebă Beano.

Îmi pare rău de asta, zise el. Dar e pentru binele oraşului. Nu-i nimic pe-personal.

Păşi în spatele clovnului. Beano simţi o trosnitură, apoi universul său intern personal se debranşă.

Apoi se ridică în capul oaselor.

— Au, zise el. Asta doa…

Dar nu era aşa.

Edward d'Eath îl privea cu o expresie îngrozită.

— Oh… N-am vrut să te lovesc aşa de tare! Nu voiam decât să nu-mi stai în cale!

— Da' de ce a trebuit să mă loveşti?

Şi apoi asupra lui Beano se furişă simţământul că Edward nu se uita chiar la el, de fapt, şi în niciun caz nu-i vorbea lui.

Privi în jos, şi trăi acea senzaţie particulară cunoscută doar celor de curând morţi oroare faţă de ce vezi zăcând în faţa ta, urmată de întrebarea insistentă: şi-atunci cine-i ăsta care priveşte?

CIOC CIOC.

Ridică ochii.

— Cine-i acolo?

MOARTE.

— Moarte şi mai cum?

Se simţi o răceală în aer. Beano aşteptă. Edward îl plesnea disperat peste faţă… mă rog, peste ceea ce fusese până de curând faţa sa.

MĂ ÎNTREB… PUTEM ÎNCEPE DIN NOU? NU CRED CĂ-MI IESE BINE TREABA ASTA.

— Pardon? zise Beano.

— Îmi p-pare rău! gemu Edward. Am avut intenţii bune!

Beano îl privi cum îi… cum târăşte *trupul* de acolo.

— Nimic personal, cică, zise el. Ce mă bucur că n-a fost personal! Groaznic ar fi să mă fi

omorât fiindcă era *personal*.

DOAR CĂ MI S-A SUGERAT CĂ AR TREBUI SĂ FIU O PERSOANĂ MAI PRIETENOASĂ.

— Adică de ce? Mie mi se părea că ne înţelegeam bine. E foarte greu să-ţi faci prieteni în branşa mea. Şi în branşa ta la fel, presupun.

SĂ LE DAU VESTEA CU BLÂNDEŢE, CUM AR VENI.

— Acum umbli pe stradă, în clipa următoare, mort. De ce?

MAI BINE CONSIDERĂ-TE… DEZAVANTAJAT DIN PUNCT DE VEDERE DIMENSIONAL.

Umbra clovnului Beano se întoarse spre Moarte.

— *Despre ce* tot vorbeşti?

EŞTI MORT

— Da. Ştiu.

Beano se relaxă, renunţând să-şi mai facă griji în legătură cu ce se întâmplă într-o lume din ce în ce mai irelevantă. Moarte observase că oamenii deseori aşa făceau, odată depăşite momentele de zăpăceală iniţială. În fond, ce era mai rău se întâmplase deja. Cel puţin… dacă aveau cât de cât noroc.

DACĂ EŞTI AMABIL SĂ MĂ URMEZI…

— Vor fi tarte cu frişcă? Nasuri roşii? Jonglerii? E vreo şansă de pantaloni ca nişte saci?

NU.

Beano îşi petrecuse aproape întreaga lui viaţă scurtă în chip de clovn. Zâmbi amar, pe sub machiaj.

— Atunci îmi place.

Întâlnirea lui Vimes cu Patricianul se termină aşa cum se terminau toate aceste întâlniri, cu cel convocat plecând urmărit de bănuiala vagă, dar insistentă, că fusese cât pe-aci să nu scape cu viaţă.

Vimes o porni obosit să-şi viziteze viitoarea mireasă. Ştia unde s-o găsească.

Firma lăbărţată peste marile porţi duble, în strada Morfic, spunea: Aicea Sunt Dragoni.

Pe placa de bronz *de lângă* porţi scria: Adăpostul Rază-de-Soare pentru Dragoni Bolnavi, Ankh-Morpork.

Mai era şi-un dragon mic, jalnic şi gol pe dinăuntru, din mucava, care ţinea o cutie pentru colectă priponită de zid cu un lanţ greu, şi pe care scria: Nu-mi Lăsa Focul Să Se Stingă.

Aici îşi petrecea lady Sybil Ramkin majoritatea zilelor.

Era, după cum i se spusese lui Vimes, cea mai bogată femeie din Ankh-Morpork. De fapt, era mai bogată decât ar fi fost toate femeile din Ankh-Morpork dacă ar fi fost posibil să le amesteci şi să faci una singură din toate.

Urma să fie o nuntă ciudată, spunea lumea. Vimes îşi trata superiorii sociali cu o antipatie aproape făţişă, fiindcă femeile îi dădeau dureri de cap, iar bărbaţii, mâncărimi la pumni. Iar Sybil Ramkin era ultima supravieţuitoare a uneia dintre cele mai vechi familii din Ankh. Dar soarta îi adusese la un loc, ca surcelele într-un vârtej,

iar ei cedaseră în faţa inevitabilului…

Când era copil, Vimes credea că bogaţii mănâncă din farfurii de aur şi trăiesc în palate de marmură. Acum învăţase ceva nou: cei foarte, *foarte* bogaţi îşi pot permite să fie săraci. Sybil Ramkin trăia în acel soi de sărăcie care era accesibilă doar celor foarte bogaţi, o sărăcie abordată, cum ar veni, din cealaltă direcţie. Femeile care erau doar înstărite făceau economii şi cumpărau rochii de mătase tivite cu perle şi dantelă, dar lady Ramkin era atât de bogată, încât îşi permitea să umble prin palat în cizme de cauciuc şi cu o fustă de tweed care fusese a maică-sii. Era atât de bogată, încât îşi permitea să se hrănească cu biscuiţi şi sendvişuri cu brânză. Era atât de bogată, încât locuia în trei camere dintr-un conac care avea treizeci şi patru; restul casei era plin cu mobilă foarte scumpă şi foarte veche, acoperită cu cearşafuri, să nu se prăfuiască.

Motivul pentru care cei bogaţi erau atât de bogaţi, raţiona Vimes, era că reuşeau să cheltuiască mai puţin.

Uite, cizmele, de pildă. El câştiga treizeci şi opt de dolari pe lună, plus sporurile. O pereche de cizme de piele cu adevărat bune costa cincizeci de dolari. Dar o pereche de cizme convenabile, care erau bunicele vreme de-un sezon, apoi lăsau apa să intre şiroaie, după ce se tocea cartonul, costa cam zece dolari. Vimes mereu cumpăra tipul ăsta de cizme, şi le purta până când tălpile ajungeau atât de subţiri, încât

îşi putea da seama în ce punct al oraşului se află, noaptea pe ceaţă, doar după cum simţea pavelele sub picior.

Dar şpilul era că nişte cizme bune te ţineau ani în şir. Un om care-şi putea permite să dea cincizeci de dolari avea o pereche de cizme care-i ţineau picioarele tot uscate şi peste zece ani, în vreme ce unul sărac, care nu-şi putea permite decât cizme ieftine, cheltuia în anii ăştia o sută de dolari pe cizme, *dar tot se uda la picioare*.

Aceasta era teoria „Cizma” despre injustiţia socio-economică a căpitanului Samuel Vimes.

Chestia era că Sybil Ramkin nu avea aproape niciodată nevoie să cumpere ceva. Conacul era plin de mobilă mare, solidă, cumpărată de strămoşii ei. Nu se uza niciodată. Avea casete întregi pline cu bijuterii care păreau să se fi acumulat, pur şi simplu, de-a lungul secolelor. Vimes văzuse o pivniţă de vinuri în care un regiment de speologi s-ar fi putut cu atâta plăcere îmbăta, încât nici nu le-ar fi păsat că se rătăcesc fără urmă.

Lady Sybil Ramkin trăia foarte confortabil, de pe-o zi pe alta, cheltuind, pe câte socotise Vimes, cam pe jumătate cât el.

Dar pentru dragoni cheltuia mult mai mult.

Adăpostul Rază-de-Soare pentru Dragoni Bolnavi era clădit cu pereţi foarte, foarte groşi şi un acoperiş foarte, foarte uşor, o particularitate arhitecturală întâlnită altminteri doar la fabricile de artificii.

Şi aceasta din cauză că starea naturală a

dragonului de mlaştină obişnuit e să fie bolnav cronic, iar starea naturală a unui dragon nesănătos e să fie laminat pe pereţii, podeaua şi tavanul oricărei încăperi în care se întâmplă să fie. Un dragon de mlaştină este un combinat chimic prost condus, de o instabilitate periculoasă şi la un pas de catastrofa. Un pas foarte mic.

A fost formulată o ipoteză, precum că obiceiul lor de a exploda violent atunci când sunt furioşi, agitaţi, speriaţi sau pur şi simplu plictisiţi este o trăsătură care a evoluat în scop de supravieţuire[9], ca să descurajeze prădătorii. Mâncaţi dragoni, proclamă aceasta, şi veţi avea o indigestie în cazul căreia se va aplica termenul „rază de detonare”.

În consecinţă, Vimes deschise uşa cu multă precauţie. Mirosul dragonilor îl învălui. Era un miros neobişnuit, chiar şi pentru Ankh-Morpork —lui Vimes îi amintea de o baltă în care se aruncaseră deşeuri alchimice ani de zile şi fusese drenată după aceea.

Din ţarcuri aflate de o parte şi de alta a cărării, dragoni mititei fluierau şi cârâiau la el. Câteva jeturi entuziaste de foc îi pârliră părul de pe pulpele goale.

Pe Sybil Rramkin o găsi împreună cu vreo două duduiţe oarecare, în pantaloni, care-o ajutau să conducă adăpostul; de obicei le chema

[9] Din punctul de vedere al speciei, ca întreg. Nu din punctul de vedere al dragonului care acum aterizează, făcut bucăţele, prin peisaj.

Sara sau Emma, iar lui Vimes i se păreau absolut identice toate. Se luptau cu ceea ce părea să fie un sac furios. Ea ridică privirea când îl simţi aproape.

— Ah, a venit Sam, zise ea. Fii un dulce, ţine asta.

Sacul îi fu împins în braţe. În aceeaşi clipă, o gheară sfâşie fundul sacului şi-i râcâi platoşa într-o încercare curajoasă de a-l eviscera. Din celălalt capăt se iţi un cap cu urechi ascuţite, doi ochi roşii strălucitori se fixară o clipă pe el, un bot zimţat cu colţi se căscă şi un val de vapori puturoşi se revărsă peste el.

Lady Ramkin îi înşfacă triumfătoare falca de jos şi-şi băgă celălalt braţ pân' la cot pe gâtlejul micuţului dragon.

— Te-am prins!

Se întoarse spre Vimes, care era încă înlemnit de uluire.

— Drăcuşorul de el nu voia să-şi ia tableta de calcar. Înghite. *Înghite!* Bravo! Cine-i băieţel cuminte? Poţi să-i dai drumul acum.

Sacul alunecă din mâna lui Vimes.

— Un caz grav de Gripă Fără Flacără, zise lady Ramkin. Sper că l-am prins la timp…

Dragonul sfâşie sacul, ieşi şi privi înjur după ceva de incinerat. Cu toţii se grăbiră să se dea la o parte.

Apoi i se încrucişară ochii şi sughiţă.

Tableta de calcar ricoşă — *ping* — de peretele opus.

— *Toată lumea la pământ!*

Se aruncară la adăpostul precar al unei adăpători şi-al unei grămezi de zgură.

Dragonul sughiţă din nou, apoi păru nedumerit.

Apoi explodă.

Când fumul se risipi, ei ridicară capetele şi priviră micul crater trist.

Lady Ramkin scoase o batistă din buzunarul salopetei ei din piele şi-şi suflă nasul.

— Caraghiosul ăla mic, zise ea. Ei, asta e. Tu ce mai faci, Sam? Ai fost la Havelock?

Vimes încuviinţă. Cât o trăi, se gândi el, n-o să se obişnuiască cu ideea că Patricianul de Ankh-Morpork avea un nume de botez, sau că îl cunoştea vreun om destul de bine încât să-i spună pe nume.

— M-am mai gândit, în legătură cu dineul ăsta de mâine, zise el, disperat. Ştii, mi-e imposibil să…

— Nu te prosti, zise lady Ramkin. O să-ţi placă. E timpul să cunoşti Lumea Bună. Ştii asta.

El dădu din cap îndurerat.

— Atunci o să te aşteptăm acasă, la ora opt, zise ea. Şi nu face faţa asta. O să te ajute enorm. Eşti un om mult prea bun ca să-ţi pierzi nopţile bântuind pe străzi ude, în beznă. E vremea să avansezi în societate.

Vimes voia să spună că-i place să bântuie pe străzile ude, în beznă, dar n-ar fi ajutat la nimic. Nu-i plăcea foarte tare. Era doar ceea ce făcuse întotdeauna. Avea aceleaşi sentimente faţă de insigna lui de gardist ca şi faţă de

propriul nas. Nu-i plăcea, nu-i displăcea. Era doar insigna lui.

— Aşa că poţi să-ţi vezi de treabă. O să ne distrăm grozav. Ai o batistă?

Vimes se panică.

— Cum?

— Dă-mi-o.

Ea i-o ţinu în dreptul gurii.

— Scuipă… ordonă ea.

Apoi îi şterse o mâzgăleală de pe obraz. Una dintre Emmele Interşanjabile scoase un chicotit abia auzit. Lady Ramkin o ignoră.

— Aşa, zise ea. Aşa e mai bine. Acum du-te şi fă străzile sigure pentru noi toţi. Şi dacă vrei să faci ceva cu adevărat util, ai putea să-l găseşti pe Chubby[10].

— Chubby?

— A fugit azi-noapte din ţarc.

— Un dragon?

Vimes gemu şi-şi scoase un trabuc ieftin din buzunar. Dragonii de mlaştină începuseră să devină o belea pentru oraş. Asta o supăra îngrozitor pe lady Ramkin.

Oamenii îi cumpărau când erau de o şchioapă şi erau un mijloc încântător de aprins focul şi apoi, după ce dădeau foc la mobilă şi lăsau găuri corozive în covor, podea şi tavanul de la etajul de dedesubt, îi dădeau afară, să se descurce singuri.

L-am salvat de la un fierar de pe strada

[10] Dolofanul (n.tr.)

Facilă[11], zise lady Ramkin. I-am spus, „omule, poţi să foloseşti şi dumneata o forjă, ca toată lumea”. Sărăcuţul.

— Chubby, zise Vimes. Ai un foc?

— Are zgardă albastră, zise lady Ramkin.

— Da, bine.

— O să se ţină după tine ca un mieluşel dacă va crede că ai un biscuit cu mangal să-i dai.

— Bine.

Vimes se căută prin buzunare.

— Sunt cam agitaţi, pe canicula asta.

Vimes se întinse spre un ţarc cu puişori şi luă de-acolo un dragonaş mic, care dădu încântat din aripioarele lui boante. Apoi scuipă un jet scurt de flacără albastră. Vimes trase repede un fum.

— Sam, tare-aş vrea să nu mai faci asta.

— Scuze.

Deci, dacă i-ai pune pe tânărul Morcove sau pe caporalul acela *simpatic*, Nobbs, să fie atenţi, poate…

— Nicio problemă.

Dintr-un motiv sau altul, lady Sybil, care avea vederea ageră în toate celelalte privinţe, continua să îl considere pe caporalul Nobbs un fel de derbedeu obraznic, dar care-ţi mergea la inimă. Asta îl nedumerise întotdeauna pe Vimes. Trebuie să fi fost atracţia contrariilor. Familia Ramkin era de neam mai înalt decât o clopotniţă în vârf de deal, pe când caporalul Nobbs fusese

[11] Easy Street este şi o expresie care înseamnă „a trăi pe picior mare", (n.tr.)

descalificat din cursa[12] rasei omeneşti, că dădea brânci.

Văzându-l pe Sam cum mergea pe stradă, în uniforma lui veche de piele şi zale ruginite, cu coiful înşurubat pe cap, simţind sub tălpile uzate ale cizmelor pavelele care-i spuneau că e pe Aleea Acre, nimeni n-ar fi crezut că îl are în faţa ochilor pe bărbatul care, foarte curând, se va însura cu cea mai bogată femeie din Ankh-Morpork.

Chubby nu era un dragon fericit.

Îi era dor de fierărie. Îi plăcuse foarte tare la fierărie. Avea cărbune de mâncat la discreţie, iar fierarul nu fusese un om rău. Chubby nu cerea multe de la viaţă, şi ce ceruse căpătase.

Pe urmă femeia aia mare îl luase de-acolo şi-l pusese într-un ţarc. Mai erau acolo şi alţi dragoni. Lui Chubby nu prea-i plăceau alţi dragoni. Şi lumea îi dăduse un soi de cărbune cu care nu era obişnuit.

Când cineva îl luase din ţarc, în puterea nopţii, Chubby fusese foarte mulţumit. Crezuse că se duce înapoi la fierar.

Acum îşi dădea seama că nu se va întâmpla asta. Era într-o cutie, îl tot zgâlţâiau, şi acum se înfuriase...

Sergentul Colon îşi făcu vânt cu clipboardul, apoi se încruntă la gardiştii prezenţi.

---

[12] *Race* înseamnă atât cursă, întrecere, cât şi rasă; autorul sugerează că Nobbs fusese „descalificat din rasa umană”, (n.tr.)

Tuşi.

— În regulă, atunci, zise el. Staţi jos.

— Stăm deja, Fred, zise caporalul Nobbs.

— Pentru tine, sunt dom' sergent, Nobby, zise sergentul Colon.

— Da' de ce tre' să stăm jos, oricum? Nu făceam aşa înainte. Mă simt ca un caraghios, să stau jos şi să te-ascult pe tine cum îi tot dai înainte cu…

— Tre' să facem după tipic, acum că suntem mai mulţi, zise sergentul Colon. Bun! Hm-hm. În regulă. OK. Azi le urăm bun venit în Gardă subagenţilor Detritus — *nu saluta!* — şi Cuddy, de asemenea subagentului Angua. Sperăm că veţi avea o lungă şi… Ce ai acolo, Cuddy?

— Cum? zise Cuddy, nevinovat.

— Nu pot să nu observ că ai în continuare ceea ce pare a fi o secure de aruncat cu două tăişuri, subagent, în pofida a ceea ce ţi-am relatat mai devreme despre regulamentul Gărzii.

— Armă culturală, dom' sergent? zise Cuddy, cu speranţă.

— Poţi s-o ţii la tine în fişet. Gardiştii poartă una sabie scurtă şi un baston.

Cu excepţia lui Detritus, adăugă el în gând. În primul rând, pentru că până şi cea mai lungă sabie ar fi arătat ca o scobitoare în mâna enormă a trolului, şi în al doilea rând, fiindcă până când nu se lămureşte cum e treaba cu salutatul, Colon n-avea de gând să vadă cum un membru al Gărzii îşi pironeşte propria mână de

propria ureche. El o să aibă un baston, şi să zică mersi şi de ăla. Chiar şi-aşa, probabil că o să se omoare singur în bătaie.

Troli şi pitici! Pitici şi troli! Nu merita el aşa ceva, nu la vârsta lui. Şi nici măcar nu era asta partea cea mai rea.

Tuşi din nou. Când citi mai departe de pe clipboard, o făcu în felul cântat al acelora care au învăţat vorbitul în public la şcoala primară.

— Bun, zise el cam nesigur. Scrie aici…

— Dom’ sergent?

— Unde-am… A, tu erai, caporal Morcove. Da?

— N-ai uitat ceva, dom’ sergent? zise Morcove.

— Nu ştiu, zise Colon, prudent. Am uitat?

— În legătură cu recruţii, dom’ sergent. Ceva ce le mai trebuie? îl ajută Morcove.

Sergentul Colon se scărpină la nas. Ia să vedem… fiecare primise, conform ordinelor permanente, contra semnătură, una cămaşă (zale), un coif (fier), una platoşă (fier) — cu excepţia subagentului Angua, căreia va trebui să i se facă una la comandă, şi subagentului Detritus, care semnase de primire pentru o piesă de armură, adaptată la repezeală, ce aparţinuse cândva unui elefant de luptă — un baston, stejar, una suliţă sau halebardă pentru urgenţe, una arbaletă, una clepsidră, una sabie scurtă (mai puţin subagentul Detritus), şi una insignă de Gardist, Patrula de Noapte, cupru.

— Cred că au luat tot, Morcove, zise el. Şi-

au semnat de primire. Până şi Detritus a găsit pe cineva să scrie un X pentru el.

— Mai trebuie să depună jurământul, dom' sergent.

— A. Ăă. Trebuie?

— Da, dom' sergent. Aşa-i legea.

Sergentul Colon păru încurcat. Probabil aşa o fi fost legea, e drept. Morcove se pricepea mult mai bine la de-astea. Ştia legile din Ankh-Morpork pe de rost. Era singurul care le ştia. Tot ce ştia Colon era că el nu depusese niciun jurământ când se înrolase, iar în ceea ce îl privea pe Nobby, singurul jurământ[13] pe care-l auzise de la el era ceva de genul „fir-ar a dracului de joacă de-a soldaţii".

— Bine, atunci, zise el. Acum o să, ăă, depuneţi jurământul... hm... şi caporalul Morcove o să vă arate cum. Ai, ăă, depus jurământul când te-ai înrolat, Morcove?

— O, da, dom' sergent. Doar că nu mi l-a cerut nimeni, aşa că l-am depus eu singur, aşa, pe şest.

— Da? Bun. Continuă, atunci.

Morcove se ridică în picioare şi-şi scoase coiful. Îşi netezi părul. Apoi ridică mâna dreaptă.

— Ridicaţi şi voi mâna dreaptă-n sus, zise el. Ăă... adică mâna de lângă subagent Angua, subagent Detritus. Şi repetaţi după mine...

Închise ochii şi buzele i se mişcară o clipă, de parc-ar fi citit ceva scris pe partea dinăuntru

[13] În engleză, „oath" înseamnă atât jurământ, cât şi înjurătură, (n.tr.)

a craniului.

— Eu virgulă paranteză dreaptă numele recrutului paranteză dreaptă virgulă…

Dădu din cap spre ei.

— Spuneţi şi voi.

Îi răspunse un cor de voci. Angua se străduia să nu râdă.

— …jur solemn pe paranteză dreaptă zeitatea preferată a recrutului paranteză dreaptă…

Angua n-avea destulă încredere în forţele proprii ca să-l privească în faţă pe Morcove.

— …să susţin Legile şi Ordonanţele oraşului Ankh-Morpork, să servesc încriederea puvlicului virgulă şi să proteguiesc supuşii Maiestăţei Sale Regele bară Regina paranteză ştergeţi varianta incorectă paranteză paranteză numele monarhului în funcţie paranteză…

Angua încercă să-şi fixeze privirea asupra unui punct, în spatele urechii lui Morcove. Colac peste pupăză, uruitul monoton, răbdător al lui Detritus era deja cu mai multe zeci de cuvinte în urma tuturor celorlalţi.

— …fără teamă virgulă favoritism virgulă sau îngrijire de sine punct şi virgulă să urmărescu răufăcătorii şi să ocrotescu pe cei nevinovaţi virgulă jertfindu-mi vieaţa dacă e nevoie în slujba mai înainte amintitei datorii virgulă aşa să-mi ajute paranteză zeitatea mai sus menţionată paranteză punct. Zeii să ocrotească pe Rege bară Regină paranteză ştergeţi varianta incorectă paranteză punct.

Angua se relaxă, recunoscătoare, apoi văzu expresia de pe faţa lui Morcove. Lacrimile care i se prelingeau pe obraz erau neîndoielnice.

— Ăă... bun... asta e, atunci, mulţumesc, zise sergentul Colon, după o vreme.

— *... o-cro-tesc pe cei ne-vi-no-vaţi vir-gu-lă...*

— În ritmul tău, subagent Detritus.

Sergentul îşi drese glasul şi privi din nou la clipboard.

— Acuma, pe Grabber Hoskins iar l-au eliberat de la închisoare, aşa că fiţi cu ochii-n patru, ştiţi cum face după ce-a băut un pahar, să sărbătorească, şi nenorocitul de Cărbunaru[14], trolul, a bătut patru oameni azi-noapte...

— *...în sluj-ba mai îna-inte amin-titei da-to-rii vir-gu-lă...*

— Unde-i căpitanul Vimes? se stropşi Nobby. El ar fi trebuit să facă asta.

— Căpitanul Vimes... se acomodează, zise sergentul Colon. Nu-i uşor să te-nveţi cu civilia. Aşa.

Aruncă din nou o privire la clipboard, şi apoi din nou la oamenii lui. Oameni... hah.

Buzele i se mişcară, numărând. Acolo, între Nobby şi Gardistul Cuddy, stătea un om foarte mic şi zdrenţăros, ale cărui plete şi barbă erau atât de lăieţe şi încurcate, încât arăta ca un dihor iţindu-se dintr-un tufiş.

— *...a-ju-te pa-ran-te-ză ze-i-ta-tea mai sus men-ţio-na-tă pa-ran-te-ză punct.*

[14] Coalface – Faţă-de-cărbune (n.tr.)

— O, nu, zise el. Ce cauţi aici, Aici-ş-acum? Mulţumesc, Detritus... *Nu saluta*... Poţi să stai jos acum.

— M-a arestat domnu' Morcove, zise Aici-ş-acum.

— Custodie protectoare, dom' sergent, zise Morcove.

— Iar?

Colon luă cheile celulelor din cuiul din spatele biroului şi i le aruncă hoţului.

— Fie. Celula Trei. Ia cheile cu tine, te strig eu dacă avem nevoie de ele înapoi.

— Eşti un prinţ, domnu' Colon, zise Aici-ş-acum, luând-o agale în jos pe scări, spre celule.

Colon scutură din cap.

— Cel mai de groază hoţ din lume, comentă el.

— Nu pare aşa grozav, zise Angua.

— Nu, vreau să spun cel mai *prost*, răspunse Colon, care nu se pricepe, adică.

— Ţi-aduci aminte când voia să se ducă în Dunmanifestin, să fure Secretul Focului de la zei? zise Nobby.

— Şi eu i-am spus: „Dar îl *avem*, Aici-ş-acum, de mii de ani îl avem", zise Morcove. Iar el a zis: „Aşa-i, deci acum are valoare de antichitate[15]!"

— Amărâtul, zise sergentul Colon. OK. Ce mai era acum... Da, Morcove?

---

[15] Degete-Mazda, primul hoţ al lumii, a fost cel care a furat focul de la zei. Dar nu l-a putut vinde. Era marfă prea fierbinte. S-a ars rău, la faza asta.

— Acum trebuie să ia Şilingul Regelui, zise Morcove.

— Da. Bine. OK.

Colon se scotoci prin buzunare şi scoase trei dolari ankh-morporkezi, mari cam cât paietele şi care aveau aproximativ acelaşi conţinut de aur ca şi apa de mare. Îi aruncă, unul câte unul, recruţilor.

— Asta se cheamă Şilingul Regelui, zise el. Nu ştiu de ce. Tre' să-l luaţi când vă înrolaţi. Aşa-i regulamentul, ştiţi. Arată că v-aţi înrolat.

O clipă păru ruşinat, apoi tuşi.

— Aşa. A, da. O gaşcă de bolo… nişte troli, se corectă el, ţin un soi de marş la vale pe strada Scurtă. Subagent Detritus — *nu-l lăsaţi să salute!* Bun. Despre ce-i vorba, ei?

— La troli Anul Nou, zise Detritus.

— Serios? Păi, acu' tre' să învăţăm despre chestiile astea, mă gândesc. Şi scrie aici că-i un miting de-al suge-pietre… de-al piticilor sau aşa ceva…

— E Ziua Bătăliei Văii Koom, zise gardistul Cuddy. O faimoasă victorie împotriva trolilor.

Arăta foarte plin de el, în măsura în care se putea vedea ceva de după barbă.

— Da? La noi căzut ambuscadă, mârâi Detritus, uitându-se urât la pitic.

— Ce? Trolii au fost ăia care… începu Cuddy.

— Tăceţi din gură, zise Colon. Uite ce, scrie aici… scrie aici că mitingul va merge… la deal pe strada Scurtă.

Întoarse foaia pe partea cealaltă.

— Scrie bine aici?

— Trolii merg într-un sens, piticii în celălalt? zise Morcove.

— Ei, asta-i o paradă care nu trebuie ratată, zise Nobby.

— Care-i problema? întrebă Angua.

Morcove dădu vag din mâini.

— Vai, vai! O să fie îngrozitor! Trebuie să facem ceva.

— Piticii şi trolii se înţeleg ca lemnul cu focul[16], zise Nobby. Aţi fost vreodată într-o casă care arde, domnişoară?

Faţa de obicei roşie a sergentului Colon devenise roz palid. Îşi încătărămă sabia la brâu şi-şi luă de jos bastonul.

— Ţineţi minte, zise el, tre' să fim atenţi ce facem pe-acolo.

— Da, zise Nobby, să fim atenţi şi să stăm pe-aici.

Ca să înţelegi de ce piticii şi trolii nu se împacă trebuie să te întorci destul de mult în trecut.

Se împacă precum brânza cu creta. Aproape exact ca brânza cu creta, de fapt. Una e organică, cealaltă nu, dar miroase niţel a brânză. Piticii îşi câştigă existenţa sfărâmând roci care au minerale valoroase înăuntru, iar formele de

[16] Expresia englezească „to get along like a house on fire", literal „se înţeleg ca o casă în flăcări", are sensul „se înţeleg de minune", (n.tr.)

viaţă pe bază de siliciu cunoscute sub numele de troli sunt, la urma urmei, roci care au minerale valoroase înăuntru. În sălbăticie, ei îşi mai şi petrec majoritatea orelor zilei în stare de latenţă, şi asta nu-i o stare sănătoasă pentru o rocă ce conţine minerale valoroase, dacă sunt pitici prin preajmă. Iar piticii urăsc trolii fiindcă, dacă tocmai ai găsit un filon interesant de minerale valoroase, îţi displac rocile care se ridică nitam-nisam în picioare şi-ţi smulg un braţ pentru că tocmai le-ai băgat târnăcopul în ureche.

Era vorba aici de o stare permanentă de vendetă inter-specifică şi, la fel ca toate vendetele adevărate, nu prea mai avea nevoie de un motiv ca să existe. Era suficient faptul că existase dintotdeauna[17]. Piticii îi urau pe troli fiindcă trolii îi urau pe pitici, şi viceversa.

Patrula se pitise în Aleea Trei Lămpi, cam pe la mijlocul străzii Scurte. Din depărtare, se auzeau pocnete de artificii. Piticii le foloseau ca să alunge duhurile rele din mină. Trolii le foloseau fiindcă aveau gust bun.

— Nu văd de ce să nu-i lăsăm să se bată şi să-i arestăm pe ăi de pierd, zise caporalul Nobbs. Aşa făceam de fiecare dată, înainte.

— Patricianul se atacă rău, dacă-s tulburări etnice, zise sergentul Colon mohorât. Devine tare sarcastic.

Un gând i se strecură în minte şi se mai lumină la faţă.

[17] Bătălia din Valea Koom e singura cunoscută în istorie în care ambele tabere au fost prinse în ambuscadă de adversari.

— Ai vreo idee, Morcove?

Apoi îl izbi un alt gând. Morcove era un flăcău tare simplu.

— Caporal Morcove?

— Dom’ sergent?

— Pune-i pe ăştia la punct, bine?

Morcove se iţi pe după colţ şi privi la zidurile umblătoare de pitici şi troli. Deja se văzuseră unii pe alţii.

— În regulă, dom’ sergent, zise el. Subagenţi Cuddy şi Detritus — *nu saluta!* —, veniţi cu mine.

— Nu poţi să-l laşi să meargă acolo! zise Angua. E moarte sigură!

— Are aşa un simţ al datoriei băiatul ăsta, zise caporalul Nobbs.

Apoi scoase un chiştoc extrem de mic de după ureche şi-şi aprinse un chibrit de talpa ghetei.

— Nu-ţi face griji, domnişoară, zise Colon. El…

— Subagent, zise Angua.

— Cum?

— Subagent, repetă Angua. Nu domnişoară. Morcove spune că n-am sex de niciun fel în timpul serviciului.

Pe fundalul tusei disperate a lui Nobby, Colon zise foarte repede:

— Ceea ce vreau să spun, subagent, e că tânărul Morcove are crismă. Grămezi de crismă.

— Crismă?

— Cu grămada.

Zgâlţâiala se oprise. Acum Chubby era foarte agasat. Foarte, foarte agasat.

Se auzi un fâsâit. O bucată de sac se dădu la o parte şi acolo, holbându-se la Chubby, era alt dragon mascul.

Care părea agasat.

Chubby reacţionă în singurul fel pe care-l ştia.

Morcove stătea în mijlocul străzii, cu braţele încrucişate, iar noii recruţi stăteau exact în spatele lui, încercând să ţină ambele tabere în mişcare sub ochi, în acelaşi timp.

Colon îl considera simpluţ pe Morcove. Deseori, la prima impresie, oamenii îl considerau pe Morcove cam simplu. Şi era.

Greşeala pe care-o făceau oamenii era să creadă că simplu înseamnă şi prost.

Morcove nu era prost. Era lipsit de ascunzişuri, şi cinstit, şi cumsecade şi onorabil în tot ce făcea. În Ankh-Morpork, de obicei, toate aceste lucruri ar fi dat oricum, la total, „prost”, şi în orice caz i-ar fi adus o speranţă de viaţă cam cât a unei meduze într-un furnal cu ardere forţată, dar mai existau şi alţi factori. Unul dintre aceştia era o directă a cărei forţă şi trolii învăţaseră s-o respecte. Celălalt era faptul că Morcove era, cu adevărat, aproape supranatural de agreabil. Se înţelegea bine cu oamenii, chiar şi atunci când îi aresta. Avea o memorie excepţională pentru nume.

Majoritatea tinerilor săi ani şi-i petrecuse într-o comunitate mică de pitici, unde abia dacă erau alte persoane pe care să le cunoşti. Apoi, deodată, se afla într-un mare oraş, şi a fost ca şi cum în el un talent aştepta să se desfăşoare. Şi se mai desfăşura încă.

Făcu, vesel cu mâna către piticii care se apropiau.

— ’Neaţa, domnule Cumblethigh! ’Neaţa, domnule Stronginthearm!

Apoi se întoarse şi făcu iar cu mâna trolului din frunte. Se auzi un pocnet când explodă o tiribombă.

— ’Neaţa, domnule Bauxită!

Îşi făcu mâinile pâlnie la gură.

— Dacă vreţi, vă rog, să vă opriţi şi să mă ascultaţi! mugi el.

Cele două marşuri într-adevăr se opriră, cu ceva ezitări şi îngrămădeală din partea celor din spate. Aveau de ales între a se opri sau a trece peste Morcove.

Dacă Morcove avea vreun defect minor, acesta era faptul că nu dădea atenţie detaliilor mărunte din jurul lui atunci când avea altceva pe cap. Aşa se face că o conversaţie care tocmai avea loc, pe şoptite, în spatele lui îi scăpă complet, pentru moment.

— ...ha! Ba chiar a fost ambuscadă! Şi maică-ta e-un minereu...

— Haideţi, domnilor, zise Morcove, pe un ton rezonabil şi prietenos, sunt sigur că nu-i nevoie de manierele astea belicoase...

— ...şi voi ambuscadă la noi! Stră-stră-străbunic meu fost la Vale Koom, el spus mie!

— ...în frumosul nostru oraş şi pe aşa o vreme minunată. Sunt nevoit să vă rog, ca buni cetăţeni ankh-morporkezi ce sunteţi...

— ...da? Şi tu ştii măcar cine-a fost taică-tu, serios?

— ...ca, deşi bineînţeles că trebuie să vă celebraţi mândrele tradiţii etnice, să luaţi de asemenea exemplu de la colegii mei ofiţeri aici prezenţi, care şi-au îngropat străvechile diferende...

— ...Strivesc eu cap la voi, pitici ticăloşi!

— ...de dragul binelui public...

— ...Pot să te bat cu-o mână legată la spate!

— ...al oraşului, a cărui insignă...

— ...Tu ocazie are! Eu leg AMÂNDDOUA mâini la tine!

— ...se simt mândri şi norocoşi să o poarte.

— Aah!

— Aaauu!

Morcove îşi dădu seama că aproape nimeni nu-i dădea atenţie. Se întoarse.

Subagentul Cuddy era cu capu-n jos, căci subagentul Detritus încerca să-l bată cu coifu-n pavaj, deşi, pe de altă parte, subagentul Cuddy folosea la maximum poziţia prin aceea că-l înşfacase pe subagentul Detritus de genunchi şi încerca să-l muşte de gleznă.

Cele două tabere îi priveau fascinaţi.

— Ar trebui să facem ceva! zise Angua, din

ascunzătoarea gardiştilor, pe alee.

— Păăăi, zise sergentul Colon tărăgănat, e cam gingaşă treaba asta etnică, în general.

— Foarte uşor poţi s-o zbârceşti, adăugă Nobby. Obraze subţiri, etnicii ăştia.

— Obraze subţiri? Încearcă să se *omoare* între ei!

— E chestie culturală, zise sergentul Colon, amărât. N-are sens să încercăm să le impunem cultura noastră, nu? Asta ar fi speciism!

Afară, în stradă, caporalul Morcove se făcuse foarte roşu la faţă.

— Dacă îi atinge pe oricare dintre ei cât de puţin, sub ochii tuturor prietenilor lor, zise Nobby, planul e să fugim cât ne ţin picioarele…

Pe gâtul de taur al lui Morcove, venele ieşeau în evidenţă, îşi înfipse mâna-n şold şi mugi:

— *Subagent Detritus! Salută!*

Ore-n şir pierduseră să-l înveţe. Creierul lui Detritus nu asimila uşor o idee, dar odată ce-o prinsese, nu-i mai dădea drumul.

El salută.

Cu mâna plină de pitic.

Aşa că salută ţinându-l de gât pe subagentul Cuddy, pe care-l proiectă în sus şi spre sine ca pe-o măciucă mică şi furioasă.

Sunetul întâlnirii celor două coifuri stârni ecouri printre clădiri şi fu urmat, o clipă mai târziu, de zgomotul prăvălirii amândurora la pământ.

Morcove îi împunse pe amândoi cu vârful

sandalei.

Apoi se întoarse şi se-ndreptă spre manifestanţii pitici, tremurând de furie.

Pe alee, sergentul Colon îşi sugea, îngrozit, muchia coifului.

— Aveţi *arme*, nu-i aşa? mârâi Morcove către o sută de pitici. Recunoaşteţi! Dacă piticii care au arme nu le aruncă în clipa asta, întregul alai, şi vreau să spun *întregul* alai, va fi băgat la beci! Vorbesc serios!

Piticii din primul rând făcură în pas îndărăt. Se auzi un clinchet trist, de obiecte metalice căzând pe jos.

— Pe toate, zise Morcove. Şi dumneata, ăla cu barbă neagră, care încerci să te ascunzi în spatele domnului Hamslinger[18]! Te *văd*, domnule Stronginthearm[19]! Pune-o *jos*. Nu amuzi pe nimeni!

— O să moară, nu-i aşa? zise Angua.

— Ştii, e nostim, zise Nobby. Dacă noi am încerca aşa ceva, am ajunge carne tocată. Dar lui pare să-i iasă.

— Crismă, zise sergentul Colon, pe care-l lăsaseră picioarele, şi se sprijinea de un zid.

— Vrei să spui charisma? zise Angua.

— Da. Una dintre chestiile alea. Da.

— Cum reuşeşte?

— Nu ştiu, zise Nobby. Poate fiindcă-i un băiat tare simpatic?

Morcove se întorsese spre troli, care

[18] Zvârle-Şuncă (n.tr.)

[19] Braţ-Puternic (n. tr.)

rânjeau, mulţumiţi de ghinionul piticilor.

— Şi cât despre voi, zise el, la sigur o să patrulez pe Aleea Carierei, în noaptea asta, şi n-am să văd niciun fel de tulburări. Aşa e?

Se auzi un târşâit de picioare imense şi o mormăială generală.

Morcove îşi făcu mâna pâlnie la ureche.

— Nu v-am auzit, zise el.

Mormăiala crescu în intensitate, devenind un fel de toccata pentru o sută de voci şovăitoare, pe tema „Da, caporal Morcove”.

— Bun. Acum puteţi pleca. Şi să nu mai aud de asemenea prostii, fiţi băieţi buni.

Morcove îşi scutură praful de pe mâini şi le zâmbi tuturor. Trolii părură nedumeriţi. Teoretic, Morcove ar fi fost acum doar o pojghiţă subţire de unsoare pe şosea. Dar, dintr-un motiv sau altul, asta nu părea să se întâmple…

— Tocmai i-a făcut pe o sută de troli „băieţi buni”, spuse Angua. Unii dintre ei abia au coborât din munţi! Pe unii dintre ei cresc *licheni!*

— Culmea eleganţei pentru un trol, zise sergentul Colon.

Apoi lumea explodă.

Patrula plecase înainte să ajungă căpitanul Vimes la Pseudopolis Yard. El urcă greoi scările către biroul lui de la etaj şi se aşeză în fotoliul din piele lipicioasă. Privi absent peretele.

Voia să părăsească Garda. Bineînţeles că voia.

Asta nu era ce s-ar numi un mod de viaţă.

Nu *viaţă*.

Ore imposibile, nu te vedeai cu nimeni. Nu erai niciodată sigur, de azi pe mâine, cum suna Legea, în oraşul ăsta pragmatic. Viaţă de familie nu prea aveai. Mâncare proastă, înghiţită pe fugă, din când în când, mâncase până şi cârnaţii-în-chiflă ai lui Lua-mi-aş-Singur-Beregata Dibbler. Tot timpul era ba ploaie, ba arşiţă. N-aveai prieteni, în afară de restul plutonului, fiindcă ei erau singurii care trăiau în lumea ta.

În vreme ce, peste câteva zile, va fi, după vorba sergentului Colon, în sânul lui Avraam. N-o să aibă nimic de făcut toată ziua, decât să vină la masă şi să umble călare pe-un cal mare, zbierând ordine la oameni.

În momente din astea îi venea în minte chipul bătrânului sergent Kepple. El fusese şef al Patrulei când se înrolase Vimes. Şi, puţin după aceea, se pensionase. Ei strânseseră nişte bani şi-i făcuseră cadou un ceas ieftin, dintr-alea care merg câţiva ani, până se evaporă demonul dinăuntru.

Ce idee tâmpită, gândi Vimes, mohorât, holbându-se la perete. Tipul se lasă de serviciu, predă insigna, clepsidra şi clopotul, şi noi ce-i cumpărăm? Un ceas.

Dar a doua zi venise din nou la serviciu, cu ceasul lui cel nou cu tot. Ca să le-arate ăstora noi cum se face, spusese el; să mai aranjeze ce lăsase neterminat, ha-ha. Să am grijă să nu intraţi voi, tinerii, în bucluc, ha-ha. O lună mai târziu, aducea cărbunele şi mătura podelele,

făcea comisioane şi-i ajuta pe ceilalţi să scrie rapoarte. Tot acolo era şi după cinci ani. Tot acolo era după şase ani, când unul dintre gardişti venise mai devreme la muncă şi-l găsise zăcând pe podea…

Şi s-a văzut atunci că nimeni, *nimeni*, nu ştia unde locuieşte şi nici măcar dacă exista o doamnă Kepple. Făcuseră chetă ca să-l îngroape, îşi amintea Vimes. Fuseseră numai gardişti la înmormântare…

De fapt, dacă se gândea mai bine, întotdeauna erau doar gardişti la înmormântarea unui gardist.

Sigur, acum nu mai era aşa. Sergentul Colon avea, de ani de zile, o căsnicie fericită, poate din pricină că el şi nevasta îşi aranjaseră orele de serviciu astfel încât nu se-ntâlneau decât ocazional, de obicei, pe pragul casei. Dar ea-i lăsa porţii consistente de mâncare în cuptor, şi asta în mod clar însemna ceva; aveau chiar şi nepoţi, deci, evident, existaseră ocazii când nu reuşiseră să se evite. Tânărul Morcove era obligat să gonească femeile cu băţul. Iar caporalul Nobbs… ei, probabil îşi aranjase el ceva. Se spunea despre el că are trupul unui tânăr de douăzeci şi cinci de ani, dar nimeni nu ştia unde-l ascunde.

Chestia era că toţi aveau pe cineva, deşi, în cazul lui Nobby, era probabil împotriva voinţei persoanei respective.

Deci, căpitane Vimes, care-i treaba, de fapt? Ţii la ea? Nu-ţi bate prea tare capul cu

iubirea, ăsta-i un cuvânt cam riscant, pentru cine-i sărit de patruzeci de ani. Sau îţi e doar frică să nu ajungi şi tu un moş care moare în şanţul săpat de propria viaţă şi e îngropat, din milă, de o gaşcă de tineri care nu te-au cunoscut drept altceva decât un nerod bătrân care-i mereu pe-aici şi pe care-l trimit după cafea şi chifle calde şi de care râd pe la spate?

Îşi dorise să evite asta. Iar acum Soarta îi oferea ceva ca-n basme.

Bineînţeles, ştia că e bogată. Dar nu se aşteptase să fie convocat la biroul domnului Morecombe.

Domnul Morecombe era avocatul familiei Ramkin de foarte multă vreme. De secole, de fapt. Era vampir.

Lui Vimes îi displăceau vampirii. Piticii erau nişte ticăloşi mici, dar respectau legea, când erau treji, şi chiar şi trolii erau în regulă, cu condiţia să fii cu ochii pe ei. Dar toţi morţii-vii îi dădeau mâncărimi la gât. Trăieşte şi lasă şi pe alţii să trăiască, de acord, dar şi-aici era o problemă, dacă te gândeai niţel, după logică…

Domnul Morecombe era jigărit, ca o ţestoasă, şi foarte palid. Îi luase o grămadă de vreme până să ajungă la subiect, şi când a ajuns, în fine, acolo, subiectul i-a tăiat răsuflarea lui Vimes.

— *Cât* face?

— Ăă. Cred că am dreptate când spun că averea, inclusiv fermele, zonele de dezvoltare urbană, şi mica porţiune de teren ireal de lângă

Universitate, valorează împreună aproximativ… şapte milioane pe an. Da. Şapte milioane la evaluarea curentă, aş spune.

— Totul e al meu?

— Din momentul căsătoriei dumitale cu lady Sybil. Deşi, în această scrisoare, ea îmi dă instrucţiuni conform cărora ai acces la toate conturile dumneaei cu începere din acest moment.

Ochii morţi, sticloşi îl urmăreau atent pe Vimes.

— Lady Sybil, spuse el, posedă aproximativ o zecime din Ankh şi zone extinse din Morpork, pe lângă, bineînţeles, considerabile proprietăţi agricole în…

— Dar… dar… le vom stăpâni împreună…

— Lady Sybil a fost foarte clară. Trece toate proprietăţile pe numele dumitale, ca soţ al ei. E o abordare oarecum… de modă veche.

Împinse o hârtie spre el, pe masă. Vimes o luă, o despături şi se holbă la ea.

— Dacă vei deceda înaintea dumneaei, bineînţeles, continuă monoton domnul Morecombe, proprietatea îi va reveni dumneaei, în virtutea căsătoriei. Sau oricărui eventual fruct al uniunii, bineînţeles.

Vimes nici măcar nu apucase să spună ceva, în acel moment. Simţise doar cum îi cade falca şi i se sudează laolaltă mici porţiuni de creier.

— Lady Sybil, zise avocatul, cuvintele venind ca de la mare depărtare, deşi nu mai e

atât de tânără, are o sănătate excelentă şi nu există niciun motiv ca să nu…

Vimes trecuse prin restul întrevederii pe pilot automat.

Nici acum nu prea se putea gândi la asta. Când încerca, îi tot alunecau gândurile. Şi, aşa cum se întâmpla întotdeauna când lumea devenea prea greu de suportat, alunecau în altă parte.

Deschise sertarul de jos al biroului şi privi fix la sticla lucioasă de whisky Bearhugger’s Calitate Extra. Nu era sigur cum ajunsese acolo. Pur şi simplu nu apucase s-o arunce.

Dacă începi iar cu asta, nici n-ai să mai ajungi la pensionare. Rămâi la trabucuri.

Închise sertarul şi se lăsă pe spate, scoţând un trabuc pe jumătate consumat din buzunar.

Poate că nici gardiştii nu mai erau aşa grozavi în ziua de azi. Politică. Ha! Gardiştii bătrâni, ca moş Kepple, s-ar răsuci în morminte, dac-ar şti că Garda a înrolat o…

Şi lumea explodă.

Fereastra bufni înăuntru, împroşcând peretele din spatele lui Vimes cu cioburi şi tăindu-l la o ureche.

El se aruncă la podea şi se adăposti sub birou.

Bun, cu asta s-a umplut paharul! Alchimiştii şi-au aruncat Breasla în aer pentru ultima dată, dacă Vimes are vreun cuvânt de spus în privinţa asta…

Dar când aruncă o privire pe deasupra

pervazului, văzu, dincolo de fluviu, coloana de praf care se ridica deasupra Breslei Asasinilor…

Restul Patrulei venea, în trap mărunt, pe strada Filigranului, chiar când Vimes ajunse la poarta Breslei. O pereche de asasini îmbrăcaţi în negru îi tăiară calea, într-un mod politicos care sugera totuşi impoliteţea, ca opţiune pentru viitor. De dincolo de porţi se auzeau paşi grăbiţi.

— Vezi insigna asta? O vezi? se răsti Vimes.

— Totuşi, aici suntem pe proprietatea Breslei, zise un asasin.

— Dă-ne drumul, în numele legii! zbieră Vimes.

Asasinul îi zâmbi, intimidat.

— Legea spune că în incinta zidurilor Breslei, legea Breslei are întâietate, zise el.

Vimes se încruntă la el. Dar era adevărat. Legile oraşului, bune-rele cum erau, se opreau la porţile Breslelor. Breslele aveau propriile legi. Breasla avea în proprietate…

Se opri.

În spatele lui, subagenta Angua se aplecă şi ridică un ciob.

Apoi răscoli rămăşiţele cu piciorul.

Şi apoi, privirea ei o întâlni pe cea a unui maidanez mic, oarecare, care-o privea cu mare atenţie de sub o căruţă. De fapt, nu era chiar oarecare. Era foarte uşor de descris. Arăta ca halitoza cu un nas ud.

Ham, ham, zise câinele, cu un aer plictisit. Ham, ham, şi mâr, mâr.

Câinele o porni repejor spre o alee îngustă. Angua aruncă o privire împrejur, apoi îl urmă. Restul plutonului era adunat în jurul lui Vimes, care devenise tăcut.

— Aduceţi-mi-l pe Şeful Asasinilor, zise el. În clipa asta!

Tânărul asasin încercă să-i râdă în nas.

— Ha! Uniforma ta nu mă sperie pe *mine*, zise el.

Vimes privi în jos, la platoşa lui îndoită şi la zalele uzate.

Ai dreptate, zise el. Asta nu-i o uniformă care să inspire teamă. Îmi pare rău. Caporal Morcove şi Subagent Detritus, un pas înainte, marş!

Asasinul deveni brusc conştient de faptul că-i bloca cineva lumina soarelui.

— Însă cred că suntem de acord, zise Vimes, de undeva din spatele eclipsei, că *acestea* sunt uniforme[20] care inspiră teamă.

Asasinul dădu încet din cap. Nu-i trebuiau lui asemenea probleme. De obicei nici nu făcea nimeni de pază, la poarta Breslei. Ce rost ar fi avut? Avea ascunse în hainele lui negre, excelent croite, cel puţin optsprezece dispozitive pentru ucis oameni, dar devenea treptat conştient de faptul că Detritus avea câte unul la capătul fiecărui braţ. Care-i erau mai, cum ar veni, la îndemână.

— O să, ăă, mă duc să-l chem pe şef, deci,

[20] În engleză, „uniform” se foloseşte şi cu sensul de „persoană în uniformă”.

da? zise el.

Morcove se aplecă spre el.

— Mulţumim pentru cooperare, zise el, grav.

Angua privea câinele. Câinele o privea pe ea.

Ea se aşează pe vine, iar câinele şezu jos şi începu să se scarpine, foarte energic, la ureche.

Privind cu atenţie în jur, să nu-i vadă nimeni, ea lătră o întrebare.

— Nu te mai chinui, zise câinele.

— Ştii să vorbeşti?

— Hă. Asta nu cere cine ştie ce inteligenţă, zise câinele. Şi nici ca să vezi ce eşti tu nu se cere prea multă.

Angua păru panicată.

— Unde se vede?

— E mirosul, fato. Tu nu ştii nimic? Te-am mirosit de la o poştă. Şi mi-am zis, o-ho, ce caută unul din ei în Patrulă, hai?

Angua scutură, disperată, un deget la el.

— Dacă spui cuiva!…

Câinele păru şi mai obidit decât până atunci.

— Nu m-ar asculta nimeni, zise el.

— De ce nu?

— Fi’ncă toată lumea ştie că câinii nu vorbesc. Mă aud, vezi tu, da’ dacă nu-i treaba de-a dreptul gravă îşi închipuie că e gândurile lor.

Căţelul oftă.

— Crede-mă. Ştiu despre ce vorbesc. Am citit cărţi. Mă rog… am ros cărţi.

Se scărpină din nou după ureche.

— Mi se pare, zise el, că ne putem ajuta unul pe altul…

— Cum anume?

— Păi, ai putea să-mi faci rost de juma’ de kil de muşchi. N-ai idee ce minuni face pentru memoria mea muşchiul de vită. O face să dispară.

Angua se încruntă.

— Oamenilor nu le place cuvântul „şantaj”, zise ea.

- Nu e singuru’ cuvânt de nu le place, zise căţelul. Uite, ia cazu’ meu. Am inteligenţă cronică. E asta de vreun folos la un câine? Am cerut io asta? Deloc. Doar am găsit şi io un locşor călduţ de dormit, lângă Pavilionu’ Magiei de Înaltă Energie, la Universitate, mie nimeni nu mi-a spus că scapă afurisita asta de magie prin toate crăpăturile şi, dintr-odată, deschid şi io ochii, capul începe să-mi sfârâie ca sifonul, aoleu, îmi zic, iar am încasat-o, bună ziua concepte abstracte, salutare dezvoltare intelectuală… Ce folos am io d-acilea? Ultima dată când mi s-a-ntâmplat, pân’ la urmă am salvat lumea de chestiile ăle oribile cumlezice, din Dimensiunile Subterane, şi a zis careva mulţumesc? Ce Căţel Bun, Să-i Dăm Un Os? Hă hă.

Întinse o labă jerpelită.

— Mă cheamă Gaspode. Mie mi se-ntâmplă

chestii d-astea în fiecare săptămână. În afară de asta, îs doar un câine.

Angua se dădu bătută. Apucă laba mâncată de molii şi-o scutură.

— Eu sunt Angua. Ce sunt ştii.

— Deja am uitat, zise Gaspode.

Căpitanul Vimes privi molozul împrăştiat prin curte dintr-o gaură în peretele unei camere de la parter. Toate ferestrele dimprejur se spărseseră, şi pe jos era plin de sticlă spartă. Cioburi de oglindă. Bineînţeles, asasinii erau vestiţi pentru vanitatea lor, dar îşi ţineau oglinzile în camere, nu? Nu te-ai fi aşteptat la cioburi de oglindă afară. Cioburile ar fi zburat spre înăuntru, nu în afară.

Îl văzu pe subagentul Cuddy aplecându-se şi ridicând doi scripeţi ataşaţi de o bucată de frânghie, arsă la un capăt.

Printre sfărâmături era şi un dreptunghi de carton.

Perii de pe ceafa lui Vimes se zbârliră.

Mirosi putoarea din aer.

Vimes ar fi fost cel dintâi care să admită că nu e un bun poliţist, deşi probabil ar fi fost scutit de această corvoadă, găsindu-se destui doritori care să admită acest lucru în locul lui. Avea în el un soi de miez de încăpăţânare încrâncenată, care deranja oamenii importanţi, şi oricine care deranjează oamenii importanţi nu este, automat, un poliţist bun. Dar îşi formase instincte. Nu puteai să trăieşti o viaţă-ntreagă pe străzile

oraşului fără să ţi le formezi. La fel cum întreaga junglă se schimbă, în mod subtil, când vânătorul e încă departe, senzaţia oraşului suferise o schimbare.

Ceva se întâmpla aici, ceva greşit, şi nu-şi putea da seama ce anume. Începu să se aplece…

— Ce înseamnă aceasta?

Vimes se îndreptă. Dar nu se întoarse.

— Sergent Colon, vreau să te duci înapoi la sediul Gărzii, cu Nobby şi Detritus, zise el. Caporal Morcove şi subagent Cuddy, rămâneţi cu mine.

— Da, să trăiţi! zise sergentul Colon, bătând talpa zelos şi trăgându-i un salut ca la carte, ca să-i enerveze pe Asasini.

Vimes primi salutul.

Apoi se întoarse.

Ah, doctore Cruces, zise el.

Maestrul Asasinilor era alb la faţă de mânie, ceea ce forma un contrast plăcut cu negrul extrem al hainelor lui.

— Nimeni nu v-a chemat! zise el. Ce drept ai să fii aici, domnu’ poliţist? Să te fâţâi pe-aici de parc-ai fi în casa ta?

Vimes se opri; inima îi cânta. Savură clipa. Ar fi dorit să ia această clipă şi s-o preseze cu grijă într-un album mare, pentru ca la bătrâneţe s-o poată scoate din când în când de-acolo, să şi-o amintească.

Băgă mâna sub platoşă şi scoase scrisoarea avocatului.

— Păi, dacă doreşti motivul cel mai de bază, zise el, e pentru că sunt destul de sigur că acolo şi sunt.

Un om poate fi definit prin lucrurile pe care le urăşte. Căpitanul Vimes ura foarte multe lucruri. Asasinii erau aproape de capul listei, chiar după regi şi morţii-vii.

Doctorul Cruces, fu el totuşi obligat să recunoască, îşi reveni foarte repede. Nu explodă când citi scrisoarea, nu stătu la ceartă, nici nu strigă că e un fals. Doar o împături, i-o dădu înapoi şi spuse cu răceală:

— Aşa, deci. Ai nuda proprietate, cel puţin.

— Exact. Poţi să-mi spui ce s-a întâmplat, te rog?

Alţi Asasini seniori, în timpul ăsta, intrau în curte prin gaura din zid. Priveau, cu multă atenţie sfărâmăturile.

Doctorul Cruces ezită o clipă.

— Artificii, zise el.

— Ce s-a întâmplat, zise Gaspode, a fost că unu' a pus un dragon într-o cutie chiar lângă zid, în curte, ştii, şi p-ormă s-a dus şi s-a ascuns în spatele unei statui şi-a tras de-o sfoară şi în momentu' următor — *bang!*

— *Bang?*

— Îhî. Şi p-ormă amicu' nostru a dat fuga în gaură f'o câteva clipe, ştii, a ieşit la loc, a alergat niţel prin curte şi-n clipa următoare peste tot erea numai asasini şi el printre ei. Ce dracu'. Alt om în negru. Cine să-l ia la ochi, pricepi?

— Vrei să spui că e încă acolo?

— De un’ să ştiu io? Toţi în negru, toţi cu mantii şi glugi…

— Dar tu cum de-ai putut vedea asta?

— A, io mereu trec pe la Breasla Asasinilor miercurea seara. E seara de grătar asortat, ştii?

Gaspode oftă văzând expresia nedumerită a lui Angua.

— Miercurea seara bucătaru’ le face întotdeauna grătar asortat la cină. Nimeni nu mănâncă sângeretele, niciodată. Aşa că mă duc la bucătărie, ştii, ham ham, fă frumos, cine-i băiatu’ cuminte, ie-te la jăvruţa asta, zici că pricepe fiecare cuvânt, ia să vedem ce-avem noi pe-aici pentru un cuţu cuminte…

Pentru o clipă, păru stânjenit.

— Mândria-i bună, nu zic nu, dar un cârnat e un cârnat, zise el.

— Artificii? întrebă Vimes.

Doctorul Cruces avea înfăţişarea cuiva agăţat de-un buştean plutitor pe-o mare agitată.

— Da. Artificii. Da. Pentru Ziua Fondatorului. Din nefericire, cineva a aruncat un chibrit aprins care a dat foc cutiei.

Doctorul Cruces zâmbi deodată.

— Dragul meu căpitan Vimes, zise el, plesnind din palme, deşi îţi apreciez grija, sincer nu…

— Erau depozitate în camera asta de-acolo? zise Vimes.

— Da, dar asta n-are importanţă…

Vimes traversă curtea până la gaura din zid şi privi înăuntru. Câţiva asasini îl priviră pe doctorul Cruces, ducând nonşalant mâna la diverse zone ale îmbrăcăminţii lor. Acesta scutură din cap. Prudenţa lui ar fi putut avea ceva de-a face cu felul în care Morcove îşi ţinea mâna pe mânerul săbiei, dar ar fi putut fi şi din cauză că Asasinii aveau şi ei un cod al lor, în fond. Era lipsit de onoare să ucizi pe cineva dacă nu erai plătit s-o faci.

— Pare să fie un soi de… muzeu, zise Vimes. Suvenire ale Breslei, lucruri de-astea?

— Da, exact. Mărunţişuri. Ştii cum se acumulează cu trecerea vremii.

— Oh. Ei, pare să fie în ordine, zise Vimes. Îmi pare rău că v-am deranjat, doctore. Am să plec. Sper că nu te-am incomodat în vreun fel.

— Sigur că nu! Mă bucur că ţi-am putut risipi îngrijorarea.

Fură conduşi cu blândeţe, dar ferm, spre ieşire.

— Eu aş curăţa cioburile alea, în locul vostru, zise căpitanul Vimes, privind din nou sfărâmăturile. S-ar putea răni cineva, cu atâtea cioburi pe jos. N-aş vrea să-i văd pe oamenii dumitale suferind.

— O vom face chiar acum, căpitane, zise doctorul Cruces.

— Bun. Bun. Mulţumesc foarte mult.

Căpitanul Vimes se opri în poartă, apoi îşi dădu o palmă peste frunte.

— Scuze, iertaţi-mă — uit de la mână pân’

la gură, zilele astea ce-aţi spus că s-a furat?

Niciun muşchi, nicio vână nu se clinti pe faţa doctorului Cruces.

— N-am spus că s-ar fi furat ceva, căpitane Vimes.

Vimes căscă gura la el, un moment.

— Aşa-i! Scuze! Bineînţeles, n-ai spus... Iertare... E de la prea multă muncă, presupun. O să plec, atunci.

Uşa îi fu trântită în nas.

— Bun, zise Vimes.

— Căpitane, de ce...? începu Morcove.

Vimes îl opri, ridicând mâna.

— Am rezolvat, atunci, zise el, ceva mai tare decât ar fi fost necesar. Nu-i nicio problemă. Haideţi înapoi la Yard. Unde-i subagenta Cumocheamă?

— Aici, căpitane, zise Angua, ieşind dintr-un gang.

— Te ascunzi, ai? Şi *asta* ce-i?

— Ham ham schiau schiau.

— E un căţel, căpitane.

— Asta mai lipsea!

Dangătul marelui şi ruginitului Clopot al Înhumării răsuna peste întreaga Breaslă a Asasinilor. Siluete în negru veneau în fugă din toate direcţiile, îmbrâncindu-se şi împingând, în zorul lor de a ajunge în curte.

Consiliul Breslei se reuni în grabă în faţa uşii de la biroul doctorului Cruces. Adjunctul său, domnul Downey, ciocăni timid la uşă.

— Intră.

Consiliul intră în şir indian.

Biroul lui Cruces era camera cea mai mare din clădire. Vizitatorilor mereu li se părea nedrept ca Breasla Asasinilor să aibă asemenea clădiri luminoase, aerisite, bine proiectate, care semănau mai mult cu sediul unui club pentru gentlemeni decât cu un loc unde zilnic se plănuiesc omoruri.

Pereţii erau împodobiţi cu litografii vesele de vânătoare, deşi prada nu consta, dacă te uitai cu atenţie, din cerbi sau vulpi. Se găseau acolo şi gravuri de grup şi, mai recent, iconograme din astea noi ale Breslei, rânduri-rânduri de feţe zâmbitoare, pe trupuri îmbrăcate-n negru, cu membrii cei mai tineri şezând turceşte în faţa celorlalţi, unul dintre ei scoţând limba[21].

Într-o latură a încăperii era masa cea mare, de mahon, la care se ţinea şedinţa săptămânală a mai-marilor Breslei. Cealaltă latură adăpostea biblioteca personală a lui Cruces şi un mic banc de lucru. Deasupra bancului era un dulap de farmacie, cu sute de sertăraşe. Numele de pe etichetele sertarelor erau scrise în codul Asasinilor, dar vizitatorii din afara Breslei erau oricum destul de intimidaţi ca să nu accepte nimic de băut.

Patru pilaştri de granit negru susţineau tavanul. Pe ei fuseseră sculptate nume ale Asasinilor de vază, din cursul istoriei. Drept la mijloc, între ei, era biroul lui Cruces. El stătea în

[21] Întotdeauna se găseşte câte unul.

picioare îndărătul lui, cu figura aproape la fel de ţeapănă ca şi lemnul acestuia.

— Vreau să se strige prezenţa, se răsti el. A ieşit cineva din Breaslă?

— Nu, domnule.

— Cum poţi fi aşa de sigur?

— Santinelele de pe acoperişuri, din strada Filigranului, spun că n-a intrat şi n-a ieşit nimeni, domnule.

— Şi pe ei cine-i păzeşte?

— Se păzesc unii pe alţii, domnule.

— Foarte bine. Ascultaţi cu atenţie. Vreau să se strângă mizeria. Dacă are cineva nevoie să iasă din clădire, vreau să fie urmăriţi toţi. Iar Breasla să fie scotocită de sus până jos, s-a-nţeles?

— Ce căutăm, domnule doctor? întrebă un lector junior de la Otrăvuri.

— Căutaţi… orice e ascuns. Dacă găsiţi ceva şi nu ştiţi ce e, trimiteţi imediat după un membru al consiliului. Şi nu-l atingeţi!

— Dar, domnule doctor, tot felul de lucruri sunt ascunse…

— Acesta va fi altfel, m-aţi înţeles?

— Nu, domnule.

— Foarte bine. Şi nimeni n-are voie să spună afurisitei ăleia de Gărzi nimic despre asta. Tu, băiete… adu-mi pălăria.

Doctorul Cruces suspină.

— Presupun că va trebui să merg să-i spun Patricianului.

— Mare ghinion, domnule.

Căpitanul nu spuse nimic până când nu ajunseră la Podul de Alamă.

— Ei, caporale Morcove, zise el, mai ţii minte ce-ţi spuneam eu mereu, că e foarte important să observi?

— Da, domnule căpitan. Întotdeauna am fost foarte atent la ce mi-aţi spus pe tema asta.

— Şi, deci, ce-ai observat?

— Cineva a spart o oglindă. Toată lumea ştie că asasinilor le plac oglinzile. Dar dacă încăperea aia era muzeu, ce căuta o oglindă acolo?

— Vă rog, domnule?

— Cine-a spus asta?

— Aici jos, domnule. Subagent Cuddy.

— A, da. Da?

— Eu ştiu câte ceva despre artificii, domnule. Artificiile lasă un miros. Nu l-am simţit, domnule. Mirosea a altceva.

— Bună… adulmecare, Cuddy.

— Şi mai erau acolo şi bucăţele de frânghie arsă şi scripeţi.

— Mie mi-a mirosit a dragon, zise Vimes.

— Sunteţi sigur, domnule căpitan?

— Puteţi să mă credeţi, se strâmbă Vimes.

Dacă petreceai fie şi un timp scurt în compania lui lady Ramkin, aflai foarte repede cum miros dragonii. Dacă, în timpul cinei, îşi punea vreo jivină capul în poala ta, nu spuneai nimic, doar îi dădeai pe furiş câte-o bucăţică de mâncare şi sperai din tot sufletul să nu sughiţă.

— În camera aceea era o casetă de sticlă, zise el. A fost spartă. Ha! Ceva s-a furat. Era în praf un fel de etichetă, dar o fi şterpelit-o cineva când mă ţinea pe mine Cruces de vorbă. Aş da o sută de dolari să ştiu ce scria pe ea.

— De ce, domnule căpitan? întrebă Morcove.

— Fiindcă nenorocitul ăla de Cruces nu vrea să aflu.

— Ştiu ce ar fi putut face gaura aia din perete, zise Angua.

— Ce?

— Un dragon explodând.

Merseră înainte, într-o tăcere consternată.

— S-ar fi putut, domnule, zise Morcove, loial. Ticăloşii ăia mici numai ce te uiţi la ei şi fac bum.

— Dragon, mormăi Vimes. Ce te face să crezi că a fost un dragon, subagent Angua?

Angua ezită. „Mi-a spus un câine” nu părea la momentul respectiv o afirmaţie care s-o ajute în carieră.

— Intuiţie feminină? sugeră ea.

— *Presupun*, zise Vimes, că intuiţia nu-ţi sugerează şi cam ce s-a furat?

Angua ridică din umeri. Morcove observă cât de interesant i se mişca pieptul.

— Ceva ce Asasinii voiau să ţină undeva unde să-l poată vedea?

— O, *da,* zise Vimes. Şi presupun că acum ai să-mi spui că potaia asta a văzut totul?

— Ham?

Edward d’Eath trase perdelele, trase zăvoarele la uşă şi se sprijini de ea. Fusese atât de uşor!

Pusese pachetul pe masă. Era îngust şi lung cam de patru coţi.

Îl desfăcu, atent, şi iată… lucrul.

Arăta cam ca în desen. Tipic pentru individ — o pagină întreagă plină cu schiţe meticuloase de arbalete, şi asta pe margine, de parcă nici n-ar fi contat.

Era atât de simplu! De ce să-l ascundă? Probabil fiindcă oamenii se temeau. Oamenii mereu se tem de putere. Îi sperie.

Edward îl ridică, îl ţinu în braţe o vreme şi descoperi că i se potrivea perfect în scobitura umărului.

Eşti al meu.

Şi acesta, mai mult sau mai puţin, fu sfârşitul lui Edward d’Eath. Ceva continuă să trăiască o vreme, dar ce era şi cum gândea nu mai era complet omenesc.

Era aproape de amiază. Sergentul Colon îi dusese pe noii recruţi la poligonul de tras cu arcul din Butts Treat.

Vimes era în patrulare cu Morcove.

Simţea cum ceva dinăuntrul său dă în clocot. Ceva îi atingea în trecere vârfurile instinctelor lui ruginite, dar încă active, încercând să-i atragă atenţia. Simţea nevoia să se mişte. Morcove abia reuşea să ţină pasul cu

el.

Pe străzile din jurul Breslei, ucenici asasini încă mai măturau sfărâmăturile.

— Asasini ziua-n amiaza mare, mârâi Vimes. Mă mir că nu se transformă-n pulbere!

— Aia-s vampirii, domnule, zise Morcove.

— Ha! Ai dreptate. Asasini şi hoţi cu autorizaţie şi afurisiţi de vampiri! Ştii, băiete, oraşul ăsta a fost cândva formidabil.

Inconştient, îşi sincronizaseră paşii… avansând.

Când aveam regi, domnule?

— Regi? Regi? Nu, la dracu'!

Câţiva asasini întoarseră capetele surprinşi.

— Păi, să-ţi spun, zise Vimes. Un rege e monarh absolut, da? Marele mahăr…

- Doar dacă nu-i regină, zise Morcove.

Vimes se încruntă la el, apoi dădu din cap.

— OK, sau marea mahăriţă…

— Nu, asta nu se potriveşte decât la o fată tânără. Reginele sunt mai în vârstă, de obicei. Ar trebui să fie… mahăroaie? Nu, asta merge la femei chiar foarte bătrâne. Nu. Ăă. Mahărească, cred.

Vimes se oprise. E ceva în aer, în oraşul ăsta, se gândi el. Dacă Creatorul ar fi spus „Să fie lumină" în Ankh-Morpork, mai departe n-ar mai fi ajuns din cauza tuturor celor care s-ar fi repezit să discute „De ce culoare?"

— Conducătorul suprem, OK, zise el, pornind din nou agale la drum.

— OK.

— Dar asta nu-i în regulă, nu vezi? Un singur om, cu drept de viaţă şi de moarte.

— Dar dacă-i un om bun… începu Morcove.

— Cum? Cum? OK. OK. Hai să ne închipuim că e un om bun. Dar adjunctul lui — şi el e un om bun? Bine-ar fi să fie. Fiindcă şi el e comandantul suprem, în numele regelui. Iar restul curtenilor… şi ei trebuie să fie oameni buni. Pentru că dacă doar unul dintre ei e rău, rezultatul e şpaga şi corupţia.

— Patricianul e comandant suprem, observă Morcove.

Şi dădu din cap către un trol care trecea pe-acolo.

— Bună, domnule Carbuncul.

— Dar nu poartă coroană şi nici nu şade pe-un tron şi nu-ţi spune că dreptatea cere ca el să guverneze, zise Vimes. Îl urăsc pe afurisit. Dar e cinstit. Ca un tirbuşon cinstit.

— Totuşi, un om bun, ca rege…

— Da? Şi pe urmă ce te faci? Regalitatea murdăreşte minţile, băiete. Oameni cumsecade se-apucă să facă plecăciuni şi reverenţe doar fiindcă bunicul cuiva a fost un ticălos şi-un ucigaş mai mare decât al lor. Ascultă! Probabil, cândva, şi noi am avut regi buni! Dar regii nasc alţi regi! Şi sângele îşi spune cuvântul, şi la sfârşit te-alegi cu o gaşcă de indivizi aroganţi şi setoşi de sânge! Care taie capetele reginelor şi se bat cu verii din cinci în cinci minute! Şi-am avut secole întregi de treburi de-astea! Şi-apoi un om a spus „Gata cu regii!” şi ne-am ridicat şi

ne-am luptat cu nenorociţii de nobili şi l-am dărâmat pe rege de pe tron şi l-am târât în Piaţa Sator şi i-am tăiat afurisitul ăla de cap! Bună ispravă!

— Uau, zise Morcove. Cine-a fost?

— Cine?

— Omul care-a spus „Gata cu Regii”.

Lumea se holba la ei. Obrajii lui Vimes trecură de la roşul furiei la roşul stânjenelii. Aceasta nu le modifică totuşi prea tare nuanţa.

— A… era Comandant al Gărzii Oraşului, în vremea aceea, mormăi el. I se spunea Moş Chipcioplit.

— N-am auzit de el, zise Morcove.

— El, ăă, nu prea e menţionat în cărţile de istorie, zise Vimes. Câteodată e nevoie de câte-un război civil, şi câteodată, după aceea, e mai bine să te prefaci că unele lucruri nu s-au întâmplat. Câteodată oamenii au ceva de înfăptuit, iar apoi trebuie să fie uitaţi. El a mânuit securea, ştii. Nimeni altcineva n-a vrut s-o facă. Era vorba de gâtul unui rege, în fond. Regii sunt — scuipă cuvântul — *deosebiţi*. Chiar şi după ce văzuseră… încăperile personale şi curăţaseră… rămăşiţele. Chiar şi atunci. Nimeni nu voia să cureţe lumea. Dar el a luat securea şi i-a blestemat pe toţi şi a făcut-o.

— Ce rege era? întrebă Morcove.

— Lorenzo cel Blând, zise Vimes distant.

— I-am văzut portretul în muzeul palatului, zise Morcove. Un bătrân gras. Înconjurat de o mulţime de copii.

— O, da, zise Vimes cu grijă. Îi plăceau foarte mult copiii.

Morcove făcu un semn cu mâna către câţiva pitici.

— Nu ştiam asta, zise el. Credeam că a fost doar o rebeliune răuvoitoare, sau aşa ceva.

Vimes ridică din umeri.

— Scrie în cărţile de istorie, dacă ştii unde să te uiţi.

— Şi cu asta s-a terminat cu dinastia regilor de Ankh-Morpork.

— O, a existat un fiu care a supravieţuit, cred. Şi câteva rubedenii nebune. Au fost exilaţi. Asta cică-i o soartă îngrozitoare, pentru cine-i os regesc. Eu nu-mi dau seama de ce-ar fi aşa.

— Eu cred că-mi dau seama. Şi dumnevoastră ţineţi la oraşul ăsta, domnule.

— Ei, da. Dar dac-aş avea de ales între exil şi tăierea capului, tot ce mi-aş dori ar fi un pic de ajutor la cărat bagajele. Nu, e bine că am scăpat de regi. Dar, vreau să zic... oraşul funcţiona pe vremuri.

— Şi acum funcţionează, zise Morcove.

Trecură de Breasla Asasinilor şi ajunseră în dreptul zidurilor înalte şi sinistre ale Breslei Bufonilor, care ocupa celălalt colţ al cvartalului.

— Nu, nu face decât să continue înainte. Adică, uite-te colo sus.

Morcove îşi ridică, ascultător, privirea. La colţul dintre strada Lată şi a Alchimiştilor era o clădire cunoscută. Faţada era bogat împodobită, dar murdară. Şi colonizată de gargui.

Mottoul coclit de deasupra porticului spunea: „NICI PLOAIA NICI ZĂPADA NICI BENA NOŢII NU POT OPRI ACETI SOLI DIN DRUMU LRO”, şi, în zile mai spaţioase, poate aşa o fi fost, dar de curând, cineva găsise necesar să ţintuiască acolo un post-scriptum, după cum urmează:

SĂ NAUZIM DE:

Bolovani

trolii cu ciomeje

Orce fel de dragoni

Dna Cake

Juvine uriaşe verzi cu dinţi

Orce fel de câini negri cu sprâncene galbene

Ploi de copoii.

ceaţă.

Dna Cake.

— A, zise el. Poşta Regală.

— Oficiul Poştal, îl corectă Vimes. Bunicul mi-a spus că, pe vremuri, puteai depune aici o scrisoare şi ajungea la destinaţie într-o lună, fără greş. Nu erai obligat s-o dai unui pitic aflat în trecere şi să speri că ticălosul mic n-o s-o mănânce înainte să…

Vocea i se stinse.

— Aă. Scuze. N-am vrut să te jignesc.

— Nu sunt jignit, zise Morcove vesel.

— Nu c-aş avea ceva împotriva piticilor. Întotdeauna am spus că ar trebui să cauţi o lume-ntreagă înainte să găseşti inşi mai muncitori, mai bine pregătiţi profesional, mai cu respect faţă de lege ca aceşti…

— …ticăloşi mici?

— Da. Nu!

Avansară mai departe.

— Doamna Cake aia, zise Morcove, e clar că-i o femeie hotărâtă, nu?

— Adevăr grăieşti, zise Vimes.

Ceva se sfărâmă sub sandaua enormă a lui Morcove.

— Încă nişte sticlă, zise el. Da’ ce departe a ajuns.

— Dragoni care explodează! Ce imaginaţie are fata aia!

— Ham ham, zise o voce din spatele lor.

— Nenorocitu’ ăsta de câine ne-a urmărit, zise Vimes.

— Latră la ceva de pe zid, zise Morcove.

Gaspode îl privi cu răceală.

— Ham ham, fir-ar schiau schiau, zise el. Aveţi orbu’ găinilor sau ce naiba?

Era adevărat că oamenii nu-l auzeau pe Gaspode vorbind, fiindcă un câine nu vorbeşte. Toată lumea ştie asta. Ştim asta până-n măduva oaselor, la fel cum ştim o mulţime de lucruri bine cunoscute, care anulează observaţiile simţurilor. Asta se întâmplă pentru că dacă oamenii ar umbla tot observând tot ce se întâmplă tot timpul, nimeni n-ar mai face treabă[22]. În plus, aproape toţi câinii nu ştiu să vorbească. Cei care ştiu sunt doar o eroare statistică, aşa că pot fi ignoraţi. Cu toate acestea, Gaspode observase că oamenii tindeau totuşi să-l audă la nivel

[22] Asta e *altă* trăsătură care favorizează supravieţuirea.

subconştient. Doar cu o zi înainte, cineva îi dăduse, absent, un şut care-l proiectase în şanţ şi, doar după câţiva paşi, se trezise gândind: „Ce mai nenorocit sunt şi eu!”

— E ceva acolo, zise Morcove. Uitaţi-vă… ceva albastru, care atârnă de garguiul ăla.

— Ham ham *ham!* Să nu-ţi vină să *crezi!*

Vimes se cocoţă pe umerii lui Morcove şi se-ntinse în sus pe zid, dar tot nu ajungea la fâşia aceea albastră.

Garguiul rostogoli un ochi pietros spre el.

— Dacă nu te deranjează? zise Vimes. Îţi atârnă de ureche.

Cu un scrâşnet de piatră pe piatră, garguiul ridică o mână şi se descotorosi de materialul nedorit.

Mulţumesc.

— ’U ’ăă-eie.

Vimes se dădu jos.

— Vă plac garguii, nu, căpitane? zise Morcove, pe când se îndepărtau.

— Da. O fi ei doar un soi de troli, dar îşi văd de ale lor, rareori coboară mai jos de parter şi nu comit nicio infracţiune de care să fi auzit cineva vreodată. Aştia-s soiul care-mi place.

Desfăcu fâşia.

Era o zgardă, sau, cel puţin, ce mai rămăsese dintr-o zgardă — era arsă la ambele capete. Cuvântul „Chubby” abia se mai vedea sub funingine.

— Împieliţaţii! strigă Vimes. Chiar au aruncat în aer un dragon!

Cel mai periculos om din lume ar trebui prezentat.

Niciodată, în întreaga lui viaţă, nu făcuse rău vreunei fiinţe vii. A disecat vreo câteva, dar numai după ce muriseră[23], şi se minunase de cât de bine erau alcătuite, ţinând cont de faptul că fuseseră făcute de mână de lucru necalificată. De câţiva ani, nu ieşise dintr-o cameră mare, aerisită, dar asta era în regulă, fiindcă oricum majoritatea timpului şi-l petrecea în propriul cap. Există un anume gen de oameni care sunt foarte greu de întemniţat.

Cu toate acestea, postulase că o oră de exerciţiu fizic pe zi e necesară pentru un apetit sănătos şi un tranzit intestinal corespunzător, aşa încât pentru moment şedea pe o maşinărie, invenţie proprie.

Aceasta consta dintr-o şa aflată deasupra unei perechi de manivele care, prin intermediul unui lanţ, învârteau o roată mare, de lemn, menţinută deasupra solului cu ajutorul unui suport de metal. O a doua roată, liberă, din lemn, era poziţionată în faţa şeii şi putea fi întoarsă cu ajutorul unui mecanism de ghidare. Montase a doua roată şi ghidonul ca să poată deplasa uşor maşinăria până lângă perete, după ce termina de făcut sport şi, în plus, în felul ăsta

[23] Pentru că era o variantă timpurie a savantului liber-cugetător, şi nu credea că fiinţele omeneşti fuseseră create de vreo fiinţă divină. Disecarea oamenilor încă în viaţă e mai mult o ocupaţie preoţească; aceştia cred că omenirea a *fost* creată de un soi de fiinţă divină, şi vor să privească mai de-aproape la lucrarea Lui.

aparatul căpăta o simetrie agreabilă.

Îl numise „maşinăria-de-învârtit-roata-cu-pedale-şi-încă-o-roată”.

Şi lordul Vetinari era la muncă.

În mod normal, stătea în Biroul Ogival, sau aşezat pe scaunul lui simplu, din lemn, la piciorul treptelor din palatul oraşului Ankh-Morpork; treptele suiau către un tron bogat împodobit, acoperit cu praf. Acesta era tronul Ankh-Morporkului şi era, într-adevăr, făcut din aur. Nici prin cap nu-i trecea să se aşeze pe el.

Dar era o zi frumoasă, aşa că lucra în grădină.

Cei aflaţi în vizită prin Ankh-Morpork erau deseori uimiţi să afle că existau nişte grădini tare interesante, pe lângă Palatul Patricianului.

Patricianul nu era genul pasionat de grădini. Dar unii dintre predecesorii săi fuseseră, iar lordul Vetinari niciodată nu schimba şi nu distrugea nimic, dacă nu exista un motiv logic ca s-o facă. Întreţinea şi mica grădină zoologică, şi grajdurile de cai de curse, ba chiar recunoştea că grădinile în sine prezentau un interes istoric extrem, căci acest lucru era evident. Fuseseră proiectate de Prostul de Johnson.

Mulţi au fost marii arhitecţi peisagişti care au intrat în istorie şi au devenit nemuritori, într-un mod foarte tangibil, prin magnificele parcuri şi grădini pe care le-au proiectat, cu capacităţi de prevedere şi de înfăptuire aproape supranaturale, nedându-se îndărăt de la a face

lacuri, a muta dealuri şi a planta păduri în unicul scop de a permite viitoarelor generaţii să aprecieze frumuseţea sublimă a Naturii sălbatice, înnobilate de Om. Existaseră un Capabilitate Brown, un Sagacitate Smith, un Intuiţie de Vere Slade-Gore…

În Ankh-Morpork, existase Prostul de Johnson.

Prostul de „Poate Că Arată Cam Dezordonat Acum Dar Ia Să Vezi Peste Cinci Sute De Ani” Johnson. Prostul de „Uite Ce E, Planurile Erau Cu Susu-n Sus Când Le-am Desenat” Johnson. Prostul de Johnson, care a folosit două mii de tone de pământ ca să clădească un deal artificial în faţa Conacului Quirm, fiindcă „Pe mine m-ar apuca damblaua dac-aş fi obligat să mă uit numa’ la copaci şi munţi toată ziua, pe matale nu?”

Grădinile palatului din Ankh-Morpork erau considerate a fi capodopera, dacă voiai să-i spui aşa, carierei sale. De pildă, se afla acolo lacul ornamental cu păstrăvi, care avea o sută cincizeci de iarzi lungime şi, din cauza uneia dintre acele neglijabile erori de notare, care erau o trăsătură atât de caracteristică pentru proiectele Prostului, două degete lăţime. Acolo locuia un păstrăv, care trăia foarte confortabil, cu condiţia să nu încerce să facă stânga-mprejur, şi, la un moment dat, existase şi o fântână foarte împodobită care, atunci când fusese pusă în funcţie pentru prima dată, nu făcuse decât să geamă înspăimântător vreme de cinci minute,

după care lansase un mic amoraş de piatră, trei sute de iarzi, drept în sus.

Se afla acolo un hoho, care e ca un haha, dar mai adânc. Un haha e o combinaţie camuflată de zid cu şanţ, făcut ca să permită proprietarilor de pământuri să privească peste vaste perspective unduitoare fără să se aleagă cu vite sau săraci nepoftiţi, rătăciţi pe peluzele lor. Sub creionul buclucaş al Prostului de Johnson, acesta fusese săpat adânc de cincizeci de coţi şi înghiţise deja trei grădinari.

Labirintul era atât de mic, încât oamenii se rătăceau încercând să-l *găsească*.

Dar Patricianului chiar îi plăceau grădinile, în felul lui liniştit. El avea anumite opinii despre mentalitatea majorităţii omenirii, iar grădinile îl făceau să se simtă pe deplin îndreptăţit.

Pe iarbă, în jurul scaunului, erau stivuite teancuri de hârtii. Secretarii le reînnoiau sau le luau de-acolo periodic. Erau mulţi secretari diferiţi. Spre Palat curgeau toate soiurile şi tipurile de informaţii, dar nu exista decât un singur loc unde se întâlneau toate, exact ca firele de păianjen ce se întâlnesc în centrul pânzei.

Foarte mulţi conducători, şi buni, şi răi, şi, foarte des, morţi, ştiu ce s-a întâmplat deja; câţiva, rari, reuşesc chiar, făcând mari eforturi, să ştie ce se întâmplă. Lordul Vetinari considera ambele categorii ca fiind lipsite de ambiţie.

— Da, doctore Cruces, zise el, fără să ridice ochii.

Cum *dracu'* reuşeşte? se minună Cruces. Ştiu sigur că n-am făcut niciun zgomot…

— Ah, Havelock… începu el.

— Ai ceva să-mi spui, doctore?

— A fost… rătăcit.

— Da. Şi nu mă îndoiesc că îl căutaţi cu mare grijă. Foarte bine. O zi bună.

Patricianul nu-şi mişcase deloc capul. Nici măcar nu-şi dăduse osteneala să întrebe despre ce e vorba. Ştie, fir-ar el să fie, gândi Cruces. Cum se face că niciodată nu-i poţi spune ceva ce să nu ştie deja?

Lordul Vetinari puse o hârtie pe unul dintre teancuri şi ridică alta.

— Eşti încă aici, doctore Cruces.

— Pot să vă asigur, milord, că…

— Sunt convins că poţi. Sunt convins că poţi. Există totuşi o întrebare care mă intrigă.

— Milord?

— De ce era în Casa Breslei, ca să poată fi furat? Mi se dăduse de înţeles că a fost distrus. Sunt convins că am dat ordine.

Aceasta era întrebarea despre care asasinul spera că nu-i va fi pusă. Dar Patricianul se pricepea bine la jocul ăsta.

— Ăă. Noi, adică predecesorul meu… s-a gândit că ar trebui păstrat, ca avertisment şi exemplu.

Patricianul ridică ochii şi-i zâmbi larg.

— Excelent! zise el. Întotdeauna am avut mare încredere în eficienţa exemplelor. Aşa încât sunt sigur că vei putea rezolva problema cu

minimum de deranj pentru toată lumea.

— Fără îndoială, milord, zise asasinul, mohorât. Dar…

Şi amiaza începu.

Amiaza dura ceva, în Ankh-Morpork, căci ora douăsprezece se stabilea prin consens. În general, primul clopot care începea să bată era cel de la Breasla Profesorilor, ca răspuns la rugăciunile unanime ale membrilor. Apoi, ceasul cu apă de la Templul Zeilor Mărunţi îşi declanşa marele gong de bronz. Clopotul cel negru de la Templul Destinului bătea o singură dată, pe neaşteptate, dar înainte de asta, la Breasla Bufonilor, deja suna carillonul de argint, cu pedale, şi clopotele, gongurile şi timpanele tuturor Breslelor erau în plină acţiune, şi ar fi fost imposibil să le deosebească cineva, cu excepţia marelui clopot Old Tom, făcut din octiron, magic şi fară limbă, ale cărui douăsprezece tăceri măsurate anulau, temporar, vacarmul.

Şi, la final, cu mai multe bătăi în urma tuturor celorlalte, suna clopotul Breslei Asasinilor, care era mereu cel din urmă.

Lângă Patrician, cadranul solar ornamental scoase două clinchete, apoi se răsturnă.

— Ce spuneai? întrebă blând Patricianul.

— Căpitanul Vimes, zise doctorul Cruces. Se bagă.

— Vai de mine. Dar asta-i slujba lui.

— Chiar aşa? Trebuie să vă cer să-l opriţi!

Cuvintele răsunară, stârnind ecouri prin grădină. Mai mulţi porumbei îşi luară zborul.

— Să-mi ceri? zise Patricianul dulce.

Doctorul Cruces se dădu îndărăt, bolborosind disperat:

— E un servitor, în fond, zise el. Nu văd de ce i s-ar permite să se amestece în treburi care nu-l privesc.

— Am impresia că el se consideră un servitor al legii, zise Patricianul.

— E un marţafoi şi-un obraznic care nu-şi cunoaşte lungul nasului!

— Vai de mine! Nu mi-am dat seama cât de mult te deranjează. Dar din moment ce mi-o ceri, am să-l aduc imediat la ordine.

— Mulţumesc.

— Cu plăcere. Nu mă lăsa să te reţin.

Doctorul Cruces o porni la întâmplare în direcţia gestului vag al Patricianului.

Lordul Vetinari se aplecă din nou asupra hârtiilor lui, şi nici măcar nu ridică ochii când din depărtare se auzi un strigăt înfundat. În schimb, luă de jos un clopoţel de argint şi sună din el.

Imediat apăru un secretar.

— Du-te şi adu o scară, bine, Drumknott? zise Patricianul. Se pare că doctorul Cruces a căzut în hoho.

Uşa din dos a atelierului lui Bjorn Hammerhock se desprinse din clanţă şi se deschise scârţâind. El se duse să vadă dacă era cineva acolo şi-l trecu un fior.

— Cam rece vântul, zise el către celălalt ocupant al încăperii. Ei, dar ne face bine.

Tavanul camerei se afla la doar cinci coţi deasupra podelei. Era mai mult decât suficient pentru un pitic.

Au, zise o voce pe care nu o auzi nimeni.

Hammerhock privi la lucrul strâns între fălcile menghinei şi luă o şurubelniţă.

Au.

— Uluitor, zise el. *Cred* că, atunci când tubul ăsta se mişcă de-a lungul ţevii, cele şase, ăă, magazii să alunece, aducând alta în faţa, ăă, gurii ţevii. Asta pare destul de clar. Declanşatorul e doar un fel de amnar. Arcul… de-aici… e complet ruginit. Îl pot înlocui uşor. Ştii, zise el, ridicând ochii, ăsta-i un aparat tare interesant. Cu chimicalele băgate-n tuburi şi toate astea. Ce idee *simplă.* E o chestie de-a clovnilor? Un fel de pocnitoare automată?

Răscoli printr-o ladă cu resturi de metal şi găsi o bucată de oţel, apoi luă o pilă.

— Aş vrea să fac nişte desene după ce termin, zise el.

Cam treizeci de secunde mai târziu ceva făcu *poc* şi scoase un nor de fum.

Bjorn Hammerhock se adună de pe jos, clătinând din cap.

— Am avut noroc! zise el. Asta putea să fie un accident serios.

Dădu din mâini, încercând să mai risipească fumul, apoi se întinse din nou după pilă.

Mâna îi trecu prin ea.

HM-HM.

Bjorn încercă din nou.

Pila era la fel de impalpabilă ca şi fumul.

— Cum?!

HM-HM.

Proprietarul ciudatului aparat privea îngrozit la ceva de pe jos. Bjorn îi urmări privirea.

— Oh, zise el. Înţelegerea, care plutise pe muchia conştienţei lui Bjorn, îl cuprinse în fine. Asta-i chestia cu moartea. Când ţi se-ntâmplă, eşti printre primii care află.

Musafirul lui înhăţă aparatul de pe bancul de lucru şi-l îndesă într-un sac de pânză. Apoi îşi aruncă disperat ochii în jur, luă în spate cadavrul domnului Hammerhock şi-l târî pe uşă, către râu.

Din depărtare se auzi un pleoscăit, sau, mai bine-zis, ce puteai scoate în materie de pleoscăit de la râul Ankh.

— Vai de mine, zise Bjorn. Şi nici măcar nu ştiu să înot!

ACEST LUCRU, BINEÎNŢELES, NU VA FI O PROBLEMĂ, zise Moarte.

Bjorn îl privi.

Eşti mult mai scund decât mi te închipuiam, zise el.

ASTA DIN CAUZĂ CĂ STAU ÎN GENUNCHI, DOMNULE HAMMERHOCK.

— Porcăria aia m-a *omorât!*

DA.

— Mie *niciodată* nu mi s-a întâmplat aşa ceva!

E PRIMA DATĂ CĂ SE ÎNTÂMPLĂ CUIVA. DAR NU VA FI ŞI ULTIMA, BĂNUIESC.

Moarte se ridică în picioare şi genunchii îi

pocniră. Nu se mai lovi cu scăfârlia de tavan. Nu mai exista tavan. Camera, uşurel, se destrămase.

Existau şi zei piticeşti. Piticii nu erau o specie religioasă de la natură, dar într-o lume în care sprijinirile tunelului puteau ceda pe neaşteptate, iar acumulările de gaz de mină explodau subit, simţiseră nevoia de zei ca un fel de echivalent supranatural al căştii de protecţie. În plus, când îţi striveşti din greşeală degetul cu un ciocan de patru kile e tare bine să poţi huli. Foarte dârz şi consecvent trebuie să fie un ateu ca să fie-n stare să ţopăie, cu mâna strânsă sub cealaltă subţioară, şi să strige: „O, fluctuaţii aleatorii în continuumul spaţiu-timp!” sau „Aaau, concept punitiv şi demodat care nu stă-n picioare!”

Bjorn nu pierdu timpul cu întrebările. O mulţime de lucruri devin niţeluş urgente, când eşti mort.

— Eu cred în reîncarnare, zise el.

ŞTIU.

— Am încercat să duc o viaţă cinstită, zise el. Ajută?

ASTA NU DEPINDE DE MINE. Moarte tuşi. BINEÎNŢELES… DEOARECE CREZI ÎN REÎNCARNARE… VEI FI BJORN[24] DIN NOU.

Aşteptă.

— Da. Aşa-i, zise Bjorn. Piticii sunt recunoscuţi, într-un fel, pentru simţul umorului.

[24] Joc de cuvinte în engleză între „Bjorn”, nume de persoană, şi „born” care înseamnă „născut”, (n. tr.)

Oamenii îi arată cu degetul şi spun: „Ticăloşii ăştia mici nu au un simţ al umorului”.

ĂĂ. AI GĂSIT CEVA AMUZANT LA CEEA CE AM SPUS ADINEAURI?

— Ăă. Nu. Nu… nu cred.

ERA UN CALAMBUR SAU JOC DE CUVINTE. BJORN DIN NOU.

— Da?

L-AI OBSERVAT?

— N-aş putea spune că da.

OH.

— Îmi pare rău.

MI S-A SPUS CĂ AR TREBUI SĂ ÎNCERC SĂ FAC EVENIMENTUL NIŢEL MAI PLĂCUT.

— Bjorn din nou.

DA.

— O să mă mai gândesc?

MULŢUMESC.

— Hda, zise sergentul Colon, hacesta, agenţi, este bastonul vostru, de hasemeni nomenclaturizat bulan sau însemn al funcţiei.

Făcu o pauză, încercând să-şi amintească de cum era-n armată, apoi se lumină la faţă.

— Hşi veţi avea *grijă* de el, zbieră. Veţi mânca cu el, veţi dormi cu el, veţi…

— Scuzaţi-mă.

— Cine-a spus asta?

— Aici, jos. Sunt eu, subagent Cuddy.

— Da, trecătorule?

— Cum mâncăm cu el, dom’ sergent?

Atitudinea macho, umflată cu pompa, a

sergentului Colon se dezumflă. Subagentul Cuddy îi trezea bănuieli. Avea presimţirea că subagentul Cuddy era genul care face necazuri.

— Cum?

— Păi, îl folosim pe post de cuţit sau furculiţă, sau îl tăiem în două şi facem beţişoare, sau cum?

— Ce tot zici acolo?

— Scuzaţi-mă, sergent?

— Ce mai e, subagent Angua?

— Cum dormim cu el, mai exact, domnule?

— Păi, eu… am vrut să spun… *Caporal Nobbs, încetează cu hlizeala în clipa asta!*

Colon îşi potrivi platoşa şi se hotărî să treacă la alt subiect.

— Hacum, ce havem noi aici e o momâie, manechin sau hefigie — arătă spre o formă vag umanoidă, făcută din piele, umplută cu paie şi montată într-un par — poreclită Harthur, pentru hantrenament cu armele. Înainte, subagent Angua. Spune-mi, subagent, crezi că ai putea ucide un bărbat?

— Cât timp îmi daţi?

Luară o pauză, ca să-l adune de pe jos pe caporalul Nobbs şi să-l bată pe spate, să-şi revină.

— Foarte bine, zise sergentul Colon, ceea ce trebuie să faci acum e să apuci bastonul aşa, şi la comanda unu, avansezi rapid spre Harthur, şi la comanda doi, îl pocneşti zdravăn în tigvă. Hun… doi…

Bastonul ricoşă din coiful lui Arthur.

Foarte bine, o singură greşeală. Poate cineva să-mi spună ce-a greşit?

Ceilalţi scuturară din capete.

— Pe la *spate*, zise sergentul Colon. Îl loveşti pe la *spate*. N-are rost să te expui la necazuri, nu-i aşa? Acum încearcă tu, subagent Cuddy.

— Dar, dom' sergent…

— Fă-o.

Îl priviră.

— Poate am putea să-i aducem un scaun? zise Angua după cincisprezece secunde jenante.

Detritus râse, superior.

— La el prea *mic* să fie gardist, zise el.

Subagentul Cuddy se opri din sărit.

— Scuze, dom' sergent, zise el, dar nu aşa fac piticii, ştiţi?

— Aşa fac *gardiştii*, zise sergentul Colon. Bine, subagent Detritus — *nu saluta!* —, încearcă tu.

Detritus ridică gânditor bastonul între ceea ce teoretic trebuie numite degetul mare şi arătător şi-l zdrobi de coiful lui Arthur. Apoi îşi strânse, mă rog, să-i spunem pumnul lui, şi-l ciocăni pe Arthur în ceea ce pentru scurtă vreme fu capul acestuia, până când parul fu înfipt de trei coţi în pământ.

— Acuma piticul, el poate încearcă, zise el.

Urmară alte cinci secunde de stânjeneală.

Sergentul Colon îşi drese glasul.

— Păi, da, cred că-l putem considera definitiv arestat, zise el. Ia notă, caporal Nobbs.

Subagentului Detritus — *nu saluta!* — i se reţine un dolar, pentru pierderea bastonului. Şi ar trebui să le poţi pune şi întrebări suspecţilor, după aceea.

Privi la rămăşiţele lui Arthur.

— Cred că ar fi momentul hacum pentru o demonstraţie a subtilităţilor tirului cu arcul, zise el.

Lady Sybil Ramkin privi la biata bucăţică de curea care era tot ce mai rămăsese din răposatul Chubby.

— Cine-ar face aşa ceva unui biet dragon? zise ea.

— Încercăm să aflăm, zise Vimes. Noi… noi credem că s-ar putea să fi fost legat lângă un zid şi a explodat.

Morcove se aplecă deasupra unui ţarc.

— Cuci-cuci-cuu? zise el.

O flacără prietenoasă îl lăsă fără sprâncene.

— Adică era aşa de blând, zise lady Ramkin. N-ar fi făcut rău nici unei muşte, sărăcuţul de el.

— Cum ar putea face cineva un dragon să explodeze? întrebă Vimes. Poate dându-i un şut?

— O, da, zise Sybil. Dar şi-ar pierde piciorul, totuşi.

— Atunci n-a fost asta. Mai e vreo cale? Astfel încât să nu fie rănit?

— Nu prea. Ar fi mai uşor să-l faci să se arunce singur în aer. Te rog, Sam, nu-mi place să vorbesc despre…

— Trebuie să ştiu.

— Păi… în perioada asta a anului, bărbătuşii se luptă între ei. Caută să arate cât mai mari, ştii? De-asta îi ţin totdeauna separaţi.

Vimes scutură din cap.

— Nu era decât un singur dragon, zise el.

În spatele lor, Morcove se aplecă asupra următorului ţarc, din care un dragon mascul, în formă de pară, se uită urât la el.

— Cineibăiatu'cuminte? murmură Morcove. Sunt sigur că am nişte cărbune pe-aici…

Dragonul deschise şi celălalt ochi, clipi, apoi se trezi de-a binelea şi se-nfoie. Urechile i se lipiră de cap. Nările i se umflară. Trase aer în piept. Din stomac îi răsună gâlgâitul acizilor ce ţâşneau la deschiderea valvelor şi jgheaburilor. Picioarele i se ridicară de la pământ. Pieptul i se umflă…

Vimes se aruncă şi-l izbi pe Morcove la nivelul pieptului, trântindu-l la pământ.

În ţarcul lui, dragonul clipi. Inamicul dispăruse, în chip misterios. Îl speriase!

Şi se dezumflă, suflând o flacără enormă.

Vimes îşi descleştă mâinile de pe cap şi se răsturnă pe spate.

— De ce-ai făcut asta, domnule căpitan? Nu voiam să…

— Ăla ataca un dragon! zbieră Vimes. Un dragon care nu voia să dea îndărăt!

Se ridică în genunchi şi ciocăni în platoşa lui Morcove.

— Ce-o mai lustruieşti! zise el. Poţi să te oglindeşti în ea! Şi la fel pot şi alţii!

— A, da, bineînţeles, mai e şi *asta*, zise lady Sybil. Toată lumea ştie că dragonii trebuie feriţi de oglinzi…

— Oglinzi, zise Morcove. Hei, erau bucăţele de…

— Da. I-a arătat o oglindă lui Chubby, zise Vimes.

— Sărăcuţul, trebuie să fi încercat să se facă mai mare decât îi era pielea, zise Morcove.

— Aici avem de-a face, zise Vimes, cu o minte bolnavă.

— O, nu! Chiar credeţi?

— Da.

— Dar… nu… nu se poate. Fiindcă Nobby a fost tot timpul cu noi.

— *Nu* Nobby, îl repezi Vimes. Nu ştiu ce-ar fi el în stare să-i facă unui dragon, dar nu cred că l-ar arunca în aer. Sunt în lumea asta oameni şi mai ciudaţi decât caporalul Nobbs, băiete.

Expresia lui Morcove alunecă spre un rictus de oroare intrigată.

— Ce chestie, zise el.

Sergentul Colon inspectă ţintele. Apoi îşi scoase coiful şi se şterse pe frunte.

— Cred că ar fi mai bine ca subagenta Angua să nu mai tragă cu arcul până nu ne lămurim cum să facem să nu se mai împiedice de… de ea.

— Scuze, dom’ sergent.

Se întoarseră cu toţii spre Detritus, care stătea, spăsit, lângă o grămadă de arcuri rupte.

Arbaletele ieşeau din discuţie. În mâinile lui masive, arătau ca nişte ace de păr. Teoretic, arcul ar fi fost o armă mortală în mâna lui, de îndată ce el ar fi stăpânit taina de a şti când să dea drumul.

Detritus ridică din umeri.

— Scuze, domnu', zise el. Arcul nu armă de trol.

— Ha! zise sergentul Colon. Cât despre tine, subagent Cuddy…

— Pur şi simplu nu-mi iese treaba cu ochitul, dom' sergent.

— Credeam că piticii sunt vestiţi pentru tehnica lor de luptă.

— Da, dar… nu tehnica asta, zise Cuddy.

— Ambuscadă, şopti Detritus.

El fiind trol, şoapta lui stârni ecouri lovindu-se de clădirile din zare. Barba lui Cuddy se zburli.

— Trol viclean ce eşti, mă duc să iau…

— Ei, acum, zise repede sergentul Colon, cred că am terminat cu antrenamentul. Trebuie să… să învăţaţi cumva din mers, bine?

Suspină. El nu era un om crud, dar fusese soldat sau gardist întreaga lui viaţă, şi acum se simţea nedreptăţit. Altfel n-ar fi spus ceea ce spuse în continuare.

— Nu ştiu, zău, ce să zic. Vă bateţi între voi, vă rupeţi singuri armele… Adică pe cine păcălim noi aici? Acuma, e aproape amiază, luaţi-vă câteva ore libere, ne vedem diseară. Dacă vi se pare că merită să mai veniţi.

Se auzi un *spang!* Arbaleta lui Cuddy i se

descărcase în mână. Săgeata şuieră pe lângă urechea caporalului Nobbs şi nimeri în râu, unde se înfipse.

— Scuze, zise Cuddy.

— Ţţ, ţţ, zise sergentul Colon.

Asta a fost partea cea mai rea. S-ar fi simţit cu toţii mai bine dacă l-ar fi făcut pe Cuddy în toate felurile. Ar fi fost mai bine dacă le dădea sentimentul că merită să strice pe el o insultă.

Se întoarse şi-o porni către Pseudopolis Yard.

Îl auziră bombănind.

— Ce zis el? întrebă Detritus.

— „Fainã trupă de *băieţi*” zise Angua înroşindu-se.

Cuddy scuipă pe jos, ceea ce nu-i luă decât o clipă, pământul fiind aproape. Apoi băgă mâna sub pelerină şi scoase de-acolo, ca un magician care extrage un iepure nr. 10 dintr-o pălărie nr. 5, securea lui de luptă cu două tăişuri. Până să ajungă la ţinta cea neprihănită, devenise o siluetă neclară. Se auzi un trosnet şi manechinul explodă ca o căpiţă nucleară. Ceilalţi doi veniră şi ei să examineze rezultatul, în vreme ce pleava se aşternea lin la pământ.

— Da, în regulă, zise Angua. Dar ne-a spus că trebuie să le putem pune întrebări după aceea.

— N-a zis şi că trebuie să fie-n stare să răspundă, zise Cuddy, mohorât.

— Subagent Cuddy, reţinut un dolar pentru ţintă, zise Detritus, care deja datora unsprezece

dolari pentru arcuri.

— „Dacă merită să veniţi”! zise Cuddy, făcând din nou securea să dispară în vreun ungher al costumului lui. Speciistul!

— Nu cred că asta a vrut să spună, zise Angua.

— Ho, pentru *tine* e-n regulă, zise Cuddy.

— De ce?

— Că tu *băiat*, zise Detritus.

Angua avea destulă minte ca să stea niţel să judece lucrurile.

— Sunt femeie, zise ea.

— Tot aia e.

— Doar în linii mari. Haideţi să mergem să bem ceva…

Efemerul moment de camaraderie în faţa adversităţii se evaporă complet.

— Să beau cu un trol?

— Să beau cu un pitic?

— În regulă, zise Angua. Ce-ar fi ca *tu* şi *tu* să veniţi să beţi ceva cu *mine?*

Angua îşi scoase coiful şi-şi scutură părul. Trolii femele n-au păr, deşi cele mai norocoase reuşesc să-şi cultive nişte licheni pufoşi, iar piticele primesc mai degrabă complimente în legătură cu moliciunea bărbii, nu a părului. Dar, la limită, e posibil ca felul cum arăta Angua să fi stârnit ceva scântei din partea vreunei masculinităţi comune, cosmice, străvechi.

— Nu prea am avut timp să văd oraşul, zise ea. Dar ştiu o cârciumă pe strada Sclipirii.

Ceea ce însemna că trebuiau să traverseze

râul, cel puţin doi dintre ei încercând să facă trecătorii să priceapă că ei nu sunt cu cel puţin unul din ceilalţi doi. Ceea ce însemna că, plini de disperată nonşalanţă, priveau înjur.

Ca urmare, Cuddy observă piticul din apă.

Dacă puteai să-i spui apă.

Dacă mai puteai să-i spui pitic.

Priviră în jos.

— Ştii, zise Detritus, după o vreme, ăla arată ca pitic care face arme în strada Rimei.

— Bjorn Hammerhock? întrebă Cuddy.

— Ala, da.

— Seamănă *niţel* cu el, admise Cuddy, încă vorbind pe un ton rece şi inexpresiv, dar nu-i *exact* ca el.

— Ce vrei să spui? întrebă Angua.

— Că domnul Hammerhock, zise Cuddy, n-avea aşa o gaură mare unde-ar trebui să-i fie pieptul.

El nu doarme niciodată? gândi Vimes. Nu-şi pune niciodată capul jos, afurisitul? O fi pe undeva vreo cameră cu un halat negru atârnat după uşă?

Ciocăni la uşa Biroului Ogival.

— Ah, căpitane, zise Patricianul, ridicând ochii de pe acte. Ai fost lăudabil de prompt.

— Am fost?

— Ai primit mesajul meu? zise lordul Vetinari.

— Nu, domnule. Am fost… ocupat.

— Într-adevăr. Şi ce anume te-a ţinut

ocupat?

— Cineva l-a ucis pe domnul Hammerhock, domnule. Era un om mare în comunitatea piticească. S-a tras în el cu ceva, vreun soi de armă de asalt sau aşa ceva, şi l-au aruncat în râu. Adineauri l-am pescuit de acolo. Tocmai mă duceam să-i dau vestea nevesti-sii. Cred că locuieşte pe strada Melasei. Şi pe urmă m-am gândit, dacă tot trec pe-aici…

— Ce ghinion teribil!

— Categoric, pentru domnul Hammerhock, zise Vimes.

Patricianul se lăsă pe spate şi-l fixă pe Vimes cu privirea.

— Spune-mi, zise el, cum a fost ucis?

— Nu ştiu. N-am văzut niciodată aşa ceva… era doar o gaură imensă. Dar am să aflu ce a fost.

— Hmm. Ţi-am spus că doctorul Cruces a venit să mă vadă de dimineaţă?

— Nu, domnule.

— Era foarte… îngrijorat.

— Da, să trăiţi.

— Cred că l-ai supărat.

— Domnule?

Patricianul părea să fi luat o hotărâre. Scaunul pe care stătea bufni, recăzând cu picioarele pe podea.

— Căpitane Vimes…

— Ordonaţi?

— Ştiu că poimâine te retragi şi, ca urmare, eşti puţin… agitat. Dar atâta vreme cât eşti

căpitanul Patrulei de Noapte îţi cer să urmezi două instrucţiuni foarte precise…

— Domnule?

— Vei înceta toate investigaţiile legate de acest furt de la Breasla Asasinilor. Ai înţeles? Asta e exclusiv treaba Breslei.

— Să trăiţi.

Vimes îşi ţinu, cu mare grijă, chipul nemişcat.

— Prefer să cred că acel cuvânt nerostit din propoziţie a fost un *da*, căpitane.

— Să trăiţi.

— Şi ăsta la fel. Iar în ceea ce priveşte problema nefericitului domn Hammerhock… Trupul a fost descoperit de puţină vreme?

— Da, domnule.

— Atunci nu ţine de jurisdicţia ta, căpitane.

— Cum? Să trăiţi?

— O să rezolve Patrula de Zi.

— Dar *niciodată* nu ne-am bătut capul cu povestea asta cu jurisdicţia după oră, domnule!

— Cu toate acestea, în situaţia de faţă îi voi da ordin căpitanului Quirke să preia investigaţia, dacă se dovedeşte necesară vreuna.

Dacă se dovedeşte necesară vreuna. Dacă nu cumva se întâmplă accidental să-i lipsească juma’ de piept cuiva. Poate l-o fi lovit vreun meteorit, mai ştii, gândi Vimes.

Trase adânc aer în piept şi se sprijini de biroul Patricianului.

— Quirke Maioneză nu-i în stare să-şi găsească nici fundul, nici c-un atlas! Şi n-are

idee de cum să se poarte cu piticii! Le zice suge-pietre! Oamenii mei au găsit cadavrul! E jurisdicţia mea!

Patricianul privi la mâinile lui Vimes. El şi le luă de pe birou, ca ars.

— Patrula de Noapte. Asta eşti, căpitane. Domeniul tău sunt ceasurile de întuneric.

— Aici e vorba de *pitici!* Dacă facem vreo gafă, ei o să ia legea în propriile mâini! Asta înseamnă de obicei să reteze capul primului trol care le iese-n cale! Şi vreţi să-l puneţi pe *Quirke* la asta?

— Ţi-am dat un ordin, căpitane.

— Dar…

— Poţi să pleci.

— Nu puteţi…

— Am spus că poţi să *pleci*, căpitane Vimes!

— *Să trăiţi.*

Vimes salută. Apoi făcu stânga-mprejur şi mărşălui afară din birou. Închise uşa cu grijă, încât abia se auzi declicul.

Patricianul îl auzi cum pocneşte peretele, afară. Vimes nu-şi dăduse seama de asta, dar în peretele anticamerei Biroului Ogival existau câteva adâncituri abia vizibile, ale căror adâncimi corespundeau stării lui emoţionale, la momentul respectiv.

După sunet, asta de-acum va trebui retencuită.

Lordul Vetinari îşi îngădui un zâmbet, deşi lipsit de veselie.

Oraşul *funcţiona*. Era o adunare autoreglată

de Bresle, legate prin legile inexorabile şi reciproce ale intereselor proprii, şi mergea. În general. Una peste alta. În medie. În mod normal.

În niciun caz nu-i trebuia un gardist oarecare care dă buzna şi strică apele, ca un... ca o... ca o catapultă neancorată[25].

De obicei.

Vimes părea să fie într-o stare emoţională potrivită. Cu puţin noroc, ordinul va avea efectul dorit...

Există câte-un bar din ăsta în fiecare oraş. Aici beau poliţiştii.

Gardiştii beau rareori în tavernele mai vesele din Ankh-Morpork, când erau în afara serviciului. Acolo era prea uşor să vezi ceva care să te readucă la datorie[26]. Aşa că de regulă mergeau la Găleata, pe strada Sclipirii. Era o cârciumă mică şi joasă, şi prezenţa gardiştilor părea să-i gonească pe ceilalţi muşterii. Dar domnului Brânză, proprietarul, nu-i prea păsa de asta. Nimeni nu bea ca un poliţai care văzuse prea multe ca să mai poată rămâne treaz. Morcove îşi număra restul, la tejghea.

---

[25] Parafrază la expresia „like a loose cannon" (ca un tun neancoratj, care se referă la tunurile de pe corăbii. Un tun greu, neancorat, care se rostogoleşte încolo şi încoace pe puntea unei corăbii în mişcare, face prăpăd, (n.tr.)

[26] O sinucidere, de pildă. De fapt, chiar şi în Ankh-Morpork, crimele erau destul de rare, dar întâlneai multe sinucideri. Să umbli noaptea pe aleile din Umbre era sinucidere. Să ceri una mică într-un bar de pitici era sinucidere. Să-i spui „Ce, ai pietre-n cap?” unui trol era sinucidere. Te puteai sinucide foarte uşor, dacă nu erai atent.

— Am avut trei beri, un lapte, un sulf topit cu cocs şi acid fosforic…

— Cu umbrelă la el, zise Detritus.

— …şi un Dublu-Înţeles Lent Confortabil cu limonadă.

— Şi cu salată de fructe deasupra, zise Nobby.

— Ham?

— Şi nişte bere într-un castron, adăugă Angua.

— Căţelul ăla pare că s-a ataşat de tine, remarcă Morcove.

— Da, zise Angua. N-am idee de ce.

Băuturile le fură puse în faţă. Ei se holbară la băuturi. Apoi le băură.

Domnul Brânză, care-şi cunoştea bine poliţaii, le umplu, din nou, în tăcere, paharele şi cana izotermă a lui Detritus. Ei se holbară la băuturi. Apoi le băură.

— Ştiţi, zise Colon după o vreme, ce mă supără pe mine, şi chiar mă supără, e cum l-a aruncat pur şi simplu în apă. Adică nici măcar nu i-a legat greutăţi. Doar l-a aruncat. Ca şi cum nici n-ar conta dacă e găsit. Înţelegeţi ce zic?

— Ce mă supără pe *mine*, zise Cuddy, e că era pitic.

— Ce mă supără pe mine e că a fost ucis, zise Morcove.

Domnul Brânză trecu din nou pe la ei. Ei se holbară la băuturi. Apoi le băură.

Fiindcă, deşi n-ai fi zis, realitatea era că nu se prea vedeau crime în Ankh-Morpork. Aveau

loc asasinate, e adevărat. Şi, după cum s-a spus deja, existau multe feluri în care un om se putea sinucide din greşeală. Şi mai vedeai câte-o dispută familială, sâmbăta seara, pe la cei care căutau o alternativă mai ieftină la divorţ. Toate acestea existau, dar cel puţin aveau un motiv, oricât de iraţional ar fi fost.

— A fost un om mare printre pitici, domnul Hammerhock, zise Morcove. Şi un bun cetăţean. Nu stârnea certuri tot timpul, ca domnul Stronginthearm.

— Are un atelier pe strada Rimei, zise Nobby.

— A avut, zise sergentul Colon.

Se holbară la băuturi. Apoi le băură.

— Ce vreau *eu* să ştiu, zise Angua, e ce i-a făcut gaura aia mare?

— N-am mai văzut aşa ceva, zise sergentul Colon.

— N-ar trebui să meargă cineva să-i dea vestea doamnei Hammerhock? întrebă Angua.

— S-a dus căpitanul Vimes, zise Morcove. A zis că nu poate să-i ceară altcuiva să facă asta.

— Mai bine decât să fiu eu în locul lui, zise Colon, uşurat. Eu n-aş face asta, poţi să-mi dai ce mi-oi da. Sunt în stare să fie cumpliţi la supărare ticăloşii ăia mici.

Cu toţii dădură din cap mohorâţi chiar şi ticălosul mic şi lunganul care era ticălos mic prin adopţie.

Se holbară la băuturi. Apoi le băură.

— N-ar trebui să ne apucăm să aflăm cine a

făcut-o? zise Angua.

— De ce? întrebă Nobby.

Ea deschise şi închise gura de câteva ori, apoi, într-un final, găsi cuvintele:

— Ca să nu mai facă asta din nou?

— N-a fost asasinat, nu? zise Cuddy.

— Nu, răspunse Morcove. Ei lasă întotdeauna un bilet. Aşa-i legea.

Se holbară la băuturi. Apoi le băură.

— Ce mai oraş, zise Angua.

— Dar funcţionează, asta-i partea ciudată, zise Morcove. Ştii, în prima zi când m-am înrolat în Gardă atât de bleg am putut să fiu, încât l-am arestat pe şeful Breslei Hoţilor pentru furt.

— Mie-mi sună bine, zise Angua.

— Am cam dat de belea pentru asta, zise Morcove.

— Vezi tu, zise Colon, aici hoţii sunt organizaţi. Vreau să zic, e oficial. Li se dă voie să fure până la o limită. Bine, în ziua de azi nu prea o mai fac, de fapt. Dacă le plăteşti o mică taxă în fiecare an, îţi dau un card şi te lasă-n pace. E mai simplu pentru toată lumea şi faci economie de timp.

— Şi toţi hoţii sunt membri ai Breslei? întrebă Angua.

O, da, zise Morcove. Nu poţi fura în Ankh-Morpork fără permis de la Breaslă. Decât dacă ai vreun talent special.

— De ce? Ce ţi se-ntâmplă? Ce *talent?* zise ea.

— Păi, de pildă să fii în stare să

supravieţuieşti spânzurat cu capu-n jos de poarta oraşului, cu urechile pironite de genunchi, zise Morcove.

— Asta-i groaznic, zise Angua.

— Da, ştiu. Dar chestia e, zise Morcove, chestia e: funcţionează. Tot sistemul. Bresle şi crimă organizată şi toate astea. Par să rezolve lucrurile.

— Nu le-au rezolvat pentru domnul Hammerhock, zise sergentul Colon.

Se holbară la băuturi. Foarte lent, ca un măreţ sequoia ce face primul pas către reîncarnare sub forma a un milion de pliante cu Salvaţi Copacii, Detritus se răsturnă pe spate, încă ţinându-şi cana în mână. În afară de schimbarea cu nouăzeci de grade a poziţiei, nu mişcase un deget.

— E de la sulf, zise Cuddy, fără să ridice ochii. Li se duce direct la cap.

Morcove lovi cu pumnul în masă.

— Ar trebui să facem ceva!

— Putem să-i furăm cizmele, zise Nobby.

— În privinţa domnului Hammerhock, vreau să spun.

— A, da, da, zise Nobby. Vorbeşti ca Vimesy al nostru. Păi, dac-ar fi să ne dăm de ceasul morţii pentru fiecare leş din oraş…

— Mă rog, dar nu aşa! se răsti Morcove. De obicei e doar… în fine… sinucidere, sau conflicte la Bresle, chestii de-astea. Dar el era doar un pitic! Stâlp al comunităţii! Muncea toată ziua, făcea săbii şi securi şi arme funerare şi arbalete

şi instrumente de tortură! Şi pe urmă ajunge în râu cu ditai gaura în piept! Cine să facă ceva pentru el, dacă nu noi?

— Ce, ţi-ai pus ceva în lapte? zise Colon. Uite ce e, o să rezolve piticii între ei. Aici e ca şi cu treburile din Aleea Carierei. Nu-ţi băga nasul în locuri unde cineva poate să ţi-l smulgă şi să-l mănânce.

— Noi suntem Garda *Oraşului*, zise Morcove. Asta nu înseamnă că suntem doar pentru acea parte din oraş care se-ntâmplă să aibă peste patru coţi înălţime şi-i făcută din carne!

— Nu l-a omorât un pitic, zise Cuddy, care se clătina încetişor. Şi nici un trol.

Încercă să-şi atingă conspirativ latura nasului, şi greşi ţinta.

— Motivul fiind, că încă mai avea toate mâinile şi picioarele.

— Căpitanul Vimes o să vrea să investigheze, zise Morcove.

— Căpitanul Vimes încearcă să-nveţe cum să fie civil, zise Nobby.

— Păi, eu unul n-am de gând... începu Colon, ridicându-se de pe scaun.

Începu să sară. Ţopăi de câteva ori, tot deschizând şi închizând gura. Apoi reuşi să vorbească.

— Piciorul meu!

— Ce-ai la picior?

— Mă înţeapă ceva!

Ţopăi de-a-ndăratelea, ţinându-se de un

picior, şi căzu peste Detritus.

— Nici nu-ţi vine să crezi ce-ţi poate intra în ghete în oraşul ăsta, zise Morcove.

— Ai ceva prins pe talpa sandalei, zise Angua. N-o mai flutura atâta, zăpăcitule!

Îşi scoase pumnalul.

— E o bucată de carton sau aşa ceva. Cu un bold în el. Cine ştie de unde l-ai cules. Probabil ai mers ceva drum cu el până să străpungă talpa… gata!

— Carton? zise Morcove.

— Scrie ceva pe el…

Angua răzui noroiul.

GONNE

— Asta ce înseamnă? întrebă ea.

— Nu ştiu. Ceva s-a pierdut, presupun. Sau o fi cartea de vizită a domnului Gonne[27], cine-o fi şi ăla, zise Nobby. Cui îi pasă? Hai să mai…

Morcove luă cartonul şi-l răsuci pe toate părţile.

— Păstrează boldul, zise Cuddy. Se vând doar cinci la un penny. Le face văru-miu Gimick[28].

— Asta-i important, zise Morcove, măsurat. Ar trebui să-i spunem căpitanului. Cred că l-a căutat.

— Ce-i aşa important la el? întrebă Colon.

---

[27] Joc de cuvinte în engleză. „Gonne” se pronunţă asemănător atât cu „gun”, care înseamnă armă de foc, cât şi cu „gone” – dispărut, plecat, pierdut, (n. tr.)

[28] În engleză, „gimmick” înseamnă mecanism, truc, şmecherie, (n.tr.)

Afară de faptul că mă doare piciorul de mă seacă?

— Nu ştiu. Dar căpitanul o să ştie, zise Morcove cu convingere.

— Spune-i tu, atunci, zise Colon. Acum şade la milady.

— Să înveţe să fie gentleman, zise Nobby.

— Eu *mă duc* să-i spun, să ştiţi, zise Morcove.

Angua aruncă o privire prin fereastra slinoasă. Din clipă-n clipă o să răsară luna. Asta era problema cu oraşele. Afurisita putea să te pândească de pe după un turn, dacă n-aveai grijă.

— Şi eu trebuie să mă întorc la gazdă, zise ea.

— Te conduc eu, zise Morcove, repede. Că tot trebuie să mă duc la căpitanul Vimes.

— Păi, nu e în drumul tău…

— Serios, mi-ar face plăcere.

Ea îi privi expresia onestă.

— Nu vreau să te deranjez, zise ea.

— Niciun deranj. Îmi place să merg. Mă ajută să gândesc.

Angua zâmbi, în pofida disperării.

Ieşiră afară, în căldura potolită a serii. Din instinct, Morcove adoptă pasul poliţistului.

— Asta-i o stradă foarte veche, ştii, zise el. Se spune că dedesubtul ei curge un pârâu subteran. Am citit asta undeva. Tu ce crezi?

— Chiar îţi place să mergi? întrebă Angua, potrivindu-şi pasul după al lui.

— O, da. Sunt multe străduţe interesante şi clădiri istorice de văzut. Ies deseori la plimbare, în ziua mea liberă.

Ea îl privi. Sfinte Sisoe, gândi ea.

— De ce te-ai înrolat în Gardă? întrebă ea.

— Mi-a spus tata că asta o să mă facă bărbat.

— Se pare c-a funcţionat.

— Da. E cea mai grozavă slujbă din lume.

— Serios?

— O, da. Ştii ce înseamnă „poliţist”?

Angua ridică din umeri.

— Înseamnă „om al *polis*-ului”. Asta-i un cuvânt vechi care înseamnă cetate.

— Da?

— Am citit într-o carte. Om al oraşului.

Ea îl privi din nou cu coada ochiului. Faţa îi strălucea în lumina unei torţe care ardea la colţul străzii, dar avea şi o lumină interioară, proprie.

E *mândru*. Îşi aminti de jurământ.

Mândru că face parte din nenorocita de *Gardă,* pe toţi zeii…

— Dar *tu* de ce te-ai înrolat? întrebă el.

— Eu? A, eu… mie-mi place să am ce mânca la masă şi să dorm sub un acoperiş. Şi oricum, nu prea ai de unde alege, nu? Ori în Gardă, ori puteam să mă fac… ha… cusătoreasă[29].

— Şi nu prea te pricepi la cusut?

[29] Un sondaj făcut de Breasla Comercianţilor din Ankh-Morpork asupra ocupaţiilor cetăţenilor din Morpork a găsit 987 de femei care s-au declarat „cusătorese". A! şi două ace de cusut.

Privirea ei bănuitoare nu detectă pe faţa lui decât cinstită nevinovăţie.

— Da, zise ea dându-se bătută, aşa-i. Şi pe urmă am văzut afişul ăsta. „Garda Oraşului Are Nevoie de Bărbaţi! Fii Bărbat în Garda Oraşului!” Aşa că m-am gândit că nu strică să încerc. În fond, nu aveam decât ceva de câştigat.

Aşteptă să vadă dacă el nici la asta nu se prinde. Nu.

— Sergentul Colon a scris afişul, zise Morcove. El gândeşte cam în linie dreaptă.

Apoi adulmecă aerul.

— Ţie îţi miroase? zise el. Miroase cam ca şi cum cineva ar fi aruncat un preş vechi de privată?

— O, mulţumesc frumos, zise o voce de undeva foarte de jos, de undeva din întuneric. O, da. Mulţumesc mult de tot. Ce cumîizice din partea ta. Preş vechi de privată. O, da.

— Eu nu simt nimic, minţi Angua.

— Mincinoaso, zise vocea.

— Şi nici nu aud.

Cizmele căpitanului Vimes îl informară că se găsea pe bulevardul Scoone. Picioarele îi umblau de capul lor; mintea lui era în altă parte. De fapt, o parte din ea se dizolva uşurel în cel mai fin nectar marca Jimkin Bearhugger. Măcar dacă n-ar fi fost atât de-al naibii de *politicoşi!* Existau câteva lucruri pe care le văzuse în viaţa lui şi pe care încerca mereu, fără succes, să le uite. Până acum, el ar fi pus în fruntea listei privitul la

amigdalele unui dragon uriaş în vreme ce acesta îşi trage răsuflarea cu care are de gând să te transforme într-o grămăjoară de mangal impur. Încă se mai trezea noaptea din somn, scăldat în sudoare, după ce visase acea flăcăruie de veghe. Dar acum se gândea cu groază că acea amintire va fi înlocuită de imaginea tuturor acelor feţe impasibile de pitici, privindu-l cu politeţe, şi senzaţia că vorbele i se prăbuşesc într-o groapă adâncă.

În fond, ce ar fi putut spune? „Ne pare rău că e mort, şi ăsta-i un anunţ oficial. Cei mai răi oameni ai noştri se ocupă de caz”?

Casa răposatului Bjorn Hammerhock fusese plină de pitici pitici tăcuţi, holbaţi, *politicoşi*. Vestea se răspândise. El nu spusese nimănui ceva ce nu ştia dinainte. Mulţi din ei aveau arme în mâini. Era acolo şi domnul Stronginthearm. Căpitanul Vimes vorbise mai înainte cu el despre discursurile lui pe tema necesităţii de a toca toţi trolii mărunt şi a-i folosi la pavat străzi. Dar acum piticul nu spunea nimic. Doar părea îngâmfat. Se simţea în aer o ameninţare tăcută, *politicoasă*, care-ţi spunea: Te vom asculta. Pe urmă, vom face ce decidem noi.

Nici măcar nu fusese sigur care dintre ei era doamna Hammerhock. Lui toţi i se păreau la fel. Când îi fusese prezentată — avea coif, avea barbă — nu scosese de la ea decât răspunsuri vagi, politicoase. Nu, încuiase atelierul şi cheia părea să se fi rătăcit. Mulţumesc.

Încercase să sugereze pe cât de delicat

putuse că un atac deschis asupra Aleii Carierei ar fi fost dezaprobat de către Gardă (probabil de la o distanţă sigură), dar nu avusese obrazul să le-o spună de-a dreptul. Nu putea spune: nu luaţi legea în propriile voastre mâini, căci Garda urmăreşte făptaşii cu toată energia, şi asta pentru că n-avea nici cea mai vagă idee de unde să înceapă. Soţul dumneavoastră avea vreun duşman? Da, ştiu, cineva i-a făcut ditai găuroiul în piept, dar în afară de *asta*, avea vreun duşman?

Aşa încât se eschivă pe cât de demn se putea, adică nu foarte, şi după o bătălie cu el însuşi pe care o pierdu, cumpără o jumătate de whisky Bearhugger's Old Persnickety şi-o porni la hoinărit în noapte.

Morcove şi Angua ajunseră la capătul străzii Sclipirii.

— Unde stai? întrebă Morcove.

— Aici, la doi paşi, zise ea, arătându-i.

— Strada Ulmului? Doar nu la *doamna Cake?*

— Ba da. De ce nu? Voiam doar o cameră curată, la un preţ rezonabil. E vreo problemă?

— Păi… vreau să spun, n-am nimic împotriva doamnei Cake, o femeie de toată isprava, una dintre cele mai bune… dar… ştii… nu se poate să nu fi observat…

— Ce să observ?

— Păi… nu-i foarte… ştii tu… *pretenţioasă*.

— Scuze. Tot nu pricep.

— Trebuie să-i fi văzut pe ceilalţi chiriaşi? Adică parcă Reg Sabot tot acolo stă, nu?

— A, zise Angua, ăla care-i zombie, vrei să spui.

— Şi e un banshee în pod.

— Domnul Ixolite. Da.

— Şi mai e bătrâna doamnă Drull.

— Moroiul. Dar s-a pensionat. Acum face catering pentru petreceri de copii.

— Vreau să spun, nu ţi se pare cam ciudată casa aia?

— Dar chiria e rezonabilă şi paturile sunt curate.

— Păi, nu cred că doarme vreodată cineva în ele.

— Bine, *bine!* A trebuit să mă mulţumesc cu ce puteam *găsi!*

— Scuze. Ştiu cum e. Şi eu eram la fel la început, când am sosit aici. Dar sfatul meu e să te muţi de îndată ce poţi să pleci fără să jigneşti, şi să găseşti un loc… în fine… mai potrivit pentru o domnişoară, dacă înţelegi ce vreau să spun.

— Nu prea. Domnul Sabot a încercat chiar să mă ajute să-mi duc bagajul la etaj. Bine, după aceea a trebuit să-l ajut eu să-şi ducă braţele la etaj. Bietul de el, mereu îi cad bucăţi.

— Dar ei nu sunt chiar… persoane ca noi, zise Morcove abătut. Să nu mă înţelegi greşit. Adică… pitici? Unii dintre cei mai buni prieteni ai mei sunt pitici. *Părinţii mei* sunt pitici. Troli? Niciun fel de problemă cu trolii. Sarea pământului. La propriu. Nişte flăcăi minunaţi, sub

toţi lichenii ăia. Dar… nemorţii… Aş vrea doar să se întoarcă de unde-au venit, asta-i tot.

— Majoritatea de pe-aici au venit.

— Doar că nu-mi plac. Îmi pare rău.

— Trebuie să plec, zise Angua cu răceală.

Se opri la gura întunecată a unei alei.

— Corect. Corect, zise Morcove. Aă. Când ne mai vedem?

— Mâine. Lucrăm împreună, nu?

— Dar poate când suntem în afara serviciului am putea să…

— Tre’ să plec!

Angua se răsuci pe călcâie şi-o luă la fugă. Haloul lunii se zărea deja deasupra acoperişurilor Universităţii Nevăzute.

— OK. Bine. În regulă. Pe mâine, atunci! strigă Morcove după ea.

Angua simţea lumea învârtindu-se, în vreme ce se împleticea printre umbre. N-ar fi trebuit să amâne atât!

Ieşi, clătinându-se, într-o altă stradă cu câţiva trecători şi reuşi să ajungă la gura unui gang, trăgând de haine…

Fu văzută de către Bundo Prung, un hoţ recent dat afară din Breaslă pentru entuziasm excesiv şi comportament nedemn de un tâlhar, şi disperat. O femeie singură într-un gang întunecos era, simţea el, cam tot ce era în stare să înfrunte.

Aruncă o privire împrejur şi intră după ea.

Urmară cam cinci secunde de linişte. Apoi

Bundo ieşi foarte rapid şi nu se opri din fugă decât pe chei, de unde o corabie urma să plece odată cu fluxul. Urcă în fugă pasarela în ultima clipă, înainte să fie retrasă, şi se făcu marinar, şi muri trei ani mai târziu când, într-o ţară îndepărtată, îi căzu în cap un tatu, şi în tot acest timp nu spuse nimănui ce văzuse. Dar cam ţipa, de câte ori vedea un câine.

Angua ieşi şi ea câteva clipe mai târziu şi plecă la trap.

Lady Sybil Ramkin deschise uşa şi adulmecă aerul nopţii.

— Samuel Vimes! Eşti beat!

— Încă nu! Dar sper să ajung! răspunse Vimes cu veselie.

— Şi nu te-ai schimbat de uniformă!

Vimes privi în jos, apoi ridică din nou ochii.

— Aşa-i! zise el binedispus.

— Musafirii o să ajungă dintr-o clipă într-alta. Du-te sus în camera ta. Baia e gata şi Willikins ţi-a pregătit un costum. Hai, du-te…

— Tare bine!

Vimes se scăldă în apă călduţă şi în aburii roz ai alcoolului. Apoi se şterse cum putu mai bine şi se duse să se uite la costumul întins pe pat.

Fusese făcut de cel mai bun croitor din oraş. Sybil Ramkin avea o inimă generoasă. Era o femeie pusă pe dăruit.

Costumul era albastru cu violet-închis, cu dantelă la guler şi la manşete. Era ultimul răcnet

al modei, i se spusese. Sybil Ramkin voia ca el să avanseze în societate. Nu i-o spusese niciodată de-a dreptul, dar el ştia că îl consideră mult prea valoros ca să fie poliţist.

El se holba la costum cu o nedumerire înceţoşată. Nu mai purtase niciodată un costum, nu cu adevărat. În copilărie se îmbrăcase cu orice fel de zdrenţe puteau fi legate pe trup, iar mai târziu cu nădragii din piele, până la genunchi, şi zalele Gărzii — haine practice, confortabile.

Costumul avea şi o pălărie. Cu perle pe ea.

Vimes nu mai pusese niciodată pe cap ceva care să nu fi fost făcut din ciocan, dintr-o foaie de tablă.

Pantofii erau lungi şi cu vârfuri ascuţite.

El purtase întotdeauna vara sandale, iar iarna tradiţionalele cizme ieftine.

Căpitanul Vimes de-abia se descurca să fie ofiţer. Nu era deloc sigur cum să devină gentleman. Se părea că asta implica îmbrăcarea costumului…

Musafirii soseau. Auzea scrâşnetul roţilor de trăsură pe aleea de acces şi lipăitul purtătorilor de palanchin.

Aruncă o privire pe fereastră. Bulevardul Scoone era situat mai sus decât mare parte din Morpork şi oferea cea mai bună perspectivă asupra oraşului, dacă-ţi plăcea aşa ceva. Palatul Patricianului era o formă mai întunecată în amurg, cu o singură fereastră luminată, la etajul de sus. Forma centrul unei zone bine luminate,

care devenea din ce în ce mai întunecată dacă te uitai mai spre laturi şi priveai la zone ale oraşului în care oamenii nu aprindeau lumânări, căci ar fi însemnat să irosească un aliment preţios. În jurul Aleii Carierei se vedea lumina roşie a torţelor… ei, e Anul Nou al trolilor, e de înţeles. Şi o lucire slabă deasupra Pavilionului Magiei de Înaltă Energie din Universitatea Nevăzută; lui Vimes i-ar fi plăcut să aresteze toţi vrăjitorii sub suspiciune de a fi mult mai şmecheri decât e cazul. Dar se vedeau mai multe lumini decât se aşteptase pe lângă străzile Odgonului şi Abruptă, în acea parte a oraşului pe care oamenii de genul căpitanului Quirke o numeau „oraşul mini”…

— Samuel!

Vimes îşi aranjă cravata pe cât putu de bine.

Dăduse piept cu troli şi cu dragoni, dar acum va trebui să înfrunte o specie cu totul nouă. Bogaţii.

Întotdeauna era greu să-şi amintească, mai târziu, cum i se arăta lumea atunci când era *dans une certaine condition*, după cum spunea mama ei, cu delicateţe.

De exemplu, îşi amintea că vedea mirosurile. Străzile şi casele propriu-zise… erau acolo, desigur, dar doar ca un fundal monocrom şi mohorât pe care sunetele şi, da, mirosurile ardeau ca nişte linii strălucitoare de… foc colorat şi nori de… păi, de fum colorat.

Asta era clenciul. Aici se prăbuşeau toate. Nu existau, după aceea, cuvintele care să descrie ce auzise şi adulmecase. Dacă ai putea vedea o a opta culoare distinctă, doar pentru o vreme, şi apoi ar trebui s-o descrii înapoi în lumea cu şapte culori, tot ce ai putea spune ar fi „ceva cam ca un fel de mov-verzuliu”. Experienţele nu treceau prea bine bariera dintre specii.

Câteodată, deşi nu prea des, Angua se considera foarte norocoasă că are ocazia să vadă ambele lumi. Şi mai erau şi cele douăzeci de minute după fiecare Preschimbare când *toate* simţurile erau mai vii, aşa încât lumea strălucea ca un curcubeu în fiecare spectru senzorial. Aproape că merita totul, doar pentru asta.

Existau mai multe varietăţi de vârcolaci. Unii aveau doar nevoie de-un bărbierit din oră-n oră şi de-o pălărie, să le acopere urechile. Păreau aproape normali.

Dar ea îi putea recunoaşte, cu toate acestea. Un vârcolac putea dibui un alt vârcolac chiar şi-n mijlocul unei mulţimi. Aveau o anume expresie a ochilor. Şi, bineînţeles, dacă aveai timp, mai existau şi tot felul de alte indicii. Vârcolacii trăiau de obicei singuri şi aveau slujbe care nu-i obligau să ia contact cu animalele. Se dădeau cu mult parfum sau aftershave şi erau foarte atenţi la ce mănâncă. Şi ţineau jurnale în care treceau, cu grijă, fazele lunii, cu cerneală roşie.

Nu era o viaţă, să fii vârcolac la ţară. O

amărâtă de găină dacă lipsea, tu erai suspectul numărul unu.

Toată lumea spunea că era mult mai bine la oraş.

Era copleşitor, în orice caz.

Angua putea vedea mai multe ore din viaţa străzii Ulmului dintr-o ochire. Teama tâlharului era o line portocalie care se ştergea încet. Urma lui Morcove era un norişor în expansiune, verde-deschis, cu o nuanţă ce sugera că e uşor îngrijorat; mai avea şi sugestii de piele învechită şi lustru pentru armură. Alte urme, mai puternice sau mai slabe, se întreţeseau pe stradă.

Una dintre ele mirosea a preş vechi de privată.

— Hei, căţea, zise o voce din spatele ei.

Angua întoarse capul. Gaspode nu arăta mai bine prin ochi de câine, era însă în centrul unui nor de mirosuri asortate.

— A. Tu erai.

— Corect, zise Gaspode scărpinându-se febril.

Îi aruncă o privire plină de speranţă.

— Fac şi io o întrebare, mă-nţelegi, aşa ca să închid subiectu' de la-nceput, pentru aspectu' artistic, de dragu' cumlezicelor s-ar putea spune, dar aş avea vreo şansă să adulmec…

— Niciuna.

— Întrebam şi io. Fără supărare.

Angua strâmbă din bot.

— Cum de miroşi aşa urât? Vreau să spun, şi când eram om miroseai urât, dar acum…

Gaspode se umflă în pene.

— Grozav, nu? zise el. Nu s-a-ntâmplat de la sine. A trebuit să mă străduiesc pentru asta. Dacă erai câine de-adevăratelea, mirosu' ăsta ar fi ca un aftershave clasa-ntâi. Apropo, ar fi bine să-ţi pui o zgardă, domnişoară. Nimeni nu se ia de tine dacă ai zgardă.

— Mulţumesc.

Gaspode părea să aibă ceva pe suflet.

— Aă… nu obişnuieşti să smulgi inimi, nu?

— Doar dacă îmi doresc s-o fac, zise Angua.

— Corect, corect, corect, se grăbi Gaspode să spună. Încotro mergi?

O luase la trap, crăcănat şi legănându-se, ca să ţină pasul cu ea.

— Să adulmec niţel pe-acasă pe la Hammerhock. Nu te-am invitat să vii cu mine.

— Altă treabă n-am, zise Gaspode. La Casa Coastelor nu scot resturile afară înainte de miezul nopţii.

— N-ai o casă unde să te duci? întrebă Angua, pe când treceau pe sub o tarabă cu peşte prăjit.

- Casă? Io? Casă? Da. Desigur. N-am io treabă. Copii veseli, bucătărie mare, trei mese pe zi, cotoi amuzant prin vecini, să-l alerg când am io chef, păturica mea şi locşoru' meu lângă focu' din sobă, e un dulău bătrân, dar noi îl iubim, ekcetra. N-am nicio problemă.

— Doar că observ că tu n-ai zgardă.

— A căzut.

— Serios?

— De la atâtea cristale de le-avea, că erea grele.

— Asta a fost, sigur.

— Ai mei mă lasă să fac ce vreau, zise Gaspode.

— Se vede.

— Câteodată nu dau p-acasă cu zilele, să ştii.

— Chiar aşa?

— Cu săptămânile, câteodată.

— Sigur.

— Da’ se bucură teribil să mă vadă, de fiecare dată, zise Gaspode.

— Parcă-mi spuseseşi că dormi la Universitate, zise Angua, pe când se fereau de o căruţă, pe strada Rimei.

Preţ de o clipă, Gaspode mirosi a nesiguranţă, dar îşi reveni splendid.

— Da, aşa-i, zise el. Păăi, ştii cum e, cu familiile astea… Toţi copiii ăia care te tot ia în braţe, şi-ţi dă biscuiţi şi d-astea, oamenii care te mângâie tot timpu’. Te calcă pă nervi. Aşa că mă duc deseori să dorm acolo.

— Corect.

— Cât să poate dă des, de fapt.

— Serios?

Gaspode scânci niţel.

— Tre’ să fii atentă, să ştii. O căţea tânără ca tine poate da de bucluc mare, în oraşu’ ăsta dă câini.

Ajunseseră la pontonul de lemn din spatele atelierului lui Hammerhock.

— Cum crezi… începu Angua, şi se opri.

Se simţea un amestec de mirosuri acolo, dar cel dominant era tăios ca un fierăstrău.

— Artificii?

— Şi teamă, zise Gaspode. Multă teamă.

Adulmecă scândurile.

— Teamă omenească, nu piticească. Poţi să-ţi dai seama dacă e de la un pitic. Din cauza hrănirii cu şobolani, ştii? Pfiu! Tre' să fi fost tare înfricoşat, dac-a rămas mirosu' aşa puternic.

— Eu adulmec un om, bărbat, şi un pitic, zise Angua.

— Da. Un pitic mort.

Gaspode îşi îndesă nasul jerpelit în crăpătura de sub uşă şi amuşină zgomotos.

— Mai e şi alte lucruri, zise el, dar e treaba dracu' cu râul atât de aproape de noi. Se simte ulei şi… şi unsoare… şi tot felu' de… Hei, un' te duci?

Gaspode fugi mărunţel după Angua care o luase înapoi spre strada Rimei, cu nasul la pământ.

— Iau urma.

— Pentru ce? El n-o să-ţi zică mulţumesc, să ştii.

— Care el?

— Drăguţu' tău.

Angua se opri atât de brusc, încât Gaspode se lovi de ea.

— Vrei să spui caporalul Morcove? Nu e drăguţul meu!

— Serios? Io-s câine, da? Nasu-i totu', aşa-i?

Mirosu’ nu minte. Ferămoni. E treaba aia veche cu alchimia sexuală.

— Îl cunosc abia de vreo două nopţi!

— Aha!

— Ce vrei să spui, *aha?*

— Nimic, nimic. Nu-i nimic rău în asta, oricum…

— Nu există niciun *asta* ca să poată fi rău!

— Sigur, sigur. Nu că ar fi fost rău, zise Gaspode, şi adăugă repede: chiar dacă ar fi fost. Toată lumea îl place pe caporalu’ Morcove.

— Îl plac, nu-i aşa, zise Angua, şi blana zbârlită de pe ceafa i se aşează la loc. E foarte… agreabil.

— Până şi Fido Barosanu’ doar l-a muşcat de mână când a încercat să-l mângâie.

— Cine-i Fido Barosanu’?

— Lătrător-şef al Breslei Câinilor.

— Câinii au o Breaslă? Câinii? Hai, las-o jos că măcăne…

— Nu, pe bune. Drepturi de scormoneală, locuri de stat la soare, gardă de noapte la lătrat, drept de împerechere, urlat cu schimbu’… toată şandramaua.

— Breasla Câinilor, mârâi Angua sarcastic. Nu zău!

— Ia aleargă tu un şobolan prin burlane p-o stradă unde n-ai ce căuta şi să vezi dacă te mint. Mare noroc ai că sunt p-acilea, că altfel ai putea da serios de bucluc. Un câine care nu-i membru al Breslei are probleme mari în oraşu’ ăsta. Ai noroc, zise Gaspode, că m-ai întâlnit.

— Presupun că eşti om de ba... câine de bază în Breaslă, da?

— Nu-s membru, zise Gaspode cu mândrie.

— Şi tu cum supravieţuieşti, atunci?

— Mie-mi merge mintea, de-aia. Şi oricum, Fido Barosanu' mă lasă-n pace. Eu am Puterea.

— Ce putere?

— Nu-i treaba ta. Fido Barosanu'... îmi e prieten.

— Nu mi se pare foarte prietenos să muşti un om de mână fiindcă te-a mângâiat.

— Da? Ultimu' om care a-ncercat să-l mângâie pe Fido Barosanu' nu i-au mai găsit decât catarama de la curea!

— Da?

— Şi încă era într-un copac.

— Unde suntem aici?

— Şi p-aici nici măcar copaci nu sunt. Ce spuneai?

Gaspode adulmecă aerul. Nasul lui putea citi oraşul cam ca tălpile educate ale căpitanului Vimes.

— Intersecţia bulevardului Scoone cu Prouts, zise el.

— Urma se pierde. S-a amestecat cu prea multe alte chestii.

Angua adulmecă o vreme primprejur. Cineva venise până aici, dar prea mulţi alţi oameni se încrucişaseră cu el. Mirosul cel tăios era încă acolo, dar doar ca o sugestie în învălmăşeala de izuri contradictorii.

Îşi dădu seama de un miros copleşitor de

săpun ce se apropia. Îl observase şi mai înainte, dar doar ca femeie şi doar ca o boare vagă. Ca patruped, i se părea că umple întreaga lume.

Caporalul Morcove venea pe stradă, îngândurat. Nu se uita pe unde umblă, dar nici n-avea nevoie. Oamenii se dădeau la o parte pentru caporalul Morcove.

Era prima dată că-l vedea cu ochii aceştia. La naiba! Cum de nu-şi dădeau oamenii seama? Tipul umbla prin oraş cum umblă tigrul prin iarba înaltă, cum umblă ursul munţilor prin zăpadă, purtând peisajul ca pe-o piele…

Gaspode aruncă o privire în lături. Angua şedea şi se holba.

— Vezi că-ţi curge balele, zise el.

— Cum?… Şi ce? Ce-are? E firesc. Gâfâi!

— Hă, hă.

Morcove o observă şi se opri.

— Ia te uită, e căţelul maidanez, zise el.

— Ham, ham, zise Gaspode, dând din coada-i trădătoare.

— Văd că tu, cel puţin, ai o prietenă, zise Morcove, mângâindu-l pe cap şi apoi ştergându-şi absent mâna pe tunică.

— Şi, pe cuvântul meu, ce căţea splendidă! zise el. Câine-lup de Vârfu Berbecelui, sunt convins.

O mângâie pe Angua, prietenos şi neatent.

— Ei, în fine, zise el. Treaba nu se face singură, aşa-i?

— Ham, schiau, dă-i căţelului un biscuit, zise Gaspode.

Morcove se îndreptă şi-şi pipăi buzunarele.

— Cred că am un biscuit pe-aici — să juri că înţelege tot ce spun şi alta nu…

Gaspode făcu frumos, şi prinse biscuitul din zbor.

— Ham, ham, gudur, gudur, zise el.

Morcove îi aruncă lui Gaspode acea privire cam nedumerită pe care-o aveau întotdeauna oamenii când el zicea „ham” în loc să latre, apoi dădu din cap către Angua şi-o porni mai departe spre bulevardul Scoone şi casa lui lady Ramkin.

— Iată, zise Gaspode, mestecând zgomotos biscuitul vechi, un băiat tare cumsecade. Simpluţ, dar cumsecade.

— Da, e simpluţ, nu-i aşa? zise Angua. Asta e primul lucru pe care l-am observat la el. El e simplu. Şi toate celelalte de-aici sunt complicate.

— Făcea nişte ochi de miel la tine, mai înainte! zise Gaspode. Nu că aş avea ceva împotriva ochilor de miel, să nu crezi. Da’ să fie proaspeţi.

— Mă dezgusti.

— Da, dar io cel puţin am aceeaşi formă toată luna, fără supărare.

— Vezi c-o să te alegi cu o muşcătură.

— O, da, gemu Gaspode. Da, o să mă muşti. O, da, ce mă mai tem io de asta, parol. Vreau să spun, ia gândeşte-te niţel. Am atâtea boli câineşti că mai sunt în viaţă doar fiindcă afurisitele sunt prea ocupate să se bată între ele. Adică am până şi linchealã, şi p-asta n-o capătă decât oile gravide. Dă-i înainte. Muşcă-mă.

Schimbă-mi viaţa. De fiecare dată când e lună plină o să-mi crească păr şi colţi galbeni şi-o să fiu obligat să umblu-n patru labe. Da, îmi dau seama ce mare diferenţă va fi faţă de situaţia mea actuală. De fapt, zise el, e clar că merg cam în pierdere la capitolu' păr, aşa că poate o, ştii tu, nu chiar o muşcătură, poate doar o crănţăneală…

— Taci din gură.

Tu, cel puţin, ai o prietenă, spusese Morcove. Ca şi cum ar fi avut ceva pe suflet…

— Măcar un lins rapid.

— Taci din gură.

* * *

— Tulburările astea sunt numai din vina lui Vetinari, zise ducele de Eorle. Individul n-are stil! Şi acum, evident, avem un oraş în care băcanii au tot atâta influenţă ca şi baronii. I-a lăsat până şi pe *instalatori* să-şi facă o Breaslă! Asta-i împotriva naturii, în umila mea opinie.

— Dac-ar da măcar un soi de exemplu social, n-ar fi aşa rău, zise lady Omnius.

— Sau măcar dac-ar guverna, zise lady Selachii. Mi se pare că oricine îşi poate permite să facă orice.

— Recunosc că nici vechii regi nu erau neapărat genul nostru de oameni, spre sfârşit, zise ducele de Eorle, dar cel puţin reprezentau ceva, în umila mea opinie. Aveam un oraş cum

trebuie, pe vremea aceea. Oamenii erau mai respectuoşi şi-şi cunoşteau lungul nasului. Şi munceau cinstit toată ziua, nu leneveau ca acum. Şi în orice caz nu ţineam porţile oraşului deschise să intre toţi neisprăviţii. Şi, bineînţeles, atunci legea era puternică. Nu-i aşa, căpitane?

Căpitanul Samuel Vimes îşi pironise privirea sticloasă într-un punct undeva chiar deasupra şi puţin la stânga de urechea stângă a vorbitorului.

Fumul de trabuc atârna aproape nemişcat în aer. Vimes îşi dădea ca prin vis seama că petrecuse mai multe ore mâncând prea mult în compania unor oameni care-i erau nesuferiţi.

Se gândea cu dor la mirosul străzilor plouate şi la senzaţia pavajului sub tălpile sale de carton. O tavă cu băuturi post-prandiale orbita în jurul mesei, dar Vimes nu se atinsese de ea, fiindcă ar fi supărat-o pe Sybil. Iar ea încerca să nu arate asta, ceea ce îl supăra şi mai tare pe el.

Efectul whisky-ului trecuse. Tare-i displăcea să fie treaz. Dacă era treaz, începea să gândească. Şi unul dintre gândurile care se îmbulzeau în capul lui era că nu există opinie umilă.

Nu prea avusese de-a face cu cei bogaţi şi puternici. De regulă, poliţaii nu-i prea întâlneau. Nu că bogaţii ar fi fost mai puţin înclinaţi să comită infracţiuni, chestia era doar că acele infracţiuni pe care ei le comiteau depăşeau de obicei atât de mult nivelul normal al criminalităţii, încât nu erau de nasul purtătorilor

de cizme scâlciate şi zale ruginite. Să posezi o sută de maghernițe de mahala nu era o infracţiune, dar să locuieşti în una aproape că era; să fii un Asasin — deşi Breasla nu o afirmase niciodată *de-a dreptul*, una dintre cerinţele importante la admitere era să fii fiul sau fiica unui gentleman — nu era o infracţiune. Dacă aveai destui bani, nici nu prea mai puteai comite infracţiuni, practic. Puteai perpetra doar mici răutăţi amuzante.

— Şi acum, unde te uiţi, e plin de pitici şi de troli obraznici şi de oameni rău crescuţi, zise lady Selachii. Sunt mai mulţi pitici acum în Ankh-Morpork decât în oricare din oraşele lor, sau cum le-or spune ei vizuinilor în care stau.

— Ce părere ai, căpitane? zise ducele de Eorle.

— Hmm?

Căpitanul Vimes luase o boabă de strugure şi-o tot răsucea între degete.

— Despre prezenta problemă etnică.

— Avem aşa ceva?

— Păi, da… Ia gândeşte-te la Aleea Carierei. Se bat acolo în fiecare seară!

Vimes examina strugurele în detaliu. Ceea ce ar fi vrut să spună era: Bineînţeles că se bat. Sunt *troli*. Normal că se trosnesc cu bâtele — troleza e compusă mai mult din limbaj corporal şi, ce să-i faci, le place să strige. De fapt, singurul care face cu adevărat vreo problemă cuiva e ticălosul ăla de Crisopraz, şi asta numai fiindcă imită oamenii şi învaţă repede. Cât

despre religie, zeii trolilor se trosneau între ei cu bâtele cu zece mii de ani înainte ca noi să fi încetat măcar să încercăm să mâncăm pietre.

Dar amintirea piticului ucis răscoli o undă de perversitate din sufletul lui.

Puse boaba de strugure înapoi în farfurie.

— Categoric, zise el. În opinia mea, ticăloşii ăia fără Dumnezeu ar trebui adunaţi şi scoşi din oraş cu de-a sila.

Se lăsă o clipă de tăcere.

— Că asta şi meritǎ, adăugă Vimes.

— Exact! Sunt aproape ca animalele, zise lady Omnius.

Vimes suspecta că o cheamă Sara.

— Aţi observat ce capete masive au? zise Vimes. E doar piatră, de fapt. Au creierul foarte mic.

— Şi din punct de vedere moral, bineînţeles… zise lordul Eorle.

Se auzirǎ vagi murmure aprobatoare. Vimes întinse mâna după pahar.

— Willikins, nu cred că domnul căpitan Vimes mai doreşte vin, zise lady Ramkin.

— Greşit! zise Vimes, voios. Şi că tot vorbeam, ce ziceţi de pitici?

— Nu ştiu dacă a observat cineva, zise lordul Eorle, dar e clar că nu se mai văd atâţia câini pe stradă ca pe vremuri.

Vimes se holbă. Treaba cu câinii era adevărată. Parcă nu se mai vedeau chiar aşa mulţi cutreierând pe stradă, asta aşa era. Dar el intrase prin câteva baruri piticeşti cu Morcove şi

ştia că într-adevăr piticii nu ezitau să mănânce carne de câine, dar numai dacă nu puteau face rost de şobolan. Şi zece mii de pitici care s-ar fi îndopat încontinuu, cu cuţitul, furculiţa şi lopata, n-ar fi fost în stare să împuţineze populaţia şobolănească din Ankh-Morpork. Era un subiect de bază în toate scrisorile piticilor către cei de-acasă: haideţi încoa', toată lumea, şi aduceţi nişte ketchup.

— Aţi văzut ce capete mici au? reuşi el să spună. Capacitate foarte limitată, e clar. Se poate măsura.

— Şi niciodată nu le vezi femeile, zise lady Sara Omnius. Asta mi se pare foarte... suspect. Ştiţi ce se spune despre pitici, adăugă ea întunecându-se.

Vimes suspină. Lui îi era destul de clar că le vedeai femeile tot timpul, doar că arătau exact ca piticii bărbaţi. Se putea oare să nu ştie asta *toţi* cei care aveau cât de cât idee despre pitici?

— Şi mai sunt şi isteţi, afurisiţii, zise lady Selachii. Ageri ca acele.

— Ştiţi ceva, zise Vimes clătinând din cap, asta-i partea cea mai enervantă, nu-i aşa? Cum pot să fie atât de incapabili de gândire raţională şi atât de-al naibii de şireţi în acelaşi timp.

Vimes fu singurul care observă privirea pe care i-o aruncă lady Ramkin. Lordul Eorle îşi stinse trabucul.

— Vin pur şi simplu aici şi preiau totul. Şi robotesc întruna ca furnicile pe când oamenii adevăraţi au şi ei nevoie de somn. E nefiresc.

Mintea lui Vimes desenă un arc în jurul acestui comentariu şi-l compară cu cel de mai devreme, despre a munci cinstit toată ziua.

— Ei, unul dintre ei n-o să mai robotească, zise lady Omnius. Camerista mea spunea că l-au găsit azi-dimineaţă în râu. O fi vreun război tribal sau ceva.

— Ha… orişicât, e un început, zise lordul Eorle râzând. Nu că ar observa cineva că e unul mai mult sau mai puţin.

Vimes zâmbi larg.

Lângă mâna lui se afla o sticlă de vin, în pofida eforturilor pline de tact ale lui Willikins de a o lua de acolo. Gâtul ei, ispititor, arăta numai bun de înşfăcat…

Simţi că e privit. Ridică ochii şi, de cealaltă parte a mesei, văzu un bărbat care-l privea cu atenţie şi a cărui contribuţie mai recentă la conversaţie fusese „Poţi să fii aşa amabil să-mi dai condimentele, căpitane?” Un chip ce nu avea nimic remarcabil, afară de privire — care era absolut calmă şi uşor amuzată. Era doctorul Cruces. Vimes avu puternica impresie că-i sunt citite gândurile.

— Samuel!

Mâna lui Vimes se opri în drumul ei spre sticlă. Lângă milady, în picioare, era Willikins.

— Se pare că e un tânăr la uşă şi întreabă de tine, zise lady Ramkin. Caporalul Morcove.

— Vai de mine, ce palpitant! zise lordul Eorle. O fi venit să ne aresteze, ce zici? Hahaha.

— Ha, zise Vimes.

Lordul Eorle îi dădu un cot vecinei sale.

— Probabil că undeva se comite o nelegiuire, zise el.

— Da, zise Vimes. Foarte aproape, cred.

Morcove, ce-şi ţinea respectuos coiful sub braţ, fu introdus în sală.

Privi selecta adunare, îşi linse emoţionat buzele şi salută. Se uitau cu toţii la el. Era greu să nu-l observi pe Morcove într-o încăpere. În oraş erau şi alţi oameni mai masivi decât el. Nu arăta intimidant. Doar că părea că distorsionează lucrurile din jurul lui, fără să se străduiască măcar. Tot ce era în preajmă devenea fundal pentru caporalul Morcove.

— Pe loc repaus, caporale, zise Vimes. Care-i mişcarea? Vreau să spun, adăugă el repede, amintindu-şi cum abordează Morcove limbajul colorat, care este motivul venirii tale aici în acest moment?

— Am ceva să vă arăt, domnule, ăă. Domnule, cred că provine de la Asa…

— Ce-ar fi să mergem noi să vorbim afară despre asta, da? zise Vimes. Doctorul Cruces nici nu crâcnise.

Lordul Eorle se lăsă pe spate.

— Ei, trebuie să spun că sunt impresionat, zise el. Întotdeauna v-am crezut pe voi, gardiştii, cam ineficienţi, dar văd că sunteţi permanent la datorie. Întotdeauna la pândă împotriva minţilor criminale, nu?

— O, da, zise Vimes. Mintea criminală. Da.

Aerul mai rece al străvechilor culoare era o

binecuvântare. Se rezemă de perete şi se chiori la cartonaş.

— „Gonne”?

— Ştiţi că aţi spus c-aţi văzut ceva în curte… începu Morcove.

— Ce-i aia gonne?

— Poate ceva *lipsea* din muzeul Asasinilor, şi au pus acolo un anunţ? zise Morcove. Ştiţi dumneavoastră, ca „Retras pentru curăţare”? Aşa se face în muzee.

— Nu, nu prea cr… Şi oricum, ce ştii tu despre muzee?

— O, păi, domnule, zise Morcove. Mă mai duc la muzee în ziua mea liberă. La cel de la Universitate, bineînţeles, şi lordul Vetinari mă lasă să mă uit prin muzeul cel vechi al Palatului, şi mai sunt cele ale Breslelor, de obicei îmi dau voie să intru dacă-i rog frumos, şi mai e muzeul piticesc de lângă strada Rimei…

— Există aşa ceva? zise Vimes, care începuse să fie interesat. Trecuse pe strada Rimei de o mie de ori.

— Da, domnule, la doi paşi, pe Aleea Învârtită.

— Ca să vezi. Ce ţin acolo?

— Multe mostre interesante de pâine piticească, domnule.

Vimes se gândi o clipă.

— Dar nu asta e important acum, zise el. Şi oricum, nu aşa scrii „lipsă”[30].

[30] „Lipsă” sau „dispărut” s-ar scrie corect „gone”, nu „gonne”. (n. tr.)

— Ba da, domnule, zise Morcove.

— Vreau să spun, nu aşa se scrie de obicei.

Se tot juca cu bucata de carton.

— Ar trebui să fii nebun ca să intri prin efracţie la Breasla Asasinilor, zise el.

— Da, domnule.

Mânia îi limpezise capul. Simţea din nou… nu, nu emoţia, nu ăsta era cuvântul… *presimţirea* a ceva anume. Încă nu ştia ce. Dar era acolo, îl aştepta…

Lady Ramkin închidea uşa sufrageriei îndărătul ei.

— Te-am urmărit, zise ea. Ai fost foarte nepoliticos, Sam.

— Mă străduiam să nu fiu.

— Lordul Eorle e un prieten foarte vechi.

— Chiar e?

— Păi, îl cunosc de mult. De fapt, nu pot să-l sufăr. Dar îl puneai în postură de prost.

— Se punea singur în postură de prost. Eu doar îl ajutam.

— Dar şi pe tine te-am auzit deseori… fiind nepoliticos la adresa piticilor şi trolilor!

— Asta-i altceva. Eu am *dreptul*. Idiotul ăla n-ar şti ce-i aia un trol nici dacă l-ar călca unul în picioare.

— O, dacă l-ar călca un trol, ar şti, sări şi Morcove să ajute. Unii dintre ei ajung să cântărească…

— Şi oricum, ce era aşa important? întrebă lady Ramkin.

— Noi… îl căutăm pe cel care l-a ucis pe

Chubby, zise Vimes.

Expresia lui lady Ramkin se schimbă instantaneu.

— Asta-i altceva, desigur, zise ea. Asemenea oameni ar trebui biciuiţi în piaţa publică!

De ce am spus asta? gândi Vimes. Poate fiindcă e adevărat. Un… gonne… dispare, şi-apoi nitam-nisam un pitic artificer ajunge în râu, cu un curent teribil pe-acolo pe unde ar fi trebuit să aibă pieptul. Astea două sunt legate. Tot ce mai trebuie să fac e să găsesc legătura…

— Morcove, poţi să mergi cu mine înapoi la familia Hammerhock?

— Da, domnule căpitan. De ce?

— Vreau să văd cum arată pe dinăuntru atelierul ăla. Şi de data asta sunt însoţit de un pitic. Ba, mai mult, adăugă el, sunt însoţit de caporalul Morcove. Pe caporalul Morcove *îl place* toată lumea.

Vimes asculta conversaţia cum curgea monoton înainte, în piticeşte. Morcove părea să aibă câştig de cauză, dar cu greu. Clanul ceda nu din pricina raţiunii, nici din supunere faţă de lege, ci… în fine… fiindcă-i ruga Morcove.

Într-un târziu, caporalul ridică ochii. Şedea pe un taburet de-al piticilor, aşa încât genunchii îi ajunseseră aproape lângă urechi.

— Vedeţi dumneavoastră, trebuie să înţelegeţi că atelierul unui pitic e foarte important.

— Sigur, zise Vimes, înţeleg.

— Şi, ăă… sunteţi un *maimare*.

— Pardon?

— Un *maimare*. Mai mare decât un pitic.

— Aha.

— Ăă. Interiorul atelierului unui pitic e ca… păi, e ca interiorul hainelor lui, dacă înţelegeţi ce vreau să spun. Mi-au spus că puteţi să vă uitaţi, dacă sunt şi eu cu dumneavoastră. Dar să nu atingeţi nimic. Ăă. Nu sunt foarte încântaţi de asta, domnule căpitan.

Un pitic care s-ar fi putut să fie doamna Hammerhock scoase un mănunchi de chei.

— Întotdeauna m-am înţeles bine cu piticii, zise Vimes.

— Nu le place, domnule. Ăă. Ei nu cred c-o să rezolvăm ceva.

— O să ne dăm toată silinţa!

— Ăă. N-am tradus bine ce-au spus. Ăă. Ei nu cred că noi suntem în stare să rezolvăm ceva. Nu au intenţia să vă jignească, domnule. Doar că nu cred că vom fi lăsaţi să aflăm nimic, domnule.

— Au!

— Îmi pare rău, domnule căpitan, zise Morcove, care mergea ca un L inversat. După dumneavoastră. Aveţi grijă la cap, să nu…

— Au!

— Poate mai bine vă aşezaţi şi mă uit eu la ce-i pe-aici.

Atelierul era o încăpere lungă şi, evident, joasă, cu încă o uşă mică la celălalt capăt. Sub

un luminator se afla un banc mare de lucru. Pe peretele opus era o forjă şi un rastel de unelte. Şi o gaură.

O bucată de tencuială căzuse din perete la câteva picioare de la podea, şi mai multe crăpături porneau ca razele de la cărămida zdrobită de dedesubt.

Vimes îşi masă rădăcina nasului. Nu avusese timp să doarmă astăzi. Asta era încă una. Va trebui să se obişnuiască să doarmă când e întuneric. Nu-şi mai aducea aminte când fusese ultima dată când dormise noaptea.

Apoi adulmecă, îmi miroase a artificii, zise el.

— Poate de la forjă, zise Morcove. Şi oricum, piticii şi trolii au tot aprins artificii, prin tot oraşul.

Vimes încuviinţă.

— În regulă, zise el, deci ce vedem noi aici?

— Cineva a buşit rău peretele ăsta, zise Morcove.

— Asta se putea întâmpla oricând.

— Nu, domnule, fiindcă e praf de moloz pe jos dedesubt şi un pitic îşi ţine întotdeauna atelierul curat.

— Serios?

Erau pe-acolo tot felul de arme, unele dintre ele pe jumătate lucrate, puse în rasteluri lângă bancul de lucru. Vimes ridică mare parte dintr-o arbaletă.

— Lucra frumos, zise el. Era tare bun la mecanisme.

— Era faimos pentru ele, zise Morcove umblând într-o doară printre mărunţişurile de pe banc. O mână foarte delicată. Avea ca hobby construcţia de cutii muzicale. Niciodată n-a putut rezista unei provocări în materie de mecanică. Aă. Ce căutăm, *de fapt*, domnule?

- Nu ştiu sigur. Ei, dar *asta* e ceva…

Era o secure de luptă atât de grea, încât Vimes nici n-o putea ridica bine. Lama era acoperită cu o dantelă de linii gravate. Trebuie că muncise cu săptămânile s-o facă.

— Nu e ceva ce vezi de obicei sâmbăta seara, nu?

— O, nu, zise Morcove, asta-i o armă de îngropare.

— Păi, cred şi eu!

— Vrea să spun, e făcută ca să fie îngropată cu un pitic. Fiecare pitic e îngropat cu o armă. Ştiţi? Ca s-o ia cu el în… oriunde s-ar duce.

— Dar are o lucrătură grozavă! Şi e tăioasă ca — aaau! — Vimes îşi supse degetul — ca briciul!

Morcove păru şocat.

— Bineînţeles. N-ar ajuta la nimic să le ţină piept cu o armă *de duzină*.

— Să ţină piept cui?

— Oricărui lucru rău pe care l-ar putea întâlni în călătoria lui după moarte, zise Morcove cam jenat.

— Aha.

Vimes ezită. Nu se simţea prea bine pe terenul ăsta.

— E o tradiţie străveche, zise Morcove.

— Credeam că piticii nu cred în draci şi demoni şi toate chestiile de genul ăsta.

— Adevărat, dar... nu suntem siguri că şi ei ştiu asta.

— Oh.

Vimes puse jos securea şi luă din rastelul de lucru altceva. Era un cavaler în armură, înalt cam de nouă degete. În spate avea o cheie. O întoarse, şi aproape că scăpă jucăria din mână când picioarele figurinei începură să se mişte. O puse jos, şi ea o porni în marş ţeapăn, fluturându-şi sabia.

— Umblă cam în genul lui Colon, nu ţi se pare? zise Vimes. Figurină de ceasornic!

— Începe să fie la modă, zise Morcove. Domnul Hammerhock se pricepea tare bine la ele.

Vimes încuviinţă.

— Căutăm orice lucru care n-ar trebui să fie aici, zise el. Sau ceva care ar trebui să fie aici, dar nu-i. Lipseşte ceva?

— Greu de spus, domnule. Că nu-i aici.

— Ce?

— Un lucru care lipseşte, domnule, zise Morcove privind conştiincios în jur.

— Vreau să spun, zise Vimes cu răbdare, orice lucru care nu se află aici, dar te-ai aştepta să fie.

— Păi, văd că are — avea — toate uneltele obişnuite, domnule. Şi încă de calitate. Păcat de ele, de fapt.

— De ce-i păcat?

— Păi, o să meargă la topit, bineînţeles.

— De ce? Nu le poate folosi vreun alt pitic?

— Cum? Să folosească *uneltele personale* ale altui pitic?

Buzele lui Morcove se strânseră a dezgust, ca şi cum i s-ar fi sugerat să poarte izmenele vechi ale caporalului Nobbs.

— O, nu, asta nu-i… corect. Vreau să spun, uneltele fac… parte din el. Adică… să le folosească altcineva, după ce le-a folosit el atâţia ani, adică… puah.

— Serios?

Soldăţelul ceasornic mărşălui sub bancul de lucru.

— Ar fi… greşit, zise Morcove. Ăă. Scârbos.

— Ah.

Vimes se ridică.

— Domnule că…

— Au!

— …aveţi grijă la cap. Îmi pare rău.

Masându-şi capul cu o mână, Vimes o folosi pe cealaltă ca să examineze gaura din tencuială.

— E… ceva aici, zise el. Dă-mi una din dălţile alea.

Tăcere.

— O daltă, te rog. Dacă te face să te simţi mai bine, adu-ţi aminte că *încercăm* să aflăm cine l-a ucis pe domnul Hammerhock. Bine?

Morcove alese o daltă, dar fără nicio tragere de inimă.

— Asta-i dalta domnului Hammerhock, aşa

să ştiţi, zise el cu reproş.

— Caporal Morcove, vrei să încetezi să fii aşa pitic două secunde? Eşti gardist! Şi dă-mi afurisita aia de daltă! Am avut o zi grea! Mulţumesc!

Vimes scobi zidul de cărămidă, şi un disc grosolan de plumb îi căzu în palmă.

— Alică de praştie? zise Morcove.

— N-ar fi avut destul loc aici, zise Vimes. Şi oricum, cum ar fi putut să se îngroape atât de adânc în perete?

Băgă discul în buzunar.

— Cam asta ar fi, atunci, zise el îndepărtându-se. Mai bine am — au! — aa, caută soldăţelul ăla cu cheiţă, da? Să nu lăsăm dezordine în urmă.

Morcove scocioríî în întunericul de sub bancul de lucru. Se auzi un foşnet.

— E o bucată de hârtie aici dedesubt, domnule.

Morcove reapăru, fluturând o foaie mică şi îngălbenită. Vimes se chiori la ea.

— Mie mi se par aiureli, zise el. Nu e în piticească, atâta lucru ştiu şi eu. Dar simbolurile astea — astea-s chestii pe care le-am mai văzut. Sau am văzut ceva asemănător.

— Îi dădu foaia înapoi lui Morcove.

— Tu ce poţi scoate din ele?

Morcove se încruntă.

— Aş putea scoate un coif, zise el, sau o barcă. Sau ceva ca o crizantemă…

— Vreau să spun, simbolurile. Simbolurile

astea, uite aici.

— Nu ştiu, domnule căpitan. Dar mi se par cunoscute totuşi. Cam ca… scrisul alchimiştilor?

— O, nu! Vimes îşi acoperi ochii cu mâinile. Nu nenorociţii de alchimişti! Nu şleahta aia afurisită de vânzători de artificii loviţi cu leuca! Cu asasinii mă descurc, dar nu cu idioţii ăia! Nu! Îndurare! Cât e ceasul?

Morcove aruncă o privire la clepsidra pe care-o purta la brâu.

— Cam unsprezece şi jumătate, domnule căpitan.

— Atunci mă duc să mă culc. Bufonii ăia mai pot aştepta până mâine. Ai putea să mă faci fericit dacă-mi spui că hârtia asta i-a aparţinut domnului Hammerhock.

— Nu prea cred, domnule.

— Nici eu. Haide. Să ieşim pe uşa din dos.

Morcove se strecură cu greu afară.

— Aveţi grijă la cap, domnule.

Vimes, care aproape că îngenunchease, se opri şi se holbă la cadrul uşii.

— Ei, caporale, zise el într-un târziu, ştim că nu l-a ucis un trol, aşa-i? Din două motive. Întâi, fiindcă un trol n-ar putea intra pe uşa asta, că-i pe măsura unui pitic.

— Şi care e celălalt motiv, domnule?

Vimes desprinse cu grijă ceva de pe o aşchie a pragului de sus al uşiţei.

— Celălalt motiv, Morcove, e că trolii n-au păr.

Cele câteva fire care se prinseseră în aşchie

erau roşii şi lungi. Cineva le lăsase în urmă fără să ştie. Cineva înalt. Mă rog, mai înalt decât un pitic.

Vimes le privi cu atenţie. Păreau să fie mai mult fire de aţă decât de păr. Aţă roşie, subţire. Ei, ce dacă? Un indiciu e un indiciu.

Le înfăşură cu grijă într-o bucăţică de hârtie luată din carnetul lui Morcove şi le înmână caporalului.

— Ţine. Ai grijă de ele.

Se strecură afară în noapte. Se aflau pe un fel de potecă îngustă de lemn, ancorată de zid, iar dincolo de ea era râul.

Vimes se îndreptă de mijloc, cu atenţie.

— Nu-mi place treaba asta, Morcove, zise el. E ceva rău aici dedesubt.

Morcove privi în jos.

— Vreau să spun, se întâmplă lucruri ascunse, zise Vimes cu răbdare.

— Da, domnule.

— Hai înapoi la Yard.

Avansară până la Podul de Alamă, foarte încet, fiindcă Morcove saluta voios pe toţi cei pe care-i întâlneau. Infractori hârşiţi, al căror răspuns obişnuit la orice vorbă venită din partea unui gardist ar trebui parafrazat delicat printr-o serie de simboluri aflate de obicei pe rândul de sus al tastaturii, se trezeau zâmbind stânjeniţi şi mormăind ceva inofensiv la cordialul său „Bună seara, Zdrobilă! Să ai grijă cum mergi!”

Vimes se opri la jumătatea podului ca să-şi aprindă ţigara, scăpărând chibritul de unul dintre

hipopotamii ornamentali. Apoi privi în jos, la apele tulburi.

— Morcove?

— Da, domnule căpitan?

— Tu crezi că există minţi criminale?

Aproape că îl puteai auzi pe Morcove cum încearcă să descâlcească înţelesul.

— Cum adică… vreţi să spuneţi… domnul Lua-mi-aş-Singur-Beregata Dibbler, domnule?

— Ăla nu-i criminal.

— Sigur *aţi mâncat* din plăcintele lui, domnule.

— Vreau să spun… da… dar… dar el e doar divergent geograficeşte în emisfera financiară.

— Scuzaţi?

— Adică el doar nu e de acord cu ceilalţi oameni cu privire la poziţia lucrurilor. Ca de pildă banii. El crede că ar trebui să fie toţi în buzunarul lui. Nu, mă referam la…

Vimes închise ochii, gândindu-se la fum de ţigară şi băuturi din belşug şi voci laconice. Unii oameni ar fura bani de la alţii. În regulă. E doar furt. Dar există şi oameni care, cu un simplu cuvânt, vor să fure umanitatea oamenilor. Asta era cu totul altceva.

Chestia era… mă rog, nici lui nu-i plăceau trolii şi piticii. Dar lui nu-i prea plăcea nimeni. Chestia era că el trăia în fiecare zi printre ei, şi avea dreptul să-i antipatizeze. Chestia era că niciun idiot gras n-avea dreptul să spună asemenea cuvinte.

Privea fix apa. Stătea chiar deasupra unuia

dintre pilonii podului; râul Ankh se învolbura şi gâlgâia în jurul lui. Tot felul de resturi bârne, ramuri, gunoaie se adunaseră acolo formând un soi de insulă sordidă, plutitoare. Creşteau până şi nişte ciuperci pe ea.

Tare bine i-ar fi prins acum o sticlă de Bearhugger's. Lumea se vedea mai limpede când o priveai prin fundul unei sticle.

Şi încă un lucru se văzu mai limpede.

Doctrina semnăturilor, gândi Vimes. Aşa îi spun herbaliştii. Ca şi cum zeii ar fi pus o etichetă cu „Foloseşte-Mă Aşa" pe plante. Dacă o buruiană arată ca o parte a corpului, face bine la bolile acelei părţi. Ai dintele-babei pentru dinţi, ventrilica pentru… vintre, ochiul-găinii pentru ochi… există până şi nişte bureţi care se cheamă *Phallus impudicus*, şi n-am idee ăia la ce-s buni, dar Nobby se dă în vânt după omletă cu ciuperci. Acuma… fie ciuperca aia de jos e taman leacul cel mai bun pentru mâini, fie…

Vimes suspină.

— Morcove, vrei să te duci după o cange de barcagiu, te rog?

Morcove îi urmări privirea.

— Imediat la stânga buşteanului ăluia, Morcove.

— O, nu!

— Mă tem că da. Pescuieşte-l de acolo, află cum îl chema, şi scrie un raport pentru sergentul Colon.

Cadavrul era al unui clovn. După ce Morcove coborî pe piciorul podului şi dădu

gunoaiele la o parte, trupul pluti la suprafaţă cu un zâmbet mare şi trist pictat pe faţă.

— E mort!

— Cam molipsitoare chestia asta, nu?

Vimes privi leşul rânjit. Să nu investighez. Să mă ţin deoparte. Să las totul în seama Asasinilor şi nenorocitului de Quirke. Aşa mi s-a ordonat.

— Caporal Morcove?

— Domnule?

Aşa mi s-a ordonat...

Păi, la dracu' cu asta. Cine credea Vetinari că e el? Vreun soi de soldăţel cu arc?

— Vom descoperi ce s-a întâmplat aici.

— Da, să trăiţi!

— Orice s-ar mai întâmpla. Vom descoperi.

Râul Ankh e poate singurul râu din univers pe care detectivii pot trasa conturul unui cadavru.

> Dragă sergent Colon,
>
> Sper că eşti sănătos. Vremea este Frumoasă. Acesta este un cadavru pe care lam pescuit din râu azi noapte dar, nu ştim cine este decât că e un membru al Breslei Bufonilor pe nume Beano. A fost lovit rău la ceafă şi a stat înţepenit sub pod mai multă vreme, nu e o privelişte Plăcută. Căpitanul Vimes spune să descoperim lucruri. Spune că el crede că are legătură cu Omorul domnului Hammerhock. Spune că să vorbim cu Bufonii. Spune că Daţi-i Drumul. De asemenea primeşte, te rog, ataşata Foaie de Hârtie.

Căpitanul Vimes spune, vezi ce zic despre ea Alchimiştii…

Sergentul Colon se opri din citit câteva clipe ca să-i blesteme pe toţi alchimiştii.

…pentru că e un Indiciu Confuz. În speranţa că prezenta te Găseşte Sănătos, al Dumitale Credincios, Morcove Ironfoundersson, (cpl).

Sergentul se scărpină în cap. Ce naiba însemnau toate astea? Doi dintre măscăricii de vază ai Breslei Bufonilor veniseră imediat după micul dejun să ridice cadavrul. Cadavre în râu… asta nu era neobişnuit. Dar nu aşa mureau clovnii, de obicei, în fond, ce lucruri avea un clovn care să merite furate? Cât de ameninţător putea fi un clovn?

Cât despre alchimişti, nici de-al naibii n-avea de gând să… De fapt, *el* nici nu era obligat. Ridică ochii spre recruţi. O fi şi ei buni la ceva.

— Cuddy şi Detritus — *nu saluta!* — am o trebuşoară pentru voi. Duceţi voi biletul ăsta la Breasla Alchimiştilor, bine? Şi întrebaţi pe unul dintre nebunii ăia ce poate să scoată din el.

— Unde-i Breasla Alchimiştilor, dom’ sergent? întrebă Cuddy.

— Pe strada Alchimiştilor, bineînţeles, răspunse Colon pentru moment. Dar eu m-aş grăbi, în locul vostru.

Breasla Alchimiştilor e vizavi de Breasla Jocurilor de Noroc. În general. Câteodată e

deasupra acesteia, sau dedesubt, sau cade bucăţi de jur împrejur.

Deseori, cartoforii erau întrebaţi de ce nu-şi mută sediul de lângă o Breaslă care-şi aruncă din greşeală clădirea-n aer odată la câteva luni, şi răspunsul lor era: „Aţi citit firma de pe uşă, când aţi intrat?”

Trolul şi piticul mergeau către Breaslă, lovindu-se din când în când unul de altul din greşeală intenţionată.

— Oricum, dacă tu aşa deştept, el dă hârtie la *mine?*

— Ha! Da’ ce, ştii tu s-o citeşti? Zi, ştii?

— Nu, eu spun la tine să citeşti. Asta cheamă del-eg-a-re.

— Ha! Nu ştii să citeşti! Nu ştii să numeri! Trol tâmpit!

— Nu tâmpit!

— Ha! Aşa crezi? Toată lumea ştie că trolii nu ştiu să numere nici până la patru[31]!

— Mâncător de şobolani!

— Câte degete îţi arăt? Ia spune, domnu’ Cap de Piatră Deşteaptă!

— Mulţi, zise Detritus, la risc.

— Hă, hă, nu, cinci. Ai să fii în *mare* bucluc în ziua lefii. Sergentul Colon o să zică, trol

[31] De fapt, în mod tradiţional trolii numără aşa: unu, doi, trei... *mulţi*, şi oamenii consideră că asta înseamnă că ei nu înţeleg numerele mai mari. Dar nu-şi dau seama că mulţi poate fi un număr. Ca de pildă: unu, doi, trei, *mulţi*, mulţi-unu, mulţi-doi, mulţi-trei, *mulţi mulţi*, mulţi-mulţi-unu, mulţi-mulţi-doi, mulţi-mulţi-trei, *mulţi mulţi mulţi*, mulţi-mulţi-mulţi-unu, mulţi-mulţi-mulţi-doi, mulţi-mulţi-mulţi-trei, GRĂMEZI.

tâmpit, de un’ să ştie el câţi dolari îi dau? Ha! Şi, de fapt, cum de ai citit afişul despre înrolare în Gardă? Ai găsit pe cineva să ţi-l citească?

— Da’ *tu* cum citit afiş? Găsit cineva să te ridice?

Bufniră în poarta Breslei Alchimiştilor.

— Eu bate. Treaba *mea!*

— Eu bat la uşă!

Când domnul Sendivoge, secretarul Breslei, deschise uşa, găsi afară un pitic atârnat de ciocănel, căruia un trol îi făcea vânt în sus şi-n jos. Omul îşi potrivi mai bine casca de protecţie.

— Da? zise el.

Cuddy îşi dădu drumul.

Fruntea masivă a lui Detritus se încreţi.

— Ăă. Nebunule, ce poţi să scoţi din asta? zise el.

Sendivoge se holbă la Detritus, şi-apoi la hârtie. Cuddy se tot împingea să se strecoare pe lângă trol, care blocase aproape complet uşa.

— *Ce ţi-a venit să-l faci nebun?*

— *Sergent Colon, el zis…*

— Aş putea scoate un coif din ea sau un şir de păpuşele, dacă fac rost de nişte foarfeci…

— Ce vrea să spună… colegul meu, domnule, e că poate ne puteţi ajuta în cercetările noastre în speţa scrisului de pe presupusa prezentă foaie de hârtie? zise Cuddy. M-a durut, la naiba!

Sendivoge îl privi miop.

— Sunteţi gardişti? întrebă el.

— Eu sunt subagent Cuddy, iar ăsta, zise

Cuddy arătând în sus, e sub-ar-vrea-el-să-fie-agentul Detritus — *nu salu...* — of...

Se auzi o bufnitură, şi Detritus se prăvăli într-o rână.

— Aha, de la trupele cu misiuni sinucigaşe? zise alchimistul.

— Îşi revine imediat, zise Cuddy. E de la salutat. Îl cam depăşeşte. Ştiţi cum sunt trolii.

Sendivoge ridică din umeri şi se uită lung la scrisul de pe hârtie.

— Îmi pare... cunoscut, zise el. Am mai văzut aşa ceva. Ia stai... eşti pitic, nu-i aşa?

— Nasul m-a dat de gol, aşa-i? zise Cuddy. Asta mă trădează.

— Ei, noi încercăm întotdeauna să ajutăm comunitatea, oricum, zise Sendivoge. Intraţi, vă rog.

Câteva şuturi cu cizmele cu căpute de fier ale lui Cuddy îl aduseră pe Detritus înapoi la semiconştienţă, şi el se urni şi-i urmă înăuntru.

— De ce, ăă, de ce purtaţi cască antişoc, domnule? zise Cuddy, pe când înaintau pe coridor.

De jur împrejurul lor se auzea zgomot de ciocane. În general, Breasla se afla în plin proces de reconstrucţie.

Sendivoge îşi dădu ochii peste cap.

— Bile, zise el. Bile de biliard, de fapt.

— Ştiu şi eu pe cineva care joacă în stilul ăsta, zise Cuddy.

— O, nu. Domnul Silverfish ţinteşte bine. De fapt, cam asta e problema.

Cuddy privi din nou casca de protecţie.

— E de la fildeş, ştiţi.

— Aha, zise Cuddy, fără să priceapă, elefanţii?

— Fildeş *fără* elefanţi. Fildeş transmutat. O afacere solidă.

— Credeam că voi vă ocupaţi de aur.

— Ah, da. Bineînţeles, voi ăştia ştiţi totul despre aur, zise Sendivoge.

— A, da, zise Cuddy, care reflecta la expresia „voi ăştia”.

— Aurul, zise Sendivoge gânditor, s-a dovedit cam dificil…

— De când tot încercaţi?

— De trei sute de ani.

— E cam mult.

— Dar la fildeş lucrăm de doar o săptămână şi merge foarte bine! zise alchimistul repede. Cu excepţia unor uşoare efecte secundare pe care, fără îndoială, vom reuşi să le eliminăm în scurt timp!

Deschise o uşă.

Dădea într-o cameră mare, din plin echipată cu obişnuitele cuptoare prost ventilate, şiruri de creuzete clocotinde şi un aligator împăiat. Erau borcane în care pluteau chestii. Aerul mirosea a speranţă de viaţă limitată.

Totuşi, mare parte din echipament fusese mutat ca să facă loc unei mese de biliard. Vreo şase alchimişti stăteau în jurul ei, cu atitudinea celor ce sunt în orice clipă gata s-o rupă la fugă.

— E a treia pe săptămâna asta, zise

Sendivoge mohorât.

Salută din cap o siluetă aplecată deasupra unui tac.

— Aă, domnule Silverfish… începu el.

— Linişte! Jucăm! zise alchimistul-şef chiorându-se la bila albă.

Sendivoge privi la tabela cu scorul.

— Douăzeci şi unu de puncte, zise el. Pe cuvântul meu. Poate că totuşi am adăugat camfor exact cât trebuie la nitroceluloză…

Se auzi un ţăcănit. Bila albă se rostogoli, ricoşă din marginea mesei şi începu să accelereze. Scoţând fum alb, se năpusti spre un grup de bile roşii nevinovate.

Silverfish scutură din cap.

— Instabil, zise el. Toată lumea *la pământ!*

Cu toţii se pitiră la podea, cu excepţia celor doi gardişti, dintre care unul era, ca să zicem aşa, pre-pitit, iar al doilea era cu mai multe minute în urma evenimentelor.

Bila neagră decolă propulsată de o coloană de flăcări, vâjâi pe lângă faţa lui Detritus lăsând în urmă fum negru şi apoi făcu ţăndări o fereastră. Bila verde nu se mişca din loc, dar se învârtea ca un titirez. Celelalte bile se repezeau care încotro şi din când în când izbucneau în flăcări sau se izbeau de pereţi.

O bilă roşie îl pocni pe Detritus între ochi, luă o traiectorie curbă înapoi spre masă, se înfundă în buzunarul din mijloc şi-apoi explodă.

Se lăsă liniştea, întreruptă doar de câte-un acces de tuse. Silverfish apăru din fumul des şi,

tremurând, schimbă scorul cu vârful în flăcări al tacului său.

— Unu, zise el. Ei, asta-i. Înapoi la creuzet. Să mai comande cineva o masă de biliard…

— Scuzaţi, zise Cuddy, împungându-l în genunchi.

— Cine-a vorbit?

— Aici jos!

Silverfish privi în jos.

— Oh. Eşti pitic?

Cuddy îl privi, fără expresie.

— Eşti uriaş? zise el.

— Eu? Sigur că nu!

— Aha. Atunci trebuie că eu sunt pitic, aşa-i? Şi ăsta din spatele meu e un trol, zise Cuddy.

Detritus luă o poziţie oarecum de drepţi.

— Am venit să vedem dacă ne puteţi spune ce scrie pe hârtia asta, zise Cuddy.

— Dă, zise Detritus.

Silverfish privi biletul.

— A, da, zise el, o chestie de-a bătrânului Leonard. Ce-i cu asta?

— Leonard? întrebă Cuddy.

Apoi se încruntă spre Detritus.

— Notează asta, se răsti el.

— Leonard da Quirm, zise alchimistul.

Cuddy tot nedumerit arăta.

— N-ai auzit de el? întrebă Silverfish.

— Nu cred să fi auzit, domnule.

— Credeam că toată lumea a auzit de Leonard da Quirm. Complet dus cu pluta. Dar şi genial.

— Era alchimist?

Notează, notează… Detritus, buimac, se uita primprejur după un căpătâi de lemn ars şi un perete mai la-ndemână.

— Leonard? Nu. Nu aparţinea Breslei. Sau aparţinea tuturor Breslelor, dacă vrei. Se băga în toate cele. *Meşterea*, dacă înţelegi ce vreau să spun?

— Nu, domnule.

— Mai şi picta, şi-şi făcea de lucru cu diverse mecanisme. Tot ce-i trecea prin cap.

Sau măcar o daltă şi-un ciocan dac-aş găsi, gândi Detritus.

— Asta de-aici, zise Silverfish, e o formulă pentru… ei, în fine, nu-i nimic dacă-ţi spun, nu e cine ştie ce secret… e formula a ceea ce noi numim Pulbere nr. 1. Sulf, salpetru şi cărbune. Se foloseşte la făcut artificii. Orice tâmpit poate s-o facă. Dar arată ciudat fiindcă e scrisă de-a-ndoaselea.

— Asta pare important, şuieră Cuddy către trol.

— O, nu. Aşa obişnuia el să scrie — invers, zise Silverfish. Aşa era el ciudat. Dar foarte deştept, cu toate acestea. Aţi văzut portretul Monei Ogg pictat de el?

— Nu cred.

Silverfish îi înmână pergamentul lui Detritus, care se chiori la el de parcă ar fi înţeles ce scrie. Poate ar putea să scrie pe ăsta, se gândi el.

— Dinţii ei te urmăreau prin cameră.

Uluitor. De fapt, unii spuneau că te urmăreau şi după ce *ieşeai* din cameră şi dădeai colţul pe stradă.

— Cred că ar trebui să ne adresăm domnului da Quirm, zise Cuddy.

— O, aţi putea face asta, aţi putea, sigur, zise Silverfish. Dar s-ar putea ca el să nu fie în stare să vă asculte. A dispărut de vreo doi ani.

…şi atunci după ce găsesc ceva cu care să scriu, gândi Detritus, mai trebuie să găsesc pe cineva să mă înveţe să scriu…

— A dispărut? Cum? întrebă Cuddy.

— Noi credem, zise Silverfish, venind mai aproape, că a găsit o metodă ca să se facă invizibil.

— Serios?

— Fiindcă, zise Silverfish, dând conspirativ din cap, *nimeni nu l-a mai văzut*.

— Ah, zise Cuddy. Ăă. Spun şi eu ce-mi trece prin minte, mă înţelegeţi, dar… nu credeţi că ar fi putut să plece undeva unde să nu-l puteţi vedea?

— Neee, nu era ăsta stilul bătrânului Leonard. Nu era el omul care să dispară. Dar s-ar fi putut volatiliza.

— Oh.

— Era cam… dezechilibrat, dacă înţelegeţi ce vreau să spun. Cu capul prea plin de creieri. Ha, mi-aduc aminte că odată a venit cu o idee despre cum să stoarcem fulgere din lămâi! Hei, Sendivoge, ţi-aduci aminte de Leonard şi lămâile lui cu fulgere?

Sendivoge descrise cerculeţe în dreptul tâmplei cu un deget.

— O, da. „Dacă înfigi tije de cupru şi de zinc în lămâi, hocus-pocus, îţi ies fulgere domesticite.” Omul era un idiot!

— A, nu era idiot, zise Sendivoge, ridicând de jos o bilă de biliard scăpată ca prin minune de detonare. Doar prea deştept ca să-i fie bine, cum spunea bunică-mea. Lămâi cu fulgere! La ce foloseşte aşa ceva? Şi cu maşina aia a lui de „voci-din-eter” a fost la fel de rău. Eu i-am spus: „Leonard, zic, atunci la ce mai sunt buni vrăjitorii, ei? Avem magie cât se poate de normală la dispoziţie pentru treburile astea. Lămâi cu fulgere? încă puţin şi-o să-mi spui de oameni cu aripi”. Şi ştiţi ce mi-a răspuns? Ştiţi ce mi-a răspuns? A spus: „Păi, dacă veni vorba…” Bietul băiat.

Până şi Cuddy se alătură râsetelor.

— Şi aţi încercat? întrebă el după aceea.

— Ce să încercăm? zise Silverfish.

— Hă. Hă. Hă, zise Detritus ţinându-se cu greu după ceilalţi.

— Să puneţi tije de metal în lămâi?

Nu fi tâmpit.

— Asta litera ce înseamnă? zise Detritus arătând spre hârtie.

Se uitară să vadă.

— O, ăla nu-i un simbol, zise Silverfish. E doar obiceiul lui Leonard. Tot timpul mâzgălea pe marginea hârtiei. Desene, desene, desene. I-am spus: „Ar putea să te cheme domnul

Mâzgălici”.

— Credeam că e ceva de alchimie, zise Cuddy. Seamănă puţin cu o arbaletă fără arc. Şi cuvântul ăsta *Ennognu*. Ce înseamnă?

— Habar n-am. Mie-mi sună a ceva barbar. Oricum… dacă asta e tot, domnule gardist… noi avem cercetare serioasă de făcut, zise Silverfish, aruncând bila de fildeş fals în aer şi prinzând-o. Nu suntem cu toţii visători cu ochii deschişi, ca bietul Leonard.

— *Ennognu*. zise Cuddy, întorcând hârtia în toate direcţiile. U-n-g-o-n-n-e.

Silverfish scăpă bila. Cuddy reuşi să se ascundă în spatele lui Detritus în ultima clipă.

— Eu am mai făcut asta, zise sergentul Colon în timp ce se apropia de Breasla Bufonilor împreună cu Nobby. Când sun la uşă, să stai lipit de perete, bine?

Soneria avea forma unei perechi de sâni artificiali, din aceia care-s extraordinar de amuzanţi pentru jucătorii de rugby şi pentru persoanele cărora li s-a extirpat simţul umorului. Colon îi trase una, rapid, şi-apoi plonjă la adăpost.

Se auzi un chiot, vreo câteva claxoane, un cântecel care trebuie să i se fi părut tare vesel nu se ştie cui, apoi se deschise o uşiţă deasupra soneriei şi pe ea ieşi, încetişor, o tartă cu cremă ţinută de-un braţ de lemn. Apoi braţul se frânse şi tarta căzu grămadă, lângă piciorul lui Colon.

— Trist, nu-i aşa? zise Nobby.

Uşa se deschise greoi, dar doar de câteva degete, şi un clovn mititel îl privi scrutător.

— Ia zi, ia zi, ia zi, spuse el, de ce a bătut grăsanul la uşă?

— Nu ştiu, zise Colon automat. *De ce* a bătut grăsanul la uşă?

Se priveau unul pe altul, împiedicaţi în poantă.

— Asta am întrebat eu, zise clovnul cu reproş. Avea o voce deprimată, deznădăjduită.

Sergentul Colon puse cap compas spre sănătatea mintală.

— Sunt sergentul Colon, din Patrula de Noapte, zise el, şi ăsta de-aici e caporalul Nobbs. Am venit să vorbim cu cineva despre omul care… a fost găsit în râu, OK?

— A. Da. Bietul Frate Beano. Păi, atunci mai bine aţi intra, zise clovnul.

Nobby era cât pe ce să împingă uşa, să intre, dar Colon îl opri şi, în tăcere, arătă cu degetul deasupra uşii.

— Pare să fie o găleată cu var sus pe uşă, zise el.

— Chiar aşa? zise clovnul.

Era tare mărunt, cu nişte ghete uriaşe care-i dădeau alura unui L mare de tipar. Faţa o avea tencuită cu fard de culoarea pielii, pe care fuseseră pictate nişte sprâncene încruntate amarnic. Părul îl avea făcut din nişte mopuri vechi, vopsite în roşu. Nu era gras, dar avea băgat în pantaloni un fel de cerc menit să-l facă să pară amuzant de obez. O pereche de bretele

de cauciuc, care făceau să-i salte nădragii la fiecare pas, veneau să întregească imaginea deplinului, desăvârşitului tembel.

— Da, zise Colon. Este.

— Sigur?

— Absolut.

— Îmi pare rău, zise clovnul. E o prostie, ştiu, dar e tradiţională, oarecum. Aşteptaţi o clipă.

Se auzi cum cineva târăşte şi potriveşte o scară, apoi diverse zăngăneli şi înjurături.

— Gata, acum intraţi.

Clovnul îi conduse prin loja portarului. Nu se auzea decât clămpănitul ghetelor sale pe pavaj. Apoi păru să-i vină o idee.

— Nu prea am şanse, ştiu, dar poate vreunul dintre dumneavoastră ar dori să-mi miroasă floarea de la butonieră?

— Nu.

— Nu.

— Nu, presupun că nu.

Clovnul suspină.

— Nu e uşor, să ştiţi. Clovneria, vreau să spun. Sunt de gardă la poartă pen’ că-s pedepsit.

— Serios?

— Nu reuşesc să ţin minte: plângi la suprafaţă şi râzi în interior sau altfel? Mereu le-ncurc.

— Cu privire la Beano ăsta… începu Colon.

— Tocmai ce-i facem funeraliile, zise clovnul cel mărunt. De-asta am pantalonii în bernă.

Ieşiră din nou la lumina soarelui.

Curtea interioară era înţesată cu clovni şi bufoni. Zurgălăii clincăneau în adierea vântului. Câte-o rază de soare sclipea, reflectată de nasuri roşii şi de câte-un jet de apă scăpat, de emoţie, din vreo falsă butonieră.

Clovnul îi conduse pe gardişti până la un rând de bufoni.

— Sunt sigur că Doctorul Whiteface[32] vă va primi de îndată ce terminăm, zise el. Apropo, numele meu e Boffo.

Şi întinse, plin de speranţă, mâna.

— Nu i-o strânge, avertiză Colon.

Boffo se dezumflă.

O fanfară începu să cânte, şi din capelă ieşi o procesiune de membri ai Breslei. Cu câţiva paşi înaintea celorlalţi mergea un clovn, purtând o urnă mică.

— E foarte emoţionant, spuse Boffo.

Pe un podium, de cealaltă parte a curţii, aştepta un clovn gras cu pantaloni lălăi, bretele enorme, un papion care se rotea leneş în bătaia vântului şi cu joben. Faţa îi fusese pictată ca o chintesenţă a nefericirii. Ţinea în mână o băşică pe-un băţ.

Clovnul cu urna ajunse la podium, urcă treptele şi aşteptă.

Fanfara tăcu.

Clovnul cu jobenul îl lovi pe purtătorul urnei cu băşica-n cap — o dată, de două ori, de trei ori...

Purtătorul urnei înaintă, mişcă din perucă,

[32] Faţă-Albă (n. tr.)

apucă într-o mână urna şi în cealaltă cingătoarea clovnului şi, cu mare solemnitate, îi turnă celuilalt în pantaloni cenuşa răposatului Frate Beano.

Din asistenţă se ridică un suspin. Fanfara atacă imnul clovnilor*, Marşul Idioţilor,* iar capătul trombonului zbură cât colo şi lovi un clovn în ceafa. Acesta se întoarse şi trimise un pumn către clovnul din spatele lui, care însă evită lovitura, astfel că un al treilea clovn fu aruncat direct în toba mare, spărgând-o.

Colon şi Nobby se priviră şi scuturară din cap.

Boffo scoase o batistă mare, roşu cu alb, şi-şi suflă nasul cu un zgomot amuzant de claxon.

— Clasic, zise el. Exact cum şi-ar fi dorit.

— Ai vreo idee cum s-a întâmplat? întrebă Colon.

— O, da. Fratele Grimaldi a făcut schema călcâi-şi-vârf şi-a răsturnat urna în…

— Vreau să spun, cum a murit Beano?

— Ăă. Noi credem că a fost un accident, zise Boffo.

— Un accident, zise Colon sec.

— Da. Aşa crede doctorul Whiteface.

Clovnul aruncă o privire scurtă în sus. Ei îi urmăriră ochii. Acoperişurile Breslei Asasinilor se vedeau chiar alături de ale Breslei Bufonilor. Nu se făcea să superi asemenea vecini, mai ales dacă singura armă pe care-o aveai la dispoziţie era o tartă cu cremă, cu muchie de aluat fraged.

— Aşa crede doctorul Whiteface, spuse din

nou Boffo privindu-şi uriaşele ghete.

Sergentul Colon prefera o viaţă liniştită. Şi oraşul se putea lipsi de un clovn sau doi. În opinia lui, dacă ar fi dispărut clădirea cu totul, lumea ar fi devenit un loc mai fericit, categoric. Şi totuşi... şi totuşi... pe cuvânt, n-avea idee ce dăduse peste gardişti în ultima vreme. Era din cauza lui Morcove, asta era. Până şi bătrânul Vimes se molipsise. Nu mai lăsăm lucrurile aşa cum au căzut...

— Poate curăţa un ciomag, să zicem, şi s-a descărcat accidental, zise Nobby. Şi el se molipsise.

— Nimeni n-ar fi vrut să-l ucidă pe tânărul Beano, zise clovnul încet. Era un suflet prietenos. Avea prieteni pretutindeni.

— Aproape pretutindeni, zise Colon.

Înmormântarea se încheiase. Măscăricii, bufonii şi clovnii plecau fiecare în treaba lui, înghesuindu-se şi blocându-se prin diferite uşi în decursul operaţiunii. Se iscă o mare îmbrânceală şi îmbulzeală, cu claxonat din nasuri şi căzut grămadă. Era o scenă în stare să facă un om fericit să-şi taie venele într-o frumoasă dimineaţă de primăvară.

— Tot ce ştiu eu, zise Boffo abia auzit, e că ieri când l-am văzut arăta foarte... ciudat. L-am strigat când a ieşit pe poartă şi...

— Cum adică ciudat? zise Colon.

Acum detectivez, gândi el, cu o vagă adiere de mândrie. Lumea mă Ajută în Cercetările mele.

— Nu ştiu. Ciudat. Parcă nu era el...

— Şi asta era ieri?

— O, da. Ieri-dimineaţă. Sunt sigur, fiindcă eram de serviciu…

— *Ieri*-dimineaţă?

— Aşa cum ţi-am spus, domnu'. Acuma, eram toţi cam zguduiţi după explozie…

— Frate Boffo!

— O, nu… îngână clovnul.

Cineva se îndrepta cu paşi mari spre ei. O fiinţă înspăimântătoare.

Niciun clovn nu era amuzant. Aici stătea tot rostul unui clovn. Oamenii râdeau de clovni, dar numai din teamă. Raţiunea de a fi a clovnilor era ca, după ce-i vedeai, orice altceva ţi s-ar fi întâmplat să ţi se pară plăcut. Era plăcut să ştii că există cineva care stă mai prost decât tine. Cineva trebuia să fie bătaia de joc a universului.

Dar până şi clovnii se tem de ceva, şi acest ceva e clovnul cu faţa albă. Acela care niciodată nu se nimereşte în calea tartelor. Acela în haine albe lucitoare şi cu machiaj alb mat. Acela cu pălărioara ascuţită, gura îngustă şi sprâncene negre delicate.

Doctorul Whiteface.

— Cine sunt aceşti domni? se răsti el.

— Ăă… începu Boffo.

— Garda de Noapte, domnule, zise Colon salutând.

— Şi de ce sunteţi aici?

— Investigăm cercetările noastre privind decesul fatal al clovnului Beano, domnule, zise Colon.

— Mi se pare că asta ţine de treburile Breslei, sergent. Nu crezi?

— Păi, domnule, *a fost* găsit în…

— Sunt convins că nu e nevoie să deranjăm Garda cu aşa ceva, zise doctorul Whiteface.

Colon ezită. Prefera să dea ochii cu doctorul Cruces decât cu apariţia asta. Cel puţin pentru asasini era *normal* să fie neplăcuţi. Plus că mare diferenţă între clovni şi mimi nu era, dacă stăteai să te gândeşti.

— Nu, domnule, zise el. E evident că a fost un accident, corect?

— Desigur. Fratele Boffo vă va conduce la uşă, zise clovnul-şef. După care, adăugă el, se va prezenta la mine în birou. A înţeles?

— Da, doctore Whiteface, bâigui Boffo.

— Ce-o să-ţi facă? întrebă Nobby, pe când se îndreptau spre poartă.

— Var în pălărie, probabil, zise Boffo. O tartă în figură, dacă am noroc.

— Le deschise portiţa mică.

— Mulţi dintre noi nu-s de acord cu asta, şopti el. Nu văd de ce ticăloşii ăia să scape basma curată. Ar trebui să ne ducem cu toţii la Asasini şi să lămurim treaba.

— De ce la Asasini? întrebă Colon. De ce să fi ucis ei un clovn?

Boffo facu o mutră vinovată.

— Eu n-am spus nimic!

Colon se încruntă la el.

— Aici e clar că se-ntâmplă ceva ciudat, domnu’ Boffo.

Boffo privi înjur, părând că se aşteaptă în orice clipă la o tartă răzbunătoare cu cremă.

— Voi găsiţi-i nasul, şuieră el. Doar găsiţi-i nasul. Sărmanul lui nas!

Poarta se trânti în urma lor.

— Sergentul Colon se-ntoarse spre Nobby.

— Avea corpul delict un nas, Nobby?

— Da, Fred.

— Şi-atunci ăsta ce voia?

— Habar n-am.

Nobby îşi scărpină un furuncul promiţător.

— Poate vorbea despre un nas fals. Ştii tu. Unul d-alea roşii cu elastic? Alea — se strâmbă Nobby — care cred ei că-s aşa de amuzante. Că d-ăla n-avea.

Colon bătu scurt la uşă, având grijă să nu se afle în calea vreunei vesele capcane amuzante.

Ferestruica se deschise.

— Da? şuieră Boffo.

— Vorbeai despre nasul lui fals? întrebă Colon.

— Despre ăla adevărat! Acum căraţi-vă!

Ferestruica se trânti la loc.

— E dus, zise Nobby ferm.

— Beano avea un nas adevărat. Ţie ţi s-a părut că arăta în neregulă? zise Colon.

— Nu. Avea vreo două găuri.

— Ei, nu ştiu cum e cu nasurile, zise Colon, dar ori Fratele Boffo greşeşte total, ori aici se-ntâmplă ceva suspect.

— Adică ce?

— Păi, Nobby, tu eşti cum s-ar zice un

soldat de carieră, aşa-i?

— Corect, Fred.

— Câte eliminări[33] dezonorante ai avut?

— O mulţime, zise Nobby cu mândrie. Dar le oblojesc c-o cataplasmă.

— Ai fost pe multe câmpuri de luptă, nu-i aşa?

— Cu zecile.

Sergentul Colon dădu din cap.

— Deci, ai văzut o sumedenie de cadavre, nu, când te îngrijeai de cei căzuţi...

Caporalul Nobbs încuviinţă. Ştiau amândoi că „a se îngriji” însemna să recoltezi diversele bijuterii personale şi să le furi cizmele. Multe erau îndepărtatele câmpuri de bătaie pe care ultima privelişte din viaţa inamicilor răniţi de moarte fusese caporalul Nobbs îndreptându-se spre ei cu un sac, un cuţit şi o expresie calculată.

— E păcat să laşi lucruri bune să se piardă, zise Nobby.

— Deci, ai văzut cum morţii se fac... mai morţi, zise sergentul Colon.

— Mai morţi decât morţi?

— Ştii tu. Mai stârvoşi, zise sergenul Colon, expert legist.

— Adică se fac ţepeni şi vineţi şi d-astea?

— Corect.

— Şi pe urmă aşa, scârboşi şi zemuinzi...

---

[33] Joc de cuvinte în engleză: „dishonourable discharge” înseamnă eliminarea unei persoane din armată în urma unor infracţiuni de care s-a făcut vinovat, dar „discharge” înseamnă şi secreţie, scurgere, zemuire. (n. tr.)

— Da, destul…

— Acuma, la ăştia e mai uşor să le scoţi inelele, să ştii…

— *Ideea* e, Nobby, că poţi să-ţi dai seama cât de vechi e un cadavru. De pildă, clovnul ăla. L-ai văzut şi tu, ca şi mine. Cam cât ai zice că avea?

— Păi, vreun metru şaptezeci, zic eu. Cizmele nu-i veneau bine, asta-i clar. Prea lălâi.

— Vreau să spun, de cât timp era mort.

— De vreo două zile. Poţi să-ţi dai seama fiindcă are…

— Şi-atunci cum se face că Bolfo l-a văzut ieri de dimineaţă?

Merseră agale înainte.

— Da, e cam complicată asta, zise Nobby. Ai dreptate. Căpitanul o să fie foarte interesat, cred. Poate era zombi?

— Nu prea cred.

— Niciodată nu i-am înghiţit pe zombi, zise Nobby gânditor.

— Serios?

— Mereu era al naibii de greu să le furi cizmele.

Sergentul Colon salută din cap un cerşetor aflat în trecere.

— Tot mai faci dansuri populare în serile libere, Nobby?

— Da, Fred. Săptămâna asta exersăm „La cules de liliac”. Are un pas foarte complicat cu dublă încrucişare.

— Clar că eşti un om cu multiple segmente,

Nobby.

— Doar dacă nu pot scoate altfel inelele, Fred.

— Ce vreau să spun e că prezinţi o dihotomie incitantă.

Nobby dădu un şut într-un căţel mic şi jumulit.

— Iar ai citit cărţi, Fred?

— Tre' să-mi cultiv mintea, Nobby. Din cauza recruţilor ăstora noi. Morcove mai tot timpul are nasul într-o carte, Angua ştie cuvinte pe care eu tre' să le caut în dicţionar, până şi juma' de buletin e mai deştept ca mine. Îmi tot păşesc pe filetele nervoase. Sunt cam subînzestrat la capitolul cap.

— Eşti mai deştept ca Detritus, zise Nobby.

— Aşa-mi spun şi eu. Îmi spun: „Fred, fie ce-o fi, eşti mai deştept ca Detritus". Dar pe urmă îmi spun: „Fred, şi *drojdia* e".

Bărbatul întoarse spatele ferestrei.

Aşa deci. Afurisita de Gardă!

Afurisitul ăla de Vimes! Era *exact* omul nepotrivit la locul nepotrivit. De ce nu sunt în stare oamenii să înveţe din lecţiile istoriei? Omul ăsta are trădarea încuibată în gene! Cum să poată fi condus oraşul aşa cum se cuvine cu un asemenea om prin preajmă, care scormoneşte pretutindeni? Nu pentru asta există Garda. Gardiştii trebuie să facă ceea ce li se spune şi să aibă grijă ca şi ceilalţi să facă la fel.

Unul ca Vimes poate să dea totul peste cap.

Nu pentru că ar fi deştept. Un gardist deştept e o contradicţie în termeni. Dar şi o simplă întâmplare poate crea probleme.

Gonne era pe masă.

— Ce să fac cu Vimes?

Ucide-l.

Angua se trezi. Era aproape de prânz, se afla în propriul pat, în casa doamnei Cake, şi cineva bătea la uşă.

— Mmm? zise ea.

— Io nu ştiu. Să-i spun să plece? zise o voce cam de la nivelul clanţei.

Angua chibzui rapid. Ceilalţi chiriaşi o avertizaseră despre asta. Îşi aşteptă semnalul de intrare.

— O, mulţumesc, dragă. Uitasem, zise vocea.

Trebuia să-ţi alegi bine momentul, cu doamna Cake. Nu era simplu să locuieşti într-o casă condusă de cineva a cărui minte avea doar o legătură nominală cu prezentul. Doamna Cake era paranormală.

— Iar aveţi precogniţia pornită, doamnă Cake, zise Angua dându-se jos din pat şi scotocind la repezeală prin maldărul de haine de pe scaun.

— Unde-am ajuns? întrebă doamna Cake, de dincolo de uşă.

— Tocmai aţi spus: „Nu ştiu, să-i spun să plece?”, doamnă Cake, zise Angua.

Hainele! Asta era problema, de fiecare

dată! Măcar vârcolacii bărbaţi trebuiau doar să se-ngrijească de o pereche de chiloţi şi puteau zice c-au fost la jogging.

— Bun. Doamna Cake tuşi. E un tânăr la parter şi-ntreabă de tine, zise ea.

— Cine e? întrebă Angua.

Urmă o scurtă tăcere.

— Da, cred că se potriveşte, zise doamna Cake. Scuze, dragă. Capăt nişte dureri de cap teribile dacă oamenii nu completează întrebările care trebuie. Eşti umană[34], dragă?

— Puteţi intra, doamnă Cake.

Camera nu era cine ştie ce. Era mai mult maro. Podea de linoleum maro, pereţi maro, deasupra patului maro un tablou înfăţişând un cerb maro atacat de câini maro pe-o costişă maro şi în fundal un cer care, contrar oricărei înţelepciuni meteorologice, era maro. Exista şi-un şifonier maro. Poate, cine ştie, dacă ţi-ai fi croit drum printre misterioasele paltoane vechi[35] care atârnau în el, ai fi răzbătut până pe-un tărâm magic plin de animale vorbitoare şi spiriduşi, dar probabil că n-ar fi meritat osteneala.

Doamna Cake intră. Era o femeie mărunţică şi grasă, care-şi compensa lipsa de înălţime purtând o uriaşă pălărie neagră; nu din cea ascuţită de vrăjitoare, ci una încărcată cu păsări împăiate, fructe de ceară şi diverse alte obiecte

[34] De obicei, proprietăresele întreabă: „Eşti îmbrăcată?”, dar doamna Cake îşi cunoştea bine chiriaşii.

[35] Maro.

decorative; toate vopsite în negru. Angua o simpatiza. Camerele ei erau curate[36], chiriile erau mici, şi doamna Cake era foarte înţelegătoare cu persoanele care duceau vieţi mai neobişnuite şi aveau, să zicem, o aversiune faţă de usturoi. Fiica ei era vârcolac şi ea înţelegea pe deplin necesitatea ferestrelor de la parter şi a uşilor prevăzute cu clanţe lungi, care să poată fi deschise cu laba.

— E îmbrăcat în zale, zise doamna Cake, care avea în fiecare mână câte o găleată cu pietriş. Şi are săpun în urechi.

— Ah. Ăă. Bine.

— Io pot să-i spun să plece, dacă vrei, zise doamna Cake. Aşa fac mereu dacă vine lume proastă. Mai ales dacă au ţepe cu ei. Nu suport chestii d-astea, oameni care fac mizerie pe holuri sau flutură torţe şi alte alea p-aici.

— Cred că ştiu cine e, zise Angua. Mă ocup eu.

Şi-şi băgă cămaşa în pantaloni.

— Trage uşa după tine dacă ieşi, strigă doamna Cake după ea, pe când trecea pe hol. Eu mă duc să-i schimb domnului Winkins ţărâna din sicriu, că are dureri de spate.

— Mie chestia aia îmi seamănă a pietriş, doamnă Cake.

— Da, e ortopedic!

Morcove aştepta respectuos pe prag, cu coiful sub braţ şi cu o expresie foarte stânjenită pe chip.

[36] Şi maro.

— Ei? zise Angua, nu fără blândeţe.

— Ăă. Bună dimineaţa. M-am gândit, ştii, că poate, că tu nu prea cunoşti oraşul, şi eu aş putea, dacă vrei, dacă nu te deranjează, cum mai e destul până intrăm în tură... să-ţi arăt împrejurimile?

Pentru o clipă, Angua crezu că s-a molipsit de precogniţia doamnei Cake. Prin minte îi fulgerau diverse viitoruri.

— N-am luat micul dejun, zise ea.

— La birtul piticesc al lui Gimlet, în strada Odgonului, se serveşte un mic dejun foarte bun.

— E amiază.

— Pentru Patrula de Noapte, e ora micului dejun.

— Sunt practic vegetariană.

— Au şobolani de soia.

Ea se dădu bătută.

— Mă duc să-mi iau haina.

— Hă, hă, zise o voce încărcată de cinism usturător.

Ea privi în jos. În spatele lui Morcove şedea Gaspode, şi încerca să se uite urât în timp ce se scărpina în disperare.

— Astă-noapte am alergat o pisică împreună, de-am urcat-o-n copac, zise Gaspode. Tu şi cu mine, da? Am putea s-o scoatem la capăt. Destinul ne-a adus împreună, ca să mă esprim aşa.

— *Dispari.*

— Pardon? zise Morcove.

— Nu tu. Câinele ăla.

Morcove se-ntoarse.

— Ăsta? Chiar te deranjează? E un căţel simpatic.

— Ham, ham, biscuit.

Morcove îşi controlă automat buzunarele.

— Vezi? zise Gaspode. Băiatu' ăsta e Domnu' Gâgă, am dreptate?

— Câinii au voie în prăvăliile piticeşti? întrebă Angua.

— Nu, răspunse Morcove.

— Doar atârnaţi în cârlig, zise Gaspode.

— Serios? Mie-mi convine, zise Angua. Hai să mergem.

— Vegetariană? mormăi Gaspode, pornind-o şontâc după ei. Vai de mine.

— Taci din gură.

— Pardon? zise Morcove.

— Gândeam şi eu cu voce tare.

Perna lui Vimes era tare şi rece. El o pipăi prudent. Era tare şi rece deoarece nu era o pernă, ci o masă. Obrazul părea să îi fie încleiat de ea, şi el nu dorea să speculeze cu ce anume.

Nu apucase nici măcar să-şi scoată armura.

Dar reuşi să-şi dezlipească un ochi.

Scrisese ceva în blocnotes. În încercarea de a înţelege lucrurile. Şi pe urmă adormise.

Cât era ceasul? Nu era vreme de privit înapoi.

Descifră:

Furat dela Breasla Asasinilor: gonne → Hammerhock ucis.

Miros de artificii. Bucată de plumb. Simboluri Alchimice. Al 2lea cadavru în râu. Un clovn. Unde era nasul roşu?

Gonne.

Privi fix notiţele mâzgălite la repezeală.

Sunt pe drum, se gândi el. Nu-i nevoie să ştiu unde duce. Trebuie doar să-l urmez. Întotdeauna există o nelegiuire, dacă o cauţi destul de atent. Şi Asasinii sunt amestecaţi undeva prin treaba asta.

Urmăreşte fiecare indiciu. Controlează fiecare detaliu. Fragment cu fragment, perseverează.

Mi-e foame.

Se ridică în picioare, clătinându-se, şi-şi privi faţa în oglinda crăpată de deasupra ligheanului.

Evenimentele zilei precedente picurau treptat prin filtrul îmbâcsit al memoriei lui. În centrul tuturor trona faţa lordului Vetinari. Vimes se înfuria doar gândindu-se la el. Cu câtă indiferenţă îi vorbise, spunându-i să nu se intereseze de furtul comis la…

Vimes îşi privi fix imaginea… ceva îi ciupi urechea şi făcu sticla ţăndări.

Vimes se holbă la gaura din tencuială, înconjurată de ceea ce mai rămăsese din rama oglinzii. În jurul lui, sticla poleită cădea pe podea, cu sunet de clopoţei.

Vimes rămase înlemnit câteva clipe lungi.

Apoi picioarele lui, ajungând la concluzia că nu-i creierul acasă, îi trântiră restul trupului la

podea.

Se auzi încă un clinchet şi-o sticlă de jumătate de Bearhugger’s explodă pe birou. Vimes nici nu-şi amintea s-o fi cumpărat.

Înaintă de-a buşilea, ajunse lângă fereastră şi se ridică în picioare, lipit de perete.

Prin minte îi fulgerau imagini. Piticul mort. Gaura din zid…

Un gând părea că-i încolţeşte din şale şi se răspândeşte în sus până la creier. Pereţii ăştia sunt din şipci şi ipsos, şi mai sunt şi vechi; dacă te străduieşti niţel, poţi să-i străpungi cu degetul. Cât despre o bucată de metal…

Se aruncă la podea în acelaşi timp în care un pocnet vestea apariţia unei găuri în zid, lângă fereastră. Aerul se umplu de praf de ipsos.

Arbaleta lui era rezemată de perete. Nu era ţintaş expert, dar, la naiba, cine era? Doar o-ndreptai spre ţintă şi trăgeai. O trase spre el, se întoarse pe spate, îşi băgă piciorul în scăriţa ei şi trase de coardă până o auzi intrând în locaşul ei.

Apoi se răsuci să ajungă într-un genunchi şi potrivi o săgeată în poziţie de tragere..

O catapultă, asta trebuie să fie. Musai. Ceva construit pe măsura unui trol, poate. De undeva de pe acoperişul Operei, sau de altundeva la fel de sus…

Atrage-le focul, atrage-le focul… luă coiful şi-l ridică în vârful unei săgeţi. Ce-avea de făcut era să se ghemuiască sub fereastră şi…

Se gândi o clipă. Apoi se târî până într-un colţ al camerei, unde stătea sprijinită o prăjină

cu un cârlig în vârf. Pe vremuri, o foloseau ca să deschidă ferestrele de sus, demult cimentate de rugină.

Îşi puse coiful în vârful prăjinii, se îndesă în colţul camerei şi, cu un oarecare efort, ridică prăjina astfel ca doar o bucăţică de coif să se vadă deasupra pervazu…

Poc.

Din podea zburară aşchii, dintr-un loc unde ar fi incomodat serios pe cineva care ar fi stat lungit pe jos ca să ridice, cu prudenţă, un coif-momeală în vârful unui băţ.

Vimes zâmbi. Cineva încerca să-l ucidă, şi asta îl facea să se simtă mai plin de viaţă decât se simţise de zile-ntregi.

Şi acel cineva era şi niţeluş mai puţin inteligent decât el. Aceasta era o calitate pentru care puteai să te rogi s-o aibă orice candidat la titlul de ucigaş al tău.

Lăsă prăjina să cadă, ridică arbaleta, se aruncă prin faţa ferestrei, trase spre o siluetă neclară aflată vizavi, pe acoperişul Operei, de parcă arbaleta ar fi putut lovi ceva de la asemenea distanţă, străbătu camera dintr-un salt şi deschise uşa. Ceva se înfipse în cadrul uşii chiar când canatul se închidea în urma lui.

Apoi în jos pe scara de serviciu, afară pe uşă, sus pe acoperişul privăţii, sari în Aleea Pumnului, urcă pe scara din dos a lui Zorgo Retrofrenologul[37], intră în sala lui de operaţii şi

[37] Treaba stă aşa. Frenologia, după cum ştie toată lumea, e o metodă de a citi caracterul, aptitudinile şi abilităţile cuiva

direct la geam.

Zorgo şi pacientul lui din acel moment îl priveau curioşi.

Acoperişul domnului Pugnant era neocupat. Vimes se întoarse şi întâlni două priviri nedumerite.

— ’Neaţa, căpitane Vimes, zise retrofrenologul, care încă ţinea ciocanul ridicat într-o mână masivă.

Vimes zâmbi agitat.

— Mi s-a părut... începu el şi continuă repede, că am văzut un fluture rar şi interesant pe acoperişul de colo.

Trolul şi pacientul priviră politicoşi pe lângă el.

— Dar nu era, zise Vimes.

Se întoarse la uşă.

— Scuze de deranj, zise el şi plecă.

Pacientul lui Zorgo privi în urma lui cu interes.

— Parcă avea o arbaletă, nu? zise el. Cam ciudat, să pleci cu arbaleta după fluturi rari şi interesanţi.

Zorgo potrivi mai bine caroiajul aplicat pe ţeasta cheală a pacientului.

---

examinându-i umflăturile şi adânciturile de pe cap. Drept urmare – conform acelui gen de gândire logică ce caracterizează mintea cetăţeanului din Ankh-Morpork ar trebui să fie posibil să *modelezi* caracterul cuiva *provocându-i* umflături atent calibrate în locurile corespunzătoare. Poţi să intri într-o prăvălie şi să comanzi un temperament artistic cu tendinţă la introspecţie şi garnitură de isterie. Ceea ce *capeţi,* de fapt, sunt lovituri în cap cu o serie de ciocane de diferite dimensiuni, dar schema creează locuri de muncă şi menţine banii în circulaţie, şi ăsta-i esenţialul.

— N-am idee, zise el. Presupun că-i opreşte să provoace atâtea nenorocite de furtuni.

Ridică din nou ciocanul.

— Acuma, ce căutam noi să obţinem azi? Hotărâre, da?

— Da. Adică nu. Poate.

— Corect.

Zorgo îşi fixă ţinta.

— Asta, zise el, în deplin acord cu adevărul, n-o să doară niciun pic.

Era mai mult decât un simplu birt. Era un fel de centru al comunităţii piticeşti şi un loc de întâlnire. Vorbăria încetă când intră Angua, aplecându-se aproape până-n pământ, apoi reîncepu, puţin mai tare şi cu ceva râsete, când în urma ei apăru Morcove. El făcu vesel cu mâna celorlalţi muşterii.

Apoi dădu atent la o parte două scaune. Aveai, la limită, loc să şezi drept, cu condiţia să şezi pe podea.

— Foarte… drăguţ, zise Angua. Etnic.

— Vin foarte des aici, zise Morcove. Mâncarea e bună şi, bineînţeles, e folositor să simţi pulsul temeliei societăţii.

— Asta e uşor de făcut aici, categoric, zise Angua şi râse.

— Pardon?

— Păi, vreau să spun, temelia… e mult… mai aproape…

Simţea cum parcă i se cască o groapă sub picioare, cu fiecare cuvânt mai largă. Zgomotul

vocilor încetase iar.

— Ăă, zise Morcove privind-o fix. Cum să formulez asta? Lumea vorbeşte pe piticeşte… dar ascultă pe omeneşte.

— Scuze.

Morcove zâmbi, apoi îi facu semn bucătarului de după tejghea şi-şi drese glasul cu mult zgomot.

— Cred că am o bomboană de tuse pe undeva… începu Angua.

— Eu doar comandam micul dejun, zise Morcove.

— Ştii meniul pe de rost?

— O, da. Dar îl au şi scris pe perete.

Angua se întoarse şi privi din nou la ceea ce luase drept nişte zgârieturi întâmplătoare.

— E în Oggham, zise Morcove. O străveche şi poetică scriere runică ale cărei origini se pierd în negura timpurilor, dar se crede că a fost inventată chiar înaintea zeilor.

— Vai de mine! Şi ce scrie?

Morcove îşi drese glasul de-adevăratelea, de data asta.

Cârnat, ou, fasole şi şobolan 12 p.
Cârnat, şobolan şi friganea 10 p.
Şobolan cu brânză şi smântână 9 p.
Şobolan cu fasole 8 p.
Şobolan cu ketchup 7 p.
Şobolan 4 p.

— De ce costă ketchupul aproape cât şi şobolanul? întrebă Angua.

— Ai gustat vreodată şobolan fără ketchup?

zise Morcove. Oricum, pentru tine am comandat pâine piticească. Ai mâncat vreodată pâine piticească?

— Nu.

— Toată lumea ar trebui să guste, o dată-n viaţă, zise Morcove.

Păru să chibzuiască la ce spusese.

— Majoritatea aşa fac, adăugă el[38].

La trei minute şi jumătate după ce se deşteptase, căpitanul Samuel Vimes, din Patrula de Noapte, se împletici în sus pe ultimele câteva trepte ce duceau pe acoperişul Operei oraşului, gâfâi convulsiv şi dădu la boboci *allegro ma non troppo*.

Apoi se rezemă de zid, cu arbaleta pregătită, fluturând-o vag de colo colo.

Nu mai era nimeni pe acoperiş. Doar ţiglele de plumb, cât vedeai cu ochii, absorbind lumina dimineţii. Deja era aproape prea cald ca să te

---

[38] Şobolanul cu brânză şi smântână este doar una dintre faimoasele mâncări din Lumea-Disc ce pot fi procurate în cosmopolitul oraş Ankh-Morpork. Conform publicaţiei *La Bună Venită în Ankh-Morpork, Oraşulu celor O Miie de Surprize,* editată de Breasla Negustorilor: „Asemenea de vânzare în ale sale îmbielşugate prăvălii suntu Slumpie, Draci cu Gem, Fikkun Haddock, Budincă Bocită, Clooty Dumplings* şi, a nu se uita. Sandviş cu Oase**, făcut din cele mai bune piceoare de porc. Nu degeaba se spune, Dacă vrei să Guşti cu adevăratu Ankh-Morpork, încearcă Sandvişulu cu Oase.”

* A nu se confunda cu felul scoţian Clootie Dumpling, care e un soi de budincă cu osânză umplută cu fructe. Versiunea din Ankh-Morpork se aşază pe limbă ca bezeaua cea mai fină, iar în stomac ca o ghiulea de beton.

** În original, Knuckle Sandwich, mai înseamnă şi „un pumn în figură", (n. tr.)

mişti.

Când îşi mai reveni, luă la rând hornurile şi lucarnele şi începu să se uite prin jur. Dar erau o duzină de locuri pe unde s-ar fi putut cobori, şi o mie de ascunzişuri pe-acolo.

De-aici se putea vedea drept în camera lui. De fapt, se vedea în camerele mai tuturor orăşenilor.

Catapultă… nu…

Ei, în fine. Cel puţin existaseră martori.

Se duse până la marginea acoperişului şi se aplecă să vadă.

— ’Neaţa, zise el, şi clipi. Erau şase etaje până jos, nu cea mai bună privelişte pentru cineva cu stomacul recent golit.

— Ăă… ai putea să vii aici sus, te rog? întrebă el.

— Ihe jişi.

Vimes se dădu îndărăt să-i facă loc. Se auzi un scrâşnet de piatră pe piatră şi un gargui se căţără laborios pe parapet, cu mişcări ca de animaţie ieftină.

Nu ştia prea multe despre neamul garguilor. Morcove spusese odată ceva de genul: „ce evoluţie minunată a putut duce la o specie de trol urban aflat într-o relaţie simbiotică cu burlanele”, şi admirase modul în care ei canalizau apa de ploaie prin urechi şi-o scoteau pe gură, prin nişte site fine. Erau probabil cea mai ciudată specie de pe Disc[39]. Pe clădirile

[39] Greşit. Vimes nu prea călătorea, decât pe jos, şi nu ştia despre Graurul Sinucigaş de Lancre, de pildă, sau despre Lema Umbritoare,

colonizate de gargui păsările nu-şi prea făceau cuib, iar liliecii le ocoleau.

Cum te cheamă, prietene?

— ’Oghijă-ejde-’Ovei.

Buzele lui Vimes se mişcară în vreme ce el insera mental sunetele pe care o creatură cu gura fixată permanent în poziţia deschis nu era capabilă să le rostească. Cornişă-peste-Broadway. Identitatea personală a unui gargui era intim legată de locaţia lui obişnuită, ca la midii.

— Ei, Cornişă, ştii cine sunt eu?

— ’U, zise garguiul îmbufnat.

Vimes încuviinţă. Asta stă aici sus, fie soare, fie ploaie, şi strecoară musculiţe prin urechi, gândi el. Până şi scoicile se plimbă mai mult.

— Sunt căpitanul Vimes, din Garda Oraşului.

Garguiul îşi ciuli urechile uriaşe.

— A’a. Ugheji ’engu ’onu ’Ohove?

Vimes descurcă şi vorba asta şi clipi.

— Îl cunoşti pe caporalul Morcove?

— O, AA. Goagă ’unea î gu’oajde ’e ’Ohove.

Vimes pufni. Eu am crescut aici, gândi el, şi-acum când trec pe stradă, lumea zice, cine-i individul ăla mohorât? Iar Morcove e în oraş de câteva luni şi *toată lumea* îl cunoaşte. Şi el îi

care există în doar două dimensiuni şi se hrăneşte cu matematicieni, sau despre fluturele cuantic de furtună. Dar poate că specia cea mai ciudată, şi poate cea mai tristă, de pe Disc este elefantul eremit. Această creatură, lipsită de pielea groasă a rudei sale apropiate, trăieşte în colibe şi se mută în case mai mari sau construieşte dependinţe pe măsură ce creşte. Nu e ceva nemaiauzit ca un călător ce străbate câmpiile Howondalandului să se trezească dimineaţa în mijlocul unui sat care nu fusese acolo în seara dinainte.

cunoaşte pe toţi. *Toată lumea* îl place. Chestia asta m-ar călca pe nervi, dacă individul n-ar fi aşa de agreabil.

— Tu locuieşti tocmai aici sus, zise Vimes, intrigat în ciuda problemei mult mai presante care-l preocupa, cum se face că-l cunoşti pe Ohove… Morcove?

— Hine in gând î gând aihi hi orhejde u oi.

— Vine aihi?

— Aa.

— A mai venit şi altcineva aici sus? Adineaori?

— Aa.

— Ai văzut cine era?

— Uu. U eha u aca. Hi avea arhivighii. ’Au văjug ’ehând e drada Hogovern.

— Pe strada Holofern, îşi traduse Vimes. Oricine ar fi fost, acum era departe.

— Ahea un ăc, adăugă Cornişă. Un ăc gu arhivighii.

— Un ce?

— Arhivighii. Jii? Vung! Drojg! Jgânghei! Hacheghe! Vang!

— Aaa, *artificii!*

— Aa. Aja an hus ji eu.

— Un băţ cu artificii? Ca un… ca băţul de la o rachetă?

— Oo, i-ghi-odune! Un ăc, în îngheci, ace ANG!

— Îl îndrepţi şi face bang?

— Aaa!

Vimes se scărpină în cap. Părea să fie ceva

cam ca un toiag de vrăjitor. Dar alea nu făceau bang.

— Păi… mulţumesc, zise el. Ai fost… oarghe anaghil.

Se întoarse să plece pe scări.

Cineva încercase să-l ucidă.

Şi Patricianul îl avertizase să nu investigheze furtul comis la Breasla Asasinilor. *Furtul*, îi spusese.

Până atunci, Vimes nici măcar nu fusese sigur că *existase* un furt.

Şi pe urmă, bineînţeles, mai sunt şi legile întâmplării. Acestea joacă un rol mult mai important în procedurile poliţiei decât i-ar plăcea cauzalităţii narative să recunoască. Pentru fiecare crimă rezolvată graţie migăloasei descoperiri a unei urme vitale sau a unui muc de ţigară, o sută rămân nerezolvate fiindcă vântul a purtat câteva frunze unde nu trebuia sau fiindcă n-a plouat în seara precedentă. Câte crime nu sunt rezolvate datorită unui fericit accident — oprirea întâmplătoare a unei maşini, o remarcă auzită de un martor, prezenţa cuiva aparţinând naţionalităţii potrivite pe o rază de cinci mile faţă de locul crimei şi fără alibi…

Până şi Vimes ştia despre puterea întâmplării.

Cu un clinchet, sandaua lui lovi ceva metalic.

— Şi acesta, zise caporalul Morcove, e faimosul arc de triumf ce comemorează Bătălia

de la Crumhorn. Am câştigat-o noi, parcă. Are peste nouăzeci de statui de soldaţi celebri. E un adevărat punct de reper.

— Mai bine le ridicau contabililor o statuie, zise o voce câinească dindărătul lui Angua. Prima bătălie din tot universul în care inamicul a fost convins să-şi vândă armele.

— Şi unde e, atunci? întrebă Angua, care încă îl ignora pe Gaspode.

— Ah. Da. Aici e problema, zise Morcove. Scuze, domnule Scant. Dânsul e domnul Scant. Păstrător Oficial al Monumentelor. Conform vechilor tradiţii, e plătit cu un dolar pe an şi un maiou nou de fiecare Veghe a Vierului.

La răspântie şedea, pe un taburet, un moş cu pălăria trasă peste ochi. Şi-o împinse pe ceafa.

— ’Nă ziua, domnu’ Morcove. Vreţi să vedeţi arcul de triumf, aşa-i?

— Da, vă rog.

Morcove se întoarse din nou către Angua.

— Din păcate, punerea în practică a proiectului a fost încredinţată Prostului de Johnson.

Moşul, extrase într-un târziu o cutiuţă de carton dintr-un buzunar şi-i scoase cu mult respect capacul.

— Unde e?

— Uite-aici, zise Morcove. După bucăţica aia de vată.

— Oh.

— Mă tem că în viziunea domnului Johnson

măsurătorile exacte erau ceva ce nu se întâmplă decât celorlalţi.

Domnul Scant închise cutiuţa.

— Tot el a construit şi Memorialul din Quirm, Grădinile Suspendate din Ankh şi Colosul din Morpork, zise Morcove.

— Colosul din Morpork? întrebă Anngua.

Domnul Scant ridică un deget costeliv.

— Ah. Nu plecaţi, zise el, şi începu să-şi pipăie buzunarele. Îl am eu pe-aici pe undeva.

— A construit omul ăla vreodată ceva folositor?

— Păi, odată a proiectat o olivieră ornamentală pentru lordul Snapcase cel Nebun, zise Morcove, pe când se îndepărtau agale.

— Pe-aia a nimerit-o bine?

— Nu tocmai. Dar iată un fapt interesant, în solniţă locuiesc patru familii, iar borcănelul de piper îl folosim ca siloz pentru cereale.

Angua zâmbi. Fapte interesante. Morcove dădea pe dinafară de fapte interesante despre Ankh-Morpork. Angua simţea că începe să plutească în derivă pe o mare de fapte. Să te plimbi pe străzi cu Morcove era ca şi cum ai fi participat la trei excursii cu ghid deodată.

— Asta de-aici, zise Morcove, e Breasla Cerşetorilor. Breasla lor e cea mai veche din oraş. Nu multă lume ştie asta.

— Chiar aşa?

— Oamenii îşi închipuie că a Bufonilor sau a Asasinilor trebuie să fie prima. Poţi să întrebi pe oricine. Or să-ţi spună, „cea mai veche Breaslă

din Ankh-Morpork e, cu siguranţă, a Bufonilor sau a Asasinilor”. Dar nu sunt. Sunt foarte recente. Dar Breasla Cerşetorilor există de secole.

— Serios? zise Angua, istovită. Învăţase în ultima oră mai multe lucruri despre Ankh-Morpork decât ar fi dorit să ştie orice persoană rezonabilă. Avea o vagă suspiciune că Morcove încearcă să-i facă curte. Dar, în loc de obişnuitele flori sau de ciocolată, el părea că încearcă să-i ofere, legat cu fundiţe, un oraş.

Iar ea, în pofida instinctelor ei rezonabile, era geloasă. Pe un oraş! Pe toţi zeii, nu-l cunosc decât de două zile!

Era din cauza felului în care purta locul ăsta ca pe-o mantie. În fiecare clipă, te aşteptai să izbucnească în genul de cântec care are rime dubioase şi expresii de tipul „un oraş după inima mea” şi „vreau să fac parte din el”[40], genul de cântec pe care oamenii dansează pe stradă şi-i dau cântăreţului mere şi i se alătură şi ei, şi o duzină de biete fetiţe cu chibrituri dau dintr-odată dovadă de uluitoare capacităţi coregrafice şi toţi se poartă ca nişte ştrengari de cetăţeni inimoşi şi nu ca acei ipochimeni câinoşi, răuvoitori şi egocentrişti care bănuiesc fiecare că sunt. Dar chestia era că dacă Morcove ar fi izbucnit vreodată în cântec şi-n dans, oamenii chiar i s-ar fi alăturat. Morcove ar fi fost în stare să convingă şi-un cerc de menhiri să se alinieze în spatele lui şi să danseze rumba.

[40] Aluzie la cântecul *New York, New York* (n.tr.)

— Au în curtea principală nişte statui foarte interesante, zise el. Inclusiv una a lui Jimi, Zeul Cerşetorilor. Hai să-ţi arăt. N-or să se supere.

Şi ciocăni la uşă.

— Nu-i nevoie, zise Angua.

Uşa se deschise.

Nările lui Angua se dilatară. Mirosul ăsta…

Un cerşetor îl privi pe Morcove din cap până-n picioare. Îi căzu falca.

— Te cheamă Cumbling Michael, nu? zise Morcove, pe tonul lui vesel.

Uşa i se trânti în nas.

— Ei, asta n-a fost o chestie prea prietenoasă, zise Morcove.

— Duhneşte, nu? zise o mică voce nesuferită, de undeva din spatele lui Angua. Iar ea, deşi n-avea deloc intenţia să-i dea atenţie lui Gaspode, se trezi că încuviinţează din cap. Deşi la cerşetori domnea un adevărat cocteil de mirosuri, al doilea ca importanţă era cel de frică, iar cel care le acoperea pe toate era cel de sânge. Mirosea a sânge de-i venea să ţipe.

Îndărătul uşii se auzea o ciorovăială de multe voci, apoi uşa se deschise.

De data asta erau acolo o întreagă mulţime de cerşetori. Cu toţii se holbau la Morcove.

— În regulă, Înălţimea Voastră, zise cel numit Cumbling Michael, ne dăm bătuţi. De unde-aţi ştiut?

— De unde-am ştiut ce… începu Morcove, dar Angua îi dădu un ghiont.

— Aici a fost ucis cineva, zise ea.

— Ea cine e? întrebă Cumbling Michael.

— Subagenta Angua este un om al Gărzii, zise Morcove.

— Hă, hă, zise Gaspode.

— Trebuie să recunosc, aţi devenit mai buni, zise Cumbling Michael. Abia de câteva minute i-am găsit sărmanul trup.

Angua îl *simţea* pe Morcove cum deschide gura să întrebe „Pe cine? “ Îi mai dădu un cot.

— Aţi face bine să mă duceţi la el, zise ea.

El se dovedi a fi…

În primul rând, se dovedi a fi o ea. Era într-o încăpere plină de zdrenţe, la ultimul etaj.

Angua îngenunche lângă trup. Era cât se poate de clar că acela era un trup. Nu era o persoană, în niciun caz. O persoană avea de obicei mai mult cap pe umeri.

— De ce? întrebă ea. Cine ar face aşa ceva?

Morcove se întoarse către cerşetorii îngrămădiţi în jurul uşii.

— Cine era fata?

— Lettice Knibbs, zise Cumbling Michael. Era doar camerista Reginei Molly.

Angua ridică ochii spre Morcove.

— Regină? întrebă ea.

— Câteodată, căpeteniei cerşetorilor i se spune rege sau regină, zise Morcove. Gâfâia.

Angua acoperi cadavrul cu pelerina de catifea a cameristei.

— Doar camerista, murmură ea.

În mijlocul podelei era o oglindă înaltă de-un stat de om, sau cel puţin rama ei. Sticla zăcea

împrăştiată de jur împrejur, ca nişte paiete.

La fel zăcea şi geamul ferestrei.

Morcove dădu nişte cioburi la o parte cu piciorul. În podea era săpat un şanţ, cu ceva metalic înţepenit la capăt.

— Cumbling Michael, am nevoie de un cui şi de-o bucată de sfoară, zise Morcove, măsurat şi cu multă atenţie. Ochii nu i se dezlipeau de bucata de metal. Parcă se aştepta să mişte.

— Nu cred… începu cerşetorul.

Morcove întinse mâna fară să-l privească şi-l săltă în sus de guler, aparent fără niciun efort.

— O bucată de sfoară, repetă el, şi un cui.

— Da, caporale Morcove.

— Şi voi, ceilalţi, plecaţi! zise Angua.

Ei căscară ochii mari.

— Daţi-i drumul! răcni ea încleştându-şi pumnii. Şi nu vă mai holbaţi la ea!

Cerşetorii dispărură.

— O să dureze până fac rost de sfoară, zise Morcove dând cioburile în lături. O să fie nevoiţi s-o cerşească de la cineva, vezi tu.

Îşi scoase cuţitul şi începu să scobească în scândurile duşumelei, cu multă atenţie. Până la urmă, scoase de-acolo o bucată de metal, uşor turtită după trecerea prin fereastră, oglindă, duşumea şi anumite părţi din răposata Lettice Knibbs care nu fuseseră nicidecum proiectate să vadă lumina zilei.

Morcove tot sucea metalul în mână.

— Angua?

— Da?

— De unde ai ştiut că e un mort aici?

— Am… avut o presimţire, atât.

Cerşetorii se întoarseră atât de agitaţi, încât şase dintre ei se străduiau să transporte o singură bucată de sfoară.

Morcove bătu cuiul în cercevea dedesubtul geamului spart şi legă de el un capăt al sforii. Îşi înfipse apoi cuţitul în şanţul din duşumea şi fixă de el celălalt capăt. Apoi se lungi pe jos şi privi de-a lungul sforii.

— Măiculiţă!

— Ce e?

— Trebuie să se fi tras de pe acoperişul clădirii Operei.

— Da? Şi?

— E la peste două sute de iarzi de noi.

— Da?

— Şi… chestia aia a intrat de două degete într-o podea din stejar.

— O cunoşteai pe fată… cât de cât? întrebă Angua cam stânjenită.

— N-aş putea spune.

— Credeam că tu cunoşti pe toată lumea.

— Ea era doar o persoană pe care o mai vedeam prin oraş. E plin oraşul de oameni pe care doar îi vezi din când în când.

— De ce au cerşetorii nevoie de servitori?

— *Doar nu crezi că părul meu ajunge aşa de unul singur, drăguţă?*

În uşă stătea o apariţie. Faţa îi era numai bube. Erau acolo şi negi, şi pe ei alţi negi, care, *la rândul lor*, aveau păr. Era posibil să fi fost de

parte femeiască, dar era greu să-ţi dai seama, sub atâtea straturi suprapuse de zdrenţe. Susmenţionatul păr arăta de parcă i-ar fi făcut permanent un uragan. Cu degetele năclăite de melasă. Apoi fiinţa se îndreptă de spate.

— Ah. Caporalul Morcove. Nu ştiam că tu erai.

Vocea era acum normală, fără urmă de milogeală sau vaier. Persoana se întoarse şi trase una zdravănă cu toiagul în ceva aflat pe coridor.

— Sidney Picurici, băiat rău ce eşti! Ai fi putut să-mi spui că e caporalul Morcove!

— Aaau!

Nou-venita intră hotărâtă în cameră.

— Şi cine-i prietena ta, domnule Morcove?

— Vi-o prezint pe subagenta Angua. Angua, dumneaei e Regina Molly a Cerşetorilor.

De data asta, observă Angua, iată o persoană care nu e surprinsă de prezenţa unei femei în Gardă. Regina Molly o salută din cap, ca între femei din câmpul muncii. Breasla Cerşetorilor era un non-angajator bazat pe oportunităţi egale.

— Bună ziua îţi doresc. N-ai cumva zece mii de dolari să-mi dai şi mie pentru un mic conac?

— Nu.

— Întrebam şi io.

Regina Molly împunse rochia moartei.

— Ce-a ucis-o, caporale?

— Cred că a fost un nou fel de armă.

— Am auzit zgomot de sticlă spartă şi-am

găsit-o aşa, zise Molly. Cine ar fi putut dori s-o omoare?

Morcove se uita la pelerina de catifea.

— A cui cameră e asta? întrebă el.

— A mea. E dressingul meu.

— Atunci cine a făcut asta nu voia s-o ucidă pe ea. Pe tine te voia, Molly „Unii în zdrenţe, şi unii în trenţe, şi unul în robă de catifea…" stă scris în Statutul vostru, nu? E costumul oficial al cerşetorului-şef. Fata probabil nu s-a putut abţine, a vrut să vadă cum îi şade. Era roba corectă, camera corectă. Dar persoana greşită.

Molly îşi duse mâna la gură, riscând să se otrăvească instantaneu.

— Asasinat?

Morcove scutură din cap.

— Nu prea pare. Ăstora le place să lucreze de aproape. E o profesiune grijulie, adăugă el cu amărăciune.

— Ce să fac?

— S-o îngropi pe biata fată ar fi un început bun.

Morcove întorcea bucata de metal pe toate feţele, între degete. Apoi o mirosi.

— Artificii, zise el.

— Da, zise Angua.

— Şi voi ce-o să faceţi? întrebă Regina Molly. Sunteţi gardişti, nu? Ce se întâmplă? Ce-aveţi de gând să faceţi în privinţa asta?

Cuddy şi Detritus avansau pe strada Phedra. De-o parte şi de cealaltă a străzii erau

tăbăcării, cărămidării şi depozite de cherestea; zona nu făcea parte dintre atracţiile oraşului şi de aceea, suspecta Cuddy, le fusese repartizată lor spre patrulare, „ca să înveţe oraşul”. În felul ăsta nu mai stăteau în calea celorlalţi. Sergentul Colon era de părere că ei doi strică aspectul locului.

Altceva decât zăngănitul cizmelor lui şi bufnitura pumnilor lui Detritus pe caldarâm nu se auzea.

Într-un târziu, Cuddy spuse:

— Vreau să ştii că nici mie nu-mi place să fac echipă cu tine, cum nu-ţi place nici ţie.

— Corect!

— Dar ca să ne putem împăca cu situaţia asta, mai bine facem nişte schimbări, OK?

— Adică ce?

—De pildă, e ridicol să nu fii în stare să numeri. Ştiu că trolii ştiu să numere. Tu de ce nu ştii?

— Ştiu număr!

— Atunci, câte degete îţi arăt?

Detritus miji ochii.

— Doi?

— OK. Dar *acum* câte degete îţi arăt?

— Doi… şi încă unu…

— Şi doi şi cu unu fac?…

Detritus se panicase. Asta era deja algebră.

— Doi şi cu unu fac trei.

— Doi şi cu unu fac trei.

— Şi acum câte sunt?

— Doi şi doi.

— Asta înseamnă *patru*.

— Pată-ru.

— Şi *acum* câte sunt?

Cuddy ridică opt degete.

— Doipatru.

Cuddy părea surprins. Se aşteptase la un răspuns de genul „mulţi” sau poate „grămezi”.

— Ce-i aia doipatru?

— Un doi şi cu doi şi cu doi şi cu doi.

Cuddy lăsă capul într-o parte.

— Hmm, zise el. OK. Un doipatru e ceea ce noi numim un *opt*.

— Hăpt.

— Ştii, zise Cuddy, aruncându-i trolului o privire lungă şi critică, s-ar putea să nu fii atât de prost pe cât pari. Asta nu-i greu. Să ne gândim cum să facem. Adică… eu o să mă gândesc, şi tu poţi să mi te alături când o să ştii cuvintele.

Vimes trânti uşa Postului de Gardă în urma sa. Sergentul Colon ridică ochii de la birou. Părea mulţumit.

— Ce s-a mai întâmplat, Fred?

Colon trase adânc aer în piept.

— Lucruri interesante, căpitane. Eu şi Nobby am detectivizat la Breasla Bufonilor. Am scris pă hârtie tot ce-am aflat. E totul aici. Un raport ca la carte.

— Bun.

— E scris totul, uite. Ca lumea. Cu punctuaţie şi tot ce trebuie.

— Bravo.

— Are virgule şi de toate, uite.

— Sunt convins că o să-mi placă, Fred.

Şi ăia… şi Cuddy şi Detritus au aflat şi ei câte ceva. A scris şi Cuddy un raport. Da’ n-are atâta punctuaţie ca al meu.

— Cât timp am dormit?

— Şase ore.

Vimes încercă să-şi facă loc în minte pentru toate acestea, şi nu reuşi.

— Trebuie să înghit ceva, zise el. Nişte cafea sau ceva. Şi-atunci lumea va fi, într-un fel sau altul, mai bună.

Cineva care ar fi trecut pe strada Phedra ar fi putut vedea un trol şi un pitic strigând unul la celălalt, după toate aparenţele, foarte agitaţi.

— Un doi-treizecişi doi, şi opt, şi unu!

— Vezi? Câte cărămizi în grămada de colo?

Pauză.

— Un şaisprezece, şi opt, şi patru, şi unu!

— Ţi-aduci aminte ce ţi-am spus, că să împărţi la opt-şi-cu-doi?

Pauză mai lungă.

— Doi-zeci-şi-nouă? Corect!

— Corect!

—Poţi să reuşeşti!

— Pot reuşeşti!

— Ai talent la numărat până la doi!

— Am talent numărat până la doi!

— Dacă poţi să numeri până la doi, poţi să numeri până la oricât!

— Dacă pot număr până la doi, pot număr

până la oricât!

— Şi atunci lumea e moluscă ta!

— Moluscă mea! Ce-i aia moluscă?

Angua era nevoită să alerge ca să ţină pasul cu Morcove.

— N-ar trebui să ne ducem să ne uităm la clădirea Operei?

— Mai târziu. Oricine ar fi fost acolo, până ajungem noi, e plecat de mult. Trebuie să-i spunem căpitanului.

—Crezi că a fost ucisă de acelaşi lucru care l-a ucis şi pe Hammerhock?

— Da.

— Sunt… nouă păsări.

— Aşa-i.

— Sunt… unu pod. Da.

— Sunt… patru-zeci bărci. Bine.

— Sunt… o mie. Trei sute. Şase-zeci. Patru cărămizi.

— OK.

— Sunt…

— Eu unul aş mai lăsa-o baltă. Nu vrei să tot toceşti lucrurile numărându-le…

— Sunt… un om care fuge…

— Cum? Unde?

Cafeaua lui Sham Harga era ca plumbul topit, dar un lucru tot avea bun: după ce-o terminai, aveai o senzaţie copleşitoare de uşurare că ajunseseşi la fundul ceştii.

— Asta, zise Vimes, a fost o cafea al naibii de oribilă, Sham.

— Corect, zise Harga.

— Vreau să spun, am băut o grămadă de cafea proastă la viaţa mea, dar asta, asta a fost ca şi cum mi-ar fi trecut cineva un fierăstrău peste limbă. De când o ai la fiert?

— În ce zi suntem? întrebă Harga spălând un pahar.

În general îl găseai spălând pahare. Nimeni n-a aflat vreodată ce se întâmpla cu paharele curate.

— În cinşpe august.

— Ce an?

Sham Harga zâmbi, sau cel puţin îşi mişcă niţel muşchii din jurul gurii. Sham Harga reuşise să ţină ani de zile un birt de succes după următoarea reţetă: zâmbea întotdeauna, niciodată nu dădea pe datorie şi înţelegea că majoritatea clienţilor lui doresc hrană care conţine în mod echilibrat cele patru principii nutritive: zahăr, amidon, grăsime şi fărâmiţe arse crocante.

— Aş vrea două ouă, zise Vimes, cu gălbenuşurile tari ca piatra, dar albuşul atât de moale, încât să curgă ca melasa. Şi şuncă, şunca aia specială plină de nodule osoase şi bucăţele de grăsime care atârnă. Şi o friganea. Din aia care-ţi face arterele să se închidă ca o uşă trântită numai ce te uiţi la ea.

— Grea comandă, zise Harga.

— Ieri ţi-a ieşit. Şi dă-mi nişte cafea. Neagră

ca miezul nopţii într-o noapte fără lună.

Harga păru surprins. Nu-i stătea în fire lui Vimes să vorbească aşa.

— Cât de neagră înseamnă asta, zici tu? întrebă el.

— O, al naibii de neagră, cred.

— Nu neapărat.

— Ce?

— Ai parte de mai multe stele în nopţile fără lună. Normal că se văd mai bine. O noapte fără lună poate să fie chiar luminoasă.

Vimes suspină.

— O noapte *înnorată* şi fără lună? zise el.

Harga privea cu grijă în cafetieră.

— Cumulus sau cirro-nimbus?

— Pardon? Ce-ai spus?

De cumulus se reflectă luminile oraşului, că-s mai joşi, ştii. Acuma, poţi să ai şi reflexie de altitudine înaltă de la cristalele de gheaţă din…

— O noapte fără lună, zise Vimes cu o voce sfârşită, care-i la fel de neagră ca şi cafeaua aia.

— Bun!

— Şi o gogoaşă.

Vimes îl înşfăcă pe Harga de vesta-i pătată şi-l trase până ajunse nas în nas cu el.

— O gogoaşă la fel de gogoşată ca o gogoaşă făcută din făină, apă, un ou mare, zahăr, nişte drojdie, scorţişoară după gust şi umplutură de gem, jeleu sau şobolan în funcţie de preferinţa naţională sau de specie, OK? Nu gogoşată ca vreun lucru metaforic în vreun fel. Doar o gogoaşă. Una gogoaşă.

— O gogoaşă.
— Da.
— Trebuia doar să spui.
Harga îşi scutură vesta, îi aruncă o privire plină de reproş lui Vimes şi intră în bucătărie.

— *Stai!* În numele legii!
— Care nume la lege, atunci?
— De un’ să ştiu eu?
— De ce noi urmărim pe el?
— Fiindcă fuge!
Cuddy era gardist doar de câteva zile, dar deja învăţase un lucru de bază şi important: e aproape imposibil să se afle cineva pe stradă fără să încalce legea. Există o tolbă întreagă de infracţiuni disponibile pentru poliţistul care doreşte să schimbe două vorbe cu un cetăţean, începând cu Lenevire cu Intenţie, trecând prin Obstrucţionare, şi mergând până la Zăbovire Concomitent Fiind de Culoarea / Forma / Specia / Sexul Nepotrivit. Îi trecu razant prin minte ideea că oricine nu o rupea la fugă când îl vedea pe Detritus c-o porneşte în pumni şi în viteză în urmărirea lui probabil contravine prevederilor Ordonanţei contra Prostiei din 1581. Dar acum era prea târziu ca să mai ia aşa ceva în considerare. Cineva fugea, iar ei îl urmăreau. Îl urmăreau pentru că fugea, iar el fugea pentru că era urmărit.

Vimes se aşează cu cafeaua în mână şi privi la obiectul pe care-l culesese de pe acoperiş.

Arăta ca un fel de nai scurt, dacă naiul ar fi cântat doar şase note, toate la fel. Erau nişte tuburi de oţel, sudate împreună. Pe una din părţi era o fâşie de metal zimţat, ca o roată dinţată desfăşurată, şi toată chestia puţea a artificii.

Aşează obiectul lângă farfurie cu grijă.

Apoi citi raportul sergentului Colon. Se vedea că Fred Colon muncise ceva vreme la el, probabil cu ajutorul unui dicţionar. Suna după cum urmează:

> Raportul Serg. F. Colon. La aprox. ora 10 a.m. azi, 15 Auguste, am avansat în companiea Caporal, C.W.St.J. Nobbs, la Breasla Bufonilor şi Saltimbancilor din strada Zeului, în care locaţie am conversat cu clovnul Boffo care a spus, clovnul Beano, respectiv *corpus derelicti*, a fost categoric văzut de el, clovnul Boffo, ieşind din Breaslă în dimineaţa precedentă inediat după explozie. {Aceasta e complet aiurea în opinia mea, motivul fiind, stârvul era mort de cel puţin două zile, Cpl C.W.St.J.Nobbs e de aceeaşi părere, deci cineva spune braşoave, să n-ai niciodată încredere în unul care-şi câştigă pâinea căzând în cur.} La care ne-a ieşit în cale Dr. Whiteface, şi mult n-a lipsit să ne dea afară *derriere velocite*. Am avut impresia, recte, eu şi cu Cpl C.W.St.J. Nobbs, că Bufonii se tem că a fost mâna asasinilor, dar nu ştim de ce. În plus, clovnul Boffo îi dădea înainte că să căutăm noi nasul lui Beano, dar noi când l-am văzut aici avea nas, aşa că l-am întrebat pe clovnul Boffo, vrei să zici nasul fals, iar el a spus: nu, nasul adevărat, căraţi-vă. La care, noi ne-am întors aici.

Vimes chibzui şi-şi dădu seama ce va să zică *derriere velocite*. Toată povestea cu nasul părea un mister învăluit într-o enigmă, sau cel puţin în scrisul sergentului Colon, ceea ce era cam acelaşi lucru. De ce să ţi se ceară să cauţi un nas care nu se pierduse?

Se uită la raportul lui Cuddy, scris cu slova grijulie şi colţuroasă a cuiva care e obişnuit mai mult cu runele. Şi epopeile.

> Căpitane Vimes, află întrv aceasta cronica lvcrării mele, Svbagent Cvddy. Frvmoasă era dimineaţa şi voioase inimile noastre când pornit-am către Breasla Alchimiştilor, vnde faptele înfaptvitv-s-av dvpă cvm deîndată voi cânta. Ele av inclvs mingi explozive. Cât despre căvtarea încredinţată nově, am fost informaţi că bvcata de hârtie alătvratră [alătvrat] e scrisă cu slova lui Leonard da Qvirm, care a dispărvt în circvmstanţe misterioase. Este despre cvm se face o pvlbere nvmită Pvlbere nr. 1, care se foloseşte la artificii. Dl. Silverfish alchimistvl spvne că toţi alchimiştii o ştiv. Mai mvlt, pe marginea hârtiei este vn desen cv Vn Gonne, că l-am întrebat pe vărv-mev Grabpot despre Leonard şi el îi vindea vopsele lvi Leonard şi i-a recvnoscvt scrisvl şi-a spvs că Leonard tot timpvl scria de-a-ndaratelea fiindcă era vn geniv. Am copiat alătvrat desenvl.

Vimes puse hârtiile jos şi deasupra puse chestia metalică.

Apoi băgă mâna în buzunar şi scoase două bucăţele de metal.

Un băţ, spusese garguiul.

Vimes privi desenul. Arăta, după cum observase şi Cuddy, ca patul unei arbalete cu o ţeavă pusă deasupra. Alături mai erau câteva schiţe cu chestii ciudate şi mecanice, şi vreo două dintre acele obiecte din şase tuburi. Întreg desenul arăta ca o mâzgăleală făcută într-o doară. Cineva, poate chiar acest Leonard, citise o carte despre artificii şi mâzgălise pe margini.

Artificii.

Păi… artificii? Dar artificiile nu erau arme. Alea mici făceau doar zgomot. Rachetele mergeau în sus, mai mult sau mai puţin, dar singurul lucru de care puteai fi sigur că-l pot lovi era cerul.

Hammerhock era cunoscut pentru talentul său la mecanisme. Acesta nu era una dintre calităţile piticeşti majore. Oamenii aşa credeau, dar nu era adevărat. Piticii se pricepeau la metale, categoric, şi făceau săbii bune şi giuvaiere, dar nu erau foarte *tehnici* când venea vorba de chestii ca, de pildă, arcurile sau roţile dinţate. Hammerhock era deosebit.

Deci…

Să presupunem că exista o armă. Să presupunem că această armă avea ceva deosebit, ciudat, terifiant.

Nu, nu se poate. Aşa ceva ori ar invada piaţa, ori ar fi distrus. N-ar ajunge în muzeul Asasinilor. Ce fel de lucruri se pun în muzee? Lucruri care nu funcţionează, sau s-au pierdut, sau care nu trebuie uitate… deci ce noimă ar avea să pui artificiul nostru *în vitrină?*

Uşa aceea avusese o grămadă de încuietori. Deci… nu era un muzeu dintr-acelea în care poţi intra când ai chef, carevasăzică. Poate că trebuie să fii un Asasin de frunte, şi într-o zi, unul dintre şefii Breslei te duce acolo în crucea, hm, nopţii, şi-ţi spune… şi-ţi spune…

În acest punct, nu se ştie de ce, în minte i se profilă chipul Patricianului.

Din nou, Vimes simţi o sugestie a ceva, ceva central, fundamental…

— Un’ s-a dus? Un’ s-a dus?

În faţa uşilor se deschidea un labirint de alei. Cuddy se sprijini de-un zid şi se luptă să-şi recapete suflul.

— Uite el colo! strigă Detritus. Pe Aleea Os de Balenă!

Şi se lansă greoi în urmărire.

Vimes lăsă cafeaua jos.

Cel care trăsese în el cu acele bile de plumb, cine-o fi fost, ţintise cu mare precizie de la o distanţă de mai multe sute de iarzi, şi trăsese şase focuri cu mult mai repede decât ar fi putut cineva să slobozească săgeţi…

Vimes ridică ţevile. Şase ţevuşte, şase focuri. Şi puteai căra multe dintr-astea în buzunare. Puteai trage mai departe, mai rapid şi cu mai multă precizie decât oricine altcineva cu orice fel de armă…

Aşa deci. Un nou *tip* de armă. Mult, mult mai rapidă decât un arc. Aşa ceva nu le-ar

plăcea Asasinilor. Nu le-ar plăcea deloc. Ei nu agreau nici măcar arcul cu săgeţi. Asasinii preferau să ucidă de aproape.

Aşa că-l puseseră pe… pe *gonne* la păstrare în siguranţă, sub cheie. Doar zeii puteau şti cum ajunsese aşa ceva în mâna lor. Şi probabil doar câţiva Asasini de frunte ştiau despre el. Şi transmiteau secretul mai departe: *păziţi-vă de lucruri ca ăsta…*

— Acolo! El intrat pe Aleea Împiedicată!

— Mai încet! Mai încet!

— De ce? întrebă Detritus.

— E o fundătură.

Cei doi gardişti se opriră, greoi.

Cuddy ştia că deocamdată el era creierul echipei, cu toate că Detritus tocmai se apucase, strălucind de mândrie, să numere pietrele zidului de lângă el.

De ce fugăriseră un om prin jumătate de oraş? Fiindcă fugise de ei. *Nimeni* nu fugea din faţa Gărzii. Hoţii doar îşi arătau permisele. Hoţii fără permis nu aveau nicio teamă de Gardă, căci îşi rezervau toată teama pentru Breasla Hoţilor. Asasinii respectau întotdeauna litera legii. Iar oamenii cinstiţi nu fugeau din faţa Gărzii[41]. A fugi de Gardă era ceva de-a dreptul suspect.

Originea denumirii de Aleea Împiedicată se pierduse în faimoasa negură a vremii, dar

[41] Axioma „oamenii cinstiţi n-au de ce să se teamă de poliţie” se află în prezent în curs de investigaţie la Curtea de Apel pentru Axiome.

numele ajunsese să fie binemeritat. Caselor li se adăugaseră etaje ieşite în afară, care aproape că se întâlneau deasupra aleii, transformată într-un fel de tunel, cu doar câteva degete de cer deasupra.

Cuddy aruncă o privire pe după colţ, în întuneric.

Clic. Clic.

Zgomotul venise din adâncurile beznei.

— Detritus?

— Da?

— Ala avea vreo armă?

— Doar un băţ. Unu băţ.

— Fiindcă… îmi miroase a artificii.

Cuddy îşi retrase capul, cu multă grijă.

Şi în atelierul lui Hammerhock mirosea a artificii. Iar domnul Hammerhock căpătase un găuroi în piept. Şi pe Cuddy îl cuprindea treptat o groază cu nume, care e mult mai specifică şi înfiorătoare decât groaza fără nume. Era ca sentimentul acela pe care îl ai când joci cărţi pe miză mare şi adversarul tău zâmbeşte deodată şi tu înţelegi că nu cunoşti toate regulile, dar ştii că-ţi va trebui mult noroc ca să scapi din impasul ăsta păstrându-ţi, dacă eşti extrem de norocos, cămaşa.

Pe de altă parte… îşi închipuia ce faţă ar fi făcut sergentul Colon. Am urmărit un om până pe aleea asta, dom’ sergent, şi pe urmă am renunţat…

Trase sabia.

— Subagent Detritus?

— Da, subagent Cuddy?
— După mine.

De ce? Blestemăţia era făcută din metal, nu? Zece minute într-un creuzet încins ar fi rezolvat problema. Aşa un lucru, ceva atât de periculos, de ce să nu te descotoroseşti pur şi simplu de el? De ce să-l păstrezi?

Dar asta n-ar fi stat în firea omului, nu-i aşa? Unele lucruri erau prea fascinante ca să fie distruse.

Privi tubuleţele ciudate de metal. Şase ţevi scurte, sudate împreună, şi bine închise la unul din capete. La partea de sus a fiecărei ţevuşti era câte-o găurică…

Vimes ridică încet una dintre bucăţile de plumb…

Aleea cotea o dată sau de două ori, dar nu existau ramificaţii sau uşi. Doar o uşă, la capătul îndepărtat. Era mai mare decât o uşă normală şi foarte rezistentă.

— Unde suntem? şopti Cuddy.

— Nu şt'u, zise Detritus. Undeva îndărătul docurilor.

Cuddy împinse cu sabia şi deschise uşa.

— Cuddy?

— Da?

— Am mers şaptezeci şi nouă paşi!

— Frumos.

Pe lângă ei se revărsa aer îngheţat.

—Depozit de carne, şopti Cuddy. Cineva a

forţat încuietoarea…

Se strecură pe uşă şi intră într-o încăpere înaltă, întunecată, mare cât un templu, cu care şi avea unele asemănări. Prin ferestre acoperite cu gheaţă, tăiate sus, se furişa o lumină palidă. Pe stelaje stivuite până sus în tavan atârnau carcase după carcase de carne.

Erau semitransparente şi atât de îngheţate, încât răsuflarea lui Cuddy se transforma în praf de gheaţă.

— Măi, măi, zise Detritus. Eu cred ăsta depozitul de carne de porc futures de pe Şoseaua Morpork.

— Cum?

— Am lucrat aici, zise trolul. Am lucrat peste tot. Cară-te, trol prost, tu prea tâmpit, adăugă el mohorât.

— Mai e vreo ieşire?

— Uşa principală dă în Şoseaua Morpork. Dar aici nu intră nimeni cu lunile. Până când carnea există[42].

---

[42] Probabil nicio altă lume din multivers nu are depozite pentru lucruri care nu există decât *in potentia*, dar depozitul de carne de porc futures din Ankh-Morpork este produsul regulilor Patricianului cu privire la metaforele nefondate, al atitudinii literale a cetăţenilor care consideră că toate cele trebuie să existe pe undeva, şi al subţirimii generale a ţesăturii realităţii în zona Ankh, care-i atât de subţire că-i mai subţire decât ceva foarte subţire. Rezultatul net e că punerea în vânzare a cărnii de porc futures a cărnii care nu există încă a dus la construirea unui depozit în care să fie stocată până când există. Temperaturile extrem de scăzute sunt cauzate de dezechilibrul în fluxul energiei temporale. Cel puţin asta spun vrăjitorii din Pavilionul Magiei de Înaltă Energie. Şi ei au pălării ascuţite cum se cuvine, şi litere de şi le pun după nume, aşa că ştiu despre ce vorbesc.

Pe Cuddy îl trecu un fior.

— Tu de colo! strigă el. Aici e Garda! Ieşi la vedere!

O siluetă întunecată ieşi la iveală dintre două carcase de pre-porc.

— Acum ce facem? întrebă Detritus.

Silueta îndepărtată ridică un lucru ce părea a fi un băţ, ţinându-l ca pe o arbaletă.

Şi trase. Primul foc ricoşă din coiful lui Cuddy.

O mână pietroasă se încleştă pe capul piticului şi Detritus îl împinse pe Cuddy în spatele lui, dar deja silueta alerga, alerga către ei, trăgând din mers.

Detritus clipi.

Cinci gloanţe, unul după altul, îi străpunseră platoşa.

Şi apoi alergătorul ieşi pe uşa deschisă, trântind-o în urma lui.

— Căpitane Vimes?

El ridică privirea. Se afla acolo căpitanul Quirke de la Patrula de Zi, însoţit de doi dintre oamenii săi.

— Da?

— Vii cu noi. Şi dă-mi sabia.

— Ce?

— Cred că m-ai auzit, căpitane.

— Uite ce, sunt eu, Quirke. Sam Vimes? Nu fi prost.

— Nu sunt prost. Am oameni cu arbalete. Oameni. Tu eşti cel care-ar fi prost dacă s-ar

opune arestării.

— Cum? Sunt arestat?

— Numai dacă nu vii cu noi…

Patricianul era în Biroul Ogival şi privea pe fereastră. Multidangătele cacofonice ale orei cinci tocmai se potoleau.

Vimes salută. Din spate, Vetinari arăta ca un flamingo carnivor.

— Ah, Vimes, spuse el fără să se întoarcă, vino lângă mine, vrei? Şi spune-mi ce vezi.

Din Biroul Ogival se vedea jumătate de oraş, deşi asta însemna mai mult acoperişuri şi turnuri. Imaginaţia lui Vimes popula turnurile cu oameni înarmaţi cu gonne. Patricianul ar fi fost o ţintă uşoară.

— Ce vezi acolo, căpitane?

— Oraşul Ankh-Morpork, domnule, zise Vimes păstrându-şi cu mare grijă chipul inexpresiv.

— Şi-ţi aduce oare aminte de ceva, căpitane?

Vimes se scărpină în cap. Ei, dacă vrea să joace jocul ăsta, hai să-l jucăm…

— Păi, domnule, când eram copil ai mei au avut odată o vacă, şi într-o zi s-a îmbolnăvit, şi mereu pe mine mă puneau să curăţ grajdul, şi…

— Mie îmi aduce aminte de un ceas, zise Patricianul. Cu rotiţe mari, rotiţe mici. Toate ticăie înainte. Rotiţele mici merg ca sfârleaza, cele mari se rotesc încet, fiecare cu altă viteză, vezi tu, dar *maşinăria* funcţionează. Şi ăsta-i

lucrul cel mai important. Maşinăria merge înainte. Căci atunci când maşinăria se strică…

Patricianul se întoarse brusc, porni spre birou cu mersul lui obişnuit, de prădător la pândă, şi se aşeză.

— Sau, poate, din când în când intră câte-un fir de nisip între roţi şi le dezechilibrează. Doar un firicel de nisip.

Vetinari ridică ochii şi-i aruncă lui Vimes un zâmbet lipsit de voioşie.

— Nu admit asta.

Vimes privea fix în perete.

— Mi se pare că ţi-am spus să uiţi de anumite evenimente recente, căpitane?

— Să trăiţi.

— Cu toate acestea, se pare că Garda a stânjenit rotiţele.

— Să trăiţi.

— Ce să mă fac cu tine?

— N-aş putea spune, domnule.

Vimes examina minuţios peretele. Îşi dorea să fi fost şi Morcove aici. Băiatul o fi el simpluţ, dar era atât de simpluţ, încât uneori observa lucruri care scăpau celor mai subtili. Şi venea mereu cu idei simple, care-ţi rămâneau în minte. Aia cu poliţistul, de pildă. Îi spusese odată lui Vimes, cum avansau ei pe strada Zeilor Mărunţi: Ştiţi de unde vine cuvântul „poliţist”, domnule? Vimes nu ştiuse. „Polis” însemna pe vremuri „oraş”, spusese Morcove. Asta înseamnă poliţist:

„un om dedicat oraşului”[43]. Nu multă lume ştia asta. Tot de la „polis” vine şi cuvântul „politicos”. Însemna pe vremuri comportamentul potrivit pentru cineva care trăieşte *în* oraş.

Om al oraşului... Morcove venea mereu cu chestii de-as- tea. Ca de pildă „gabor”[44]. Vimes, toată viaţa lui, îşi închipuise că gardiştii erau numiţi astfel fiindcă purtau insigne de cupru, dar nu, zicea Morcove, cuvântul vine de la străvechiul *cappere*, a captura.

Morcove citea cărţi în timpul liber. Nu prea bine. Ar fi avut greutăţi mari la citit dacă-i tăiai degetul arătător. Dar încontinuu. Şi se plimba prin Ankh-Morpork în ziua lui liberă.

— Căpitane Vimes?

Vimes clipi.

— Domnule?

— Nu ai nici cea mai vagă idee despre echilibrul delicat al oraşului. Am să-ţi mai spun odată. Afacerea asta cu Asasinii şi cu piticul şi cu clovnul ăsta... trebuie să încetezi să te mai implici.

— Nu, să trăiţi. Nu pot.

— Dă-mi insigna ta.

Vimes coborî ochii spre insigna lui.

— Nu prea-şi bătea capul cu ea, de fapt. Era doar ceva ce avusese întotdeauna. Nu însemna cine ştie ce pentru el... nu chiar... nici în bine,

---

[43] Înţelesul e mai evident în engleză, în care „poliţist" se spune „policeman”, iar „man” înseamnă „om”, (n.tr.)

[44] În engleză, „copper" (poliţai, gabor) mai înseamnă şi „cupru", (n.tr.)

nici în rău. Era doar ceva ce avusese întotdeauna.

— Insigna mea?

— Şi sabia.

Încet, cu degete pe care deodată le simţea ca pe nişte banane, şi încă banane care nu-i aparţineau, Vimes îşi descătărămă sabia.

— Şi insigna.

— Ăă. Nu insigna.

— De ce nu?

— Ăă. Fiindcă e insigna mea.

— Dar oricum îţi dai demisia când te însori.

— Aşa-i.

Ochii li se întâlniră.

— Cât de mult înseamnă pentru tine?

Vimes se holbă. Nu-şi putea găsi cuvintele potrivite. Doar că el întotdeauna fusese un om cu o insignă. Nu era sigur că poate fi una fără cealaltă.

Într-un târziu, lordul Vetinari spuse:

— Foarte bine. Pe câte ştiu, te însori mâine la prânz.

Degetele lui lungi culeseră invitaţia poleită cu aur, în relief, de pe birou.

— Da. Atunci, poţi să-ţi păstrezi insigna. Şi să te retragi cu onoruri. Dar sabia o păstrez eu. Şi în scurtă vreme va sosi Patrula de Zi la Yard şi-ţi va dezarma oamenii. Suspend Patrula de Noapte, căpitane Vimes. Mai târziu, aş putea numi un alt om la conducerea lor când voi găsi de cuviinţă. Până atunci, dumneata şi oamenii dumitale vă puteţi considera în concediu.

— Patrula de Zi? O şleahtă de…

— Pardon?

— Da, să trăiţi.

— O singură încălcare a ordinelor totuşi, şi insigna e a mea. Ţine minte.

Cuddy deschise ochii.

— Eşti viu? întrebă Detritus.

Piticul îşi scoase cu multă grijă coiful. Marginea acestuia avea un şanţ adânc, iar pe el îl durea capul.

— Pare să fie o excoriaţie uşoară, zise Detritus.

— O ce? *Ooh*. Cuddy se strâmbă. Şi oricum, tu eşti bine?

Ceva ciudat se întâmplase cu trolul. Cuddy nu-şi dăduse încă seama ce anume, dar clar era ceva neobişnuit la el, şi nu era vorba de cât de găurit era.

— Presupun că armura a ajutat întru câtva, zise Detritus, şi trase de curelele platoşei. Cinci discuri metalice îi căzură cam de pe la nivelul brâului.

— Dacă nu le-ar fi încetinit platoşa, aş fi căpătat nişte excoriaţii serioase, zise el.

— Ce-i cu tine? De ce vorbeşti aşa?

— Aşa cum, rogu-te?

— Ce s-a întâmplat cu graiul gen „eu trol mare”? Să nu mi-o iei în nume de rău.

— Nu sunt sigur că te înţeleg.

Cuddy se cutremură, şi bătu din picioare să se încălzească.

—Hai să ieşim de-aici.

O luară repejor spre uşă. Era încuiată.

— Poţi s-o spargi?

— Nu. Dacă depozitul ăsta nu era imun la troli, ar fi fost gol. Regret.

— Detritus?

— Da?

— Te simţi bine? Că, ştii, îţi ies aburi din cap.

— De fapt, mă simt… ăă…

Detritus clipi. Se auzi un clinchet de gheaţă care cade. În ţeastă i se petreceau lucruri ciudate.

Gândurile care în mod normal i se târau cu încetineală prin creier deveniseră deodată vibrante, pline de viaţă. Şi se părea că sunt din ce în ce mai multe.

— Fantastic, zise el.

Ceea ce era o replică atât de netroleasc ă, încât până şi Cuddy, ale cărui extremităţi amorţiseră deja, se opri să se holbeze la el.

— Am impresia, zise Detritus, că deslăşor o autentică cugetare. E deosebit de interesant!

— Ce vrei să spui?

De pe Detritus se mai prăvăli nişte gheaţă când el se scărpină în cap.

— Desigur! zise el ridicând un deget gigantic. Superconductivitate!

— Ce?

— Înţelegi? Creier de silicon impur. Disiparea căldurii e o problemă. Ziua temperatură prea înaltă, viteza de procesare

scade, vremea se încălzeşte, creierul se opreşte complet, trolii se transformă în piatră până la căderea nopţii, respectiv temperaturi mai scăzute, cu toate acestea, dacă scădem temperatura suficient, creierul operează *mai repede* şi…

— Cred c-am să mor în curând de frig, zise Cuddy.

Detritus privi în jur.

— Există mici deschideri cu geamuri acolo sus, zise el.

— Prea su’ ca s-le-ajung, chia’ da’ mă ur’ pe um’rii tăi, mormăi Cuddy, pleoştindu-se mai tare.

— Ah, dar planul meu include aruncarea unui lucru prin ele pentru a atrage ajutoare, zise Detritus.

— Ce pla’?

De fapt, am formulat douăzeci şi trei de planuri, dar cel despre care vorbesc are o probabilitate de reuşită de 97%, zise Detritus, cu un zâmbet radios.

— N-a’em ni’ic de arunca’, zise Cuddy.

— Eu am, zise Detritus ridicându-l de jos. Nu te îngrijora. Îţi pot calcula traiectoria cu o precizie uluitoare. Şi pe urmă tot ce ai de făcut este să-l aduci aici pe căpitanul Vimes sau pe Morcove sau pe altcineva.

Firavele proteste ale lui Cuddy descriseră un arc prin aerul îngheţat şi dispărură dimpreună cu sticla ferestrei.

Detritus se aşeză la loc. Viaţa era atât de simplă, dacă te gândeai cu adevărat la asta. Iar

el gândea cu adevărat.

Era şaptezeci şi şase la sută sigur că îi va scădea temperatura cu cel puţin încă şapte grade.

Domnul Lua-mi-aş Singur Beregata Dibbler, Misit, Comerciant Investitor şi vânzător de tot şi toate, se gândise îndelung şi cu seriozitate să se lanseze în comerţul cu alimente etnice. Dar asta era o evoluţie firească în cariera lui. Vechea lui afacere cu cârnaţi-în-chiflă începuse să cam lâncezească în ultima vreme, şi, pe de altă parte, vedeai peste tot pitici şi troli cu bani prin buzunare, sau pe unde şi-or ţine trolii banii, iar banii aflaţi în posesia altora erau ceva ce întotdeauna i se păruse lui Beregată a fi împotriva ordinii fireşti şi cuviincioase a lucrurilor.

Nu era greu să-i mulţumeşti pe pitici. Era uşor să faci şobolan-pe-băţ, deşi asta însemna o îmbunătăţire, per total, a standardelor normale de catering ale lui Dibbler.

Pe de altă parte însă, trolii erau în esenţă, la urma urmei, fără supărare, dacă e să fim cinstiţi… în esenţă, erau bolovani umblători.

Ceruse sfaturi despre mâncări pentru troli de la Crisopraz, care şi el era trol, deşi mai că nu-ţi mai dădeai seama, în ziua de azi, că era de atâta vreme printre oameni, încât acum umbla la costum şi, după cum spunea el, învăţase tot soiu’ dă chestii civilăzate, ca extorcarea, împrumutu’ dă bani cu camătă de 300 la sută pă

lună, treburi d-ăstea. Crisopraz o fi fost el născut într-o peşteră la altitudini cu zăpadă tot anul pe vreun munte pe undeva, dar după cinci minute în Ankh-Morpork, se integrase cât ai clipi. Lui Dibbler îi plăcea să-l considere pe Crisopraz prieten; ar fi fost groaznic să şi-l închipui duşman.

Beregată alesese ziua de azi ca să încerce pentru prima dată noua linie de marfa. O pornise pe străzi, împingându-şi roaba cu mâncăruri fierbinţi şi strigând:

— Cârnaţi! Cârnaţi fierbinţi! În chiflă! Plăcinte cu *carne!* Luaţi-le cât sunt calde!

Asta era doar ca să-şi intre în mână. Şansele ca vreun om să mănânce ceva provenit din roaba lui Dibbler erau de-acuma foarte mici, afară doar dacă turteai lucrul respectiv şi i-l strecurai pe sub uşă, după două săptămâni de regim de înfometare. Dar el privi conspirativ în jur mereu găseai troli pe-acolo, lucrau ca docheri şi săltă capacul de pe o nouă tavă.

Aşa deci, cum era? A, da…

— Conglomerate dolomitice! Hai la conglomerate dolomitice, neamule! Noduli de mangan! Luaţi-i cât sunt… ăă… rotunzi! Ezită un moment, apoi reluă în forţă: Piatră ponce! Piatră ponce! Două la dolar! Calcar prăjit…

Câţiva troli apărură lângă el, să se holbeze.

— Dumneata, domnule, pari… înfometat, zise Dibbler, rănjindu-i larg celui mai mărunt dintre troli. De ce nu-ncerci pietrişul nostru în chiflă? Mmm-mmm! Ce zici, ce depozit aluvial

gustos, ei?

Avea şi LMSB Dibbler metehnele lui, dar prejudecăţile de specie nu erau printre ele. Lui îi plăcea de oricine avea bani, şi nu făcea deosebiri la culoarea sau forma mâinii care i-i întindea. Căci Dibbler avea credinţă într-o lume în care orişicare fiinţă gânditoare putea păşi cu capul sus, respira liber, putea căuta să-şi asigure viaţa, libertatea şi fericirea, şi avansa către zorii luminoşi ai viitorului. Dacă în acelaşi timp putea fi convinsă şi să înfulece ceva de pe tava cu mâncări fierbinţi a lui Dibbler, cu atât mai bine.

Trolul inspectă bănuitor tava şi-apoi ridică o chiflă.

— Urr, câh, zise el, e plin de amoniţi! Puah!

— Pardon? zise Dibbler.

— Pietrişul ăsta, zise trolul, e răsuflat.

— Proaspăt şi delicios! Taman cum îl cioplea mama!

— Dă, şi granitu’ ăsta ie plin de cuarţ, zise alt trol aplecându-se, gigantic, peste Dibbler. Cuarţu’ înfundă arterele, aşa să ştii.

Trânti piatra la loc pe tavă. Trolii plecară agale, întorcându-se din când în când ca să-i arunce câte o privire bănuitoare lui Dibbler.

— Răsuflat? *Răsuflat?* Cum ar putea să fie răsuflat? E de *piatră!* strigă Dibbler după ei.

Ridică din umeri. Ei, în fine. După asta cunoşteai un bun negustor, că ştia când să lase baltă o afacere proastă.

Puse capacul la loc pe tavă şi descoperi o alta.

— Mâncare de mină! Mâncare de mină! Şobolan! Şobolan! Şobolan-pe-băţ! Hai, neamule, cât sunt morţi! Hai la…

Deasupra lui se auzi zgomot de sticlă spartă, şi subagentul Cuddy ateriză cu capu-n jos în tava lui.

— Nu-i nevoie de atâta grabă, avem pentru toată lumea, zise Dibbler.

— Scoate-mă de-aici, zise Cuddy cam înfundat. Sau dă-mi nişte ketchup.

Dibbler trase zdravăn de cizmele piticului. Aveau gheaţă pe ele.

— Proaspăt venit din munţi, aşa-i?

— Unde-i omul care are cheia de la depozitul ăsta?

— Dacă ţi-a plăcut şobolanul nostru, de ce să nu încerci gama noastră fină de…

Securea lui Cuddy îi apăru în mână în mod aproape magic.

— Te retez de la genunchi, zise el.

— GerhardtSockdelaBreaslaMăcelariloreomul tău.

— Bun.

— Acumterogiasecureadeacolo.

Cizmele lui Cuddy derapară pe pavaj de-atâta grabă, când plecă.

Dibbler îşi privi rămăşiţele distruse ale roabei. Buzele i se mişcară în vreme ce calcula.

— Hei! strigă el. Mi-eşti dator… hei, mi-eşti dator pentru trei şobolani!

Lordul Vetinari se simţise cam ruşinat,

privind uşa care se închidea în urma căpitanului Vimes. Nu-şi dădea seama de ce. Sigur, era greu de suportat pentru bietul om, dar era singura cale…

Luă o cheie din dulapul de lângă biroul său şi merse la perete. Mâinile sale atinseră un semn de pe tencuială, care la prima vedere nu era deloc diferit de o duzină de alte semne, dar acesta făcu ca o porţiune de perete să se dea la o parte, pe balamalele ei bine unse.

Nimeni nu cunoştea toate coridoarele şi tunelurile ascunse prin zidurile Palatului; se spunea că unele dintre ele duc mult mai departe de atât. Iar sub oraş erau o sumedenie de pivniţe vechi. Un om cu un târnăcop şi cu un bun simţ al direcţiei ar fi putut ajunge oriunde ar fi vrut, doar găurindu-le zidurile uitate.

Coborî mai multe scări înguste şi trecu pe-un coridor până la o uşă, pe care o descuie. Uşa se deschise, pe balamale bine unse.

Aceasta nu era, propriu-zis, o temniţă; camera aflată de cealaltă parte a uşii era foarte aerisită şi bine luminată de nişte ferestre mari, dar situate foarte sus. Înăuntru mirosea a talaş şi a clei.

— Păzea!

Patricianul se feri.

Ceva asemănător cu un liliac ţăcăni şi vâjâi pe deasupra capului său, zbură în nişte cercuri scălâmbe prin mijlocul camerei, apoi se dezmembră într-o duzină de piese agitate.

— Vai de mine, zise o voce blândă. Înapoi la

şevaletul de proiectare. Bună ziua, înălţimea Voastră.

— Bună ziua, Leonard, răspunse Patricianul. Ce-a fost asta?

— Eu îi spun dispozitiv-de-zbor-cu-aripi-batante, zise Leonard da Quirm, dându-se jos de pe scăriţa ce-o folosise ca rampă de lansare. Funcţionează cu fâşii de gutapercă răsucite împreună foarte strâns. Dar mă tem că nu prea merge bine.

Leonard da Quirm nu era, de fapt, foarte bătrân. Era unul dintre acei oameni care încep să arate venerabili pe la vârsta de treizeci de ani, şi probabil vor arăta cam la fel şi la nouăzeci. Şi nu era nici propriu-zis chel. Doar că, în creşterea lui, capul îi trecuse prin păr, ridicându-se ca o măreaţă cupolă de piatră din pădurea deasă.

Particule de inspiraţie burniţează încontinuu prin univers. Destinaţia lor, dacă le-ar păsa vreun pic de asta, este mintea potrivită la locul potrivit şi timpul potrivit. Dacă lovesc neuronul care trebuie, are loc o reacţie în lanţ, şi ceva mai târziu cineva clipeşte în lumina reflectoarelor, întrebându-se de unde naiba i-o fi venit, de fapt, ideea pâinii feliate.

Leonard da Quirm ştia cum e cu inspiraţia. Una dintre primele lui invenţii fusese o scufie de noapte metalică cu împământare, pe care-o purta în speranţa că astfel afurisitele de particule o să înceteze să mai lase urme încinse la alb prin imaginaţia lui chinuită. Rareori avea efect. Sărmanul om cunoştea ruşinea de a găsi

dimineaţa, la trezire, cearşafurile pline de schiţe nocturne ale unor maşinării de asalt până atunci necunoscute sau planuri inovatoare pentru dispozitive de curăţat mere.

Familia da Quirm fusese foarte bogată şi tânărul Leonard umblase la o mulţime de şcoli, unde absorbise o mare varietate de informaţii, în pofida obiceiului său de a privi întruna pe geam, desenând zborul păsărilor. Leonard era unul dintre acei oameni nefericiţi a căror soartă este de a fi fascinaţi de lume, de forma, gustul şi mişcarea ei…

Şi pe lordul Vetinari îl fascina, de aceea şi era încă în viaţă. Unele lucruri sunt un exemplu atât de perfect al tipului lor încât e greu să le distrugi. Ceva unic e întotdeauna aparte.

Era un prizonier model. Dacă-i dădeai destul lemn, sârmă, vopsele şi mai ales dacă-i dădeai hârtie şi creioane, nu se mişca din loc.

Patricianul dădu la o parte un teanc de desene şi se aşeză.

— Frumoase desene, constată el. Ce sunt?

— Caricaturile mele, zise Leonard.

— Asta cu băieţelul căruia i s-a oprit zmeul într-un pom e tare bun, spuse lordul Vetinari.

— Mulţumesc. Pot să vă fac nişte ceai? Mă tem că zilele astea nu mă văd cu prea multă lume, în afară de omul care unge balamalele.

— Am venit ca să…

Patricianul se opri şi împunse unul din desene cu degetul.

— Pe ăsta e lipită o bucăţică de hârtie

galbenă, zise el, bănuitor.

Şi trase de ea. Hârtiuţa se dezlipi de pe desen, cu un vag sunet ca de măsea suptă, şi i se lipi de degete. Pe bileţel, cu scrisul inversat şi puchinos al lui Leonard, erau cuvintele: „ăgraem ăs erap atsA: omeM”.

— O, de asta sunt chiar mulţumit, zise Leonard. Eu îi spun „hârtiuţe-comode-pentru-scris-notiţe-cu-clei-care-se-dezlipeşte-când-vrei”.

Patricianul se jucă o vreme cu hârtia.

— Din ce-i făcut cleiul?

— Limacşi fierţi.

Patricianul îşi dezlipi hârtia de pe o mână. Ea se lipi de cealaltă.

— Pentru asta aţi venit la mine?

—Nu. Am venit să-ţi vorbesc, zise lordul Vetinari, despre gonne.

— O, vai. Îmi pare foarte rău.

— Mă tem că a… evadat.

— Vai de mine. Am avut impresia că mi-aţi spus că aţi scăpat de el.

— Li l-am dat asasinilor să-l distrugă. În fond, ei se mândresc cu calitatea artistică a muncii lor. Ar trebui să fie îngroziţi de ideea ca *vreun om* să aibă asemenea putere la dispoziţie. Dar idioţii ăia *nu* l-au distrus. Au crezut că-l pot ţine sub cheie. Şi acum l-au pierdut.

— Nu l-au distrus?

— Se pare că nu, tâmpiţii.

— Şi nici dumneavoastră. Mă întreb de ce?

— Eu… dar ştii ceva, nu ştiu de ce?

— N-ar fi trebuit să-l construiesc. A fost pur

şi simplu aplicarea unor principii. Balistică, ştiţi. Aerodinamică elementară. Energie chimică. Nişte aliaje destul de deştepte, dacă îndrăznesc să spun aşa. Şi sunt foarte mândru de ideea ghinturilor. A trebuit să realizez o unealtă foarte complicată ca să le fac, ştiţi. Vă pun lapte? Zahăr?

— Nu, mulţumesc.

— Sunt oameni care-l caută, presupun?

— Îl caută asasinii. Dar n-o să-l găsească. Nu gândesc cum trebuie.

Patricianul ridică de jos un teanc de schiţe de schelet uman. Erau deosebit de bune.

— Vai, vai.

— Aşa că mă bazez pe Gardă.

— Asta trebuie că înseamnă acel căpitan Vimes despre care mi-aţi vorbit.

Lordului Vetinari întotdeauna îi făceau mare plăcere conversaţiile lui ocazionale cu Leonard. Omul vorbea de fiecare dată despre oraş ca şi cum ar fi fost o altă lume.

— Da.

— Sper că i-aţi explicat cât de importantă e însărcinarea asta.

— Într-un fel. I-am interzis în mod expres să se ocupe de ea. De două ori.

Leonard dădu din cap.

— Ah. Cred… cred că înţeleg. Sper să funcţioneze.

Suspină.

— Presupun că ar fi trebuit să-l demontez, dar… era atât de clar că e un lucru *făcut*. Aveam

impresia asta stranie că doar asamblez ceva ce există deja. Câteodată mă întreb de unde mi-a venit aşa o idee. Părea... nu ştiu cum... ca un sacrilegiu, să zicem, să-l demontez. Ar fi fost ca şi cum ai fi demontat o persoană. Un biscuit?

— Demontarea unei persoane e câteodată necesară, zise lordul Vetinari.

— Acesta, desigur, e un punct de vedere, zise Leonard da Quirm, politicos.

— Ai vorbit despre sacrilegiu, zise lordul Vetinari. De obicei aşa ceva implică zei de un fel sau altul, nu-i aşa?

— Am folosit eu cuvântul? Nu-mi pot imagina că există vreun zeu al lui gonne.

— E foarte greu, da.

Patricianul se foi, deranjat, întinse mâna în spate, şi scoase de-acolo un obiect.

— Ce e asta? întrebă el.

— A, chiar mă întrebam unde l-am pus, zise Leonard. E un model al maşinii mele de zburat-prin-înşurubare-în aer[45].

Lordul Vetinari împunse cu degetul rotorul minuscul.

— Crezi că ar funcţiona?

— O, da, zise Leonard şi suspină. Cu condiţia să găsim un om cu forţa a zece bărbaţi şi care să învârtă manivela cam de o mie de ori pe minut.

Patricianul se relaxă, într-un mod care abia

[45] Probabil s-a observat deja că, deşi Leonard da Quirm era fără discuţie cel mai mare geniu tehnologic al tuturor timpurilor, când venea vorba să le dea nume lucrurilor, era un soi de Detritus.

acum atrăgea atenţia asupra precedentului moment de încordare.

— Acum există în oraş, zise el, un om cu un gonne. L-a folosit cu succes o dată, şi aproape că a reuşit încă o dată. Ar fi putut un oarecare să inventeze un gonne?

— Nu, zise Leonard. Eu sunt un geniu.

O spusese cu toată simplitatea. Enunţa un fapt, doar atât.

— Asta e clar. Dar odată ce gonne *a fost* inventat, Leonard, cât de genial trebuie să fie cineva ca să construiască un al doilea?

— Tehnica de ghintuire necesită o fineţe considerabilă, şi mecanismul de armare care face să alunece ansamblul bullette trebuie echilibrat exact, şi capătul ţevii, desigur, trebuie să fie foarte… Leonard văzu expresia de pe faţa Patricianului, şi ridică din umeri. Trebuie să fie un om inteligent, zise el.

— Oraşul ăsta e plin de oameni inteligenţi, zise Patricianul. Şi pitici. Oameni şi pitici deştepţi care meşteresc la lucruri.

— Îmi pare atât de rău.

— Niciodată nu stau să se *gândească*.

— Într-adevăr.

Lordul Vetinari se lăsă pe spate şi privi prin luminator.

— Şi fac lucruri ca de pildă inaugurarea Barului Peşte la Pachet Three Jolly Luck pe locul vechiului templu din strada Dagon în noaptea solstiţiului de iarnă, când mai era şi lună plină, pe deasupra.

— Aşa-s oamenii, din păcate.

— N-am aflat niciodată ce s-a ales de domnul Hong.

— Sărmanul om.

— Şi mai sunt şi vrăjitorii. Scormonesc, umblă, meşteresc. O dată nu stau să se gândească înainte să înşface o aţă din ţesătura realităţii şi s-o smucească.

— Şocant.

— Alchimiştii? Ideea lor despre datoria civică e să amestece lucruri ca să vadă ce se-ntâmplă.

— Şi de-aici, tot se aud bubuiturile.

— Şi pe urmă, desigur, mai apare şi cineva ca tine…

— Sunt într-adevăr dezolat.

Lordul Vetinari răsucea în mâini modelul maşinăriei de zburat.

— Visezi la zbor, zise el.

— O, da. Atunci omul ar fi cu adevărat liber. Din aer, nu există graniţe. Nu ar mai putea exista războaie, căci cerul e infinit. Cât de fericiţi am fi, dacă am putea zbura.

Vetinari răsucea mereu modelul în mâini.

— Da, zise el. Cred că am fi.

— Am încercat cu mecanism de ceasornic, ştiţi.

— Pardon? Mă gândeam la altceva.

— Vreau să spun, un mecanism de ceasornic ca motor pentru maşina de zburat. Dar nu funcţionează.

— Oh.

— Forţa oricărui resort este limitată, nu contează cât de tare îl întorci.

— O, da. Da. Şi speri că dacă întorci resortul într-un sens, toată energia lui se va desfăşura în sensul celălalt. Iar câteodată eşti obligat să întorci resortul până atinge limita, zise Vetinari, şi să te rogi să nu se rupă.

Expresia lui se schimbă.

— Vai de mine, zise el.

— Pardon? zise Leonard.

— N-a lovit peretele. E posibil să fi mers prea departe.

Detritus şedea şi aburea. Se simţea acum flămând nu după hrană, ci după lucruri la care să se gândească. Pe măsură ce scădea temperatura, eficienţa creierului său creştea şi mai mult. Avea nevoie de ceva de făcut.

Calculă numărul cărămizilor din zid, mai întâi în baza doi apoi în baza zece şi la sfârşit în baza şaisprezece. Numerele se aliniau şi-i mărşăluiau prin creier, îngrozite şi ascultătoare. Fură descoperite împărţirea şi înmulţirea. Algebra fu inventată şi-i oferi o distracţie interesantă pentru un minut sau două. Şi apoi simţi cum ceaţa numerelor se risipeşte şi ridică privirea spre muntele sclipitor, îndepărtat al analizei matematice.

Trolii evoluaseră în locuri înalte, stâncoase şi mai presus de toate *reci*. Creierele lor de silicon erau obişnuite să funcţioneze la temperaturi scăzute. Dar jos, pe câmpiile

înăbuşitoare, acumularea de căldură îi încetinea şi-i prostea. Nu era adevărat că doar trolii proşti veneau în oraşe. Trolii care se hotărau să coboare în oraş erau cel mai adesea inteligenţi — dar *deveneau* proşti.

Detritus era considerat cretin chiar şi după standardele traiului orăşean. Dar asta era doar din cauză că avea un creier optimizat de la natură pentru o temperatură care nu se întâlnea în Ankh-Morpork nici chiar la vreme de iarnă grea…

Acum creierul său se apropia de temperatura sa ideală de operare. Din nefericire, aceasta era prea puţin diferită de punctul optim pentru moarte al trolilor.

O parte din creierul său chibzuia la asta. Exista o mare probabilitate de a fi salvat. Asta însemna că va trebui să plece. Şi asta însemna că va redeveni prost, la fel de sigur ca

$10^{-3}(M_e/M_p)\alpha^6\alpha^G - \frac{1}{2}N \approx 10N$

Mai bine să profităm cât mai putem, atunci.

Se întoarse înapoi în lumea numerelor atât de complexe încât nu mai aveau înţeles, ci doar un punct de vedere tranzitoriu. Şi continuă, de asemenea, şi cu moartea prin îngheţ.

Dibbler ajunse la Breasla Măcelarilor la scurtă vreme după Cuddy. Porţile cele mari şi roşii fuseseră deschise în şuturi şi dincolo de ele un măcelar mai mărunţel şedea frecându-şi nasul.

Pe unde-a luat-o?

— Pe-acolo.

Iar în sala cea mare, măcelarul-şef, Gerhardt Sock, se-mpleticea de colo colo în cerc. Asta deoarece avea cizmele lui Cuddy proptite pe piept. Piticul se atârnase de vesta omului ca un marinar pe-o iolă care face volta pe furtună şi-şi rotea securea direct sub nasul lui.

— Dă-mi-o în clipa asta sau te oblig să-ţi mănânci propriul nas!

Un cârd de ucenici măcelari încerca să nu le stea în cale.

— Dar…

— Nu mă contrazice! Sunt ofiţer al Gărzii, aşa să ştii!

— Dar nu…

— Îţi mai dau o şansă, musiu. Dă-mi-o în clipa asta!

Sock închise ochii.

— *Ce anume doreşti?*

Mulţimea aştepta.

— Ah, zise Cuddy. Ahaha. Nu ţi-am spus?

— Nu!

— Eu sunt destul de sigur c-am spus, ştii.

— N-ai spus!

— Oh. Bine. Vreau cheia de la depozitul de carne de porc futures, dacă ţii musai.

Cuddy sări jos.

— De ce?

Securea se înfiinţă din nou în faţa nasului omului.

— Întrebam şi eu, rosti Sock cu o voce disperată, ca de la mare distanţă.

— E un om al Gărzii acolo, şi moare de frig, zise Cuddy.

Se adunase o mulţime măricică în jurul lor, până reuşiră ei să deschidă uşa principală. Bucăţi de gheaţă căzură cu un clinchet pe pavaj, şi veni un val de aer îngheţat.

Podeaua şi şirurile de carcase atârnate, ce-şi făceau călătoria în sens invers prin timp, erau acoperite de chiciură. La fel şi o mogâldeaţă în formă de Detritus, ghemuită în mijlocul sălii.

Îl cărară afară, la soare.

— E normal să-i fulgere ochii aşa, intermitent? întrebă Dibbler.

Detritus clipi. La căldura zilei, gheaţa alunecă de pe el.

Simţea cum i se crapă minunatul univers de numere. Temperatura în urcare i se lovea de gânduri ca un aruncător de flăcări mângâind un fulg de zăpadă.

— Spune ceva! zise Cuddy.

Turnuri de intelect se prăbuşiră în vreme ce focul înghiţea creierul lui Detritus.

— Hei, ia uite la *astea*, zise un ucenic.

Pereţii interiori ai depozitului erau acoperiţi cu numere. Ecuaţii de complexitatea unei reţele neurale fuseseră zgâriate în stratul de chiciură. La un moment anume în decursul calculului, matematicianul trecuse de la numere la litere, şi apoi nici literele nu-i mai fuseseră de ajuns; parantezele ca nişte cuşti închideau expresii care erau faţă de matematica obişnuită ceea ce

e un oraş faţă de o hartă.

Şi deveneau mai simple pe măsură ce se apropiau de ţel mai simple, şi totuşi conţineau în liniile fluide ale simplităţii lor o spartană, minunată complexitate.

Cuddy se holba la ele. Ştia că nu va fi niciodată în stare să le înţeleagă, nici într-o sută de ani.

Chiciura se sfărâma în aerul devenit mai cald.

Şirul de ecuaţii devenea tot mai îngust, şi ele continuau în jos pe perete şi apoi pe podea, până la locul unde şezuse trolul, şi deveneau până la urmă doar câteva expresii care păreau să se mişte şi să scânteieze de o viaţă proprie. Asta era matematică fără numere, pură ca fulgerul.

Şirul se termina într-un fel de vârf, iar în vârf se afla un simbol foarte simplu: „=“.

— Egal ce? întrebă Cuddy. Egal cu ce?

Chiciura se prăbuşi.

Cuddy ieşi în stradă. Detritus şedea acum într-o băltoacă, înconjurat de o grămadă de spectatori oameni.

— Nu poate unul dintre voi să-i aducă o pătură sau ceva? zise.

Un om foarte gras zise:

— Hă? Cine-ar mai folosi o pătură după ce a fost pusă pe un trol?

— Ha, da, ai dreptate, zise Cuddy.

Aruncă o privire spre cele cinci găuri din platoşa lui Detritus. Pentru un pitic, ar fi fost cam

la înălţimea capului.

— Poţi să vii o clipă lângă mine, te rog?

Omul rânji spre prietenii lui şi se apropie nonşalant.

— Presupun că vezi găurile din armura lui, aşa-i? zise Cuddy.

LMSB Dibbler era un supravieţuitor. La fel cum rozătoarele şi insectele pot simţi un cutremur înainte să aibă loc primele vibraţii, la fel şi el îşi dădea seama când ceva grav urma să se întâmple în stradă. Cuddy se purta prea frumos. Când un pitic devenea aşa amabil, însemna că-şi adună toate rezervele de violenţă, să le folosească mai târziu.

— Io o să, ăă, mă duc în treaba mea, atunci, zise el, şi o porni de-a-ndaratelea.

— N-am nimic împotriva *piticilor,* să ştii, zise grasul. Vreau să spun, pentru mine, piticii e aproape oameni. Doar nişte oameni mai mici sau aproape. Dar trolii... păăăi, ei nu-s ca noi, am dreptate?

— Pardon, pardon, faceţi loc, faceţi loc, zicea Dibbler, care reuşea, cu căruciorul lui, să dispară într-o viteză ce se întâlneşte de obicei la vehiculele cu zaruri blănoase atârnate la parbriz.

— Frumoasă haină ai mata, zise Cuddy.

Căruciorul lui Dibbler luă colţul pe-o singură roată.

— E o haină frumoasă, zise Cuddy. Ştii ce ar trebui să faci tu cu o haină ca asta?

Fruntea omului se încreţi.

— S-o scoţi în clipa asta, zise Cuddy, şi să i-

o dai trolului.

— Ce? Cum îndrăzneşti…

Omul îl înşfacă pe Cuddy de cămaşă şi-l săltă în sus.

Om şi pitic alcătuiră un tablou interesant şi absolut staţionar, vreme de câteva clipe.

Cuddy ajunsese aproape la nivel cu faţa omului şi privea cu interes cum ochii începeau să i se umple de lacrimi.

— Lasă-mă jos, zise Cuddy. Încetişor. Dacă mă iei prin surprindere, fac mişcări involuntare.

Omul se conformă.

— Acum scoate-ţi haina… bun… şi dă-mi-o… mulţumesc…

— Securea ta… şopti omul.

— O secure? O secure? Securea mea? Cuddy privi în jos. Ia te uită, ia te uită. Nici nu mi-am dat seama că o ţineam acolo. Ce mai chestie.

Omul încerca să stea în vârful picioarelor. Ochii îi lăcrimau.

— Treaba cu securea asta, zise Cuddy, chestia interesantă, e că e o secure de aruncat. Am ieşit campion trei ani la rând, la Capul de Aramă. Puteam s-o arunc şi să despic o rămurică-n două de la treizeci de iarzi într-o clipă. Cu *spatele. Plus* că eram bolnav în ziua aia. Un atac de fiere.

Şi se retrase. Omul se lăsă recunoscător pe călcâie.

Cuddy înveli umerii trolului cu haina.

— Hai, ridică-te, zise el. Hai să te ducem

acasă.

Trolul se ridică greoi.

— Câte degete îţi arăt? zise Cuddy.

Detritus se chiori la el.

— Doi şi cu unu? sugeră el.

— Merge, zise Cuddy. Pentru moment.

Domnul Brânză privi pe deasupra tejghelei la căpitanul Vimes, care nu se mai mişcase de o oră. Era ceva obişnuit să vezi la Găleata băutori serioşi, care beau f[ră plăcere, ci mai degrabă păreau hotărâţi să nu mai fie treji vreodată în viaţă. Dar asta era ceva nou. Asta era îngrijorător. Nu voia să-i moară vreun muşteriu în casă.

În bar nu mai era nimeni. Omul îşi atârnă şorţul într-un cui şi dădu fuga la sediul Gărzii, aproape ciocnindu-se în uşă cu Morcove şi Angua.

— O, mă bucur să te găsesc pe tine, caporal Morcove, zise el. Ai face bine să vii la mine. E căpitanul Vimes.

— Ce i s-a-ntâmplat?

— Nu ştiu. A băut groaznic de mult.

— Dar parcă se lăsase!

— Cred, zise domnul Brânză, prudent, că asta nu mai corespunde realităţii.

O scenă, undeva lângă Aleea Carierei.

— Unde noi merge?

— Mergem să găsim pe cineva să te ajute.

— Nu doctor pitic!

— Trebuie să fie pe-aici cineva care să ştie cum să te lipească cu nişte ciment rapid sau ce-oţi face voi la răni. E normal să se prelingă chestia asta de pe tine?

— Nu ştiu. Nu prelins până acum. Unde noi?

— Nu ştiu. N-am mai fost pe aici.

Zona era dincolo de cartierul abatoarelor şi oboarelor, în direcţia vântului. Asta însemna că trolii erau singurii care acceptau să locuiască acolo, căci pentru ei mirosurile organice erau cam tot atât de evidente sau relevante pe cât e mirosul granitului pentru oameni. Un banc vechi suna cam aşa: trolii locuiesc lângă ţarcul de vite? Şi cu duhoarea cum rămâne? A, vacilor nu le pasă…

Ceea ce era o tâmpenie. Trolii n-au miros, decât pentru alţi troli.

Clădirile aveau un aspect cam bolovănos. Fuseseră clădite iniţial pentru oameni şi apoi adaptate de troli, adică li se lărgiseră uşile cu şuturi şi li se astupaseră ferestrele. Încă nu se înnoptase. Nu se vedea niciun trol.

— Uh, zise Detritus.

— Haide, uriaşule, zise Cuddy împingându-l pe Detritus să avanseze precum un remorcher care împinge un petrolier.

— Subagent Cuddy?

— Da.

— Tu pitic. Aici Aleea Carierei. Dacă găsit la tine aici, tu în mare bucluc.

— Suntem gardişti ai oraşului.

— Crisopraz, la el nu pasă de asta nici cât

coprolit.

Cuddy privi înjur.

— Voi ce fel de doctori aveţi, oricum?

Un trol apăru în cadrul unei uşi. Apoi încă unul. Şi încă unul.

Ceea ce Cuddy luase drept o grămadă de moloz se dovedi a fi un trol.

Dintr-odată, erau troli peste tot.

Sunt gardist, gândi Cuddy. Aşa a spus sergentul Colon. Încetează a mai fi pitic şi începe să fii gardist. Asta sunt eu. Nu un pitic. Un gardist. Mi-au dat o insignă în formă de scut. Garda Oraşului — asta sunt. Port o insignă.

Mi-aş dori să fie insigna mult mai mare.

Vimes şedea liniştit la o masă din colţ, la Găleata. Avea în faţă câteva hârtii şi nişte chestii metalice, dar lucrul la care se holba era pumnul lui. Îl ţinea pe masă atât de strâns, încât încheieturile i se albiseră.

— Căpitane Vimes? zise Morcove fluturându-i o mână prin faţa ochilor. Nu obţinu nicio reacţie.

— Cât a băut?

— Două guri de whisky, atât.

— N-ar trebui să ajungă aşa de la atât de puţin, nici chiar dacă era pe stomacul gol, zise Morcove.

Angua arătă la gâtul unei sticle care-i ieşea lui Vimes din buzunar.

— Nu cred că a băut pe stomacul gol. Cred că şi-a băgat nişte alcool în stomac mai întâi.

— Căpitane Vimes? zise Morcove din nou.

— Ce strânge în mână? întrebă Angua.

— Nu ştiu. E de rău, niciodată nu l-am văzut aşa. Haide. Tu ia lucrurile. Eu îl iau pe căpitan.

— Nu şi-a plătit băutura, zise domnul Brânză.

Morcove şi Angua îl priviră.

— Din partea casei? zise domnul Brânză.

În jurul lui Cuddy era un zid de troli. Cam ăsta era cuvântul potrivit. În acea clipă, păreau mai mult surprinşi decât ameninţători, aşa cum ar fi arătat şi nişte câini dacă o pisică s-ar fi înfiinţat, tacticoasă, în cuştile lor. Dar când se vor fi obişnuit, în fine, cu ideea că el chiar exista, probabil va fi doar o chestiune de timp până când această stare de fapt nu va mai fi de actualitate.

Până la urmă, unul dintre ei zise:

— Ce asta, atunci?

— El om al Gărzii, la fel ca eu, zise Detritus.

— El pitic.

— El gardist.

— El obraznic rău, asta clar.

Un deget butucănos de trol îl împunse pe Cuddy în spinare. Trolii se apropiau.

— Eu număr la zece, zise Detritus. Pe urmă orice trol nu pleacă unde trol treabă are, bucluc mare la trol.

— Tu Detritus, zise un trol deosebit de lat. Toţi ştie că tu trol prost, tu înrolat Gardă pentru că tu trol prost, tu nu ştii numeri la…

Zbong.

— Unu, zise Detritus. Doi… Trii. Patăru. Cinci. Şase…

Trolul cel prăbuşit ridică ochii uluit.

— Detritus ăla, la el *numără.*

Se auzi un vâjâit şi o secure ricoşă dintr-un zid, lângă capul lui Detritus.

Pe stradă veneau mulţi pitici, cu un aer hotărât şi letal. Trolii se împrăştiară.

Cuddy alergă spre ei.

— Voi ce vreţi să faceţi? zise el. Aţi înnebunit sau ce?

Un pitic arătă spre Detritus cu un deget tremurător.

— Asta ce-i?

— E un gardist.

— Mie-mi seamănă a trol. Pe el!

Cuddy făcu un pas îndărăt şi-şi scoase securea.

— Te ştiu eu pe tine, Stronginthearm, zise el. Ce puneţi la cale?

— Ştii tu, om al Gărzii, zise Stronginthearm. Garda a spus că pe Bjorn Hammerhock l-a ucis un trol. Au găsit trolul!

— Nu, asta nu-i…

Din spatele lui Cuddy se auzi ceva. Se întorseseră trolii, înarmaţi pentru vânat pitici. Detritus se întoarse şi scutură un deget către ei.

— Dacă un trol mişcă, zise el, eu încep număr.

— Hammerhock a fost ucis de un om, zise Cuddy. Căpitanul Vimes crede…

— Garda a arestat trolul, zise un pitic. Bolovanii dracu'!

— Suge-pietre!

— Monoliţilor!

— Mâncători de şobolani!

— Ha, eu om doar de puţin timp, zise Detritus, şi deja eu săturat de voi troli proşti. Ce crede voi oameni zice, hai? O, la ei etnici, ei nu ştie poarte în oraş mare, sare cu ciomag şi fură singuri lucru de purtat pe cap la ei.

— Suntem gardişti, zise Cuddy. Treaba nostră e să păstrăm ordinea.

— Bun, zise Stronginthearm. Duceţi-vă şi păstraţi-o undeva în siguranţă până om avea nevoie de ea.

— Aici nu vale Koom, zise Detritus.

— Aşa-i! strigă un pitic din spatele mulţimii. De data asta vă vedem!

Trolii şi piticii se revărsau spre ei din ambele capete ale străzii.

— Ce-ar face caporalul Morcove în situaţia asta? şopti Cuddy.

— El zice, voi persoane rău, faceţi la mine furios, opriţi clipa asta.

— Şi atunci ei ar pleca, aşa-i?

— Dă.

— Ce s-ar întâmpla dacă am încerca şi noi asta?

— Căutăm cap la noi în şanţ.

— Cred că ai dreptate.

— Vezi alee ăla? El alee frumos. El spune salut. Voi depăşiţi numeric... 256+64+8+2+1 la

1. Veniţi faceţi-mi vizită.

Un ciomag ricoşă din coiful lui Detritus.

— Fugi!

Cei doi gardişti o luară la goană spre alee. Armatele improvizate îi priviră şi-apoi, uitând pentru moment de conflict, se lansară în urmărire.

— Unde asta duce?

— Departe de cine ne urmăreşte!

— Mie place alee asta.

În spatele lor, urmăritorii, care dintr-odată se treziseră că încearcă să treacă buluc printr-un spaţiu care de-abia era destul de lat pentru un trol, îşi dădură seama că se-mpingeau cu inamicii lor de moarte şi începură să se bată unii cu alţii în cea mai rapidă, violentă şi mai presus de toate *îngustă* bătălie care se văzuse vreodată în oraş.

Cuddy îi făcu semn peste umăr lui Detritus să se oprească şi aruncă o privire după colţ.

— Cred că suntem în siguranţă, zise el. Tot ce-avem de făcut e să ieşim de aici prin celălalt capăt şi să ne-ntoarcem la sediul Gărzii. OK?

Se întoarse, nu văzu trolul, facu un pas înainte, şi dispăru temporar de pe tărâmul oamenilor.

— O, nu, zise sergentul Colon. A promis că nu se mai atinge de băutură! Uite, a băut o sticlă întreagă!

— Ce era? Bearhugger’s? zise Nobby.

— Nu cred, că văd că mai respiră. Haideţi,

ajutaţi-mă să-l mut.

Patrula de Noapte se adună împrejur. Morcove îl depusese pe căpitanul Vimes pe un scaun, în mijlocul podelei sediului Gărzii.

Angua ridică sticla şi se uită la etichetă.

— „LMSB Dibbler’s Original Autentic Rouă Munţilor Plouaţi”, citi ea. O să moară! Scrie aici că e „dovedit 150% tărie”!

— Nee, asta-i doar reclama lui moş Dibbler, zise Nobby. N-are dovezi adevărate. Doar probe circumstanţiale.

— De ce n-are sabia la el? întrebă Angua.

Vimes deschise ochii. Primul lucru pe care-l văzu fu figura îngrijorată a lui Nobby.

— Aaau! zise el. Sab’e? A’ dat-o! Uraa!

— Cum? zise Colon.

— Nu ma’ e Pat’u’a! Totu’ dus!

— Cred că e cam beat, zise Morcove.

— Beat? Io nu-j beat! N-ai a’ea cu’aj să mă faşi beat da’ă eram treaz!

— Daţi-i nişte cafea, zise Angua.

— Cafeaua *noastră* n-ar face faţă, cred eu, zise Colon. Nobby, dă fuga la Sally Grasu’, în aleea Strângecureaua, şi ia o cană din aia specială a lor, klatchiană. Da’ să nu fie cană metalică, fii atent.

Vimes clipi când îl mutară pe alt scaun.

— Totu’ dus copcă, zise el. Bang! Bang!

— Lady Sybil o să se supere rău, zise Nobby. Ştiţi că promisese să ne se mai atingă de băutură.

— Căpitane Vimes? zise Morcove.

— Mm?

— Câte degete îţi arăt?

— Mm?

— Câte mâini, atunci?

— Pat'u?

— Aoleu, de ani de zile nu l-am mai văzut în halul ăsta, zise Colon. Ia staţi, lăsaţi-mă să încerc ceva. *Mai vrei un pahar, căpitane?*

— În niciun caz nu-i mai trebuie încă…

— Taci din gură, ştiu ce fac. Încă un rând, căpitane Vimes?

— Mm?

— În viaţa mea nu l-am văzut să nu fie în stare să răspundă „da!", tare şi clar! zise Colon dându-se îndărăt. Cred că am face bine să-l ducem sus la el în cameră.

— Îl duc eu, sărmanul om, zise Morcove. Îl ridică pe Vimes ca pe-un fulg, şi-l aburcă pe umăr.

— Nu suport să-l văd aşa, zise Angua, urmându-l pe coridor şi în sus pe scări.

— Nu bea decât când e deprimat, zise Morcove.

— Dar de ce îl apucă depresia?

— Câteodată e din cauză că n-a băut.

Clădirea din Pseudopolis Yard fusese, la origine, reşedinţa familiei Ramkin. Acum, primul etaj era ocupat de gardişti, cam la nimereală. Morcove avea o cameră. Nobby avea camere pe rând, patru până acum, şi se muta când podeaua devenea prea greu de găsit. Şi Vimes avea şi el o cameră.

— Aici locuieşte? întrebă Angua. Zei din ceruri!

— La ce te aşteptai?

— Nu ştiu. La orice. La ceva. Nu la *nimic*.

Era acolo un pat trist din fier. Arcurile şi salteaua se lăsaseră, formând astfel un fel de matriţă, ce forţa pe oricine se aşeza acolo să se dispună instantaneu în poziţie de dormit. Era şi un spălător, sub o oglindă spartă. Pe marginea lui, un brici, aliniat cu grijă către Miez, fiindcă Vimes împărtăşea credinţa populară că astfel lama rămâne ascuţită. Era un scaun maro cu fundul de nuiele rupt. Şi un cufăr mic la piciorul patului.

Şi asta era tot.

— Vreau să spun, măcar un preş, zise Angua. Sau un tablou pe perete. Ceva.

Morcove îl puse pe Vimes pe pat, iar el se prelinse inconştient în poziţia respectivă.

— Tu n-ai şi tu ceva în camera ta? întrebă Angua.

— Ba da. Am o diagramă în secţiune a puţului nr. 5 de-acasă. Are nişte straturi foarte interesante. Am ajutat când s-a făcut. Şi mai am nişte cărţi şi lucruri. Căpitanul Vimes nu e tocmai o persoană de interior.

— Dar nu e nici măcar o lumânare!

— Îşi găseşte drumul spre pat din memorie, aşa zice el.

— Sau un bibelou sau *orice*.

— E sub pat o foaie de carton, spuse Morcove. Mi-amintesc că eram cu el în strada

Filigranului când a găsit-o. A spus, „pariez că de-aici ies tălpi pentru o lună de zile”. Era foarte bucuros.

— Nici măcar cizme nu-şi poate permite să-şi ia?

— N-aş zice. Ştiu că lady Sybil s-a oferit să-i cumpere câte cizme noi vrea, dar el s-a cam supărat. Se pare că încearcă să le facă să dureze.

— Dar tu poţi să-ţi cumperi cizme, şi eşti plătit mai puţin decât el. *Plus* că trimiţi bani acasă. Probabil că-i bea pe toţi, idiotul.

— N-aş crede. Nu cred că a băut deloc de luni de zile. Lady Sybil l-a obişnuit să fumeze trabuc.

Vimes sforăi tare.

— Cum poţi admira un asemenea om? întrebă Angua.

— E un om foarte bun.

Angua ridică cu piciorul capacul cufărului de lemn.

— Hei, nu cred că ar trebui să faci asta, zise Morcove, abătut.

— Mă uit doar, zise Angua. Nu-i împotriva legii.

— De fapt, conform Legii Intimităţii din 1467, *este* o…

— Aici nu-s decât cizme vechi şi chestii. Şi nişte hârtii.

Se aplecă şi ridică un caiet grosolan. Era doar un teanc de hârtii de formă neregulată, legate împreună între nişte coperte de carton.

— Asta aparţine căpitanului…

Ea deschise caietul şi citi câteva rânduri. Îi căzu falca.

— Ai văzut ce scrie aici? Păi, normal că n-are niciodată bani!

— Ce vrei să spui?

— Îi cheltuieşte pe femei! N-ai fi zis, aşa-i? Ia uite nota asta. Patru într-o săptămână!

Morcove i se uită peste umăr. Pe pat, Vimes grohăi.

Acolo, pe pagină, cu scrisul buclat al lui Vimes, erau cuvintele:

Dna Gaskin, str. Tocată: 5$
Dna Scurrick, str. Melasei: 4$
Dna Maroon, aleea Wixon: 4$
Annabel Curry, Lobsneaks: 2$

— Annabel Curry n-a fost prea bună, pentru doar doi dolari, zise Angua.

Îşi dădu seama de o scădere bruscă a temperaturii.

— Nu cred să fi fost, zise Morcove măsurat. Are doar nouă ani.

O mână a lui îi prinse strâns încheietura mâinii, iar cealaltă îi scoase caietul dintre degete.

— Hei, dă-mi drumul!

— Sergent! strigă Morcove peste umăr, poţi să urci aici un moment?

Angua încercă să se smulgă din strânsoare. Braţul lui Morcove era la fel de neclintit ca o bară de oţel.

Scările scârţâiră sub pasul lui Colon, apoi uşa se deschise.

Fred ţinea, cu un cleşte, o ceşcuţă foarte mică.

— Nobby a venit cu caf… începu el, apoi se opri.

— Sergent, zise Morcove, privind-o fix pe Angua în ochi, subagenta Angua vrea să afle despre doamna Gaskin.

— Văduva bătrânului Leggy Gaskin? Locuieşte pe strada Tocată.

— Şi doamna Scurrick?

— Din strada Melasei? Acum lucrează ca spălătoreasă.

Sergentul Colon se uita când la unul, când la celălalt, încercând să înţeleagă situaţia.

— Doamna Maroon?

— Asta-i văduva sergentului Maroon, vinde cărbune în strada…

— Dar Annabel Curry?

— Ea merge tot la Şcoala de Caritate a Pizmaşelor Surori ale lui Sek cu Şapte Mâini, nu-i aşa? Colon zâmbi către Angua, agitat, tot nepricepând ce se întâmplă. E fata caporalului Curry, dar sigur că asta a fost înainte să vii tu…

Angua ridică ochii spre Morcove. Expresia lui era de nedescifrat.

— Sunt văduve de poliţai?

El încuviinţă.

— Şi o orfană.

— E o viaţă grea, zise Colon. Văduvele nu primesc pensie, ştii.

Privi din nou de la unul la celălalt.

— S-a întâmplat ceva?

Morcove îşi slăbi strânsoarea, puse caietul înapoi în cufăr şi închise capacul.

— Nu, zise el.

— Uite, îmi pare rău… începu Angua.

Morcove o ignoră şi dădu din cap către sergent.

— Dă-i cafeaua.

— Dar… paisprezece dolari… asta-i aproape jumătate din solda lui!

Morcove ridică braţul inert al lui Vimes şi încercă să-i desfacă degetele, dar, deşi Vimes era complet inconştient, pumnul lui era ca piatra.

— Adică jumătate de *soldă!*

— Nu ştiu ce-o ţine aici, zise Morcove ignorând-o. Poate e un indiciu.

Luă cafeaua şi-l săltă pe Vimes în sus de guler.

— Tu doar bea asta, căpitane, zise el, şi totul îţi va părea mult mai… clar…

Cafeaua klatchiană te readuce la realitate încă şi mai abitir decât un plic maro ce soseşte pe neaşteptate de la fisc. De fapt, împătimiţii cafelei îşi iau precauţia de a se îmbăta zdravăn înainte să se atingă de ea, deoarece cafeaua klatchiană te trece înapoi prin trezie şi, dacă nu eşti atent, le scoate de partea cealaltă, unde mintea omului nu e făcută să meargă. Cei din Gardă erau în general de părere că Samuel Vimes era de la natură cam cu două duşti în urmă faţă de normal, şi avea nevoie de-un

coniac dublu zdravăn ca să se cheme că-i treaz.

— Cu grijă… cu grijă…

Morcove lăsă câteva picături să se scurgă între buzele lui Vimes.

— Uite, când am spus… începu Angua.

— Las-o baltă.

Morcove nici măcar nu întorsese privirea.

— Nu voiam decât…

— Am spus, las-o baltă.

Vimes deschise ochii, aruncă lumii o privire şi urlă.

— Nobby!

— Da, dom’ sergent?

— Ce-ai cumpărat, Specială Deşertul Roşu sau Normală Muntele Creţ?

— Deşertul Roşu, dom’ sergent, că…

— Puteai să-mi fi spus. Mai bine dă-mi — se mai uită odată la grimasa de groază a lui Vimes — juma’ de pahar de Bearhugger’s. L-am trimis prea departe în cealaltă direcţie.

Paharul fu adus şi administrat. Vimes ieşi din înţepeneală, când îşi facu efectul.

Palma i se deschise.

— O, zei, zise Angua. Avem nişte bandaje?

Cerul era un cerculeţ alb sus, deasupra lor.

— Unde naiba suntem, camarade? zise Cuddy.

— Peşteră.

— Nu-s peşteri sub Ankh-Morpork. E pe sol argilos.

Cuddy căzuse cam zece iarzi, dar căderea

fusese amortizată, căci îi căzuse lui Detritus în cap. Trolul şedea, înconjurat de lemnărie putrezită în… Ce mai… într-o peşteră! Sau, gândi Cuddy, când ochii i se mai obişnuiră cu semiîntunericul, mai curând într-un tunel placat cu piatră.

— N-am făcut nimic, zise Detritus. Doar stat acolo, pe urmă, totul trece pe lângă mine în sus.

Cuddy scormoni prin noroiul de pe jos şi ridică o bucată de lemn. Era foarte gros. Şi foarte putred.

— Am căzut prin ceva în altceva, zise el.

Pipăi peretele rotunjit al tunelului.

— Şi asta-i zidărie fainã. Foarte fainã.

— Cum ieşim?

Imposibil să se caţăre înapoi. Bolta tunelului era mult mai înaltă decât Detritus.

— Mergem până găsim ieşirea, cred, zise Cuddy.

Adulmecă aerul, care era muced. Piticii au un foarte bun simţ al direcţiei în subteran.

— Pe aici, zise el, pornind la drum.

— Cuddy?

— Da?

— Nimeni nu spus vreodată că e tunele sub oraş. Nimeni nu ştie de ele.

— Şi?…

— Şi atunci nu e ieşire. Fiindcă ieşire e şi intrare, şi dacă nimeni nu ştie de tunele, e fincă nu e intrare.

— Dar trebuie să ducă undeva. OK.

Pe fundul tunelului era un fel de potecă de

noroi negru, mai mult sau mai puţin uscat. Şi pe pereţi se vedea şi mâzgă, care arăta că la un moment dat, în trecutul recent, tunelul fusese plin cu apă. Ici şi colo, petice uriaşe de mucegai, licărind de putreziciune, aruncau o lucire palidă peste zidurile străvechi[46].

Cuddy simţea cum se înveseleşte, cum umblau ei prin beznă. Piticii întotdeauna se simţeau mai fericiţi sub pământ.

— La sigur găsim o cale de ieşire, zise el.

— Corect.

— Şi deci… cum se face că te-ai înrolat, ia zi?

— Ha! Drăguţa mea Ruby spus, tu vrei nuntă, tu găseşte slujbă bună, eu nu mărit trol care lume zice, el nu trol bun, el prost ca scurtătură lemn. Vocea lui Detritus stârnea ecouri în întuneric.

— Dar tu?

— Eu mă plictisisem. Lucram pentru cumnatul meu, Durance. Are o afacere bunicică, face şobolani cu răvaşe pentru restaurantele piticeşti. Dar m-am gândit că asta nu-i o slujbă adevărată pentru un pitic.

— Mie pare slujbă uşoară.

— Era al naibii de greu să-i faci să înghită

[46] Nu că ar fi fost nevoie. Cuddy, ca membru al unei rase care prefera să lucreze sub pământ, şi Detritus, membru al unei rase nocturne prin excelenţă, amândoi vedeau foarte bine pe întuneric. Dar peşterile misterioase şi tunelele întotdeauna au mucegaiuri luminoase, cristale ciudat de strălucitoare sau, în lipsă de altceva, măcar o lucire nepământeană în aer, pentru cazul că apare vreun erou de rasă omenească pe-acolo şi trebuie să vadă ce face pe-ntuneric. Ciudat, dar adevărat.

răvaşele.

Cuddy se opri. O schimbare în aerul din jur sugera că înaintea lor se deschide un tunel mai vast.

Şi, într-adevăr, tunelul se deschidea în coasta unuia mult mai mare. Pe podea era un strat gros de noroi, prin mijlocul căruia curgea un firicel de apă. Lui Cuddy i se părea că aude şobolani, sau ceea ce el spera să fie şobolani, cum fug să se ascundă, în golurile întunecate. I se părea chiar că aude sunetele oraşului — amestecate, nedesluşite — cum se strecoară până la ei prin pământ.

— E ca un templu, zise el, şi vocea lui bubui în depărtări.

— Scris aici pe perete, zise Detritus.

Cuddy se chiori la literele scobite adânc, în piatră.

— „VIA CLOACA”, zise el. Hmm. Păi, să vedem… via e un cuvânt vechi care înseamnă stradă, drum. Cloaca înseamnă…

Se uită în întuneric.

— Asta-i o canalizare, zise el.

— Ce aia?

— E ca un… păi, uite, unde-şi aruncă trolii… deşeurile? întrebă Cuddy.

— În stradă, zise Detritus. Igienic.

— Asta-i… o stradă subterană doar pentru… în fine, pentru rahat, zise Cuddy. Nici nu ştiam că Ankh-Morpork are aşa ceva.

— Poate Ankh-Morpork nu ştia că Ankh-Morpork are aşa ceva, zise Detritus.

— Corect. Ai dreptate. Locul ăsta e vechi. Suntem în măruntaiele pământului.

— În Ankh-Morpork până şi rahatul are o stradă doar pentru el, zise Detritus, cu uimire şi respect în voce. Cu adevărat, aici e ţara oportunităţilor.

— Uite încă o inscripţie, zise Cuddy, şi râcâi nişte mâzgă de pe perete.

— „Cirone IV me fabricat”, citi el. Asta a fost unul dintre primii regi, nu-i aşa? Hei... ştii ce înseamnă asta?

— Nimeni n-a mai fost pe aici de ieri, zise Detritus.

— Nu! Locul ăsta... locul ăsta are o vechime de mai bine de două mii de ani. Probabil că noi suntem primii care călcăm pe aici de...

— De ieri, zise trolul.

— Ieri? Ieri? Ce-are ziua de ieri de-a face cu asta?

— Urmele încă proaspete, zise Detritus.

Şi arătă cu degetul.

— În noroi se vedeau urme de paşi.

— De cât timp locuieşti aici? întrebă Cuddy, care dintr-odată se simţea foarte expus, în mijlocul tunelului.

— Noauă ani. Acesta e numărul de ani cât am locuit aici. Noauă, zise Detritus, cu mândrie. E doar unul dintr-un mare... număr de numere până la care ştiu să număr.

— Ai auzit *vreodată* de tunele aflate sub oraş?

— Nu.

— Dar cineva ştie de ele, totuşi.

— Da.

— Ce facem acum?

Răspunsul era inevitabil. Urmăriseră un om până în depozitul de carne de porc futures, şi aproape fuseseră ucişi. Pe urmă se treziseră în mijlocul unui mic război, şi aproape fuseseră ucişi. Acum se aflau într-un tunel misterios cu urme proaspete de paşi. Dacă sergentul Colon sau caporalul Morcove i-ar fi întrebat, „Şi pe urmă ce-aţi făcut?”, niciunul din ei nu suporta să se imagineze răspunzând „Ne-am întors”.

— Urmele duc *încolo*, zise Cuddy, şi apoi se întorc. Dar cele care se întorc nu sunt aşa de adânci precum cele care se duc. Se vede care-s făcute mai târziu fiindcă sunt peste celălalt rând. Deci ăla era mai greu la *ducere* decât la întoarcere, aşa-i?

— Corect, zise Detritus.

— Deci asta înseamnă...?

— El slăbit?

— Căra ceva, şi l-a lăsat... undeva mai încolo.

Priviră amândoi fix întunericul.

— Deci, noi mergem şi aflăm ce a fost? zise Detritus.

— Aşa cred. Tu cum te simţi?

— Simt OK.

Deşi erau din specii diferite, minţile lor se focalizaseră pe o singură imagine, ce cuprindea o izbucnire de flacără din gura unei ţevi şi un plumb şuierând prin noaptea subterană.

— S-a întors, zise Cuddy.

— Da.

Priviră din nou în întuneric.

— Asta n-a fost o zi plăcută, zise Cuddy.

— Asta adevărat.

— Aş vrea şi eu să ştiu ceva, în caz că... adică... uite, ce s-a întâmplat în depozitul de carne? Ai făcut toate calculele alea! Toate numerele!

— Io... nu ştiu. Doar am văzut totul.

— Totul ce?

— Tot ce este. Totul. Toate numerele din lume. Puteam să le număr pe toate.

— Cu ce erau egale?

— Nu ştiu. Ce-i aia egale?

Merseră înainte, să vadă ce le aduce viitorul.

Urma îi conduse într-un final într-un tunel mai îngust, în care trolul abia dacă putea sta în picioare. La un moment dat, ajunseră undeva unde nu se mai putea înainta. O piatră se prăbuşise din tavan şi după ea căzuseră noroi şi sfărâmături, blocând tunelul. Dar asta nu mai conta pentru că ei găsiseră ce veniseră să caute, deşi nu căutaseră deloc asta.

— Vai de noi, zise Detritus.

— Asta-i clar, zise Cuddy, şi privi vag în jurul lui.

— Ştii, zise el, eu cred că tunelurile astea sunt de obicei pline cu apă. Sunt cu mult sub nivelul obişnuit al râului.

Privi înapoi la jalnica descoperire.

— O să iasă bucluc mare de la asta, zise el.

— E insigna lui, zise Morcove. Cerule. O strângea atât de tare încât i s-a înfipt direct în palmă.

Teoretic, Ankh-Morpork e construit pe sol argilos, dar de fapt e mai mult construit pe Ankh-Morpork; a fost construit, ars, colmatat cu noroi şi reconstruit de atâtea ori încât fundaţiile sale sunt vechi pivniţe, străzi îngropate şi oasele şi grămezile de gunoi fosilizate ale oraşelor străvechi.

Sub acestea, în întuneric, şedeau piticul şi trolul.

— Ce facem noi acum?

— Ar trebui să-l lăsăm aici şi să ne ducem după caporalul Morcove. El o să ştie ce-i de făcut.

Detritus privi peste umăr la lucrul din spatele lor.

— Nu-mi place asta, zise el. Nu corect să-l lăsăm aici.

— Corect. Aşa-i, ai dreptate. Dar tu eşti trol, şi eu sunt pitic. Ce crezi că s-ar întâmpla dacă ne-ar vedea lumea cărând chestia asta pe stradă?

— Mare bucluc.

— Exact. Haide. Hai să ne ţinem după urme şi să ieşim de-aici.

— Şi dacă noi întoarcem, iar el nu mai e aici? zise Detritus, ridicându-se greoi în picioare.

— Cum s-ar putea? Şi noi ieşim ţinându-ne după urme, aşa că dacă ăla care l-a adus aici se întoarce, o să ne întâlnim pe drum.

— O, bine. Ce bucur eu că tu spus asta.

Vimes şedea pe marginea patului său şi Angua îi bandaja mâna.

— Căpitanul Quirke? zise Morcove. Dar el e... nu e o alegere bună.

— Maioneză Quirke, noi aşa îi spuneam, zise Colon. E un marţafoi.

— Nu-mi spuneţi, zise Angua. E bogat, opac şi unsuros, aşa-i?

— Şi are un uşor miros de ouă, zise Morcove.

— Poartă pene la coif, zise Colon, şi are o platoşă de te poţi oglindi în ea.

— Păi, şi Morcove tot una de-astea poartă, zise Nobby.

— Da, dar diferenţa e că Morcove îşi lustruieşte mereu armura fiindcă... lui îi place să aibă armură curată, zise Colon, loial. Dar Quirke o ţine pe-a lui lucioasă fiindcă e un marţafoi.

— Dar e foarte implicat în caz, zise Nobby. Am auzit lumea vorbind, când m-am dus după cafea. L-a arestat pe Cărbunaru, trolul. Îl ştii, căpitane? Curăţătorul de privăţi. L-a văzut cineva în vecinătatea străzii Rimei chiar înainte să fie ucis piticul.

— Dar e *imens*, zise Morcove. N-ar fi putut intra pe uşă.

— Are un mobil, zise Nobby.

— Da?

— Da. Hammerhock era pitic.

— Asta nu-i mobil.

— Ba e pentru un trol. Şi oricum, chiar dacă n-a făcut el crima, ceva tot a făcut el. Sunt o mulţime de dovezi împotriva lui.

Ca de pildă ce? întrebă Angua.

— E trol.

— Asta nu-i dovadă.

Pentru căpitanul Quirke, este, zise sergentul.

— La sigur a făcut el *ceva*, repetă Nobby.

La fel gândea şi Patricianul cu privire la crimă şi pedeapsă. Dacă există o crimă, atunci trebuie să aibă loc o pedeapsă. Dacă se-ntâmplă să fie chiar criminalul în cauză implicat în procesul de pedepsire, atunci acesta e un accident fericit, dar dacă nu, atunci orice criminal e bun, şi având în vedere că oricine e neîndoielnic vinovat de ceva, rezultatul final este că, *în termeni generali*, s-a făcut dreptate.

— Mare ticălos Cărbunaru ăla, zise Colon. E trolul de încredere al lui Crisopraz.

— Da, dar nu l-ar fi putut ucide pe Bjorn, zise Morcove. Şi cu cerşetoarea cum rămâne?

Vimes şedea şi se uita-n pământ.

— Şi tu ce crezi, căpitane? întrebă Morcove.

Vimes ridică din umeri.

— Cui îi pasă? zise el.

— Păi, *ţie* îţi pasă, zise Morcove. Ţie îţi pasă întotdeauna. Nu putem lăsa nici măcar pe unul ca...

— Ascultaţi-mă, zise Vimes, cu glas pierit. Hai să zicem că-l găsim pe cel care l-a ucis pe pitic şi pe clovn? Sau pe fată. N-ar fi nicio diferenţă. Oricum e totul putred.

— Ce anume, căpitane? întrebă Colon.

— Totul. La fel de bine poţi încerca să goleşti un puţ cu o sită. N-au decât să încerce Asasinii să rezolve asta. Sau Hoţii. Pe urmă poate o să-ncerce cu şobolanii. De ce nu? Nu suntem noi oamenii potriviţi pentru asta. Trebuia să rămânem la sunat din clopot şi la strigat „Totul e bine”.

— Dar totul nu e bine, căpitane, zise Morcove.

— Şi ce dacă? Când a avut asta vreo importanţă?

— Aoleu, zise Angua în şoaptă. Cred că i-ai dat prea mult din cafeaua aia…

Vimes spuse:

— Mâine mă retrag din Gardă. Douăzeci şi cinci de ani am bătut trotuarele…

Nobby începu să rânjească, stânjenit, dar se opri când sergentul, aparent fără să-şi schimbe poziţia, îi înşfacă un braţ şi i-l răsuci blând, dar semnificativ, în sus pe la spate.

— …şi ce-am rezolvat cu asta? Ce *bine* am făcut? Doar mi-am tocit o grămadă de cizme. Nu-i loc pentru poliţişti în Ankh-Morpork! Cui îi pasă ce-i drept şi ce nu? Asasini şi hoţi şi troli şi pitici! Un rege ne mai lipseşte, să pună capac la tot!

Ceilalţi membri ai Patrulei de Noapte stătea şi-şi priveau picioarele, tăcuţi şi jenaţi. Apoi

Morcove spuse:

— E mai bine să aprinzi o lumânare decât să blestemi întunericul, căpitane. Aşa se spune.

— *Ce?* Furia lui Vimes bubui din senin, ca un trăsnet. Cine spune asta? Când a fost vreodată adevărat aşa ceva? Niciodată n-a fost! Asta-i genul de lucruri pe care cei lipsiţi de putere le spun ca să le pară totul mai puţin îngrozitor, dar sunt doar vorbe, niciodată nu *ajută* la ceva…

Se auzi un bubuit în uşă.

— Asta trebuie să fie Quirke, zise Vimes. Aveţi ordin să vă predaţi armele. Patrula de Noapte e suspendată pentru o zi.

— Nu se poate să umble gaborii aiurea şi să deranjeze lucrurile, nu? Deschide uşa, Morcove.

— Dar…

— Asta a fost un ordin. N-oi fi eu bun la altceva, dar, la naiba, pot să-ţi ordon ţie să deschizi uşa, aşa că deschide uşa!

Quirke era însoţit de vreo şase membri ai Patrulei de Zi. Aveau arbalete. Având în vedere faptul că îndeplineau o sarcină cam dezagreabilă ce avea de-a face cu alţi ofiţeri ai Gărzii, le ţineau îndreptate mai mult în jos. Având în vedere că tâmpiţi nu erau, aveau piedicile trase.

Quirke nu era tocmai un om rău. Nu avea destulă imaginaţie. Specialitatea lui era mai mult genul acela de meschinărie măruntă şi generalizată care lasă o uşoară patină de murdărie pe sufletul tuturor celor cu care vine în contact[47]. Mulţi oameni au slujbe care îi

[47] Cam ca şi compania britanică de căi ferate.

depăşesc întru câtva, dar există diferite moduri de a reacţiona. Câteodată sunt amabili şi descumpăniţi, câteodată sunt Quirke. Quirke se conducea, în acţiunile sale, după o maximă: n-are importanţă dacă ai dreptate sau nu, câtă vreme eşti ferm. În general, nu prea existau prejudecăţi rasiale în Ankh-Morpork; când ai parte de pitici şi troli, simpla culoare a altor oameni nu înseamnă cine ştie ce. Dar Quirke era genul de om căruia de la natură îi vine bine să pronunţe cuvântul negru cu doi de g[48].

Purta o pălărie cu pene.

— Intră, intră, zise Vimes. Că doar nu ne întrerupi.

— Căpitane Vimes…

— E în regulă. Ştim. Daţi-i armele, toată lumea. E un ordin, Morcove. Una sabie din dotarea oficială, una lance sau halebardă, un baston sau matracă, una arbaletă. Asta-i tot, nu-i aşa, sergent Colon?

— Da, să trăiţi.

Morcove ezită doar o clipă.

— Ei, mă rog, zise el. Sabia mea *oficială* e la rastel.

— Şi aia de la brâul tău ce-i?

Morcove nu spuse nimic. Însă îşi schimbă uşor poziţia. Bicepşii i se reliefau prin pielea jachetei.

— Sabia oficială. Corect, zise Quirke, şi se întoarse. Era unul dintre acei oameni care dau

[48] Aluzie la termenul englezesc „nigger”, apelativ insultător pentru persoanele de culoare, (n.tr.)

înapoi din faţa unui atac în forţă, dar se dovedesc nemiloşi în faţa slăbiciunii.

— Unde-i suge-pietre? zise el. Şi bolovanul?

— Ah, zise Vimes, te referi la acei reprezentanţi ai celorlalte rase de fiinţe raţionale care au ales să se alăture, la bine şi la rău, cetăţenilor acestui oraş?

— Vreau să spun piticul şi trolul, zise Quirke.

— N-am nici cea mai vagă idee, spune Vimes voios.

Lui Angua i se păru că iar e beat, de parcă disperarea ar putea îmbăta pe cineva.

— Nu ştim, domnule, zise Colon. Nu i-am văzut toată ziua.

— Probabil se bat pe Aleea Carierei, la un loc cu ceilalţi, zise Quirke. Nu poţi avea încredere în persoane de tipul lor. Ar fi trebuit să ştii asta.

Şi lui Angua i se păru de asemenea că, deşi cuvinte ca de pildă juma' de buletin sau suge-pietre erau insultătoare, totuşi păreau a fi chemări la frăţie universală pe lângă vorbe ca „persoane de tipul lor" în gura unuia precum Quirke. Se surprinse, şocată, că-şi concentrase privirea pe jugulara individului.

— Se bat? întrebă Morcove. De ce?

Quirke ridică din umeri.

— Cine ştie?

— Ia să vedem, zise Vimes. Ar putea fi ceva în legătură cu o arestare nedreaptă. Ar putea avea legătură cu faptul că unii dintre piticii mai agitaţi n-au nevoie decât de o scuză ca să se

repeadă la troli. Tu cum gândeşti situaţia, Quirke?

— Eu nu gândesc, Vimes.

— Bravo. Eşti exact genul de care are nevoie oraşul.

Vimes se ridică.

— Eu plec, atunci, zise el. Ne vedem cu toţii mâine. Dacă va mai fi un mâine.

Uşa se trânti în urma lui.

Sala aceasta era imensă. Era cât o piaţă de-a oraşului, şi la fiecare câţiva iarzi erau coloane care susţineau acoperişul. Din ea se desprindeau tuneluri în toate direcţiile, pornind de la înălţimi diferite. Din majoritatea picura apă, venită din mici izvoare şi pâraie subterane.

Asta era problema. Un strat subţire de apă care curgea pe podeaua de piatră şterse orice urmă de paşi.

Un tunel foarte larg, aproape blocat cu moloz şi nămol, pornea într-o direcţie de care Cuddy era aproape sigur că duce la estuar.

Era aproape plăcut acolo. Nu se simţea alt miros decât de umezeală, ca pământul de sub un bolovan. Şi era răcoare.

— Am văzut săli mari, piticeşti, sus în munţi, zise Cuddy, dar trebuie să recunosc că asta e cu totul altceva.

Vocea lui stârnea ecouri care reverberau de jur împrejurul sălii.

— O, da, zise Detritus, musai e altceva, fiindcă nu e o sală mare piticească din munţi.

— Vezi vreo cale să urcăm?

— Nu.

— Se poate să fi trecut pe lângă zeci de drumuri către suprafaţă fără să ştim.

— Da, zise trolul. E o problemă încurcată.

— Detritus?

— Da?

— Ştii că iar te-ai făcut deştept aici la răcoare?

— Serios?

— Poţi să te foloseşti de asta ca să găseşti o cale de ieşire?

— Să săpăm? sugeră trolul.

Ici şi colo, prin tuneluri se vedeau lespezi căzute. Nu multe; reţeaua fusese bine zidită…

— Nu. N-avem cazma, zise Cuddy.

Detritus încuviinţă.

— Dă-mi platoşa ta, zise el.

O rezemă de zid. Pumnul lui se abătu de câteva ori asupra ei. Apoi i-o înapoie piticului. Avea, mai mult sau mai puţin, forma unei cazmale.

— E cale lungă până sus, zise Cuddy nehotărât.

— Dar ştim direcţia, zise Detritus. Ori o facem, ori rămânem aici şi ne hrănim cu şobolani până la sfârşitul zilelor.

Cuddy ezită. Ideea nu suna prea rău…

— Fără ketchup, adăugă Detritus.

— Cred că am văzut o lespede căzută chiar aici aproape, zise piticul.

Căpitanul Quirke privi înjur, la sala postului de Gardă, cu aerul unuia care face o favoare decorului aruncându-i o privire.

— Drăguţ loc, zise el. Cred că o să ne mutăm aici. E mai bun decât sediul de lângă Palat.

— Dar *noi* stăm aici, zise sergentul Colon.

— O să trebuiască să vă înghesuiţi, zise căpitanul Quirke.

Aruncă o privire spre Angua. Îl enerva felul cum îl privea fix.

— O să fie şi câteva schimbări pe-aici, zise el.

— În spatele lui, uşa se deschise scârţâind şi lăsă să intre un căţel mic şi împuţit.

— Dar lordul Vetinari n-a spus cine va comanda Patrula de Noapte, zise Morcove.

— Ho, da? Mie mi se pare, *mie* mi se pare, zise Quirke, că nu-s şanse să fie unul dintre amărâţii de voi, ha? Mie mi se pare că sunt toate şansele să facă din două Patrule una singură. Mie mi se pare că prea e multă neglijenţă pe-aici. Mi se pare cam prea jerpelită trupa.

Aruncă din nou o privire spre Angua. Îl descumpănea felul în care se uita la el.

— Mie mi se pare... începu din nou Quirke, apoi observă câinele. Poftim, uite! zise el. Câini în sediul Gărzii! Îi dădu un şut zdravăn lui Gaspode, şi rânji când câinele fugi schelălăind, să se ascundă sub masă.

— Dar cum rămâne cu Lettice Knobbs, fata de la cerşetori? zise Angua. Pe ea sigur n-a ucis-

o un trol. Şi nici pe clovn.

— Trebuie să vezi imaginea de ansamblu, zise Quirke.

— Domnu' Căpitanu', zise o voce joasă de sub masă, audibilă la nivel conştient doar pentru Angua, te mănâncă poponeaţa.

— Care e imaginea ansamblului, atunci? zise sergentul Colon.

— Trebuie să gândiţi la nivelul întregului oraş, zise Quirke, şi se mută de pe un picior pe altul, stânjenit.

— Te mănâncă *rău*, zise vocea de sub masă.

— Te simţi bine, căpitane Quirke? întrebă Angua.

Căpitanul se foi.

— Ciupi, ciupi, ciupi, zise vocea.

— Vreau să spun, unele lucruri sunt importante, altele nu, zise Quirke. Aarggh!

— Pardon?

— Ciupi.

— Nu pot să stau aici cât e ziua de lungă să vorbesc cu voi, zise Quirke. Tu. Îmi raportezi mie. Mâine după-amiază…

— Ciupi, ciupi, ciupi…

— Stânga-mprejuuur!

Patrula de Zi ieşi repejor din sală, cu Quirke ţopăind şi foindu-se la, cum ar veni, coada grupului.

— Pe cuvântul meu, ce grăbit era să plece, zise Morcove.

— Da, zise Angua. N-am idee de ce.

Se priviră unii pe alţii.

— Gata, asta a fost? zise Morcove. S-a terminat cu Patrula de Noapte?

De obicei, e foarte linişte în biblioteca Universităţii Nevăzute. Poate se mai aude vreun pas târşâit, al vreunui vrăjitor care se plimbă printre rafturi, câte-o tuse cavernoasă mai întrerupe liniştea academică, şi, rareori, câte-un ţipăt de moarte, dacă vreun student imprudent nu tratează vechile cărţi magice cu prudenţa cuvenită.

Să luăm în considerare urangutanii.

În toate lumile binecuvântate cu prezenţa acestora, există suspiciunea că ar putea vorbi, dar aleg să nu o facă, de teamă ca oamenii să nu-i pună la muncă, probabil în industria televiziunii. Fapt este că ei pot vorbi. Doar că vorbesc în urangutaneză. Singura limbă în care oamenii îi pot însă asculta e cea a nedumeririi.

Bibliotecarul Universităţii Nevăzute luase hotărârea unilaterală de a sprijini înţelegerea între rase prin redactarea unui Dicţionar Urangutan — Uman. De trei luni lucra la el.

Nu era uşor. Ajunsese până la „Uuk”[49].

Se dusese jos la Arhive, unde era mai răcoare.

Şi dintr-odată se auzea cineva cântând.

[49] Asta poate însemna… mă rog… înţelesurile includ: „Scuzaţi-mă, v-aţi atârnat de inelul *meu* de cauciuc, mulţumesc frumos”, „O fi doar biomasă vitală care oxigenează planeta din punctul *tău* de vedere, dar pentru mine e casa mea” şi „N-aţi văzut o pădure tropicală, că era aici mai adineauri?”

Îşi scoase creionul dintre degetele de la picior şi ascultă.

Un om ar fi decis că nu-şi poate crede urechilor. Urangutanii sunt mai cu bun-simţ. Dacă n-ai încredere în propriile urechi, în ale cui urechi să te-ncrezi?

Undeva sub pământ, cineva cânta. Sau încerca să cânte.

Vocile htoniene grăiau cam aşa:

— Rua, aru, Rua, aru…

— Ascultă, mă… trol ce eşti! E cel mai simplu cântec din lume. Uite, aşa: „Aur, aur, aur, aur!”

— Aur, Aur, Aur, Aur…

— Nu! Aia-i strofa a doua!

Se mai auzea şi un zgomot ritmic ca de pământ aruncat cu lopata şi moloz dat la o parte.

Bibliotecarul evaluă situaţia o vreme. Aşa deci… un pitic şi un trol. Erau două specii pe care le prefera oamenilor. In primul rând, nici unii, nici ceilalţi nu erau mari cititori. Bibliotecarul sprijinea, desigur, din toată inima cititul în general, dar cititorii, în particular, îl călcau pe nervi. Era un soi de, ce mai încolo-încoace, de sacrilegiu felul cum tot luau cărţile de pe rafturi şi le toceau cuvintele citindu-le. Lui îi plăceau oamenii care iubeau şi respectau cărţile, şi cel mai bun mod de a-ţi arăta asemenea sentimente, în opinia Bibliotecarului, era să le laşi pe rafturile lor, unde le pusese natura.

Vocile acelea înfundate păreau să se

apropie.

— Aur, aur, aur…

— Acuma cânţi refrenul!

Pe de altă parte, într-o bibliotecă nu se intră pe oriunde te taie capul.

Se duse, legănat, spre rafturi şi alese de-acolo compendiul exhaustiv al lui Humptulip, *Cum se ucidu Insectiele.* Cu toate cele două mii de pagini ale lui.

Vimes se simţea de-a dreptul voios, cum mergea pe bulevardul Scoone. Îşi dădea seama că mai exista şi un Vimes interior, care urla din toţi rărunchii. Dar îl ignora.

Nu puteai să fii un poliţai adevărat în Ankh-Morpork şi să rămâi în toate minţile. Trebuia să-ţi *pese*. Şi dacă-ţi păsa, în Ankh-Morpork, era ca şi cum ai fi deschis o conservă de carne în mijlocul unui banc de piranha.

Fiecare se adapta la situaţie cum putea. Colon nu se gândea niciodată la asta, iar Nobby nu-şi făcea griji, iar cei noi nu fuseseră pe-aici destul timp cât să-i copleşească, iar Morcove… el doar era el însuşi.

Sute de oameni mureau zilnic în oraş, deseori din motiv de sinucidere. Ce mai contau câţiva în plus?

Vimes cel interior bătea cu pumnii în pereţi.

În faţa conacului Ramkin erau adunate un număr bunicel de căleşti, şi locul părea să fie infestat cu variate rude de parte femeiască şi Emme Interşanjabile. Toate făceau diverse

prăjituri şi lustruiau diverse lucruri. Vimes trecu printre ele, mai mult sau mai puţin neobservat.

Pe Sybil o găsi în adăpostul dragonilor, purtând cizmele ei de cauciuc şi armură protectoare antidragon. Rânea relaxată boxele şi părea să n-aibă habar de haosul controlat din conac.

Ridică ochii când auzi uşa închizându-se în spatele lui Vimes.

—O, ai venit. Ai ajuns devreme acasă, zise ea. Eu n-am mai putut suporta agitaţia, de-aia am venit aici. Dar o să trebuiască să mă duc să mă schimb în curând…

Se opri când îi văzu expresia.

— S-a întâmplat ceva rău, aşa-i?

— Nu mă mai întorc la lucru, zise Vimes.

— Serios? Săptămâna trecută spuneai c-o să faci toată tura. Spuneai că o să-ţi facă plăcere.

Nimic nu-i scapă lui Sybil, gândi Vimes.

Ea îl mângâie pe mână.

— Mă bucur că ai scăpat de asta, zise ea.

Caporalul Nobbs ţâşni în postul de Gardă şi trânti uşa în urma lui.

— Cum e? întrebă Morcove.

— Bine nu-i, zise Nobby. Se aude că trolii vor să pornească în marş spre Palat ca să-l elibereze pe Cărbunaru. Peste tot umblă bande de troli şi de pitici, căutând ceartă. *Plus* cerşetori. Lettice a avut mulţi prieteni. Şi mai sunt şi o mulţime de membri de-ai Breslelor pe

străzi. Oraşul, zise el, plin de importanţă, e ca un butoi de pulbere nr. 1.

— Ce-aţi zice să mergem să campăm undeva mai departe, pe câmpie? zise Colon.

— Ce-are asta de-a face cu situaţia?

— Dacă aruncă cineva vreun chibrit în oraş la noapte, s-a zis cu Ankh-ul, zise sergentul mohorât. De obicei putem închide porţile oraşului, aşa-i? Dar acum râul n-are apă decât de vreo doi coţi.

— Inundaţi oraşul doar ca să stingeţi incendiile? întrebă Angua.

— Îhî.

— Şi mai e ceva, zise Nobby. Au aruncat cu chestii în mine!

Morcove rămăsese cu ochii ţintă la perete. Acum însă scoase din buzunar o cărţulie mică, neagră şi jerpelită şi începu s-o frunzărească.

— Spune-mi, zise el, cu o voce uşor distantă, s-a produs o prăbuşire iremediabilă a legii şi ordinii?

— Da. Sunt prăbuşite de fo’ cinci sute de ani, zise Colon. Prăbuşirea legii şi ordinii e sarea şi piperul în Ankh-Morpork.

— Nu, vreau să spun mai mult decât de obicei. E important.

Morcove întoarse o pagină. Buzele i se mişcau în tăcere în timp ce citea.

— Aruncatul cu mizerii în mine mie mi se pare că-i prăbuşire a legii şi ordinii, zise Nobby.

Îşi dădu seama cum îl priveau ceilalţi.

— Nu prea cred c-o să prindă ideea asta,

zise Colon.

— Ba s-au prins de n-aveai treabă, zise Nobby, *plus* că o parte mi-au intrat pe sub guler.

— Dar de ce-au aruncat cu lucruri în tine? întrebă Angua.

— Fi'ncă sunt gardist, zise Nobby. Piticilor nu le place Garda din cauza domnului Hammerhock, şi trolilor nu le place Garda fi'ncă a fost arestat Cărbunaru, şi oamenilor nu le place Garda din cauză că-s atâţia pitici şi troli furioşi pe străzi.

Cineva bubui în uşă.

— Asta probabil că-i o gloată furioasă, să ştiţi, zise Nobby.

Morcove deschise uşa.

— Nu e o gloată furioasă, anunţă el.

— Uuk.

— E un urangutan care cară un pitic leşinat şi după el se ţine un trol. Dar de furios e furios tare, dacă-ţi foloseşte la ceva.

Majordomul lui lady Ramkin, Willikins, îi pregătise o cadă mare cu apă pentru baie. Ha! Mâine va fi majordomul lui, şi cada lui.

Şi asta nu era una din acele albii înghesuite, pe care le târăşti în faţa vetrei să faci baie, nu. La. conacul Ramkin se colecta apa de ploaie de pe acoperiş într-o cisternă mare, după ce strecurau mai întâi porumbeii, şi apoi o încălzea un gheizer[50] străvechi şi-o trimitea prin nişte ţevi gemânde şi scârţâitoare până la o pereche de

[50] Care făcea şi slujba de fochist.

robinete masive şi de-acolo într-o cadă emailată. Alături se găseau o seamă de obiecte aliniate pe-un prosop pufos — perii imense pentru frecat pe spate, trei feluri de săpun, o lufa.

Lângă cadă stătea Willikins, răbdător, ca un suport de prosoape insuficient încălzit.

— Da? zise Vimes.

— Înălţimea Sa… adică, tatăl lui milady… dorea să îi fie frecat spatele, zise Willikins.

— Dumneata du-te şi ajută-l pe moşneag să mai bage lemne pe foc, zise Vimes ferm.

Rămas singur, se luptă să-şi descătărămeze platoşa şi-o aruncă într-un colţ. Cămaşa de zale zbură după ea, apoi coiful, şi punga de bani, şi diversele chestii din piele sau bumbac care stăteau între un gardist şi lumea de-afară.

Apoi se cufundă, cu prudenţă la început, în spuma băii.

— Încearcă săpun. Săpun o să meargă, zise Detritus.

— Stai odată cuminte! zise Morcove.

— Îmi smulgi capul!

— Haide, săpuneşte cap lui!

— Ba pe-al tău să-l săpuneşti!

Se auzi un fel de *thung* şi coiful lui Cuddy i se desfăcu de pe cap.

Cuddy ieşi la lumină, clipind. Privirea i se fixă pe Bibliotecar şi începu să mârâie.

— M-a pocnit în *cap!*

— Uuk.

— Spune că i-ai ieşit din podea.

— Ăsta nu-i un motiv ca să mă pocnească-n cap.

— Unele lucruri care ies din podeaua Universităţii Nevăzute nici măcar nu au cap, zise Morcove.

— Uuk!

— Sau au cu sutele. De ce săpai acolo jos?

— Nu săpam în jos. Săpam în sus…

Morcove şezu şi ascultă, ii întrerupse doar de două ori.

— A *tras* în tine?

— Cinci ori, zise Detritus, încântat. Trebuie raportez avarii platoşă faţă, dar nu şi spate, deoarece din fericire corpul meu fost în drum, şi salvat preţioasă proprietate municipală valoare trei dolari.

Morcove ascultă mai departe.

— Canalizare? zise el mai târziu.

— Parc-ar fi un oraş întreg subteran. Am văzut coroane şi chestii sculptate pe pereţi.

Ochii lui Morcove luceau.

— Asta înseamnă că trebuie să fie tocmai de pe vremea când aveam regi! Şi pe urmă când am tot reconstruit oraşul am uitat că e acolo, dedesubt…

— Ăă. Asta nu-i singurul lucru care e acolo jos, zise Cuddy. Noi… am găsit ceva.

— Oh?

— Ceva de rău.

— N-o să-ţi placă deloc, zise Detritus. Rău, rău, rău. Chiar mai rău.

— Ne-am gândit că-i mai bine să-l lăsăm

acolo, fiindcă e Probă. Dat tu ar trebui să-l vezi.

— O să dea tot peste cap, zise trolul, care-şi intrase în mână.

— Ce era?

— Dacă noi spunem ţie, tu spui, voi etnici proşti, rupeţi la mine peste picior, zise Detritus.

— Aşa că mai bine vii şi vezi, zise Cuddy.

Sergentul Colon privi la restul Patrulei.

— Cu toţii? zise el cam timorat. Ăă. N-ar trebui să rămână vreo doi ofiţeri cu vechime aici sus? În caz că se-ntâmplă ceva?

— Vrei să spui, în caz că se-ntâmplă ceva aici sus? întrebă Angua, acră. Sau în caz că se-ntâmplă ceva acolo jos?

— Mă duc eu cu subagentul Cuddy şi subagentul Detritus, zise Morcove. Nu cred că e bine să mai vină cineva cu noi.

— Dar ar putea fi periculos! zise Angua.

— Dacă aflu cine-i ăla care a tras în gardişti, zise Morcove, aşa o să fie.

Samuel Vimes întinse degetul mare de la picior şi deschise robinetul de apă fierbinte.

La uşă se auzi un ciocănit respectuos şi intră Willikins, cu demnitatea unui vechi servitor al familiei.

— Domnul ar dori ceva?

Vimes chibzui.

— Lady Ramkin a spus că nu doriţi alcool, zise Willikins, ca şi cum i-ar fi citit gândurile.

— Aşa a spus?

— Clar şi răspicat, domnule. Dar am aici un

trabuc foarte fin.

Tresări când Vimes rupse cu dinţii capătul trabucului şi-l scuipă dincolo de cadă, dar scoase nişte chibrituri şi i-l aprinse.

— Mulţumesc, Willikins. Care ţi-e numele mic?

— Numele mic, domnule?

Vreau să spun, cum îţi spun oamenii care-ţi sunt mai apropiaţi?

— Willikins, domnule.

— Oh. Bine, atunci. În regulă. Poţi să pleci, Willikins.

— Da, domnule.

Vimes se lăsă pe spate, în apa caldă. Vocea interioară tot mai era acolo pe undeva, dar încerca să nu-i dea atenţie. Cam pe la ora asta, zicea vocea, ai fi avansat pe strada Zeilor Mărunţi, taman pe lângă bucata aia de zid vechi de cetate unde te poţi opri la adăpost de vânt să fumezi o ţigară răsucită de mână…

Ca s-o acopere, începu să cânte cât îl ţinea gura.

Canalele imense de sub oraş răsunau de voci omeneşti şi aproape omeneşti pentru prima oară după mii de ani.

— Hai-ho…

— …hai-ho…

— Uuuk uuuk uuuk uuuk uuk…

— Voi toţi prost!

— Nu mă pot abţine. E din cauza sângelui meu aproape piticesc. Aşa ne place nouă, să

cântăm în subteran. Pentru noi e natural.

— Bine, dar *el* de ce cântă? El *primată*.

— E sociabil.

Aveau cu ei torţe. Lumina arunca umbre, care jucau pe stâlpii din caverna cea mare şi alergau prin tuneluri. Indiferent de ce pericole puteau să-i pândească din întuneric, Morcove era entuziasmat de bucuria descoperirii.

— E uluitor! Scria ceva de Via Cloaca într-o carte veche pe care am citit-o, dar toată lumea credea că e o stradă pierdută! Splendidă lucrătură. Ce noroc avem că râul e la un nivel aşa scăzut. După cum arată tunelurile astea, sunt de obicei pline cu apă.

— Asta am spus şi eu, zise Cuddy. Pline cu apă, aşa am spus.

Aruncă o privire spre umbrele dănţuitoare, care desenau forme stranii şi îngrijorătoare pe peretele din fund ciudate animale bipede, apariţii subterane bizare…

Morcove suspină.

— Detritus, nu mai face umbre mişcătoare.

— Uuk.

— Ce el spus?

— A zis „Fă Iepurele Schilod, e preferatul meu”, traduse Morcove.

Bezna fojgăia de şobolani. Cuddy privi atent în jur. Tot îşi imagina siluete, ascunse acolo, ţintind de-a lungul unui soi de ţeavă…

Avu câteva clipe grele când pierdu urmele din ochi pe piatra udă, dar le regăsi apoi, lângă un perete drapat cu mucegai. Şi mai era şi ţeava

cea ciudată. Lăsase o zgârietură pe piatră.

— Nu-i departe, zise el, şi-i dădu torţa lui Morcove.

Morcove dispăru.

Îl auziră cum păşeşte prin noroi, apoi un fluierat de uimire, şi apoi linişte, ceva timp.

Morcove reapăru.

— Pe cinstea mea, zise el. Voi doi ştiţi cine e ăla?

— Arată ca…

— Arată ca o mare belea, zise Morcove.

— Înţelegi de ce nu l-am scos noi la suprafaţă? zise Cuddy. N-ar fi o idee bună să cari un cadavru omenesc pe străzi la momentul ăsta, eu aşa m-am gândit. Şi mai ales cadavrul ăsta.

— Şi eu am gândit o parte din asta, zise şi Detritus.

— Aveţi dreptate, zise Morcove. Bună treabă, băieţi. Cred că mai bine… îl lăsăm aici, deocamdată, şi ne întoarcem mai târziu cu un sac. Şi… să nu mai spuneţi nimănui.

— Decât sergentului şi celorlalţi, zise Cuddy.

— Nu… nici măcar lor. I-ar face pe toţi… foarte agitaţi.

— Cum spui dumneata, caporal Morcove.

— Aici avem de-a face cu o minte bolnavă, băieţi.

Cuddy se lumină de-o lumină subterană.

— Ah, zise el. Îl suspectezi pe caporalul Nobbs, domnule?

— E mai rău de-atât. Haideţi, să ieşim la

suprafaţă.

Aruncă o privire spre marea cavernă înţesată cu stâlpi.

— Ai vreo idee unde suntem, Cuddy?

— S-ar putea să fim sub Palat, domnule.

— Aşa am socotit şi eu. Sigur, tunelurile astea se întind pretutindeni…

Gândurile îngrijorate ale lui Morcove deraiară pe undeva printr-un tunel îndepărtat.

Chiar şi pe seceta asta, era apă în canalizare. Se vărsau în ea izvoare, sau se infiltra apă de sus. De peste tot se auzea picuratul şi clipocitul apei. Şi era răcoare, răcoare.

Ar fi fost aproape, plăcut acolo dacă n-ar fi fost cadavrul acela trist, chircit, al cuiva care semăna ca două picături de apă cu clovnul Beano.

Vimes se şterse cu prosopul. Willikins îi pregătise şi un halat împodobit cu brocart pe mâneci. Se îmbrăcă cu el, ş-apoi o luă agale spre dressingul lui.

Asta era încă o noutate. Bogaţii aveau până când şi camere speciale în care să te îmbraci, şi haine pe care să le porţi când te duci în dressing să te îmbraci.

Îi fuseseră pregătite haine noi. În seara asta era ceva şic, roşu cu galben…

…cam pe-acum ar fi avansat pe strada Minei de Melasă…

…şi o pălărie. Cu pană.

Vimes se îmbrăcă, şi-şi puse chiar şi pălăria. Şi părea chiar normal şi calm, până când îţi dădeai seama că evita să-şi întâlnească propria privire în oglindă.

Membrii Patrulei şedeau în jurul mesei celei mari din sala de gardă, tare abătuţi. Erau În Afara Programului. Nu mai fuseseră niciodată cu totul În afara Programului.

— Hai să jucăm cărţi, ce părere aveţi? zise Nobby, cu vioiciune, şi extrase un pachet de cărţi jegoase de pe undeva din cotloanele duhnitoare ale uniformei lui.

— Ai câştigat ieri toate soldele noastre, zise sergentul Colon.

— Păi, atunci aveţi acum şansa să le câştigaţi înapoi.

— Da, dar aveai în mână cinci regi, Nobby.

Nobby amestecă pachetul de cărţi.

— Ştiţi, asta-i nostim, zise el, dai de regi peste tot, dacă te uiţi mai bine.

— La sigur dai, dacă te uiţi la tine în mânecă.

— Nu, vreau să spun, avem Calea Regală în Ankh, şi regii de la cărţi, şi ni se dă Şilingul Regelui când ne înrolăm, zise Nobby. Avem regi peste tot, mai puţin pe tronul acela aurit din Palat. Vă spun eu... n-am mai avea toate problemele astea în oraş dacă am avea rege.

Morcove privea în tavan, cu sprâncenele încordate de concentrare. Detritus număra pe degete.

— O, *da,* zise sergentul Colon. Berea ar fi la un bănuţ halba, ar înflori pomii din nou. O, da. De fiecare dată când îşi suceşte cineva o gleznă în oraşul ăsta, cică nu s-ar fi întâmplat aşa dacă aveam rege. Vimes şi-ar ieşi din pepeni dacă te-ar auzi vorbind aşa.

— Da, dar de un rege ar asculta oamenii, zise Nobby.

— Vimes ar spune că exact asta-i problema, zise Colon. E la fel ca ailaltă chestie a lui, cu folosirea magiei. Treaba asta îl enervează.

— Cum apare rege, în primul rând? întrebă Detritus.

— Cineva a tăiat o piatră-n două, zise Colon.

— Ha! Anti-siliconism!

— Nee, cineva a *scos* o sabie *dintr-o* piatră, zise Nobby.

— Păi, şi de unde a ştiut că e acolo? vru Colon să ştie.

— Îi… ieşea capătul afară, nu?

— Ieşea afară, unde putea oricine să-l înşface? În oraşul ăsta?

— Doar regele *de drept* putea s-o scoată, ştii tu, zise Nobby.

— Aha, *corect,* zise Colon. Acum *înţeleg*. O, *da.* Deci, ce spui tu e *că* a fost cineva care a hotărât cine e regele de drept *înainte* ca el să scoată sabia? Mie-mi sună a aranjament. Probabil a făcut cineva o piatră falsă, goală pe dinăuntru, şi-a pus înăuntru un pitic să ţină de sabie c-o pereche de cleşti, până vine tipul care

trebuie…

O muscă se tot lovea de geamul ferestrei, apoi o porni în zigzag prin cameră şi la urmă se aşează pe-o grindă, unde securea lui Cuddy, aruncată într-o doară, o reteză în două.

N-ai suflet nici atâtica, Fred, zise Nobby. Mie mi-ar fi plăcut să fiu un cavaler cu armură strălucitoare. Asta face regele, dacă i-ai fost de folos. Te face cavaler.

— Gardist de noapte cu armură vai de mama ei, ăsta-i métier-ul tău, zise Colon, şi se uită mândru înjur să vadă dacă a observat cineva liniuţa oblică de deasupra e-ului. Nee, n-ai să mă vezi pe mine făcând plecăciuni vreunui tip doar fiindcă a scos o sabie dintr-o piatră. Asta nu face din tine un rege. Dar să ştiţi, adăugă el, cineva care ar fi în stare să înfigă o sabie într-o piatră… aşa un bărbat, ei da, el e un rege.

— Aşa un bărbat ar fi un as, zise Nobby.

Angua căscă.

Ding-ding a-ding-ding…

— Ce dracu’ e asta? zise Colon.

Scaunul lui Morcove ateriză cu picioarele din faţă pe podea. El se scotoci în buzunar şi scoase o pungă de catifea, pe care-o răsturnă pe masă. Din ea alunecă un disc auriu cam de-o palmă diametru. Apăsă un buton de pe margine şi discul se deschise ca o scoică.

Patrula cea oprită privi cu atenţie.

— E un orologiu? întrebă Angua.

— Un ceas de buzunar, zise Morcove.

— E foarte mare.

— Asta-i din cauza mecanismului. Trebuie să aibă loc toate rotiţele. Ceasurile alea mici au doar câte-un drăcuşor înăuntru şi ăia nu durează deloc şi oricum merg aiurea…

Ding-ding a-ding-ding, ding dingle ding ding…

— Şi cântă un cântecel! zise Angua.

— La fiecare oră, zise Morcove. Face parte din mecanismul de ceasornic.

Ding. Ding. Ding.

— Şi pe urmă bate ora exactă, zise Morcove.

— Rămâne în urmă, atunci, zise sergentul Colon. Toate celelalte ceasuri au bătut adineauri, sigur le-ai auzit.

— Văru-meu Jorgen face ceasuri de-astea, zise Cuddy. Merg mai exact şi decât drăcuşorii, şi decât ceasurile cu apă sau cu lumânări. Sau decât alea mari cu pendul.

— Are un arc şi rotiţe, zise Morcove.

— Piesa importantă, zise Cuddy, scoţând o lupă de undeva de prin barba lui şi examinând ceasul cu atenţie, e o chestie micuţă care se leagănă care nu lasă roţile să se învârtă prea repede.

— Şi aia de unde ştie dacă se învârt prea repede? Întrebă Angua.

— E de la cum e făcută, zise Cuddy. Nici eu nu prea înţeleg. Ce-i inscripţia asta de aici…

O citi cu voce tare.

— „Un ceas dela, Vechii tăi Prieteni din Gardă”?

— E un joc de cuvinte, zise Morcove.

Urmă o tăcere lungă, stânjenitoare.

— Ăă. Am pus câţiva dolari pentru fiecare dintre voi, noii recruţi, adăugă el roşind. Vreau să spun… puteţi să mi-i daţi înapoi când aveţi. Dacă vreţi. Vreau să spun… la sigur aţi fi ajuns prieteni. După ce îl cunoşteaţi mai bine.

Restul Patrulei schimbară priviri între ei.

Ar fi capabil să conducă armate, gândi Angua. Chiar ar fi. Au existat oameni care, prin forţa viziunii lor, au inspirat faptele măreţe ale unei întregi naţiuni. La fel ar putea fi şi el. Nu pentru că visează la hoarde în marş, sau dominarea lumii, sau la un imperiu de o mie de ani. Ci doar pentru că el crede că toţi oamenii sunt de fapt de treabă, în fundul sufletului, şi că s-ar înţelege de minune între ei dacă şi-ar da niţel osteneala, şi crede asta cu atâta tărie, încât credinţa lui e ca o flacără mai înaltă decât e el. El are un vis din care noi cu toţii facem parte, aşa încât visul modelează lumea în jurul lui. Şi lucrul bizar e că nimeni nu vrea să îl dezamăgească. Ar fi ca şi cum ai da şuturi în cel mai mare căţeluş din univers. E ca o magie.

— Aurul se cojeşte, zise Cuddy. Dar e un ceas frumos, adăugă el repede.

— Eu speram să putem să i-l dăm în seara asta, zise Morcove. Şi să mergem pe urmă să… bem ceva…

— Nu-i o idee bună, zise Angua.

— Lasă mai bine pe mâine, zise Colon. O să-i facem o gardă de onoare la cununie. Aşa-i

tradiţia. Ridicăm cu toţii săbiile-n sus şi facem un fel de boltă cu ele.

— Noi n-avem decât o singură sabie pentru toţi, zise Morcove, amărât.

Priviră cu toţii în podea.

— Nu-i corect, zise Angua. Nu mă interesează cine-a furat ce-o fi furat de la Asasini, dar el a făcut ce trebuie când a încercat să afle cine l-a ucis pe domnul Hammerhock. Şi de Lettice Knibbs văd că nu-i pasă nimănui.

— Eu vreau aflu cine tras în mine, zise Detritus.

— N-am idee cine ar putea fi atât de prost încât să fure de la Asasini, zise Morcove. Aşa spunea căpitanul Vimes. Spunea că trebuie să fii nebun ca să-ţi vină ideea să intri prin efracţie în casa aia.

Priviră din nou în podea.

— Ca un clovn sau măscărici? întrebă Detritus.

— Detritus, nu e vorba de nebun în sensul de măscărici, zise Morcove cu blândeţe. Voia doar să spună că trebuie să fii idi…

Se opri brusc. Ridică ochii în tavan.

— Aoleu, zise el. Să fie chiar *atât* de simplu?

— Cât de simplu? întrebă Angua.

Cineva bătu tare în uşă. Nu era o bătaie politicoasă. Era bubuitul cuiva care ori va aduce pe cineva să-i deschidă, ori va dărâma uşa.

Un gardist intră, împiedicându-se. Îi lipsea jumătate din armură şi avea un ochi vânăt, dar încă mai putea fi recunoscut drept Skully

Muldoon, din Patrula de Zi.

Colon îl ajută să se ridice.

— Te-ai bătut, Skully?

Skully privi în sus la Detritus şi scânci.

— Ticăloşii au atacat sediul Gărzii!

— Cine?

— Ăştia!

Morcove îl bătu pe umăr.

— Acesta nu e un trol, zise el. Acesta e subagentul Detritus — *nu saluta*. Trolii au atacat Patrula de Zi?

— Aruncă cu pavele în noi!

— Nu poţi avea încredere la ei, zise Detritus.

— În cine? întrebă Skully.

— În troli. Ticăloşi vicleni, părerea mea, zise Detritus, cu toată convingerea unui trol purtător de insignă. Trebuie stai cu ochii pe ei.

— Cu Quirke ce s-a întâmplat? întrebă Morcove.

— Nu ştiu! Trebuie să faceţi *ceva*, voi de-aici!

— Suntem suspendaţi, zise Colon. E oficial.

— Să nu v-aud cu de-astea!

— Aha, zise Morcove, cu însufleţire.

Scoase din buzunar un ciot de creion şi bifa ceva în cartea lui cea neagră.

— Încă mai ai căsuţa aceea de pe strada Facilă, sergent Muldoon?

— Cum? Ce? Da! Şi ce-i cu asta?

— Şi chiria e mai mult de un bănuţ pe lună?

Muldoon se holbă la el cu unicul său ochi

funcţional.

— Eşti simpluţ la cap sau ce?

Morcove îi zâmbi larg.

— Aşa e, sergent Muldoon. Dar e mai mult? Face un bănuţ pe lună, după socotinţa ta?

— Sunt pline străzile de pitici care caută harţă şi tu vrei să ştii despre piaţa imobiliară?

— Un bănuţ?

— Nu fi tâmpit! Face cel puţin cinci dolari pe lună!

— Aha, zise Morcove, bifând din nou în carte. Asta-i inflaţia, fără îndoială. Şi presupun că ai un ceaun de gătit... posezi cel puţin două pogoane şi-o treime de pământ şi mai mult de jumătate de vacă?

— În regulă, în regulă, zise Muldoon. Asta-i un soi de glumă, corect?

— Cred că putem renunţa la condiţiile privind proprietatea, probabil, zise Morcove. Zice aici că se poate renunţa la ele în cazul unui cetăţean cu drepturi depline. În sfârşit, a avut loc, în opinia ta, o prăbuşire iremediabilă a legii şi ordinii în oraş?

— Au răsturnat roaba lui Beregată Dibbler şi l-au obligat să mănânce doi dintre cârnaţii lui în chiflă!

— Vai de mine! zise Colon.

— Fără muştar!

— Cred că asta înseamnă da, zise Morcove.

Bifă încă o dată pagina, şi închise cartea cu o plesnitură decisivă.

— Ar fi cazul să mergem, zise el.

— Ni s-a spus… începu Colon.

— În conformitate cu Legile şi Ordonanţele oraşului Ankh-Morpork, zise Morcove, *oricare* rezidenţi al oraşului, în vremuri de prăbuşire iremediabilă a legii şi ordinii, sunt obligaţi ca, la cererea unui ofiţer al oraşului care este cetăţean cu drepturi depline — sunt trecute aici tot felul de chestii despre proprietate şi de-astea, şi pe urmă continuă — să se organizeze într-o miliţie pentru apărarea oraşului.

— Ce înseamnă asta? întrebă Angua.

— Miliţie… chibzui sergentul Colon.

— Ia stai, nu poţi face asta! zise Muldoon. E o aiureală!

— Aşa e legea. N-a fost abrogată niciodată, zise Morcove.

— N-am avut niciodată o miliţie! N-a fost niciodată nevoie de aşa ceva!

— Până acum, cred eu.

— Uite ce e, zise Muldoon, voi să veniţi cu mine la Palat. Sunteţi oameni ai Gărzii…

— Şi vom apăra oraşul, zise Morcove.

Râuri de oameni se scurgeau pe lângă postul de Gardă. Morcove opri vreo doi din drum, întinzând pur şi simplu mâna.

— Domnul Popley, aşa e? zise el. Cum mai merg afacerile la băcănie? Bună ziua, doamnă Popley.

— N-ai auzit? sări omul agitat. Trolii au dat foc la Palat! Apoi urmări privirea lui Morcove, în sus pe Broadway, până acolo unde Palatul se

vedea, întunecat şi butucănos, în lumina înserării. La fiecare fereastră, torentele de flăcări se remarcau prin absenţă.

— Parol, zise Morcove.

— Şi piticii sparg geamuri şi-şi fac de cap! adăugă băcanul. Niciun câine nu mai e în siguranţă!

— Nu poţi avea încredere în ei, zise Cuddy.

Băcanul se holbă la el.

— Eşti pitic? zise el.

— Uluitor! De unde ştiu oamenii asta? zise Cuddy.

— Eu, unul, plec! Nu mai stau pe-aici, ca s-ajungă doamna Popley s-o necinstească blestemaţii ăia mici! Ştiţi ce se spune despre pitici!

Gardiştii priviră perechea cum se pierdea din nou în mulţime.

— Păi, *eu unul* nu ştiu, zise Cuddy fără să se adreseze cuiva anume. Ce se spune despre pitici?

Morcove opri un om care împingea o roabă.

— Vreţi, vă rog, să-mi spuneţi ce se întâmplă, domnule? zise el.

— Şi ştii să-mi spui ce se spune despre pitici? adăugă o voce din spatele lui.

— Ăla nu-i un domn, ăla e Beregată, zise Colon. Şi ia uite ce culoare are la faţă!

— E normal luceşte la el aşa? întrebă Detritus.

— Mă simt perfect! Mă simt perfect! zise Dibbler. Ha! Să mai vină vreunul să denigreze

standardele mărfii mele!

— Ce se întâmplă, Beregată? întrebă Colon.

— Se spune… începu Dibbler, verde la faţă.

— Cine spune? întrebă Morcove.

— Se spune, zise Dibbler. Ştii tu. Lumea. *Toţi oamenii*. Se spune că trolii au ucis pe cineva sus în deal la Dolly Sisters şi piticii au sfărâmat totul din magazinul de oale non-stop al lui Cretosu trolul şi-au dărâmat Podul de Alamă şi…

Morcove privi în susul străzii.

— Tocmai ai traversat Podul de Alamă, zise el.

— Da, păi… eu ţi-am spus ce se spune, zise Dibbler.

— A, am înţeles.

Morcove se îndreptă de spate.

— Ai auzit cumva… aşa, din întâmplare… şi alte lucruri despre pitici? zise Cuddy.

— Cred că va trebui să mergem să discutăm cu Patrula de Zi despre arestarea lui Cărbunaru, zise Morcove.

— Dar n-avem arme, zise Colon.

— Cărbunaru n-are niciun amestec în uciderea domnului Hammerhock, sunt convins, zise Morcove. Suntem înarmaţi cu adevărul. Cum ni s-ar putea împotrivi, dacă suntem înarmaţi cu adevărul?

— Păi, ar putea cu o arbaletă, de pildă, să ne trimită o săgeată drept în ochi de să ne iasă prin ceafă, zise sergentul Colon.

— În regulă, sergent, zise Morcove, atunci de unde mai luăm *încă* nişte arme?

Silueta masivă a Arsenalului se profila pe cerul luminat de apus.

Era straniu să dai peste un arsenal într-un oraş care se baza pe înşelătorii, mită şi asimilare ca să-şi învingă duşmanii dar, după cum spunea sergentul Colon, după ce le-ai câştigat armele la cărţi, aveai nevoie de un loc unde să le depozitezi.

Morcove bătu la uşă. După o vreme, se auziră paşi, şi se deschise o ferestruică. O voce suspicioasă spuse: „Da?”

— Caporal Morcove, Miliţia oraşului.

— N-am auzit de aşa ceva. Căraţi-vă.

Şi ferestruica se închise. Morcove îl auzi pe Nobby cum râde înfundat.

Bătu din nou în uşă, mai tare.

— Da?

— Sunt caporalul Morcove…

Oblonul dădu să se închidă, dar se lovi de bastonul lui Morcove, pe care acesta îl îndesase în gaură.

— …şi am venit să iau arme pentru oamenii mei.

— Da? Şi cu ce drept?

— Cum? Dar sunt…

Bastonul fu dat la o parte şi oblonul se închise cu un bufnet.

— Să iertaţi, zise caporalul Nobbs, băgându-se în faţă, cu coatele. Lăsaţi-mă pe mine să încerc. Că eu am mai fost pe-aici, ştiţi.

Trase uşii un şut cu vestitele sale cizme cu

căpute de oţel, temute pretutindeni unde se găseau oameni prăbuşiţi la podea şi incapabili de a se apăra.

Zdrang.

— Ţi-am spus să te…

— Suntem auditori, zise Nobby.

Urmă o clipă de linişte.

— Cum?

— Am venit să facem inventarul.

— Pe ce ba…

— Cum? Cum? Auzi ce zice, pe ce bază? Nobby rânji dispreţuitor către gardişti. Aşa? Vrea să mă ţină la uşă, să aibă timp amicii lui să dea fuga să scoată marfa de la amanet, carevasăzică?

— Dar nu…

— Şi, şi pe urmă, o să ne facă figura aia cu o mie de săbii în gestiune, mai ştii? Cinzeci de lăzi, stivuite, da’ dacă le deschizi, alea patruzeci de la fund sunt pline cu bolovani, aşa-i?

— Eu…

— Cum te cheamă, musiu?

— Eu…

— Să deschizi uşa în clipa asta!

Ferestruica se închise. Se auzi zăngănitul unor zăvoare trase de cineva care nu e deloc sigur că e bine ce face şi-o să se apuce dintr-o clipă într-alta să pună întrebări.

— Ai vreo hârtie la tine, Fred? Repede!

— Da. dar… începu sergentul Colon.

— Orice hârtie! *Acum!*

Colon scotoci în buzunar şi-i înmână lui

Nobby o factură de băcănie taman când se deschise uşa. Nobby se năpusti ţâfnos înăuntru, obligându-l pe omul care-i deschisese să dea îndărăt.

— Nu fugi! zbieră el, n-am găsit nicio neregulă…

— Nu fu…

— DEOCAMDATĂ!

Morcove apucă să vadă că se aflau într-o sală imensă, plină de umbre complicate. În afară de omul de la uşă, mai gras decât Colon, se mai vedeau şi doi troli, care păreau să lucreze la o tocilă. Evenimentele recente nu păreau să fi pătruns prin zidurile groase ale locului.

— În regulă, nu intraţi în panică, doar opriţi orice activitate, opriţi orice activitate, vă rog. Sunt caporalul Nobbs, de la Inspectoratul de Intendenţă al oraşului Ankh-Morpork, Biroul de Audit…

Hârtia fu fluturată prin faţa ochilor omului cu o viteză orbitoare, iar vocea lui Nobby tremură o clipă, cât el socoti cum să încheie fraza…

— …Municipal, Inspector Audit Special. Câte persoane lucrează aici?

— Doar eu…

Nobby arătă spre troli.

— Şi cu ăştia ce-i?

Omul scuipă pe podea.

— A, am crezut că întrebi de persoane.

Morcove întinse automat o mână, care se opri în platoşa lui Detritus.

— OK, zise Nobby, ia să vedem ce avem aici…

Şi-o porni în pas rapid pe lângă rastele, aşa încât ceilalţi trebuiau să alerge ca să ţină pasul cu el.

— Ce-i asta?

— Ăă…

— Nu ştii, ai?

— Ba da… e… e…

— O arbaletă de asalt, cu afet, de 2000 de livre, cu coardă triplă şi dispozitiv de încărcare cu dublă acţiune?

— Aşa-i.

— Asta nu-i o arbaletă klatchiană ranforsată, cu mecanism de armare în picior-de-ţap şi baionetă subiacentă?

— Ăă… ba da?

Nobby o examină în fugă şi-apoi o aruncă la o parte.

Restul membrilor Patrulei de Noapte îl priveau uluiţi. Nu-l ştiuseră vreodată pe Nobby să folosească vreo armă mai complicată decât un cuţit.

— Ai pe-aici vreun arc hershebian din cele cu douăsprezece focuri şi încărcare gravitaţională?

— Hă? N-am decât ce se vede, domnu’.

Nobby luă din rastel o arbaletă de vânătoare. Braţele lui slăbănoage trosneau din toate încheieturile, în vreme ce el trăgea din răsputeri de mecanismul de armare.

— Săgeţile de la asta le-ai vândut? Sunt

chiar aici!

Nobby alese o săgeată de pe raft şi-o instală în locaşul ei. Apoi ochi de-a lungul ei. Şi se întoarse.

— Îmi place inventarul ăsta, zise el. O să-l luăm pe tot.

Omul privi de-a lungul săgeţii drept în ochiul lui Nobby şi, spre admiraţia îngrozită a lui Angua, nu leşină.

— Nu mă sperii pe *mine* cu un arc mititel, zise el.

— Ţi-e frică de arcul ăsta mititel? zise Nobby. Nu. Aşa-i. Asta-i un arc mititel. Un arc micuţ ca ăsta n-are cum să bage-n sperieţi un om ca tine, fiindcă e un arc tare mic. Ca să sperii un bărbat ca tine ar fi nevoie de un arc mai mare.

Angua ar fi dat solda pe-o lună ca să-l poată vedea pe armurier din faţă. Îl observase pe Detritus cum coboară arbaleta de asalt de pe raft, o armează cu o singură mână şi-un icnet abia auzit, şi face un pas înainte. Acum putea doar să-şi imagineze cum i se rotesc omului ochii-n cap când răceala vârfului săgeţii îi atinse ceafa groasă şi roşie.

— Cel din spatele tău însă, ăla da, arc *mare*, zise Nobby.

Nu că săgeata aceea de doi metri ar fi fost ascuţită. Scopul ei era să sfărâme uşi, nu să facă operaţii chirurgicale.

— Acum pot să apăs trăgaci? urui Detritus, în urechea omului.

— N-ai îndrăzni să tragi cu chestia aia aici înăuntru! Aia-i o armă de asalt! Ar trece direct prin pereţi!

— Asta ulterior, zise Nobby.

— Uite ce, nu…

— Sper că întreţii bine chestia aia, zise Nobby. Drăciile astea sunt tare vulnerabile la oboseala metalelor. Mai ales în zona piedicii.

— Ce-i aia piedica? zise Detritus.

Se lăsă linişte.

Morcove reuşi să vorbească, parcă de la mare distanţă.

— Caporal Nobbs?

— Da, să trăiţi?

— Preiau eu de aici, dacă nu te superi.

Împinse cu blândeţe arcul de asalt la o parte, dar lui Detritus nu-i plăcuse poanta despre *persoane* şi vârful se tot rotea înapoi.

— Uite, zise Morcove, mie nu-mi place acest element de coerciţie. N-am venit aici ca să brutalizăm acest biet om. E un angajat al oraşului, ca şi noi. E foarte urât din partea voastră să băgaţi groaza în el. De ce nu-i cerem voie, pur şi simplu?

— Scuze, domnule, zise Nobby.

Morcove îl bătu pe armurier pe umăr.

— Putem să luăm nişte arme? întrebă el.

— Ce?

— Nişte arme? În scop oficial?

Armurierul părea incapabil să se adapteze situaţiei.

— Vrei să spui că am de ales? zise el.

— O, desigur. În Ankh-Morpork, noi practicăm acţiunea poliţienească liber consimţită. Dacă crezi că nu poţi să-ţi dai acordul la cererea noastră, trebuie doar să spui.

Se auzi un *bong* discret, când vârful săgeţii se lovi din nou de ţeasta omului, la ceafă. El căută în van ceva ce să răspundă, căci singurul cuvânt de care-şi aducea aminte în clipa aceea era „Foc!”.

— Ăă, zise el. Ăă. Mda. Bun. Sigur. Luaţi ce vreţi voi.

— Foarte bine, foarte bine. Şi sergentul Colon o să-ţi dea o recipisă, în care va menţiona, desigur, că ne eliberezi armele de bună voie.

— De bunăvoie?

— Problema este absolut la alegerea dumitale, desigur.

Faţa omului se încreţi de efortul cugetării disperate.

— Eu socot…

— Da?

— Eu socot că e OK să le luaţi voi. Luaţi-le în clipa asta.

—Bravo. Ai un cărucior?

— Şi se-ntâmplă cumva să ştii ce se spune despre pitici? zise Cuddy.

Angua îşi dădea seama, din nou, că Morcove n-avea fir de ironie în sufletul lui. Tot ceea ce spusese fusese spus serios. Dacă omul chiar s-ar fi împotrivit, probabil că Morcove ar fi cedat. Sigur, de la *probabil* şi până la *cu siguranţă* era totuşi o distanţă.

Nobby ajunsese până la capătul şirului de rafturi, chiţăind din când în când de încântare când mai găsea vreun ciocan de război mai interesant sau vreun paloş deosebit de înfiorător. Şi încerca să le ia în mână pe toate în acelaşi timp.

Apoi le lăsă pe toate să cadă pe jos şi-o porni în fugă înainte.

— Oo, uau! O maşină de foc klatchiană! Ei, asta chiar că e pe gustul *meu!*

Îl auziră scormonind prin penumbră. Apoi reapăru, împingând un soi de ladă pe rotiţe mici şi scârţâitoare. Avea tot felul de mânere şi saci dolofani de piele, şi o duză în faţă. Arăta ca un ceainic supradimensionat.

— Are chiar şi pielăria unsă şi întreţinută!

— Ce-i asta? întrebă Morcove.

— *Plus* că are gaz în rezervor! Nobby începu să pompeze energic de-un mâner. După cum am auzit, chestia asta a fost interzisă în opt ţări şi trei religii au anunţat că vor excomunica pe orice soldat prins c-o foloseşte![51] Are cineva un foc?

— Uite aici, zise Morcove, dar ce-i…

— Priveşte!

Nobby aprinse un chibrit, îl aplică la gura tubului din partea din faţă a aparatului şi trase de o manetă.

Până la urmă reuşiră să stingă focul.

— Mai trebuie ajustată niţel, zise Nobby,

[51] Iar alte cinci au adoptat-o cu titlul de armă sfântă şi au recomandat să fie folosită asupra tuturor necredincioşilor, ereticilor, gnosticilor şi a celor care se foiesc în timpul predicii.

prin masca-i de funingine.

— Nu, zise Morcove.

Tot restul vieţii, îşi va aminti acel jet de flăcări care-i pârlise faţa, în drumul său către peretele opus.

— Dar e…

— Nu. E prea periculos.

— Ăsta-i e şi *rostul*…

— Vreau să spun că poate răni oamenii.

— Aha, zise Nobby, corect. Trebuia să-mi fi spus. Noi vrem arme care să nu rănească oamenii, da?

— Caporal Nobbs? zise sergentul Colon, care fusese şi mai aproape de flăcări decât Morcove.

— Da, dom’ sergent?

— L-ai auzit pe caporalul Morcove. Fără arme păgâneşti. Şi oricum, cum se face că ştii aşa multe despre chestiile astea?

— Serviciul militar.

— Chiar aşa, Nobby? zise Morcove.

— Am avut o slujbă *deosebită,* să trăiţi. Mare responsabilitate.

— Şi ce slujbă era?

— Ofiţer de intendenţă, să trăiţi, zise Nobby, salutând zelos.

— Tu ai fost ofiţer de intendenţă? zise Morcove. În armata cui?

— A Ducelui de Pseudopolis, să trăiţi.

— Dar Pseudopolisul a pierdut toate războaiele în care a luptat!

— Da… păi…

— Cui ai vândut armele?

— Asta-i calomnie, aşa să ştiţi! Erau doar trimise la ascuţit şi şlefuit, aproape tot timpul!

— Nobby, aici e Morcove, cel care-ţi vorbeşte. Cam cât timp lipseau armele, aproximativ?

— Aproximativ? Aha. Păi, cam sută la sută din timp, dacă e să apreciem *aproximativ*, să trăiţi.

— Nobby?

— Ordonaţi?

— Nu-i nevoie să mă iei cu să trăiţi.

— Da, să trăiţi.

Până la urmă, Cuddy rămase credincios securii sale, dar mai luă vreo două securi pe lângă, dacă tot erau acolo; sergentul Colon alese o suliţă, fiindcă chestia cu suliţa, chestia importantă, e că totul se întâmplă la celălalt capăt al ei, şi anume departe de tine; subagenta Angua îşi alese, fără prea mult entuziasm, o sabie scurtă, iar caporalul Nobbs...

...caporalul Nobbs devenise un soi de arici mecanic compus din lame lungi, arcuri, ţepuşe şi chestii butucănoase la câte-un capăt de lanţ.

— Eşti sigur, Nobby? întrebă Morcove. Nu vrei să mai renunţi la nimic?

— E atât de greu să faci o alegere, să trăiţi!

Detritus rămăsese la arcul său uriaş.

— Asta-i tot ce iei, Detritus?

— Nu, să trăiţi! Iau pe Cremene şi Morenă, să trăiţi!

Cei doi troli care lucraseră în arsenal se

aliniaseră în spatele lui Detritus.

— Le-am primit jurământul, să trăiţi, zise Detritus. Folosit jurământ de troli.

Cremene salută aproximativ.

- El spus că rupe capete *goohuloog* la noi dacă noi nu înrolăm şi nu facem cum spus la noi, să trăiţi.

— Foarte vechi jurământ de troli, zise Detritus. Foarte faimos, foarte tradiţional.

— Unul din ei ar putea căra maşina klatchiană de foc… începu Nobby, plin de speranţă.

—Nu, Nobby. Păi… bun venit în Gardă, agenţi.

— Caporale Morcove?

— Da, Cuddy?

— Nu-i corect. Sunt troli.

— Avem nevoie de fiecare om pe care-l putem găsi, Cuddy.

Morcove făcu un pas îndărăt.

— Acuma, nu dorim ca oamenii să aibă impresia că noi căutăm ceartă, zise el.

—O, păi cu hainele astea, n-o să fie nevoie să căutăm noi ceartă, zise sergentul Colon abătut.

— O întrebare, să trăiţi? zise Angua.

— Da, subagent Angua?

— Cine e duşmanul?

— La cum arătăm, n-o să avem nicio problemă să ne găsim duşmani, zise sergentul Colon.

— Nu căutăm duşmani, căutăm informaţii,

zise Morcove. Cea mai bună armă de care avem acum nevoie e adevărul, şi pentru început, ne vom duce la Breasla Bufonilor şi vom afla de ce fratele Beano a furat gonne.

— El a fost hoţul de gonne?

— Aşa cred că a fost, da.

— Dar a murit înainte să fie furat gonne! zise Colon.

— Da, zise Morcove. Ştiu asta.

— Păi, zise Colon, aşa *alibi* mai zic şi eu.

Detaşamentul se încolonă şi, după o scurtă discuţie cu trolii privitor la care le e piciorul drept şi care e stângul, o porni în marş. Nobby se tot întorcea să se uite cu jind la maşina de foc.

Câteodată, e mai bine să aprinzi un aruncător de flăcări decât să blestemi întunericul.

Zece minute mai târziu, se strecuraseră prin mulţime şi ajunseseră în faţa celor două Bresle.

— Vedeţi? zise Morcove.

— Clădirile sunt alipite, zise Nobby. Şi ce-i cu asta? Tot au un zid între ele.

— Nu sunt aşa de sigur, zise Morcove. Dar pe cinstea mea, o să aflăm.

— Avem timp pentru asta? întrebă Angua. Credeam că ne ducem la Patrula de Zi.

— E ceva ce trebuie să aflu înainte, zise Morcove. Bufonii nu mi-au spus adevărul.

— Ia stai niţel, ia stai niţel, zise sergentul Colon. Chestia asta a mers mult prea departe. Uite ce e, nu vreau să omorâm pe nimeni, clar?

Din întâmplare, eu sunt sergentul prin părţile astea, dacă interesează pe cineva. M-aţi înţeles, Morcove? Nobby? Nu tragem, nu scoatem sabia. E destul de rău şi-aşa dacă dăm buzna pe proprietatea Breslei, dar dacă tragem în cineva, atunci o să dăm rău de tot de bucluc. Lordul Vetinari n-o să se mulţumească cu sarcasmul. S-ar putea să ajungă până la Colon înghiţi în sec — *ironie*. Aşa că ăsta a fost un ordin. Şi oricum, ce-ai de gând să faci?

— Eu doar vreau ca oamenii să-mi spună chestii, zise Morcove.

— Păi, în caz că nu vor, n-ai voie să-i răneşti, zise Colon. Uite ce, poţi să pui întrebări, de acord. Dar dacă dr. Whiteface începe să ne facă greutăţi, o lăsăm baltă, bine? Mie clovnii îmi dau fiori. Iar el e cel mai rău dintre toţi. Dacă el nu vrea să ne răspundă, noi ne retragem în mod paşnic şi, ei, nu ştiu, ne-o veni nouă altă idee. Asta-i un ordin, după cum am mai spus. Ai înţeles? E un ordin.

— Dacă nu vrea să ne răspundă la întrebări, repetă Morcove, trebuie să mă retrag în mod paşnic. Corect.

— Dacă ne-am înţeles, e bine.

Morcove ciocăni la poarta Breslei Bufonilor, ridică mâna, prinse tarta cu cremă chiar când ieşea prin gura de tragere şi-o îndesă violent înapoi. Apoi trase un şut porţii, care se deschise de-o palmă către înăuntru.

Cineva din spatele ei zise: „Au.”

Uşa se deschise mai larg, dezvăluind privirii

un clovn micuţ, glazurat tot cu cremă şi cu var.

— Nu era nevoie să faci asta, zise el.

— Voiam doar să intru în spiritul locului, zise Morcove. Eu sunt caporalul Morcove, iar aceasta e miliţia cetăţenească, şi tuturor ne place să mai şi râdem.

— Pardon…

— Mai puţin subagentului Cuddy. Iar subagentul Detritus, deşi adoră să râdă, o face la câteva minute după restul lumii. Şi suntem aici ca să vorbim cu Dr. Whiteface.

Părul clovnului se ridică măciucă în cap. Din butonieră îi ţâşni un jet de apă.

— Aveţi… aveţi o programare? întrebă el.

— Nu ştiu, zise Morcove. Avem vreo programare?

— Eu am o bilă de fier cu ţepuşe pe ea, se oferi Nobby.

— Ala-i un buzdugan, Nobby.

— Pe cuvânt?

— Da, zise Morcove. O programare este un angajament pentru a întâlni pe cineva, în vreme ce un buzdugan e o ditai bucata de metal care se foloseşte pentru zdrobirea violentă a ţestelor. E important să nu confundăm cele două noţiuni, nu-i aşa, domnule?…

Şi ridică din sprâncene spre clovn.

— Boffo, domnule. Dar…

— Deci, dacă ai putea dumneata să mergi fuguţa şi să-l anunţi pe dr. Whiteface că noi suntem aici cu o bilă de fier cu ţe… Ce tot spun? Vreau să zic, fără programare, şi dorim să-l

vedem? Te rog? Mulţumesc.

Clovnul dispăru rapid.

— Aşa, zise Morcove. A fost bine, sergent?

— Probabil o să fie chiar *satiric*, zise Colon mohorât.

Acum aşteptau. După o vreme, subagentul Cuddy scoase din buzunar o şurubelniţă şi inspectă maşinăria de aruncat tarte, fixată de uşă. Ceilalţi se foiau de pe-un picior pe altul, cu excepţia lui Nobby, care îşi tot scăpa diverse lucruri pe picioare.

Boffo reapăru, încadrat de doi măscărici musculoşi care arătau de parcă n-aveau *niciun fel* de simţ al umorului.

— Dr. Whiteface spune că nu există o miliţie a oraşului, se aventură el să spună. Dar. Ăă. Dr. Whiteface spune că dacă e ceva cu adevărat important va primi pe câţiva dintre voi. Dar nu pe troli sau pe pitic. Noi am auzit că bande de troli şi de pitici terorizează oraşul.

— Aşa se spune, zise Detritus, încuviinţând din cap.

— Apropo, ştii cumva ce se… începu Cuddy, dar tăcu după ce Nobby îi dădu un cot.

— Eu şi cu tine, sergent? zise Morcove. Şi tu, subagent Angua.

— Aoleu, zise sergentul Colon.

Dar îl urmară pe Morcove în clădirea întunecată şi de-a lungul coridoarelor sumbre până la biroul doctorului Whiteface. Şeful tuturor clovnilor, bufonilor şi măscăricilor stătea în picioare în mijlocul podelei, şi un bufon se

străduia să-i mai coasă nişte paiete pe haină.

— Ei?

— Bună seara, domnule doctor, zise Morcove.

— Aş dori să vă fie clar că lordul Vetinari va afla de îndată despre toate astea, zise dr. Whiteface.

— O, da. Îi voi spune eu, zise Morcove.

— Nu-mi pot închipui de ce mă hărţuiţi pe mine în vreme ce afară pe străzi e răscoală.

— A, păi... de asta o să ne ocupăm mai târziu. Dar căpitanul Vimes spunea întotdeauna, domnule, că există infracţiuni mari şi infracţiuni mici. Câteodată cele mici par mari, iar pe cele mari abia dacă le vezi, dar chestia crucială este să decizi care-s cele mici şi care-s cele mari.

Se priveau fix unul pe celălalt.

— Şi? întrebă clovnul.

— Aş dori să-mi vorbiţi, zise Morcove, despre ceea ce s-a întâmplat în această casă în seara de alaltăieri.

Dr. Whiteface îl privea în tăcere.

Apoi spuse:

— Şi dacă n-o fac?

— Atunci, zise Morcove, mă tem că voi fi obligat, cu deosebit regret, să execut ordinul pe care l-am primit chiar înainte de a intra aici.

Aruncă o privire spre Colon.

— Aşa este, nu-i aşa, dom’ sergent?

— Cum? Hă? Păi, da...

— Eu tare mi-aş dori să nu fiu obligat s-o fac, dar nu am de ales, zise Morcove.

Dr. Whiteface se încruntă fioros la amândoi.

— Dar aici suntem pe proprietatea Breslei! N-aveţi niciun drept să… să-

— Eu nu ştiu despre asta, sunt doar un caporal, zise Morcove. Dar în viaţa mea n-am nesocotit un ordin direct, şi regret să vă comunic că pe acesta îl voi executa pe deplin şi întocmai.

— Ia ascultă…

Morcove păşi o idee mai aproape.

— Probabil că o să mă ruşinez de ce fac, dacă vă consolează, zise el.

Clovnul privi în ochii lui oneşti şi văzu acolo, ca toată lumea, doar purul adevăr.

— Ascultă! Dacă strig, zise dr. Whiteface înroşindu-se la faţă, pe sub machiaj, vin aici o duzină de oameni!

— Credeţi-mă, zise Morcove, asta mi-ar uşura şi mai mult executarea ordinului.

Dr. Whiteface se mândrea cu iscusinţa lui în aprecierea caracterului oamenilor. În expresia hotărâtă a lui Morcove nu se putea distinge nimic altceva decât onestitate absolută, meticuloasă. Se jucă niţel cu o pană de scris şi-apoi o aruncă în lături cu o mişcare bruscă.

— La naiba! strigă el. Cum aţi aflat, hai? Cine v-a spus?

— N-aş putea să vă spun, serios, zise Morcove. Dar oricum, e logic. Ambele Bresle au câte o singură intrare, dar clădirile sunt lipite. Nu era nevoie decât să facă cineva o gaură în zid.

— Te asigur că noi n-am ştiut nimic, zise clovnul.

Sergentul Colon era pierdut în admiraţie. Văzuse el destui care blufau când aveau o mână proastă, dar nu mai văzuse pe nimeni care să blufeze fără cărţi.

— Am crezut că e o simplă farsă, zise clovnul. Ne-am gândit că tânărul Beano o făcuse cu intenţii umoristice, dar pe urmă a fost găsit mort şi noi n-am…

— Mai bine arătaţi-mi spărtura, zise Morcove.

Restul Gărzii stătea în curte, în diverse variaţii pe tema Pe Loc Repaus.

— Caporal Nobbs?

— Da, subagent Cuddy?

— Ce *anume* spune toată lumea despre pitici?

— Ei, haide, faci mişto de mine, aşa-i? Oricine ştie *cât de cât* ceva despre pitici ştie asta, zise Nobby.

Cuddy tuşi.

— Nu şi piticii, zise el.

— Cum adică nu şi piticii?

— Nouă nimeni nu ne-a spus ce ştie toată lumea despre pitici, zise Cuddy.

— Păi… s-or fi gândit că ştiţi, zise Nobby, cam leşinat.

— Eu nu ştiu.

— Of, bine, zise Nobby. Aruncă o privire către troli, apoi se aplecă spre Cuddy şi şopti ceva în zona aproximativă a urechii lui.

Cuddy dădu din cap.

— A, asta-i tot?

— Da. Ăă… e adevărat?

— Cum? A, da. E ceva natural pentru un pitic. Unii sunt mai bine înzestraţi decât alţii, bineînţeles.

— Aşa-i la toată lumea, zise Nobby.

— Eu unul, de pildă, am economisit peste şaptezeci şi opt de dolari.

— Nu! Adică, nu. Vreau să spun, nu e vorba să fii bine înzestrat cu *bani*. Vreau să spun…

Şi Nobby îi şopti din nou. Expresia lui Cuddy nu se schimbă.

Nobby dădu din sprâncene la el.

— Ei, e adevărat?

— De unde să ştiu eu? Nu ştiu câţi bani au în medie oamenii.

Nobby se dezumflă.

— Măcar o chestie tot e adevărată, zise el. Voi, piticii, chiar sunteţi îndrăgostiţi de aur, aşa-i?

— Sigur că nu. Nu fi fraier.

— Păi…

— Doar spunem aşa, ca să-l momim în pat.

Erau în dormitorul unui clovn. Colon se întrebase câteodată ce fac clovnii la ei acasă, şi iată, era totul aici suportul supradimensionat de pantofi, presa extralată de pantaloni, oglinda cu lumânări de jur împrejur, nişte batoane de fard de dimensiuni industriale… şi un pat care părea cu nimic mai complicat decât o pătură pusă direct pe jos, fiindcă asta şi era. Clovnii şi bufonii

nu erau încurajaţi să aibă un stil de viaţă confortabil. Umorul era o treabă serioasă.

Mai era acolo şi o gaură în zid, destul de mare cât să încapă un om. Lângă ea se vedea o grămăjoară de cărămizi sfărâmate.

De partea cealaltă era întuneric.

De partea cealaltă, oamenii ucideau alţi oameni pentru bani.

Morcove îşi strecură capul şi umerii prin spărtură, dar Colon încercă să-l tragă înapoi.

— Stai niţel, băiete, nu ştii ce orori te aşteaptă dincolo de aceste ziduri…

— Doar arunc o privire, ca să aflu.

— Ar putea fi o cameră de tortură sau o temniţă sau vreo gropniţă hidoasă sau cine ştie ce!

— E doar camera unui student, dom’ sergent.

— Păi, vezi?

Morcove trecu dincolo. Îl auzeau cum se mişcă de colo colo în întuneric. Era un întuneric de asasin, şi părea cumva mai bogat şi mai puţin mohorât decât întunericul de la clovni.

Băgă capul înapoi.

— Dar să ştiţi că pe-aici n-a trecut nimeni de ceva vreme, zise el. Pe podea e plin de praf, dar se văd urme de paşi în el. Şi uşa e încuiată şi zăvorul tras. Pe dinăuntru.

Restul trupului lui Morcove reveni şi el, după cap.

— Vreau doar să fiu sigur că am înţeles pe deplin, îi spuse el doctorului Whiteface. Beano a

făcut spărtura care duce în Breasla Asasinilor, da? Şi pe urmă s-a dus şi a făcut să explodeze dragonul ăla? Şi apoi s-a întors prin spărtura asta? Şi atunci cum a fost ucis?

— De către Asasini, nu mă îndoiesc, zise Dr. Whiteface. Ar fi fost dreptul lor. În fond, intrarea prin efracţie pe proprietatea Breslei e o infracţiune foarte gravă.

— L-a văzut cineva pe Beano după explozie? întrebă Morcove.

— O, da. Boffo era de pază la poartă şi îşi aminteşte foarte clar că l-a văzut ieşind.

— E sigur că el era?

Dr. Whiteface părea nedumerit.

— Bineînţeles.

— De ce?

— De ce? Pentru că l-a recunoscut, desigur. Aşa îţi dai seama cine sunt oamenii. Te uiţi la ei şi spui… ăsta e cutare. Se cheamă re-cu-noaş-te-re, zise clovnul, apăsat şi cu subînţeles. Era Beano. Boffo spune că arăta foarte îngrijorat.

— Aha. Bine. Nu mai am întrebări, domnule doctor. Beano avea cumva vreun prieten printre asasini?

— Păi… e posibil, e posibil. Noi nu dezaprobăm vizitele.

Morcove privi lung la faţa clovnului. Apoi zâmbi.

— Desigur. Ei, cu asta am cam terminat, cred.

— Măcar dacă ar fi rămas la ceva, ştiţi, *original*, zise dr. Whiteface.

— Ca de pildă o găleată cu var pusă pe uşă sau o tartă cu cremă? întrebă sergentul Colon.

— Exact!

— Ei, păi, noi ar trebui să plecăm, zise Morcove. Presupun că nu doriţi să depuneţi o plângere împotriva Asasinilor?

Doctorul Whiteface încercă să arate panicat, dar nu-i ieşea prea bine, având în vedere rânjetul larg care-i era pictat pe faţă.

— Cum? Nu! Vreau să spun dacă un asasin ar fi pătruns prin efracţie la noi în Breaslă, adică nefiind în exerciţiul funcţiunii, păi, noi, în ceea ce ne priveşte, ne-am fi considerat pe deplin îndreptăţiţi să, mă rog…

— Să-i turnaţi dulceaţă în sân? zise Angua.

— Să-l pocniţi în cap cu o băşică pe băţ? zise Colon.

— Tot ce se poate.

— Fiecare Breaslă cu metodele ei, desigur, zise Morcove. Vă sugerez să plecăm, dom' sergent. Nu mai avem ce face aici. Ne cerem scuze că v-am deranjat, dr. Whiteface. Îmi dau seama ce povară am fost pentru dumneata.

Clovnul se pleoşti de tot, de uşurare.

— Niciun deranj. Niciun deranj. Mă bucur dacă am fost de ajutor. Ştiu că trebuie să vă faceţi datoria.

Îi conduse în jos pe scări şi înapoi în curte, făcând conversaţie febrilă. Restul Gărzii luă, zăngănind, poziţie de drepţi.

— De fapt… zise Morcove, tocmai când era condus spre poartă, ar mai fi un lucru, dacă aţi

putea.

— Desigur, desigur.

— Ăă, îmi dau seama că sunt puţin impertinent, zise Morcove, dar m-au interesat întotdeauna obiceiurile Breslelor... aşa că... ar putea cineva să-mi arate muzeul dumnea-voastră, credeţi?

— Pardon? Care muzeu?

— Muzeul clovnilor?

— A, vrei să spui Sala Feţelor. Nu e un muzeu. Desigur. Nu e niciun secret acolo. Boffo, ia notă. Va fi plăcerea noastră să ţi-o prezentăm oricând doreşti, caporale.

— Mulţumesc foarte mult, dr. Whiteface.

— Oricând doreşti.

— Tocmai am ieşit din tură, zise Morcove. Mi-ar plăcea chiar acum. Dacă tot sunt aici, ştiţi.

— Nu poţi să ieşi din tură când... Au! zise Colon.

— Pardon, sergent?

— Mi-ai dat un şut!

— Te-am călcat din greşeală pe picior, sergent. Îmi pare rău.

Colon îl privi în ochi pe Morcove, încercând să distingă un mesaj. Se obişnuise cu Morcove cel simplu. Morcove cel complicat era la fel de neliniştitor ca o raţă care încearcă să te sfâşie bucăţi.

— Noi o să, ăă, păi, noi plecăm atunci, bine? zise el.

— N-are rost să mai rămâneţi aici acum că *totul s-a rezolvat*, zise Morcove, mişcând fioros

din sprâncene. Mai bine ne-am lua liber în seara asta, de fapt.

Aruncă o privire către acoperişuri.

— A, păi, acum că *totul s-a rezolvat*, noi o să plecăm, zise Colon. Nu-i aşa, Nobby?

— A, da, sigur că plecăm, fiindcă *totul s-a rezolvat*, zise Nobby. Ai auzit, Cuddy?

— Ce, că *totul s-a rezolvat?* zise Cuddy. A, da. Noi putem să plecăm. OK, Detritus?

Detritus privea fix la nimic, ursuz, cu pumnii sprijiniţi de pământ. Asta era postura normală pentru un trol care aşteaptă să vină sorocul următorului gând.

Silabele numelui său înghiontiră un neuron, îndemnându-l la activitate ezitantă.

— Ce? întrebă el.

— *Totul s-a rezolvat*.

— Ce rezolvat?

— Ştii tu… moartea domnului Hammerhock şi toate celelalte.

— Serios?

— Da!

— Aha.

Detritus se gândi o vreme la asta, dădu din cap şi căzu din nou în ce stare o fi fost aceea pe care o avea de obicei mintea lui.

Alt neuron mai aruncă o scânteie.

— Bine, zise el.

Cuddy îl privi câteva clipe.

— Cam asta a fost, zise el trist. Altceva nu mai dă din el.

— Mă întorc repede, zise Morcove. Putem

merge, nu-i aşa… Joey, da? Dr. Whiteface?

— N-are ce să strice, presupun, zise dr. Whiteface. Foarte bine. Arată-i caporalului Morcove orice doreşte, Boffo.

—În regulă, domnule, zise clovnul cel mititel.

— Trebuie să fie o slujbă tare veselă, să fii clovn, zise Morcove.

— Aşa trebuie?

— Numai glume şi distracţie, vreau să spun.

Boffo îl privi chiorâş pe Morcove.

— Păi… zise el. Sunt şi momente bune…

— Pariez că da. Sunt convins.

— Faci deseori de gardă la poartă, Boffo? întrebă amabil Morcove, pe când mergeau prin clădirea Breslei Bufonilor.

— Ha! Mai tot timpul, zise Boffo.

— Şi când a venit prietenul ăla al lui Beano, ştii tu, asasinul… când l-a vizitat?

— A, deci ştii despre el, zise Boffo.

— O, da, zise Morcove.

— Acum vreo zece zile a fost, zise Boffo. O luăm pe-aici, pe lângă poligonul de tir cu tarte.

— Uitase numele lui Beano, dar ştia în ce cameră stă. Nu ştia numărul camerei, dar te-a condus direct la uşă, continuă Morcove.

— Aşa-i. Presupun că ţi-a spus dr. Whiteface, zise Boffo.

— Am vorbit cu dr. Whiteface, zise Morcove.

Angua simţea că începe să înţeleagă felul în care punea Morcove întrebări. Le punea

nepunându-le. Pur şi simplu spunea oamenilor ceea ce ştia sau suspecta el, iar ei se trezeau completând detaliile relatării, în efortul de a ţine pasul cu el. Şi niciodată nu spunea, propriu-zis, vreo minciună.

Boffo deschise o uşă şi moşmondi să aprindă o lumânare.

— Ei, asta e, zise el. Eu am în grijă locul ăsta, când nu sunt pus să păzesc afurisita de poartă.

— Zei din ceruri, şopti Angua. E oribil.

— E foarte interesant, zise Morcove.

— E istoric, zise clovnul Boffo.

— Toate căpşoarele alea mici…

Se întindeau cât vedeai cu ochii în lumina lumânării, raft după raft înţesat cu feţişoare minuscule de clovni ca şi cum un trib de vânători de capete ar fi căpătat deodată un simţ sofisticat al umorului şi dorinţa de a face lumea un loc mai bun.

— Ouă, zise Morcove. Sunt ouă obişnuite de găină. Procedura e asta: iei un ou de găină, şi faci câte o găurică la fiecare capăt, şi sufli prin ele să iasă tot oul dinăuntru, pe urmă un clovn îşi pictează înfăţişarea de clovn pe coaja oului şi atunci acela e machiajul lui oficial şi niciun alt clovn n-are voie să-l folosească. Asta e foarte important. Unele înfăţişări sunt transmise ca moştenire de familie generaţii întregi, să ştii. E un lucru foarte valoros înfăţişarea unui clovn. Nu-i aşa, Boffo?

Clovnul se holba la el.

— De unde ştii tu toate astea?

Am citit într-o carte.

Angua ridică un ou străvechi. De el era legată o etichetă, pe care erau scrise o duzină de nume, toate tăiate cu o linie, în afară de ultimul. Cerneala numelor celor mai de sus pălise de aproape nu se mai vedea. Îl puse la locul lui şi, fără să bage de seamă, îşi şterse mâna de tunică.

— Ce se întâmplă dacă un clovn vrea să folosească faţa altui clovn? întrebă ea.

— A, noi comparăm toate ouăle noi cu cele de pe rafturi, zise Boffo. Nu e permis.

Se plimbau printre rafturile cu feţe. Angua simţea că aproape poate auzi clipocitul a milioane de pantaloni plini cu jeleu şi ecourile a mii de nasuri claxonând, şi a mii de rânjete pictate pe feţe lipsite de zâmbet. Undeva pe la mijlocul camerei era un soi de alcov în care se găsea un birou şi un scaun, o etajeră încărcată cu registre vechi şi un banc de lucru plin cu borcănaşe de vopsea uscată, şuviţe de păr de cal vopsit, paiete şi tot felul de mărunţişuri aparţinând artei specializate a pictorului de ouă. Morcove ridică un smoc de păr de cal colorat şi-l răsuci gânditor între degete.

— Dar cum ar fi, zise el, dacă un clovn, vreau să spun, unul care are propria lui faţă... dacă, să presupunem, ar vrea să folosească faţa altui clovn?

— Pardon? zise Boffo.

— Dacă, să zicem, ar folosi machiajul altui

clovn? întrebă Angua.

— A, asta se întâmplă tot timpul, zise Boffo. Băieţii împrumută mereu unsoare de la prieteni…

— Unsoare? întrebă Angua.

— Fardul cu care se machiază, traduse Morcove. Nu, cred că ceea ce vrea să întrebe subagenta, Boffo, e asta: ar putea un clovn să se machieze astfel încât să arate ca alt clovn?

Fruntea lui Boffo se încreţi, ca şi cum ar fi încercat din greu să înţeleagă o întrebare imposibilă.

— Pardon?

— Unde e oul lui Beano, Boffo?

— Chiar aici pe birou, zise Boffo. Poţi să te uiţi la el dacă vrei.

Le fu înmânat un ou. Avea un nas roşu şi gogonat şi o perucă roşie. Angua văzu cum Morcove îl ridică spre lumină, scoţând din buzunar câteva firicele roşii.

— Dar, zise ea, încercând din nou să-l facă pe Boffo să înţeleagă, n-ai putea să te trezeşti într-o dimineaţă şi să te machiezi astfel încât să arăţi ca un *alt* clovn?

El o privi. Era greu să-ţi dai seama de expresia feţei lui, gura fiindu-i pictată într-o veşnică grimasă de durere, dar după cum i se părea ei, ai fi zis că-i sugerase să execute un anume act sexual cu un pui de găină.

— Cum aş putea face asta? zise el. Atunci n-aş mai fi eu.

Dar s-ar putea ca altul să o facă totuşi?

Butoniera lui Boffo scuipă apă.

— Nu sunt obligat să ascult astfel de murdării, domnişoară.

— Ce spui tu înseamnă, atunci, zise Morcove, că niciun clovn nu şi-ar face vreodată machiajul după, ăă, modelul altui clovn?

— Iar începi!

— Da, dar poate că din greşeală vreun clovn începător ar putea…

—Uite ce e, noi suntem oameni cumsecade, bine?

— Scuze, zise Morcove. Cred că înţeleg. Acuma… când a fost găsit bietul domn Beano, nu mai avea pe cap peruca de clovn, dar aşa ceva e foarte posibil să se fi pierdut în râu. Dar nasul, ei… i-ai spus sergentului Colon că i-a luat cineva nasul. Nasul lui *adevărat*. Ai putea, zise Morcove, cu tonul amabil cu care s-ar adresa cineva unui retardat, să ne arăţi nasul tău *adevărat*, Boffo?

Boffo îşi ciocăni nasul roşu şi borcănat pe care-l purta.

— Dar ăla e… începu Angua.

— …nasul tău adevărat, zise Morcove. Mulţumesc.

Clovnul se mai calmă niţel.

— Cred că mai bine aţi pleca, zise el. Nu-mi plac lucrurile de felul ăsta. Mă dau peste cap.

— Îmi pare rău, zise Morcove, din nou. Doar că… eu cred că am o idee. M-am mai gândit la asta şi înainte… dar acum sunt destul de sigur. Cred că ştiu cine a făcut asta. Dar a trebuit să văd ouăle ca să fiu sigur.

— Vrei să spui că l-a ucis un alt clovn? sări Boffo, belicos. Că dacă asta spui, eu mă duc direct la…

— Nu chiar, zise Morcove. Dar îţi pot arăta faţa ucigaşului, întinse mâna şi luă ceva dintre mărunţişurile de pe masă. Apoi se întoarse spre Boffo şi-şi deschise palma. Avea spatele întors spre Angua, aşa că ea nu putea vedea ce avea el în mână. Dar Boffo scoase un strigăt răguşit şi-o rupse la fugă printre rândurile de feţe, cu pantofii uriaşi plesnind asurzitor podeaua de piatră.

— Mulţumesc, spuse Morcove, către spinarea lui îndepărtată. Ne-ai fost de mare ajutor. Strânse pumnul la loc.

— Haide, zise el. Mai bine plecăm. Nu cred că ne vor simpatiza prea tare pe-aici, într-un minut sau două.

— Ce i-ai arătat? întrebă Angua, cum avansau ei demn, dar rapid, spre ieşire. Era ceva ce-ai venit aici să găseşti, da? Tot ce-ai spus, despre cât de mult vrei să vizitezi muzeul…

— *Chiar* voiam să-l vizitez. Un bun poliţist trebuie să fie întotdeauna deschis experienţelor noi, zise Morcove.

Ajunseră la ieşire. Nicio tartă răzbunătoare nu se năpusti asupra lor din întuneric.

Afară, Angua se rezemă de zid. Aerul mirosea mai bine aici, ceea ce e o apreciere tare neobişnuită, pentru aerul din Ankh-Morpork. Dar cel puţin, aici oamenii puteau râde fără să fie plătiţi pentru asta.

— Nu mi-ai arătat ce l-a speriat aşa, zise ea.

— I-am arătat un ucigaş, zise Morcove. Îmi pare rău. N-am crezut c-o s-o ia chiar aşa. Presupun că sunt cu toţii cam încordaţi, zilele astea. Şi e la fel ca şi cu piticii şi uneltele. Fiecare gândeşte în felul lui.

— Ai găsit acolo faţa ucigaşului?

— Da.

Morcove deschise palma.

Conţinea un ou alb.

— Aşa arată, zise el.

— Ucigaşul n-are faţă?

— Nu, acum gândeşti ca un clovn. Eu sunt foarte simplu, zise Morcove, dar ceea ce cred că s-a întâmplat e asta. Cineva de la Asasini îşi dorea o cale de a intra şi-a ieşi fără să fie văzut. Şi-a dat seama că între cele două Bresle nu e decât un zid subţire. El avea o cameră. Tot ce avea de făcut era să afle cine locuieşte de cealaltă parte. Mai târziu l-a ucis pe Beano şi i-a luat peruca şi nasul. Nasul lui adevărat. Aşa gândesc clovnii. Cu machiajul n-a fost prea greu. Fard poţi cumpăra de oriunde. A intrat în Breaslă machiat ca să arate ca Beano. A spart zidul. Pe urmă a coborât în curtea interioară, în faţa muzeului, dar de data asta, îmbrăcat ca Asasin. A luat... a luat gonne şi s-a întors aici. A trecut din nou prin gaura din zid, deghizat în Beano, şi a plecat fără probleme. Şi pe urmă, cineva l-a ucis şi pe el.

— Boffo a spus că Beano arăta îngrijorat, zise Angua.

— Şi eu m-am gândit: asta-i ciudat, fiindcă ar trebui să priveşti un clovn de foarte aproape ca să-ţi poţi da seama care-i expresia lui adevărată. Dar ai *putea* observa dacă machiajul lui nu e chiar cum trebuie. Dacă, de pildă, a fost făcut de cineva care nu prea e obişnuit să facă asta. Dar lucrul important e că dacă un clovn vede faţa lui Beano că iese pe uşă, pentru el înseamnă că a văzut *persoana* plecând. Ei nu pot gândi că altcineva poate purta acea faţă. Nu aşa gândesc ei. Un clovn şi înfăţişarea lui sunt unul şi acelaşi lucru. Fără machiajul lui, un clovn nu există. Un clovn n-ar purta machiajul altui clovn, la fel cum niciun pitic n-ar folosi uneltele altui pitic.

Sună riscant totuşi, zise Angua.

— A fost. A fost foarte riscant.

— Morcove? Ce vrei să faci mai departe?

— Cred că ar fi o idee bună să aflăm a cui era camera de cealaltă parte a spărturii, nu crezi? S-ar putea să aparţină prietenului lui Beano.

— În Breasla Asasinilor? Doar noi doi?

— Ăă. Ai dreptate.

Morcove părea atât de abătut, încât Angua cedă.

— Cât e ceasul? întrebă ea.

Morcove scoase, cu multă atenţie, ceasul pregătit pentru căpitanul Vimes din punguţa lui de pânză.

— E...

— *...abing, abing, abong, bong... bing...*

bing...

Aşteptară răbdători să termine.

— Şapte fără un sfert, zise Morcove. Merge perfect, să ştii. L-am potrivit după cadranul solar, ăla mare din Universitate.

Angua aruncă o privire cerului.

— OK, zise ea. Eu pot să aflu, cred. Lasă asta în seama mea.

— Cum?

— Ăă... eu... păi, aş putea să mă schimb de uniformă, nu, şi, ăă, să mă dau drept sora vreunei servitoare, sau ceva, şi să intru înăuntru...

Morcove nu părea convins.

— Crezi că ar funcţiona?

— Ai vreo idee mai bună?

— Acum nu.

— Ei, vezi. Eu o să... uite... tu întoarce-te la restul trupei şi... eu o să găsesc un loc să mă schimb cu ceva mai potrivit.

Nu avu nevoie să întoarcă privirea ca să-şi dea seama de unde vine chicotitul. Gaspode avea un talent să apară neauzit, ca un mic norişor de metan într-o cameră aglomerată, şi la fel ca şi acesta, reuşea să umple în mod nefericit întreg spaţiul disponibil.

— De unde să faci rost de haine de schimb prin părţile astea? întrebă Morcove.

— Un bun gardist ştie întotdeauna să improvizeze, zise Angua.

— Tare mai horcăie căţelul ăla, zise Morcove. De ce te urmează peste tot?

— Chiar n-aş şti să-ţi spun.

— Ţi-a adus un cadou.

Angua riscă o privire. Gaspode ţinea, cu mare greutate, un os uriaş în gură. Osul era mai lat decât lungimea câinelui, şi aparţinuse probabil vreunui animal care se înecase în mlaştinile preistoriei. Era, pe alocuri, verde şi mucegăit.

— Ce drăguţ, zise ea rece. Hai, tu du-te. Lasă-mă să văd ce pot face…

— Dacă eşti sigură… începu Morcove, cu regret în glas.

— Da.

După plecarea lui, Angua se îndreptă spre cel mai apropiat gang. Mai erau doar câteva minute până la răsăritul lunii.

Sergentul Colon salută când îl văzu venind pe Morcove, îngândurat şi încruntat.

— Putem merge acasă acum, domnule? sugeră el.

— Cum? De ce?

— Acum că totul s-a rezolvat?

— Am spus asta doar ca să îndepărtez suspiciunea, zise Morcove.

— Aha. Foarte deşteaptă mişcare, zise sergentul, repede. Aşa m-am gândit şi eu. Spune asta ca să îndepărteze suspiciunea, aşa m-am gândit.

— Încă mai avem un ucigaş liber pe străzi. Sau ceva şi mai rău.

Morcove îşi privi trupa desperecheată.

— Dar acum, cred că va trebui să rezolvăm problema cu Patrula de Zi, zise el.

— Ăă. Lumea spune că e practic răscoală acolo, zise Colon.

— De aceea trebuie s-o rezolvăm.

Colon îşi muşcă buza. El nu era, propriu-zis, un laş. Anul trecut oraşul fusese invadat de un dragon, iar el se urcase pe un acoperiş şi chiar trăsese în el cu săgeţi în vreme ce fiara se repezea asupra lui cu gura deschisă, deşi e adevărat că după aceea fusese obligat să-şi schimbe izmenele. Dar asta fusese simplu. Ditamai dragonul care scuipă foc, nu e nimic complicat în asta. E acolo, chiar în faţa ta, şi se pregăteşte să te prăjească de viu. E singurul lucru de care trebuie să-ţi faci griji. Sigur, e *cogeamite* lucrul de care să-ţi faci griji, dar e... simplu. Nu este niciun mister cu el.

— Noi o să trebuiască să rezolvăm asta? zise el.

— Da.

— A. Bine. Mie-mi place să rezolv lucruri.

Moş Ron Duhoare era membru în bună regulă al Breslei Cerşetorilor. Era un Mormăitor, şi încă unul bun. Obişnuia să umble în urma oamenilor, mormăind în limba lui personală, până când îi dădeau bani ca să înceteze. Lumea îl considera nebun, dar nu era, nu pe de-a-ntregul. Problema lui era doar că, deşi la nivel cosmic el era ancorat în realitate, avea dificultăţi să remarce lucrurile mai mici, cum ar fi alţi

oameni, zidurile şi săpunul (deşi în ceea ce priveşte obiectele foarte mici, cum ar fi monedele, vederea lui era deosebit de ageră).

Ca urmare, el nu fu deloc surprins când o femeie tânără şi frumoasă ţâşni pe lângă el şi-şi scoase toate hainele. Lui i se întâmplau mereu asemenea lucruri, deşi până acum doar pe dinăuntrul capului.

Apoi văzu ceea ce se întâmplă după aceea.

Stătu să se uite după silueta suplă şi aurie care trecu pe lângă el ca săgeata.

— Le-am *spus* eu! Le-am *spus* eu! zise el. Capătul greşit al trompetei zdrenţărosului îi paşte, să nu crezi că n-am s-o fac. Scârnăvie. Mână moartă şi creveţi! Le-am *spus* eu!

Gaspode dădu din ceea ce era teoretic o coadă când o văzu pe Angua reapărând.

— „Hă te himbi gu gheva mai botrivit”! zise el cam înfundat, din cauza osului din gură. Bună ajda. Hi-am agus o migă adenţie…

Şi dădu drumul osului pe pavaj. Nici pentru ochii de lup ai lui Angua nu arăta mai îmbietor.

— Ce să fac cu el? zise ea.

— E plin ochi cu măduvă hrănitoare, osul ăla, zise el, acuzator.

— Să crezi tu, zise Angua. Ia zi, cum intri tu de obicei în Breasla Asasinilor?

— Şi poate mai târziu am putea să dăm o tură, să zicem, pe la grămezile de gunoi din strada Phedre? zise Gaspode, cu coada-i ciuntită bătând în continuare darabana pe pavaj. Sunt

nişte şobolani acolo de-o să ţi se facă păru’… Nu, bine, uită c-am zis de asta, sfârşi el repede, când văzu focul care se aprinse pentru o clipă în ochii lui Angua.

Suspină.

— E o scurgere lângă bucătărie, zise el.

— Are loc un om?

— Nici măcar un pitic. Dar n-o să merite. Le dă spaghete în seara asta. Nu găseşti prea multe oase în spaghete.

— Haide.

El o urmă şchiopătând.

— Ăla era un os pe cinste, zise el. Nici atâtica nu se înverzise. Ha! Da’ la o cutie dă bomboane dă şocolată de la Musiu Chipeş n-ai zice nu, pariez.

Apoi se piti la pământ, când ea se întoarse furioasă spre el.

— Ce tot spui?

— Nimic! Nimic!

Se luă din nou după ea, scheunând.

Nici Angua nu era prea fericită. Întotdeauna fusese o problemă, chestia asta cu blana şi colţii care-i creşteau la fiecare lună plină. Dăţile trecute, chiar când credea că în sfârşit avusese noroc, descoperise că puţini bărbaţi se simt fericiţi într-o relaţie dacă partenerei lor îi creşte blană şi urlă la lună. Şi-şi jurase: fără încurcături dintr-astea.

În ceea ce-l priveşte pe Gaspode, el se resemnase la o viaţă lipsită de iubire, sau cel puţin, mai multă iubire decât afecţiunea practică

de care avusese parte până acum, şi anume o chihuahua luată prin surprindere şi o scurtă aventură cu piciorul unui poştaş.

Pulberea nr. 1 alunecă pe hârtia îndoită şi umplu tubul de metal. Afurisitul de Vimes! Cine-ar fi crezut că o să îndrăznească să vină pe acoperişul Operei? Pierduse acolo un rând de tuburi. Dar mai avea încă trei, puse bine în locaşul lor din patul armei, gol pe dinăuntru. Un săculeţ de pulbere nr. 1 şi cunoştinţe rudimentare de turnare a plumbului, doar de asta avea nevoie un om, ca să stăpânească oraşul...

Gonne zăcea pe masă. Metalul avea un luciu albăstrui. Sau, poate, nu un luciu, o lucire. Şi, bineînţeles, asta doar din pricina uleiului. Trebuia să crezi că e doar uleiul. Era foarte clar că e un lucru de metal. Era imposibil să fie ceva viu.

Şi totuşi...

Şi totuşi...

Se aude că cea de la Breaslă era doar o fată cerşetoare.

Şi? Şi ce dacă? Era o ţintă oportună. N-a fost vina mea. A fost vina ta. Eu sunt doar gonne. Nu gonne e cel care ucide oameni. Oamenii ucid oameni.

— Tu l-ai ucis pe Hammerhock! Băiatul a spus că ai tras singur! Şi el te reparase!

Te aşteptai la recunoştinţă? Ar fi construit un alt gonne.

— Şi ăsta era un motiv ca să-l ucizi?

Desigur. N-ai destulă înţelegere.

Vocea asta, să fie oare în capul lui sau vine de la gonne? Nu putea fi sigur. Edward spusese că exista o voce… o voce care spunea că orice doreşti, îţi poate da…

Lui Angua îi fu uşor să intre în Breaslă, chiar trecând prin mulţimea furioasă. Unii dintre Asasini, cei care proveneau din familii nobile care au câini mari şi flocoşi tolăniţi prin casă la fel cum au cei din clasele de jos covoare, îşi aduseseră câţiva să le ţină de urât. În plus, Angua respira pedigri prin toţi porii, îşi atrăsese multe priviri admirative, în trecerea ei prin clădire.

La fel de uşor a fost şi să ajungă pe coridorul potrivit. Îşi amintea cum arăta locul privit din Breasla de alături, şi numărase etajele. Şi oricum, nu fusese nevoie să caute prea atent. Duhoarea de artificii plutea în aer pe toată lungimea culoarului.

Mai erau şi o mulţime de asasini adunaţi acolo. Uşa fusese deschisă cu forţa. Angua aruncă o privire pe după colţ şi-l zări ieşind pe dr. Cruces, cu mânia întipărită pe faţă.

— Domnule Downey?

Un asasin cu părul alb luă poziţie de drepţi.

— Prezent.

Vreau să fie găsit!

— Da, domnule doctor…

— De fapt vreau să fie înhumat! Cu Extremă

Impoliteţe! Şi preţul îl fixez la zece mii de dolari — îl voi plăti personal, mă înţelegi? Şi va fi scutit şi de taxa Breslei, în plus!

Mai mulţi asasini se desprinseră nonşalant din mulţime şi plecară. Zece mii de dolari, scutiţi de impozit, erau bani serioşi.

Downey părea stânjenit.

— Domnule doctor, eu mă gândesc…

— Gândeşti? Nu te plătesc ca să gândeşti! Cerul singur ştie pe unde s-o fi ascuns idiotul ăla. Am dat ordin să fie scotocită Breasla! De ce n-a forţat nimeni uşa asta?

— Regret, domnule doctor. Edward ne părăsise de săptămâni întregi şi nu m-am gândit…

— Nu te-ai *gândit?* Atunci pentru ce te plătim?

— Pe *ăsta* nu l-am văzut niciodată aşa furios, zise Gaspode.

Din spatele Asasinului-şef se auzi o tuse. Din cameră se ivise dr. Whiteface.

— Ah, doctore, zise dr. Cruces. Cred că poate ar fi mai bine să mergem să ne continuăm discuţia în cabinetul meu, da?

— Sunt cu adevărat teribil de dezolat, milord…

— Nu face nimic. Acel mic… diavol ne-a pus pe amândoi în postura de caraghioşi. Oh… n-am vrut să sune personal, desigur. Domnule Downey, Bufonii şi Asasinii vor păzi această spărtură până când vom putea aduce nişte meşteri s-o repare, mâine-di- mineaţă. *Nimeni* nu

are voie să treacă prin ea, s-a înţeles?

— Da, domnule doctor.

— Foarte bine.

— Ăla-i domnu’ Downey, zise Gaspode, pe când dr. Cruces şi clovnul-şef se îndepărtau pe coridor. Număru’ doi de la Asasini, adăugă el, scărpinându-şi o ureche. I-ar face felu’ lu’ moş Cruces şi pentru doi firfirei, da’ nu e voie.

Angua o luă înainte. Downey, care tocmai îşi ştergea fruntea cu o batistă neagră, coborî privirea spre ea.

— Ia te uită, tu eşti nouă, zise el, apoi îi aruncă o privire lui Gaspode. Şi văd că s-a întors şi cotarla.

— Ham, ham, zise Gaspode cu coada ciuntită lovind podeaua. Apropo, adăugă el către Angua, dacă-l prinzi în toane bune, îţi mai dă câte-o bomboană cu mentă. Numa’ anu’ ăsta a otrăvit cinşpe oameni. La otrăvuri se pricepe aproape la fel de bine ca moş Cruces.

— Trebuie să ţin cont de asta? întrebă Angua. Downey o mângâie pe cap.

— O, un asasin n-are voie să te omoare decât dacă-l plăteşte cineva. Dacă-şi ia banu’, atunci e-n regulă.

Acum Angua ajunsese într-o poziţie din care putea vedea uşa camerei. Era acolo o ramă mică de tablă în care fusese pus un cartonaş cu un nume.

Edward d’Eath.

— Edward d’Eath, zise ea.

— Ei, numele ăsta mi-aduce aminte de

multe, zise Gaspode. Ai lui locuiau în Calea Regală. Erea bogaţi precum Creozot.

— Cine-a fost Creozot?

— Un gagiu dă prin străinătăţi care erea bogat.

— Ah.

— Da’ străbunicu’ erea însetat tot timpu’, şi bunicu’ vâna orice vedea purtând o rochie, adică rochia lui, m-ai înţeles, iar taica d’Eath, păi, el erea băiat de casă şi nu bea da’ a pierdut şi restu’ dă bani pă motiv că nu pricepea neam care-i diferenţa între unşpe şi unu.

— Nu văd cum te poate face asta să pierzi bani.

— Te face, dacă joci Bagă-l la Apă pă Dom’ Ceapă cu băieţii mari.

Câinele şi vârcolacul o porniră înapoi pe coridor.

— Despre domnişorul Edward ştii ceva? întrebă Angua.

— Nee. Casa or vândut-o nu de mult. Avea familia datorii. Pă el nu l-am văzut.

— Tu eşti o adevărată mină de informaţii, zise Angua.

— Io umblu peste tot. Nimeni nu dă atenţie la un câine.

Gaspode strâmbă din nasul lui, ca o trufă smochinită.

— Maamă. Da’ ce mai pute a gonne.

— Da. E ceva ciudat cu asta, zise Angua.

— Cum?

— Ceva nu-i în regulă.

Mai erau şi alte mirosuri. De şosete nespălate, mirosul altor câini, al fardului doctorului Whiteface, al cinei de ieri — aerul era plin de ele. Dar mirosul de artificii al lucrului pe care Angua ajunsese să-l numească automat gonne le învăluia pe toate celelalte, aspru ca acidul.

— Ce nu-i în regulă?

— N-am idee… poate mirosul de gonne…

— Nee. Asta de-aici a pornit. Gonne a fost ţinut aici cu anii.

— Aşa-i. OK. Păi, am aflat un nume. S-ar putea să-i folosească lui Morcove…

Şi Angua o luă în jos pe scări.

— Să mă ierţi… zise Gaspode.

— Da?

— Cum poţi să te faci femeie la loc?

— Trebuie doar să ies din lumina lunii şi să… mă concentrez. Aşa funcţionează.

— Muică. Asta-i tot?

— Dacă, după calendar, e lună plină, mă pot Preschimba şi ziua, dacă vreau. Nu sunt *obligată* să mă Preschimb decât când mă atinge lumina lunii.

— Nu mă-nnebuni? Da’ cu iarba-lupului cum e?

— Iarba-lupului? E o plantă. O specie de aconit, mi se pare.

— Ce-i cu ea?

— Păi, nu te omoară?

— Uite ce, nu te apuca să crezi tot ce auzi despre vârcolaci. Suntem şi noi oameni, ca toată

lumea. Mai tot timpul, adăugă ea.

Ajunseseră deja în faţa Breslei şi se îndreptau către gang, şi intrară chiar în el, dar acestuia îi lipseau anumite elemente importante care fuseseră prezente ultima dată când se aflaseră ei acolo. Cel mai notabil dintre acestea era reprezentat de uniforma lui Angua, dar se mai putea observa şi o lipsă totală de Moş Ron Duhoare.

— La naiba.

Priviră amândoi la un petic de noroi neocupat.

— Alte haine mai ai? întrebă Gaspode.

— Da, dar doar acasă, în strada Ulmului. Asta era singura mea uniformă.

— Tre’ să pui ceva pe tine când eşti om?

— Da.

— De ce? Io mă gândeam că o femeie goală să potriveşte în orice companie, fară supărare.

— Eu prefer hainele.

Gaspode adulmecă pământul.

— Păi, haide atunci, suspină el. Mai bine îl găsim pă Moş Ron Duhoare înainte să-ţi preschimbe zalele într-un clondir de Bearhugger’s, corect?

Angua privi în jur. Mirosul lui Moş Ron Duhoare era practic tangibil.

— În regulă. Dar să ne grăbim.

Iarba-lupului? N-aveai nevoie de buruieni de-ale babelor care să-ţi facă viaţa amară, dacă erai obligată să-ţi petreci o săptămână din fiecare lună cu două picioare şi patru sfârcuri în

plus.

Gloata se adunase în jurul Palatului Patricianului, ca şi în faţa Breslei Asasinilor. Se vedeau o mulţime de cerşetori. Arătau urât. Urâţenia, oricum, e o calitate la un cerşetor, dar aceştia arătau mai urât decât ar fi fost nevoie.

Miliţia privi prudent de după colţ.

— Sunt sute de oameni acolo, zise Colon. Şi grămezi de troli în faţa Patrulei de Zi.

— Unde se vede mulţimea cea mai opacă?

— Acolo unde-s trolii, zise Colon, apoi îşi dădu seama ce spusese. Glumeam şi eu, adăugă.

— Foarte bine, zise Morcove. Voi toţi, după mine.

Vorbăria încetă când miliţia înaintă în marş, în trap mărunt, în pumni sau în opinteli către sediul Patrulei de Zi.

Doi troli deosebit de masivi le blocară drumul. Mulţimea privea, într-o tăcere plină de aşteptări.

Dintr-o clipă într-alta, gândi Colon, cineva o să arunce cu ceva. Şi atunci noi vom muri cu toţii.

Ridică ochii. Pe streşini începuseră să se iţească, cu mişcări încete şi smucite, capete de gargui. Nimeni nu voia să piardă o încăierare pe cinste.

Morcove dădu din cap către cei doi troli.

Sunt plini de licheni peste tot, observă Colon.

— Voi sunteţi Fluorit şi Bauxită, aşa-i? zise Morcove.

Fluorit dădu din cap, în silă. Bauxită era mai dur şi se mulţumi să se uite urât.

— Sunteţi exact genul de care am nevoie, continuă Morcove.

Colon îşi înşfăcase marginile coifului ca un melc mărimea 10 care încearcă să intre într-o cochilie de mărimea 1. Bauxită era un fel de avalanşă cu picioare.

— Sunteţi recrutaţi, zise Morcove.

Colon riscă o privire, pe sub coif.

— Mergeţi şi vă ridicaţi armele de la caporalul Nobbs. Subagentul Detritus vă va lua jurământul.

Morcove se îndreptă de spate.

— Bun venit în Garda Cetăţenească. Ţineţi minte, fiecare subagent poartă în raniţa sa bastonul de feldmareşal.

Trolii nu se mişcaseră.

— Io nu intru în Gardă, zise Bauxită.

— Ai stofă de ofiţer, pe cuvântul meu, zise Morcove.

— Hei, nu poţi să-i bagi pe ăia în Gardă! strigă un pitic din mulţime.

— Aa, bună ziua, domnule Stronginthearm, zise Morcove. Ce mă bucur să văd aici pe liderii comunităţii. De ce să nu intre şi ei în miliţie?

Toţi trolii ascultau cu luare-aminte. Stronginthearm îşi dădu seama că devenise deodată centrul atenţiei, şi ezită.

— Păi... în primul rând, ai doar un singur

pitic… începu el.

— Şi *eu* sunt pitic, după lege, zise Morcove.

Stronginthearm părea cam stânjenit. Toată chestia asta cu condiţia piticească entuziast asumată de Morcove era cam dificilă pentru piticii mai militanţi.

— Eşti cam mare, zise el, neconvingător.

— Mare? Ce-are a face mărimea cu faptul de a fi pitic? vru să ştie Morcove.

— Ăă… cam tot? şopti Cuddy.

— Bun argument, zise Morcove. Asta-i un argument bun.

Privi feţele din jur.

— În regulă. Avem nevoie de câţiva pitici cinstiţi, cu respect faţă de lege… dumneata de colo…

— Eu? zise un pitic neprevăzător.

— Ai avut vreo condamnare[52] până acum?

— Păi, ştiu şi eu… da, credeam cu tărie că cine nu cheltuieşte nimica nu-i lipseşte…

— Bine. Şi am să iau pe… pe voi doi… şi pe tine. Încă patru pitici, da? Nu mai puteţi să vă plângeţi de reprezentare acum, aşa-i?

— Io nu intru în Gardă, zise din nou Bauxită, dar de data asta cu nesiguranţă în glas.

— Voi troli nu puteţi pleca acum, zise Detritus. Altfel, prea mult pitic. Asta *numere,* aşa ştiţi la voi.

— Eu nu mă înrolez în nicio Gardă! zise un pitic.

---

[52] Joc de cuvinte în engleză: „conviction” înseamnă atât condamnare, cât şi convingere, (n. tr.)

— Ce, nu eşti destul de bărbat, ai? zise Cuddy.

— Cum? Ba sunt la fel de tare ca orice ticălos de trol!

— Bun, atunci s-a rezolvat, zise Morcove frecându-şi palmele. Agent Interimar Cuddy?

— Ordonaţi?

— Hei, zise Detritus, de ce el dintr-odată agent plin?

— Pentru că are în subordine recruţii pitici, zise Morcove. Iar tu ai în subordine recruţii troli, Agent Interimar Detritus.

— Eu agent interimar plin însărcinat cu recruţi troli?

— Desigur. Acuma, dacă ai vrea să te dai la o parte, subagent Bauxită…

— În spatele lui Morcove, Detritus trase adânc aer în piept, cu mândrie.

— Io nu vreau…

— Subagent Bauxită! Trol oribil mătăhălos ce eşti! Tu stai drept! Tu salută clipa asta! Tu dai la o parte drum caporal Morcove! Voi doi trol, voi vine aici! Unn.. doi… trei… pată-ru! Voi în Gardă acum! Aaau, nu pot cred ce văd ochi meu! Tu de unde vine, Bauxită?

— Muntele Curmătura, dar…

— Muntele Curmătura! *Muntele Curmătura?* Doar Detritus aruncă o privire la degetele lui, apoi le ascunse ferm la spate doar două lucruri vin muntele Curmătura! Pietre şi… şi… — se lansă el într-o improvizaţie disperată — şi alt fel de pietre! Tu care fel e, Bauxită?

— Ce dracu’ se întâmplă aici?

Se deschisese uşa postului de Gardă. Căpitanul Quirke ieşi, cu sabia în mână.

— *Voi doi trol oribil! Voi ridică mâna dreaptă clipa asta, voi repetă jurământ de trol…*

— Ah, domnule căpitan, zise Morcove. Putem vorbi o clipă?

— Ai dat de bucluc, *caporal* Morcove, se răsti Quirke. Cine naiba te crezi?

— *Eu voi face cum spus mie…*

— Nu *vreau* intru în…

Trosc!

— *Eu voi face cum spus mie…*

— Sunt doar omul de la faţa locului, domnule căpitan, zise Morcove voios.

— Ei bine, om de la faţa locului, eu sunt ofiţerul superior pe aici, şi tu poţi să te duci la…

— Interesant argument, zise Morcove, şi scoase cărticica sa neagră. Te eliberez din funcţia de comandă.

— *…altfel îmi rupe capgoohuloog la mine.*

— *…altfel îmi rupe cap goohuloog la mine.*

— Cum?… Ai înnebunit?

— Nu, domnule, dar aleg să consider că dumneata ai facut-o. Există reglementări prevăzute pentru această eventualitate.

— Şi pe baza cărei autorităţi acţionezi? Quirke se uită urât la mulţime. Ha! Presupun că ai să-mi spui că gloata asta înarmată îţi conferă autoritate, hai?

Morcove păru şocat.

— Nu. Mă bazez pe Legile şi Ordonanţele

oraşului Ankh-Morpork, domnule. E scris totul aici. Îmi poţi spune ce dovezi ai împotriva prizonierului Cărbunaru?

— Nenorocitul ăla de trol? E un trol.

— Şi?

Quirke privi în jur.

— Uite ce e, nu-i nevoie să-ţi spun acum, de faţă cu toată lumea…

— De fapt, conform regulilor, aşa şi trebuie. De aceea se numeşte dovedire. Înseamnă „ceea ce se aduce la vedere”.

— Ascultă! şuieră Quirke aplecându-se către Morcove. E un trol. Sigur e vinovat şi răsvinovat de ceva. Toţi sunt!

Morcove zâmbi larg.

Colon ajunsese să recunoască zâmbetul acela. Faţa lui Morcove părea să capete un luciu ca de ceară, când zâmbea aşa.

— Aşa că l-ai băgat la închisoare?

— Corect!

— Aha. Aşa deci. Acum înţeleg.

Morcove se întoarse în lături.

— Nu-mi închipui ce crezi că… începu Quirke.

Lumea abia dacă zări mişcarea lui Morcove. Se văzu doar o dungă neclară, apoi un zgomot ca de fleică trântită pe-o masă, şi căpitanul era prăbuşit pe pavaj.

Câţiva din membrii Patrulei de Zi se iţiră prudenţi în cadrul uşii.

Un zgomot ca de zuruitoare atrase atenţia mulţimii. Nobby învârtea deasupra capului

buzduganul, ataşat de lanţul lui, şi deoarece diferenţa dintre Nobby şi un pitic consta în specia de care ţinea, iar nu în înălţime, nu atât Nobby învârtea buzduganul, cât mai mult orbitau fiecare în jurul celuilalt. Dacă i-ar fi dat drumul, nu puteai şti sigur dacă ţinta va fi lovită de-o bilă cu ţepuşe sau de-un caporal Nobbs neexplodat. Niciuna dintre situaţii nu părea plăcută.

— Lasă-l jos, Nobby, şuieră Colon, că nu cred c-o să ne facă probleme…

— Nu pot să-i dau drumul, Fred!

Morcove îşi supse încheieturile pumnului.

— Crezi că asta corespunde definiţiei de „forţă minimă necesară”, dom’ sergent? întrebă el. Părea sincer îngrijorat.

— Fred! Fred! Ce mă fac?

Nobby devenise un vârtej îngrozit. Când învârţi o bilă cu ţepuşe la capătul unui lanţ, singura opţiune e să continui. Dacă te opreşti, devii o demonstraţie interesantă, dar scurtă, a unei spirale în acţiune.

— Mai respiră? întrebă Colon.

—O, da. N-am dat tare.

— Mie mi se pare destul de minimă, domnule, zise Colon, loial.

— *Fredddd!*

Morcove întinse, absent, mâna când buzduganul fulgeră pe lângă el şi-l prinse de lanţ. Apoi îl aruncă în zid, unde rămase înfipt.

— Voi, care sunteţi în postul de Gardă, zise el, ieşiţi afară acum!

Apărură cinci oameni, furişându-se prudenţi

pe lângă căpitanul căzut.

— Bun. Acum mergeţi şi aduceţi-l pe Cărbunaru.

— Ăă... e cam cu capsa pusă, domnule caporal Morcove.

— Fi'ncă e legat cu lanţul de podea, adăugă alt gardist.

— Ei, păi, zise Morcove — chestia e că o să fie dezlegat chiar acum.

Oamenii se foiră pe loc, temători, amintindu-şi poate de un vechi proverb care se potrivea mănuşă situaţiei.[53] Morcove dădu din cap.

— N-am să vă cer *vouă* să faceţi asta, dar v-aş sugera să vă luaţi câteva zile libere, zise el.

— E foarte frumos la Quirm în anotimpul ăsta, zise şi sergentul Colon, săritor. Au un ceas floral.

— Ăă... dacă tot aţi adus vorba... mai am nişte zile de concediu medical, zise unul dintre ei.

— Aş spune că e foarte probabil să ai, dacă mai întârzii pe aici, zise Morcove.

O şterseră de-acolo cât putură de repede, fără să se facă de râs şi mai rău. Mulţimea abia dacă le acordă o privire. Era mult mai interesant să te uiţi la Morcove.

— Bun, zise Morcove. Detritus, ia nişte oameni şi du-te să scoţi prizonierul afară.

---

[53] Suna aşa: „Cel care înlănţuieşte un trol de podea, mai ales dacă a profitat de asta ca să-i mai ardă şi vreo câteva şuturi, ar face bine să nu fie tot el acela care-l dezleagă".

— Nu văd de ce… începu un pitic.

— Tu taci, tu om oribil, zise Detritus, beat de putere.

Se lăsă o tăcere de puteai auzi căzând o ghilotină.

În mulţime, un număr oarecare de mâini noduroase, de mărimi diferite, înşfăcară un număr oarecare de arme ascunse.

Toată lumea îl privi pe Morcove.

Asta a fost lucrul cel mai ciudat, îşi aminti Colon, mai târziu. Cu toţii l-au privit pe Morcove.

Gaspode adulmecă un stâlp de iluminat.

— Văd că Shep Trei-Picioare iar a fost bolnav, zise el. Şi bătrânul Willy the Pup[54] s-a întors în oraş.

Pentru un câine, un stâlp de iluminat bine plasat sau unul de priponit caii e un calendar al vieţii sociale.

— Unde suntem? întrebă Angua.

Urma lui Moş Ron Duhoare era greu de ţinut. Prea erau multe mirosuri pe-acolo.

— Undeva în Umbre, zise Gaspode. După miros, pe Aleea Drăguţelor.

Se apucă din nou să amuşine pământul.

— A, uite că l-am găsit, tică…

— *Sal’tare, Gaspode…*

Era o voce adâncă, răguşită, un soi de şoaptă cu glaspapir în ea. Venea de undeva dintr-un gang.

---

[54] Numele înseamnă Willy Căţeluşul, dar e o aluzie transparentă la Billy the Kid (Billy Puştiul) (n.tr.)

— Şine-i amica ta, Gaspode?

Şi urmă un chicotit batjocoritor.

— Ah, zise Gaspode. Aă. Bună, băieţi.

Din gang apărură doi câini. Erau imenşi. Nu era clar cărei specii aparţin. Unul din ei era negru ca noaptea şi arăta ca o corcitură de pitbull şi maşină de tocat. Celălalt… celălalt arăta ca un câine al cărui nume e mai mult ca sigur „Butch”[55]. Atât colţii de sus, cât şi cei de jos îi crescuseră atât de lungi, încât părea că priveşte lumea din jur de după nişte gratii. Mai era şi crăcănat, deşi probabil ar fi fost o idee proastă, probabil chiar fatală, să pomeneşti despre asta.

Coada lui Gaspode vibra temătoare.

— Ei sunt prietenii mei Roger Smolitu’ şi…

— Butch? sugeră Angua.

— De unde ştiai?

— Am spus pe ghicite, zise Angua.

Acum cei doi câini masivi se găseau de o parte şi de cealaltă a lor.

— Măi, măi, măi, zise Roger Smolitu’. Cine e dumneaei, deci?

— E Angua, zise Gaspode. E un…

— …câine-lup, sări Angua.

Câinii dădeau, flămânzi, târcoale în jurul lor.

— Fido Barosanu’ ştie de ea? întrebă Roger Smolitu’.

— Io doar… începu Gaspode.

— Ei, păi, zise Roger Smolitu’, io socotesc că vreţi să veniţi cu noi. Azi avem şedinţă cu

[55] Conotaţia numelui este: brutal, bătăuş.

Breasla.

— Sigur, sigur, zise Gaspode. Nicio problemă, sigur.

Aş putea să-l aranjez pe oricare din ei, fără discuţie, gândi Angua. Dar nu pe amândoi deodată.

Să fii vârcolac însemna să ai dexteritatea şi forţa necesară în laici ca să poţi sfâşia jugulara unui om cât ai clipi din ochi. Asta era un truc de-al tatălui ei care o enervase întotdeauna pe maică-sa, mai ales dacă făcea asta chiar înainte să treacă la masă. Dar Angua nu avusese niciodată inima s-o facă. Se hotărâse pentru varianta vegetariană.

— Şalut, zise Butch, în urechea ei.

— Să nu-ţi faci probleme de nimic, gemu Gaspode. Io şi Fido Barosanu'... ne avem ca fraţii.

— Ce încerci să faci acolo? Să-ţi încrucişezi ghearele? Nu ştiam că şi câinii pot face asta.

— Păi, nu pot, zise Gaspode abătut.

Pe jumătate conduşi, pe jumătate mânaţi, înaintau prin cotloane care nici măcar ganguri nu mai erau, ci doar spaţii înguste între ziduri, şi din întuneric li se alăturau alţi câini. Până la urmă, ajunseră la loc deschis, pe-un mic maidan care nu era decât un puţ de lumină ceva mai mare, pentru clădirile înconjurătoare. Într-un colţ, se vedea un butoi foarte mare, răsturnat pe-o latură, cu o zdreanţă de pătură înăuntru. În faţa lui şi pe de lături erau adunaţi o seamă de câini, care păreau că aşteaptă să se întâmple ceva;

unii aveau doar câte-un ochi, unii aveau doar câte-o ureche, dar cu toţii aveau cicatrice, şi cu toţii aveau dinţi.

— Voi doi, zise Roger Smolitu', aşteptaţi aici.

— Şă nu înşercaţi şă fugişi, zise Butch, fiindcă mulţi şunt deranjaşi când li se sfâşie intestinele.

Angua îşi aplecă botul până la urechea lui Gaspode. Căţelul tremura.

— În ce m-ai băgat? mârâi ea. Asta-i Breasla Câinilor, aşa-i? O haită de câini vagabonzi?

— Şşşşt! Nu spune asta! Ăştia nu-s *vagabonzi*. Oo, la naiba, gemu Gaspode, privind în jur. Nu intră *orice* dulău în Breaslă. O, vai de mine, nici vorbă. Aştia-s câini care au fost, şopti el, abia auzit, ăă… câini răi.

— Câini răi?

— Câini răi. Javră afurisită. Arde-i una peste bot. Câine rău ce eşti, mormăi Gaspode, ca un fel de litanie înfricoşătoare. Fiecare câine pe care-l vezi aici, pricepi, fiecare din ei… a fugit. A fugit de la însuşi stăpânul lui sau ei.

— Doar atât?

— Doar atât?! *Doar?* Ce să mă mir. Bine-nţeles. Că nic i tu nu eşti taman câine. Normal că nu pricepi. N-ai cum să ştii cum e. Dar Fido Barosanu'… el le-a spus. Aruncaţi-vă zgărzile, aşa i-a învăţat. Muşcaţi mâna care vă hrăneşte. Sculaţi-vă şi urlaţi. Le-a dat mândrie, zise Gaspode, cu un amestec de groază şi fascinaţie

în glas. Le-a zis aşa: orice câine pe care-l găseşte că nu-i un spirit liber — câinele ăla i-un câine mort. Săptămâna trecută i-a făcut de petrecanie unui doberman, numa' fiindcă l-a prins c-a dat din coadă când a trecut un om.

Angua se uită şi la ceilalţi câini. Toţi erau îngălaţi. Şi cu toţii, în mod straniu, aveau ceva ne-câinesc în ei. Era acolo un pudel mic, alb şi destul de delicat, la care încă se mai vedeau urme încâlcite ale tunsorii speciale de pudel, şi un căţel din cei mici, de purtat în manşon, de umărul căruia mai atârna încă o zdreanţă de hăinuţă ecosez. Dar nici nu se foiau, nici nu se încăierau. Aveau cu toţii aceeaşi expresie, hotărâtă, o expresie pe care Angua o mai văzuse înainte, dar niciodată la câini.

Acum Gaspode tremura de-a binelea. Angua se furişă lângă pudel. Înfundată în blana lui jegoasă, se mai zărea încă o zgardă cu strasuri.

— Fido Barosanu' ăsta… întrebă ea, e vreun soi de lup sau ce?

— În spirit, toţi câinii sunt lupi, zise pudelul, dar au fost smulşi, cu cinism şi cruzime, de la adevăratul lor destin prin manipulările aşa-zişilor oameni.

Asta părea să fie un citat.

— Asta a spus-o Fido Barosanu'? se hazardă Angua.

Pudelul întoarse capul spre ea. Pentru prima oară, ea îi putu vedea ochii. Erau roşii, şi în ei lucea iadul nebuniei. O fiinţă cu asemenea

ochi putea ucide orice ar fi vrut, pentru că nebunia, nebunia adevărată, îţi dă destulă forţă ca să treci prin scânduri doar cu pumnii goi.

— Da, zise Fido Barosanu’.

Fusese un câine obişnuit. Făcuse frumos, şi se rostogolise la comandă, şi adusese beţe, şi mersese la picior. În fiecare seară, fusese scos la plimbare.

Când Momentul sosise, n-o făcuse cu surle şi trâmbiţe. Stătea pur şi simplu într-o seară la el în coş şi se gândea la numele lui, care era Fido, şi la numele scris pe coş, adică Fido. Şi se gândi la păturica lui pe care scria Fido, şi la castronul lui pe care scria Fido, şi mai presus de toate chibzui la zgarda lui pe care scria Fido, şi ceva din adâncul creierului lui făcu „clic”, iar el îşi mâncă păturica, îşi sfâşie stăpânul şi ţâşni în stradă prin fereastra de la bucătărie. Afară, un labrador de patru ori mai mare decât el îşi îngădui să râdă de zgarda lui, şi treizeci de secunde mai târziu, fugi schelălăind.

Şi acela fusese doar începutul.

Ierarhia câinilor era simplă. Fido trebuise doar să întrebe, de obicei cu glas cam înfundat, având în vedere că strângea în colţi piciorul cuiva, până aflase cine conducea cea mai mare haită de câini vagabonzi din oraş. Lumea — câinii adică — încă mai vorbea despre lupta dintre Fido şi Arthur Turbatu’, un rottweiler cu un singur ochi şi căruia îi sărea muştarul din orice. Dar majoritatea animalelor nu luptă până la

moarte, doar până la înfrângere, iar Fido era imposibil de înfrânt; el era doar o chesde mică, rapidă şi ucigaşă, cu zgardă pe ea. Îşi înfipsese colţii în Arthur Turbatu' şi nu-şi mai dăduse drumul până când Arthur Turbatu' se dăduse bătut, şi apoi, spre uluirea înfrântului, Fido îl ucisese. Avea câinele ăsta ceva inexplicabil de hotărât puteai să te pui pe el cu maşina de sablat cinci minute-n şir, după care ceea ce ar fi rămas din el tot nu s-ar fi dat bătut şi *dacă te prindea pe picior greşit, praf te făcea*.

Fiindcă Fido Barosanu' avea un vis.

— E vreo problemă? întrebă Morcove.

— *Trolul* ăla a insultat *piticul* ăla, zise Stronginthearm, piticul.

— Eu l-am auzit pe agentul interimar Detritus cum dă un ordin subagentului… Hrolf Pijama, zise Morcove. Şi ce-i cu asta?

— E un *trol*!

— Şi?

— A insultat un pitic!

— De fapt, ăla a fost un termen tehnic militar, zise sergentul Colon.

— Nenorocitul ăla de trol tocmai mi-a salvat azi viaţa, din întâmplare, strigă Cuddy.

— De ce?

— De ce? *De ce?* Că e viaţa mea, de-aia, la naiba! Se întâmplă să ţin foarte tare la ea!

— N-am vrut să spun…

— Tu să taci din gură, Abba Stronginthearm! Ce ştii tu cum merg lucrurile,

civil ce eşti! De ce eşti aşa de prost? Aaau! Sunt prea scund pentru prostii de-astea!

O umbră întunecă pragul uşii. Cărbunaru arăta ca o formă în linii mari orizontală, o masă întunecată de fisuri şi suprafeţe abrupte. Ochii îi luceau, roşii şi bănuitori.

— Acum îi daţi drumul! gemu un pitic.

— Asta din cauză că nu avem motive să îl ţinem prizonier, zise Morcove. Cel care l-a ucis pe domnul Hammerhock era destul de mic ca să intre pe o uşă de pitic. Un trol de mărimea ăstuia n-ar fi putut s-o facă.

— Dar toată lumea ştie că e un trol *rău*! strigă Stronginthearm.

— Io nu făcut nimic, zise Cărbunaru.

— Nu puteţi să-i daţi drumul acum, să trăiţi, şuieră Colon. O să sară pe el!

— Io nu făcut nimic.

— Bine zici, sergent. Agent interimar Detritus!

— Ordonaţi?

— Ia-l voluntar.

— Io nu făcut nimic.

— Nu poţi să faci asta! strigă piticul.

— Io nu intru nicio Gardă, mârâi Cărbunaru.

Morcove se aplecă spre el.

— Sunt o sută de pitici aici. Şi au ditai securile, şopti el.

Cărbunaru clipi.

— Io înrolez.

— Ia-i jurământul, agent interimar.

— Permiteţi să mai înrolez un pitic,

domnule? Pentru menţinerea parităţii?

— Dă-i înainte, agent interimar Cuddy.

Morcove îşi scoase coiful şi-şi şterse sudoarea de pe frunte.

— Ei, păi, cred că am rezolvat, zise el.

Mulţimea se holba la el.

El le zâmbi larg.

— Nimeni nu e obligat să mai rămână aici dacă nu doreşte, zise el.

— Io nu făcut nimic.

— Da… dar… uite ce, zise Stronginthearm, dacă nu ăsta l-a ucis pe moş Hammerhock, atunci cine a fost?

— Io nu făcut nimic.

— Cercetările noastre continuă.

— Nu ştii cine!

— Dar voi afla.

— A, da? Şi când, rogu-te, ai să *ştii?*

— Mâine.

Piticul ezită.

- Bine, atunci, zise el cu mare regret. Mâine. Dar să faci bine *să fie* mâine.

— În regulă, zise Morcove.

Mulţimea se împrăştie sau mai bine-zis se mai lăţi niţel, Fie ei troli, oameni sau pitici, cetăţenii din Ankh-Morpork nu se grăbesc niciodată să plece dacă mai e vreo şansă de spectacol stradal.

Agentul interimar Detritus, cu pieptul atât de umflat de mândrie şi importanţă, încât pumnii abia dacă-i mai atingeau pământul, îşi trecu trupele în revistă.

— Ascultaţi aici, voi trol oribil!

Şi luă o pauză, până i se aliniară următoarele câteva gânduri.

— Voi ascultat bine la mine! Voi în Gardă acum! Asta slujbă cu perspective! zise Detritus. Io doar de zece minute aici şi deja avansat! Plus capăt educaţie şi pregătire pentru slujbă bună civilie!

— Asta ciomag la voi cu cui în el. Voi mâncat el. Voi dormit pe el! Când Detritus spus la voi sari, voi întrebat... ce culoare! Noi face asta ca la numere! Şi io am numere grămezi!

— Io nu făcut nimic.

— Tu Cărbunaru, bagă minţi cap, şi tu are buton feldmareşal în raniţă!

— Şi nici nu luat nimic.

— Ia treci la podea şi fă treizeşidouă! Ba nu! Mai bine şaizeşipatru!

Sergentul Colon îşi frecă rădăcina nasului. Suntem vii, gândi el. Un trol a insultat un pitic de faţă cu o mulţime de alţi pitici. Cărbunaru... adică vorbim de *Cărbunaru* aici, adică faţă de el, Detritus e Domnu' Spilcuitu'... e liber şi acum e şi gardist. Morcove l-a făcut K.O. pe Maioneză. Morcove a spus şi că vom rezolva totul până mâine, şi deja se întunecă. Dar suntem vii.

Caporalul Morcove e într-o ureche.

Ce mai latră şi câinii ăia. Toată lumea e cu capsa pusă, pe căldura asta.

Angua asculta urletele celorlalţi câini şi se gândea la lupi.

Se amestecase de câteva ori cu haitele şi ştia firea lupilor. Câinii ăştia *nu erau* lupi. Lupii erau fiinţe paşnice, una peste alta, şi destul de simple. De fapt, dacă se gândea bine, şeful haitei semăna binişor cu Morcove. Morcove se potrivea cu oraşul la fel cum *acela* se potrivea cu pădurile de munte.

Câinii erau mai deştepţi decât lupii. Lupii nu aveau nevoie de inteligenţă. Aveau alte însuşiri. Dar câinii... lor le dăduseră oamenii inteligenţă. Fără să le pese dacă le trebuie sau nu. Şi erau categoric mai cruzi decât lupii. Şi asta, tot de la oameni li se trăgea.

Fido Barosanu' îşi transforma adunătura de cotarle în ceea ce îşi închipuiau ignoranţii că ar fi o haită de lupi. Un soi de maşină de ucis cu blană.

Angua privi înjur.

Câini mari, câini mici, câini graşi, câini slabi. Toţi priveau, cu ochii strălucindu-le, la pudelul care le vorbea.

Despre Destin.

Despre Disciplină.

Despre Superioritatea Naturală a Rasei Canine.

Despre Lupi. Doar că viziunea lui Fido Barosanu' despre lupi nu semăna cu lupii pe care îi cunoştea Angua. Ăştia, cei din visul lui Fido, erau mai mari, mai fioroşi, mai înţelepţi. Erau Regii Pădurii, Teroarea Nopţilor. Aveau nume ca de pildă Colţiute sau Spinare-de-Argint. Erau idealul la care fiecare câine e dator să aspire.

Fido Barosanu’ o plăcuse pe Angua. Spusese despre ea că seamănă tare bine a lup.

Cu toţii îl ascultau, fermecaţi, pe un căţel care trăgea agitat vânturi când vorbea şi le tot spunea că forma naturală a câinilor e mult mai mare decât se vede. Angua ar fi râs, dacă nu şi-ar fi dat seama că, dacă o face, nu prea are şanse să mai iasă vie de-acolo.

Şi apoi fu martoră la ceea ce se întâmplă cu un maidanez mic, cu înfăţişare de şobolan, care fu târât de doi terieri în mijlocul cercului şi acuzat că a adus un băţ unui om. Nici măcar lupii nu făceau aşa ceva altor lupi. Nu că ar fi existat un cod de comportament al lupilor. Nu era nevoie. Lupii n-aveau nevoie de reguli care să-i înveţe să fie lupi.

După ce se încheie execuţia, îl găsi pe Gaspode şezând într-un colţ, încercând să treacă neobservat.

— O să ne urmărească dacă încercăm să ne furişăm de-aici acum? înrebă ea.

— Nu cred. Şedinţa s-a terminat, înţelegi?

— Haide atunci.

O porniră nonşalant spre un gang şi apoi, când fură siguri că nu erau urmăriţi, o rupseră la fugă din toate puterile.

— Pe toţi dracii, zise Angua, după ce ajunseră la mai multe străzi distanţă de mulţimea de câini. E nebun, nu-i aşa?

— Nu, nebun e atunci când faci spume la gură, zise Gaspode. El e alienat. Asta-i când faci spume la creieri.

— Toată vorbăria aia despre lupi…

— Păi, mă rog, un câine o avea şi el dreptu’ să viseze, zise Gaspode.

— Dar lupii nu sunt aşa! Nici măcar nu au nume!

— Toată lumea are un *nume*.

— Nu şi lupii. Ce să facă cu ele? Un lup ştie cine e el, şi ştie cine sunt şi ceilalţi din haita lui. La ei totul e… o imagine. Miros şi pipăit şi formă. Lupii nici măcar nu au un cuvânt pentru lup! *Nu merg* lucrurile aşa. Numele sunt chestii omeneşti.

— Câinii au nume. Şi *io* am nume. Gaspode. Asta-i numele meu, zise Gaspode cam morocănos.

— Păi… nu ştiu să-ţi explic de ce, zise Angua, dar lupii n-au nume.

Luna era sus acum, pe un cer la fel de negru ca o cană de cafea care nu prea era neagră deloc.

Lumina ei preschimba oraşul într-un păienjeniş de linii argintii şi umbre.

Pe vremuri, centrul oraşului fusese Turnul Artelor, dar oraşele au tendinţa să migreze încetinel, cu trecerea secolelor, şi acum centrul oraşului Ankh-Morpork era mai încolo cu câteva sute de iarzi. Dar turnul încă mai domina oraşul, totuşi; forma lui neagră se profila pe cerul nopţii, reuşind să arate mai întunecată decât ar fi putut s-o facă doar nişte simple umbre.

Mai nimeni nu privea vreodată la Turnul

Artelor, fiindcă era ceva ce se găsea mereu acolo. Era doar un lucru. Lumea mai niciodată nu se uită la lucrurile familiare.

Se auzi un foarte slab *clinc* de metal atins de piatră. Pentru o clipă, cineva care s-ar fi aflat foarte aproape de turn şi ar fi privit exact la locul potrivit ar fi putut crede că vede o bucată de umbră niţel mai neagră cum urcă încet, dar inexorabil, către vârf.

Pentru o clipă, lumina lunii luci pe un tub subţire de metal, atârnat pe spatele acelei siluete. Apoi aceasta intră din nou în umbră, şi urcă înainte.

Fereastra era ferecată temeinic.

— Dar mereu o lasă deschisă, scânci Angua.

— Azi o fi închis-o, zise Gaspode. Umblă multă lume ciudată p-afară.

— Dar ea e *obişnuită* cu lumea ciudată, zise Angua. Majoritatea stau chiar la ea în casă!

— N-ai încotro, tre’ să te transformi la loc în om şi să spargi fereastra.

— Dar nu pot face asta! Aş fi goală!

— Păi, şi acu’ eşti goală, nu?

— Dar sunt lup! Nu-i acelaşi lucru!

— Io n-am fost în viaţa mea îmbrăcat cu nimica. Da’ *mie* nu mi-a păsat.

— Postul de Gardă, mormăi Angua. Oi găsi eu ceva de îmbrăcat acolo. Măcar nişte zale de rezervă. Sau un cearşaf sau ceva. Şi uşa nu se închide ca lumea. Haide.

O porni în trap mărunt pe stradă, cu

Gaspode după ea, scâncind.

— Se auzea cineva cântând.

— Văleleu, zise Gaspode, ie-te colo, să vezi ce n-ai văzut!

— Patru gardişti trecură greoi pe lângă ei. Doi troli, doi pitici. Angua îl recunoscu pe Detritus.

— Hop, hop, hop, hop! Voi categoric cei mai oribil recruţi eu viaţa mea văzut! Bate talpa!

— Io nu făcut nimic!

— Acuma prima dată viaţa ta oribil tu faci ceva, subagent Cărbunaru! La Gardă e viaţă de bărbat!

Plutonul dispăru după colţ.

— Ce s-o fi întâmplat pe-aici?

— Habar n-am. Poate s-o opri vreunu' să se pişe, că atunci aş şti mai multe.

În jurul postului de Gardă din piaţa Pseudopolis se adunase ceva mulţime. Şi ăştia păreau să fie tot gardişti. Sergentul Colon era acolo, sub o lampă pâlpâitoare, şi tot scria ceva pe clipboardul lui în vreme ce discuta cu un omuleţ mărunţel cu o mustaţă uriaşă.

— Şi numele dumitale care-i?

— SILAS! CUMBERWATCH!

— Nu erai dumneata crainicul oraşului?

— AŞA-I!

— Bun. Dă-i şilingul, da, agent interimar Cuddy? Asta intră în plutonul tău.

— CINE-I AGENTUL INTERIMAR CUDDY? zise Cumberwatch.

— Aici jos, domnu'.

Omul coborî privirea.

— DAR EŞTI! PITIC! EU NICIODATĂ…

— Ia poziţie de drepţi când te adresezi unui ofiţer superierierior! răcni Cuddy.

— În Gardă nu există pitici sau troli sau oameni, vezi matale, zise Colon. Ci doar gardişti. Aşa zice caporalul Morcove. Desigur, dacă ai prefera să intri în plutonul agentului interimar Detritus…

— MIE-MI *PLAC* PITICII, zise Cumberwatch iute. MEREU MI-AU PLĂCUT. NU CĂ AR EXISTA VREUNUL ÎN GARDĂ, VEZI BINE, adăugă el, aproape fără pauză de gândire.

— Văd că înveţi rapid. Ai să avansezi repede, în armata asta, zise Cuddy. Azi-mâine te trezeşti că ai un balon de feldmareşal în gamelă. STÂÂÂngggmmmprrr-jur!! Hun, doi, hop, hop…

— Al cincilea voluntar, până acum, îi spuse Colon caporalului Nobbs, pe când Cuddy şi ultimul său recrut dispăreau în beznă, în pas alergător. Până şi Decanul de la Universitate a încercat să se înroleze. Să nu-ţi vină să crezi.

Angua îl privi pe Gaspode, care ridică din umeri.

— Şi Detritus se pricepe să bage milităria-n ei, clar, zise Colon. Zece minute îi trebuie şi face ce vrea din ei. Acuma, adăugă el, cu mâinile alea, în zece minute face ce vrea din orice. Îmi aduce aminte de sergentul de instrucţie pe care l-am avut, când am intrat în armată.

— Cum era, aspru?

— Aspru? *Aspru?* La naiba! Treişpe

săptămâni de iad pe pământ, asta am avut cu el! Zece mile alergare în fiecare dimineaţă, mai tot timpul în noroi până-n gât, şi cu el care urla la noi non-stop şi ne înjura la fiecare trei vorbe! Odată m-a obligat să stau treaz toată noaptea şi să curăţ toaletele cu o periuţă de dinţi! Ca să ne trezească dimineaţa, dădea în noi cu un băţ cu ţepe! Omul ăla ne obliga să facem tot ce-i trecea prin cap, îl uram cu toţii, cu dragă inimă i-am fi strecurat un cuţit între coaste dacă am fi avut curaj vreunul, dar, normal, niciunul n-a avut. Ne-a chinuit trei luni de ziceam că acuşi ne sună ceasul. Dar., ştii... după parada de sfârşit de instrucţie... când ne-am uitat la noi, gătiţi cum eram în uniforme noi, cum ajunsesem în fine soldaţi adevăraţi, văzând ce am devenit... ei, l-am văzut stând într-un bar şi, păi... nu mi-e ruşine să-ţi spun...

Câinii priviră cum Colon îşi şterse o lacrimă din colţul ochiului.

— ...Eu şi cu Tonkerjackson şi cu Hoggy Spuds l-am aşteptat într-un gang şi l-am bătut de l-am lăsat lat, trei zile mi-au trebuit să mi se vindece pumnii dup-aia.

Colon îşi suflă nasul.

— Ei, zile fericite... Vrei o acadea, Nobby?

— Nu zic nu, Fred.

— Dă-i una şi căţelului, zise Gaspode. Colon făcu întocmai, apoi se întrebă ce-i venise.

— Vezi? zise Gaspode, crănţănind-o în dinţii lui scârboşi. Io-s strălucit. *Strălucit*.

— Ai face bine să te rogi să nu afle şi Fido

Barosanu’ de asta.

Nee. De mine nu se leagă. Îl îngrijorez. Io am Puterea, zise el, scărpinându-şi energic o ureche. Ştii ce, nu-i nevoie să intri înapoi acolo, am putea să mergem şi să…

— Nu.

— Asta-i povestea vieţii mele, zise Gaspode. Uite-l pe Gaspode. Daţi-i un şut.

— Credeam că ai familia aia mare şi fericită la care să te duci, zise Angua împingând uşa să intre.

— Hă? O, da. Sigur, zise Gaspode, repede. Da, dar mie-mi place să fiu, ştii tu, endependent. Pot să mă întorc acasă când vreau io, să ştii, oricând.

Angua urcă scările în fugă şi deschise cu laba prima uşă pe care-o văzu.

Era dormitorul lui Morcove. Mirosul lui, colorat într-un fel de roz-auriu, se întindea din perete-n perete.

Pe un zid se vedea un plan al unei mine piticeşti, prins cu mare grijă în ace. Pe altul era o foaie mare de hârtie pe care cineva desenase minuţios, în creion, cu multe ştersături şi corecturi, o hartă a oraşului.

În faţa ferestrei, locul pe care o persoană conştiincioasă l-ar alege, ca să profite la maximum de lumina zilei şi să nu risipească prea multe din lumânările municipalităţii, se afla o mică masă de scris. Pe ea, nişte hârtie şi un borcan cu creioane. Mai era şi un scaun vechi; sub unul dintre picioare fusese îndesată o hârtie

împăturită mărunt, ca să nu se mai legene.

Şi, în afară de un cufăr cu haine, asta era tot. Îi aducea aminte de camera lui Vimes. Era un loc unde cineva venea să doarmă, nu să trăiască.

Angua se întrebă dacă exista vreun moment când vreun membru al Gărzii să fie, cu adevărat, *vreodată*, în afara serviciului. Nu şi-l putea imagina pe sergentul Colon în haine civile. Când erai gardist, erai gardist *tot timpul*, ceea ce era un chilipir pentru oraş, care nu te plătea decât ca să fii gardist zece ore pe zi.

— În regulă, zise ea. Pot să folosesc un cearşaf de pe pat. Închide ochii.

— De ce? întrebă Gaspode.

— Pentru decenţă!

Gaspode păru nedumerit. Apoi zise:

— A, pricep. Aha, clar, înţeleg ce vrei să spui. Aoleu, cum să mă uit io la o femeie goală, nu să poate. Să mă holbez. Să-mi vină idei. Vai de mine şi de mine.

— Înţelegi ce vreau să spun!

— N-aş prea zice. N-aş prea zice. Hainele n-au fost niciodată o chestie a cumîizice câineşti, ca să spun aşa, zise Gaspode, scărpinându-se după ureche. Astea au fost două variabile metasintactice. Scuze.

— Cu tine e altfel. Tu ştii ce sunt. Şi oricum, câinii sunt goi de la natură.

— La fel îs şi oamenii…

Angua se preschimbă.

Lui Gaspode i se lipiră urechile de cap.

Împotriva voinţei sale, schelălăi.

Angua se întinse.

— Ştii care-i partea cea mai rea? zise ea. Părul. De-abia îl pot descâlci. Şi am picioarele *pline* de noroi.

Trase un cearşaf de pe pat şi şi-l înfăşură pe trup ca pe-o togă improvizată.

— Aşa, zise ea, am văzut destui pe stradă îmbrăcaţi mai rău de-atât. Gaspode?

— Ce?

Acum poţi să deschizi ochii.

Gaspode clipi. Angua în oricare dintre cele două forme era ceva plăcut la privit, dar când se transforma, pentru o clipă sau două, cât oscila semnalul morfic între cele două posturi, nu ţi-ai fi dorit s-o vezi dacă aveai stomacul plin.

— Credeam că te tăvăleşti pe jos icnind şi lungindu-te şi crescându-ţi blană, scânci el.

Angua îşi examină părul în oglindă, până nu-şi pierdea vederea nocturnă.

— De ce să fac asta?

— Toată treaba asta… te doare?

— E cam ca un strănut din tot corpul. Te-ai aştepta să aibă un pieptene, nu? Adică, un *pieptene?* Toată lumea are un pieptene…

— Un strănut… foarte… puternic?

— Până şi-o perie de haine ar fi ceva.

Îngheţară amândoi când uşa se deschise, scârţâind.

Intră Morcove. Nu-i observă în întuneric, ci se îndreptă istovit spre masă. Cu un sfârâit şi-o izbucnire de miros de pucioasă, aprinse un

chibrit şi, de la el, lumânarea.

Îşi scoase coiful şi-apoi se înmuie de parcă, în sfârşit, şi-ar fi îngăduit să lase o mare povară de pe umeri.

Îl auziră spunând: „N-are cum să fie aşa!”

— Ce anume? zise Angua.

Morcove se răsuci pe călcâie.

— Ce-i cu tine aici?

— Ţi-au furat uniforma câtă vreme erai în Breasla Asasinilor, îi şopti Gaspode.

— Mi s-a furat uniforma, zise Angua, cât eram în Breasla Asasinilor. Să spionez.

Morcove tot se mai uita fix la ea.

— Am văzut un moş care tot mormăia de unul singur, continuă ea disperată.

— Scârnăvie? Mână moartă şi creveţi?

— Da, exact…

— Moş Ron Duhoare. Morcove suspină. Probabil a vândut-o pe băutură. Dar ştiu unde locuieşte, în schimb. Să-mi aduci aminte să merg să discut cu el când am ceva timp.

— Nu vrei s-o întrebi cu ce s-a îmbrăcat ca să *intre* în Breaslă, sugeră Gaspode, care se furişase sub pat.

— Taci din gură! zise Angua.

— Cum? zise Morcove.

— Am aflat ce-i cu camera, zise Angua repede. Cineva pe nume…

— Edward d’Eath? zise Morcove aşezându-se pe pat. Arcurile străvechi făcură *groing-groing-grink*.

— De unde ştiai?

— Cred că d’Eath a furat gonne. Şi cred că el l-a ucis pe Beano. Dar… un asasin să ucidă fără să fie plătit? Asta-i mai rău decât chestia cu piticii şi cu uneltele. E mai rău decât clovnii şi feţele lor. Am auzit că Cruces e furios rău de tot. A împânzit oraşul cu asasini care-l caută pe băiatul ăla.

— A. Bine, atunci. Nu mi-ar place să fiu în papucii lui Edward când or da ăia de el.

— Mie nu mi-ar place să fiu în papucii lui nici acum. Fiindcă ştiu unde sunt, papucii adică, vezi tu. Sunt la el în picioare, săracul. Şi el e mort.

— L-au găsit asasinii, deci?

— Nu. Altcineva l-a găsit. Şi pe urmă l-au găsit Cuddy şi Detritus. Din câte pot eu să-mi dau seama, e mort de mai multe zile. Înţelegi? Asta n-are cum să fie corect! Dar i-am curăţat machiajul de Beano de pe faţă şi i-am scos nasul roşu, şi nu încape îndoială că el e. Şi părul perucii roşii se potriveşte. Trebuie c-a mers direct la Hammerhock.

— Dar… cineva a tras în Detritus. Şi a ucis-o şi pe fata de la cerşetori.

— Da.

Angua se aşează lângă el.

— Şi nu se poate să fi fost Edward…

— Ha!

Morcove îşi descheie platoşa şi-şi scoase cămaşa de zale.

— Aşa că trebuie să căutăm pe altcineva. Pe un al treilea.

— Dar nu sunt indicii! E doar un tip cu un gonne! Pe undeva prin oraş! Oriunde! Şi eu sunt obosit!

Arcurile făcură din nou *glink* când Morcove se ridică şi se duse clătinându-se la scaunul de lângă masă. Se aşeză, trase spre el o bucată de hârtie, examină cu atenţie un creion, îl ascuţi cu sabia şi, după ce se gândi o clipă, începu să scrie.

Angua îl privi în linişte. Morcove purtase un tricou de piele, cu mânecă scurtă, pe sub zale. Sus, pe braţul stâng, i se zărea un semn din naştere. Avea formă de coroană.

— Scrii tot ce s-a întâmplat, cum făcea căpitanul Vimes? întrebă ea, după o vreme.

— Nu.

— Atunci *ce* faci?

— Scriu acasă, la mama şi tata.

— Chiar aşa?

— Tot timpul le scriu. Le-am promis. Şi oricum, mă ajută să gândesc. Mereu scriu scrisori acasă când trebuie să chibzuiesc la ceva. Şi tata îmi dă o mulţime de sfaturi bune, să ştii.

În faţa lui Morcove se afla o cutie de lemn. Era plină cu scrisori. Tatăl lui Morcove avea obiceiul să-i răspundă fiului său chiar pe spatele scrisorilor lui Morcove, fiindcă era greu să faci rost de hârtie dacă locuiai în fundul unei mine piticeşti.

— Ce fel de sfaturi bune?

— Despre minerit, în general. Despre transportul rocilor. Ştii tu. Sprijiniri şi consolidări.

Într-o mină n-ai voie să faci greşeli. Trebuie să faci totul cum se cuvine.

Creionul lui scârţâia pe hârtie.

Uşa era tot întredeschisă, dar cineva bătu uşurel în ea într-un mod care spunea clar, într-un fel de Morse metaforic, că acel cineva vedea foarte bine că Morcove e la el în cameră împreună cu o femeie sumar îmbrăcată, şi încerca să bată la uşă fără să fie totuşi auzit.

Sergentul Colon tuşi. Se simţea un rânjet aluziv în tuşea lui.

— Da, sergent? zise Morcove, fără să întoarcă privirea.

— Ce ordonaţi să mai fac acum?

— Trimite-i la patrulat în echipe, sergent. Să fie cel puţin câte un om, un pitic şi un trol per echipă.

— Da, să trăiţi. Şi ce să facă, domnule?

— Să fie vizibili, sergent.

— Am înţeles, să trăiţi. Domnule? Unul dintre voluntarii care tocmai ne-au venit… e domnul Bleakley, domnule. Din strada Ulmului? E vampir adică, după specie, dar lucrează la un abator aşa că nu e chiar…

— Mulţumeşte-i foarte mult şi trimite-l acasă, sergent.

Colon aruncă o privire spre Angua.

— Da, să trăiţi. Am înţeles, zise el, codindu-se. Dar nu face rele, doar că are nevoie de mai mulţi homogoblini în sânge…

— Nu!

— Am înţeles. Bun. Eu o să, ăă, o să-i spun

să plece, atunci.

Colon închise uşa. Şi *balamaua* rânjea aluziv.

— Îţi spun să trăiţi, zise Angua. Ai observat?

— Ştiu. Nu e bine. Oamenii ar trebui să gândească singuri, aşa spune căpitanul Vimes. Dar problema e că oamenii nu gândesc singuri decât dacă le ordoni. Cum scrii tu „eventualitate”?

— Deloc.

— Bine.

Morcove tot nu întorcea privirea.

— O să ţinem oraşul în frâu până mâine-dimineaţă, aşa cred. Oamenilor le-a venit mintea la cap.

Ba nu le-a venit, îşi spuse Angua în intimitatea propriului cap. Ai venit tu. E ca hipnotismul.

Lumea trăieşte viziunea ta. Tu visezi, exact ca Fido Barosanu’, doar că el visa un coşmar, iar tu visezi pentru tot poporul. Tu chiar crezi că toţi sunt cumsecade, în fundul sufletului. Şi doar pentru o clipă, câtă vreme sunt în preajma ta, la fel cred şi ei, cu toţii.

De undeva de afară se auzi zgomot de pumni în marş. Trupa lui Detritus dădea încă o tură.

Ei, în fine. Până la urmă, tot o să afle…

— Morcove? Hmm?

— Ştii… când Cuddy şi trolul şi cu mine ne-am înrolat în Gardă… vreau să spun, tu ştii de ce ne-au ales pe noi, da?

— Sigur. Reprezentarea grupurilor minoritare. Un trol, un pitic, o femeie.

— Ah.

Angua ezită. Afară încă mai lumina luna. Ar putea să-i spună, apoi să fugă din cameră, să se Preschimbe şi ar fi departe, afară din oraş, până la zori. Va fi obligată s-o facă. Era expertă la fugit din oraşe.

— N-a fost tocmai aşa. Ştii, în oraş locuiesc foarte mulţi morţi-vii şi Patricianul a insistat să…

— Sărut-o, zise Gaspode, de sub pat.

Angua îngheţă. Figura lui Morcove luă expresia vag nedumerită, caracteristică persoanelor ale căror urechi tocmai au auzit ceva ce creierul lor e programat să creadă că nu există, începu să roşească.

— Gaspode! se răsti Angua, pe câineşte.

— Ştiu ce fac. Un Bărbat, o Fomeie. Ie Destinu', zise Gaspode. Angua se ridică. Morcove sări în picioare şi el, atât de repede încât răsturnă scaunul.

— Trebuie să plec, zise ea.

— Aă. Nu pleca…

— Acuma doar întinde braţele, zise Gaspode.

N-o să meargă niciodată, îşi spuse Angua. Niciodată nu merge. Vârcolacii trebuie să fie cu alţi vârcolaci, ei sunt singurii care *înţeleg*…

Dar…

Pe de altă parte… dacă tot va fi obligată să fugă…

Ridică un deget.

— Stai numai o clipă, zise ea cu vioiciune, şi, dintr-o singură mişcare, băgă mâna sub pat şi-l târî pe Gaspode de acolo, de ceafă.

— Ai nevoie de mine! scheună câinele, în vreme ce ea îl ducea la uşă. Crezi că se pricepe vreun pic? Ideea lui de distracţie e să-ţi arate Colosul din Morpork! Lasă-mă…

Uşa se trânti în urma lui. Angua se rezemă de ea.

O să se termine la fel cum s-a terminat şi în Pseudopolis şi în Quirm şi…

— Angua? zise Morcove.

Ea se întoarse.

— Nu spune nimic, zise ea. Şi s-ar putea să fie bine.

După o vreme, arcurile făcură *glink*.

Şi la scurtă vreme după aceea, pentru caporalul Morcove, Lumea-Disc se mişcă. Fără să-i pese câtuşi de puţin de ce se întâmplă în jur.

Caporalul Morcove se trezi pe la patru dimineaţa, ora aceea secretă, cunoscută doar oamenilor nopţii, ca de pildă criminalii, poliţiştii şi alţi neadaptaţi. Stătea pe jumătatea care-i revenea din patul îngust şi se uita la perete.

Categoric fusese o noapte interesantă.

Deşi el era într-adevăr un om simplu, prost nu era deloc, şi niciodată nu-i fusese necunoscută ceea ce s-ar numi latura mecanică. Cunoscuse mai multe tinere domnişoare şi le scosese la multe plimbări înviorătoare, să le arate lucrări interesante de feronerie şi clădiri

civice fascinante, până când ele îşi pierduseră în mod inexplicabil interesul. Patrulase deseori şi prin Groapa Târfelor, deşi doamna Palm şi Breasla Cusătoreselor încercau să-l convingă pe Patrician să schimbe numele zonei în strada Afecţiunii Negociabile. Dar niciodată nu se gândise la lucrurile astea în relaţie cu el însuşi, nu fusese niciodată foarte sigur, cum s-ar spune, care-ar fi rolul lui în toată treaba.

Probabil că nu le va scrie părinţilor despre asta. Ştiu şi ei, aproape sigur.

Se dădu uşurel jos din pat. Cu perdelele trase, în cameră era înăbuşitor de cald.

În spatele lui, o auzi pe Angua cum se răsuceşte şi alunecă în adâncitura lăsată de trupul lui în pat.

Apoi, cu ambele mâini şi cu o vigoare considerabilă, deschise larg perdelele şi lăsă să intre în cameră lumina albă şi rotundă a lunii pline.

Din spate, crezu că o aude pe Angua cum suspină în somn.

Departe, deasupra câmpiei, se vedeau nori de furtună. Morcove văzu fulgere împungând orizontul şi simţi miros de ploaie. Dar aerul oraşului era încins şi nemişcat, şi perspectiva îndepărtată a furtunii parcă-l făcea şi mai fierbinte.

În faţa lui se ridica Turnul Artelor, de la Universitate. Îl vedea zilnic. Domina jumătate din oraş.

In spatele lui, patul făcu *glink*.

Cred că o să… începu el, şi se întoarse.

Întorcând spatele ferestrei, nu văzu lucirea lunii reflectate de metal, în vârful turnului.

Sergentul Colon şedea pe o bancă, în faţa clădirii încinse a Postului de Gardă.

De undeva dinăuntru se auzea ciocănind. Cuddy venise cu zece minute în urmă, cu un sac cu unelte, două coifuri şi o expresie hotărâtă. Colon habar n-avea ce-o fi meşterind împieliţatul ăla mic pe-acolo.

Numără din nou, pe îndelete, bifând numele de pe clipboard.

Nu încăpea îndoială. Patrula de Noapte ajunsese la aproape douăzeci de membri. Poate şi mai mult. Detritus o luase razna, şi mai recrutase încă doi oameni, un trol şi un manechin de lemn găsit în faţă la Compania Corksock de îmbrăcăminte Şic[56]. Dacă o s-o ţină tot aşa, în curând vor putea să redeschidă vechile posturi de Gardă de lângă porţile principale ale oraşului, ca pe vremuri.

Nici nu-şi mai *amintea* de când nu mai fuseseră douăzeci de oameni în Gardă.

---

[56] Acest fapt a fost la originea apariţiei, mult după încheierea evenimentelor aici descrise, a unui cântec popular din Ankh-Morpork, adaptat pentru fluier de tinichea şi voce nazală:

„Şi cum veneam pe Boardwalku' de jos,
Iată, mări, recrutorii cum lumea de glezne-nşfăca
şi zicea să se înscrie în Gardă volintiri
că de nu le rupe cap goohuloog la ei.
Aşa că ocolii pe strada Plăcintei cu Piersici şi pă Holofern,
Cântând: Too-ra-li etc.”

Dar n-a ajuns niciodată un şlagăr.

Toate astea păruseră o idee bună la vremea respectivă. Şi e clar că ţineau situaţia sub control. Dar mâine-dimineaţă Patricianul va trebui să afle, şi atunci va cere să i se înfăţişeze ofiţerul superior al Gărzii.

Acuma, sergentului Colon nu-i era deloc clar cine anume e ofiţerul superior de moment. Lui i se părea că normal ar fi să fie căpitanul Vimes sau, din motive care nu-i erau deloc clare, caporalul Morcove. Însă căpitanul nu era acolo, iar caporalul Morcove era doar un caporal, şi Fred Colon avea o presimţire oribilă că atunci când lordul Vetinari va convoca pe cineva la care să fie ironic şi să-i spună chestii de genul „Şi cine le va plăti soldele acestora, rogu-te?”, el, Fred Colon, va fi acela ce se va trezi înfundat în apă de Ankh până-n gât.

Plus că nu mai aveau nici grade disponibile. Nu existau decât patru grade inferioare celui de sergent. Nobby pusese picioru-n prag şi nu voia să mai fie nimeni avansat caporal, aşa că exista o oarecare congestie din punct de vedere al carierei. În plus, unora dintre gardişti le intrase în cap că un mijloc sigur de a obţine avansarea era să recrutezi încă o juma’ de duzină de oameni în Gardă. Dacă era să te iei după entuziasmul lui Detritus la treaba asta, avea probabil să ajungă Comandant Suprem General Maior înainte de sfârşitul lunii.

Şi ceea ce făcea să fie totul şi mai ciudat era că Morcove încă mai era doar…

Colon ridică ochii când auzi clinchetul de

sticlă spartă. Ceva neclar şi auriu ţâşni printr-un geam spart, ateriză într-un petic de umbră şi fugi înainte ca el să poată vedea ce era.

Uşa Postului de Gardă se trânti de perete şi apăru Morcove, cu sabia în mână.

— Un' s-a dus? Un' s-a dus?

— Nu ştiu. Ce naiba era?

Morcove se opri.

— Ăă. Nu ştiu sigur, zise el.

— Morcove?

— Da, dom' sergent?

— Eu aş pune nişte haine pe mine în locul tău, băiete.

Morcove stătu locului, privind în întunecimea dinaintea zorilor.

— Vreau să spun, m-am întors şi era chiar acolo, şi…

Coborî ochii spre sabia din mâna lui, de parcă nici nu-şi dăduse seama că o avea.

— Oh, la naiba! zise el.

Alergă înapoi la el în cameră şi-şi înşfăcă nădragii. Pe când se lupta să şi-i pună, deveni deodată conştient de un gând în mintea lui, limpede ca gheaţa.

Eşti un nătărău, ţi-e clar? Ai înşfăcat sabia automat, aşa-i? Mare boacănă! Acum a fugit şi n-o s-o mai vezi cât oi trăi!

El se întoarse. Din uşă îl privea atent un căţel cenuşiu.

După aşa un şoc, s-ar putea să nu se mai Preschimbe niciodată, spuseră gândurile lui. Cui îi pasă că e vârcolac? Până n-ai aflat, nu te-a

deranjat! Apropo, orce biscuit ai avea la tine n-ar fi rău să-l arunci la căţelu' ăla din uşă, deşi, dacă mă gândesc bine, mari şanse să ai vrun biscuit în clipa asta nu-s, aşa că uită c-ai avut ideea asta. Pă cinstea mea, da' ce-ai mai dat cu oiştea-n gard, nu ţi se pare?

…gândi Morcove.

— Ham ham, zise câinele.

Fruntea lui Morcove se încreţi.

— Tu ai fost, aşa-i? zise el arătând cu sabia.

— Io? Câinii nu vorbeşte, zise Gaspode, în grabă. Ascultă, ştiu ce spun. Că-s câine.

— Să-mi spui unde s-a dus. Chiar acum! Că de nu…

— Da? Uite ce e, zise Gaspode, mohorât, primul lucru de care-mi amintesc în viaţa mea, primul lucru, înţelegi, e cum m-au aruncat în râu, pus într-un sac. Cu o cărămidă. Io. Adică aveam atunci lăbuţe nesigure şi o ureche întoarsă amuzant pă dos, adică ieream *pufos*. OK, de acord, m-a aruncatără în Ankh. OK, am putut merge singur pân' la mal. Da' aşa a început, şi mai bine nu mi-a fost nici dup-aia. Vreau să spun, am mers pân' la mal *înăuntru'* sacului, târând cărămida. Trei zile m-am chinuit să rod sacu' şi să ies afară. Dă-i înainte. Ameninţă-mă.

— Te rog? zise Morcove.

Gaspode îşi scărpină o ureche.

— Poate aş reuşi să-i prind urma, zise el. Dacă am parte de, ştii mata, încurajare.

Şi mişcă, încurajator, din sprâncene spre Morcove.

— Dacă o găseşti, îţi dau orice vrei tu, zise Morcove.

— Ei, *păi. Dacă.* Sigur. O, da. Toate bune şi frumoase, cu dacă. Da' ceva avans nu-mi dai? Iete la labele astea, ai? Se uzează. Şi nasu' ăsta nu miroase de unu' singur. Ie un instrument dă mare fineţe.

— Dacă nu te apuci s-o cauţi în clipa asta, zise Morcove, eu personal am să… Ezită. În viaţa lui nu fusese crud cu un animal.

— Am să te dau pe mâna caporalului Nobbs, zise el.

— Fix ce-mi place mie, zise Gaspode, amar. Cointeresare.

Îşi aplică nasul pătat la pământ. Oricum, o făcea numai ca să ia ochii. Mirosul lui Angua atârna în aer ca un curcubeu.

— Chiar poţi să vorbeşti? întrebă Morcove.

Gaspode ridică ochii-n tavan.

— Normal că nu, zise el.

Silueta ajunsese în vârful turnului.

Peste tot în oraş erau lămpi şi lumânări aprinse. Întreaga privelişte era aşternută la picioarele lui. Zece mii de steluţe pământene… şi putea s-o stingă pe care voia el, într-o clipă. Era ca şi cum ai fi zeu.

Era uluitor, ce bine se auzeau toate zgomotele de aici. Era ca şi cum ai fi zeu. Putea auzi urletele câinilor, sunetul vocilor. Din când în când, câte una răsuna mai tare decât celelalte şi se ridica spre cerul nopţii.

Asta era putere. Puterea pe care o avea acolo jos, puterea de a spune: fă asta, fă aia... asta era doar ceva omenesc, dar asta... asta era ca şi cum ai fi zeu.

Îşi trase gonne în poziţia potrivită, potrivi un rând de şase gloanţe la locul lor şi luă la ochi o luminiţă, la-ntâmplare. Şi apoi încă una. Şi încă una.

Chiar n-ar fi trebuit să-l lase să tragă în fata aia de la cerşetori. Asta nu făcea parte din plan. Şefii Breslelor, ăştia intrau în planul bietului Edward. Şefii Breslelor, pentru început. Să lase oraşul lipsit de conducători şi cuprins de frământări, şi apoi să meargă la prostul ăla de candidat al lui şi să-i spună: Mergi şi guvernează, e destinul tău.

Asta era o boală *veche,* soiul ăsta de gândire. Te molipseai de ea de la coroane, şi de la poveşti prosteşti. Şi credeai... ha... te apucai să crezi că o scamatorie ca de pildă, de pildă scosul unei săbii dintr-o stâncă te califică în vreun fel pentru postul de rege. O sabie dintr-o stâncă? Gonne era mult mai magic *de-atât*.

Se întinse la pământ, mângâie gonne, şi aşteptă.

Se crăpă de ziuă.

— Io nu luat nimic, zise Cărbunaru, şi se întoarse pe partea cealaltă pe lespedea lui.

Detritus îi arse una-n cap cu ciomagul.

— Sus, soldaţi! Lasă piatră, pune şosetă! Acum altă zi frumoasă în Gardă! Subagent

Cărbunaru, în picioare, om mic oribil ce eşti!

Douăzeci de minute mai târziu, sergentul Colon, cu ochii roşii de nesomn, îşi privea trupa. Stăteau toţi pleoştiţi pe bănci, cu excepţia agentului interimar Detritus, care şedea drept ca un băţ şi cu un aer de zel oficial.

— Bine, agenţi, începu Colon, acuma, după cum…

—Voi recruţi, voi ascultă bine acum! bubui Detritus.

— Mulţumesc, agent interimar Detritus, zise Colon, ostenit. Azi se însoară căpitanul Vimes. Noi o să-i alcătuim o gardă de onoare. Aşa făceam pe vremuri, de câte ori se căsătorea un gardist. Aşa că vreau să vă văd cu coifurile şi platoşele sclipind. Şi cu cohorte strălucitoare. Să nu văd fir de noroi… unde-i caporalul Nobbs?

Se auzi un *dink* când mâna agentului interimar Detritus se lovi de noul său coif.

— Nimeni văzut el ore bune, să trăiţi! raportă el.

Colon ridică ochii-n tavan.

- Şi câţiva dintre voi vor… Unde-i subagenta Angua?

Dink.

— Nimeni văzut ea de azi-noapte, să trăiţi.

— În regulă. Ne-am descurcat noi azi-noapte, o să ne descurcăm şi astăzi. Caporalul Morcove spune că trebuie să fim pe fază.

Dink.

— Da, să trăiţi!

— Agent interimar Detritus?

— Ordonaţi?

— Ce-i chestia aia pe care-o ai pe cap?

Dink.

— Făcut pentru mine agent interimar Cuddy, să trăiţi. E coif special de gândit cu ceasornic.

Cuddy tuşi.

— Chestiile alea mari sunt aripioare de răcire, ştiţi? Le-am vopsit în negru. Am făcut rost de un motoraş de ceasornic: de la văru-miu, şi ventilatorul ăla de colo suflă aer peste…

Se opri când văzu expresia lui Colon.

— La asta ai meşterit toată noaptea, aşa-i?

— Da, fiindcă cred că la troli creierul se…

Sergentul îl opri cu o fluturare a mâinii.

— Şi deci acum avem un soldat cu mecanism de ceasornic, da? zise Colon. Ce mai model de armată suntem.

Gaspode se simţea dezavantajat geograficeşte. Ştia, mai mult sau mai puţin, unde se află. Era undeva dincolo de Umbre, în labirintul de docuri şi oboare. Asta nu era teritoriul lui, deşi el considera întregul oraş ca aparţinându-i. Erau pe-aici şobolani aproape la fel de mari ca el, şi el cam semăna a terier, în linii mari, iar şobolanii de Ankh-Morpork erau destul de deştepţi ca să observe asta. Mai încasase şi câte-o copită de la doi cai şi aproape fusese călcat de-o căruţă. Plus că pierduse urma. Angua se tot întorsese din drum, şi circulase şi pe acoperişuri, şi mai şi trecuse râul de câteva

ori. Vârcolacii se pricep instinctiv să scape de urmăritori; în fond, cei în viaţă astăzi sunt descendenţii celor care au ştiut să nu se lase prinşi de mulţimea furioasă. Aceia care *n-au fost* capabili să păcălească gloata n-au avut niciodată descendenţi, şi nici măcar morminte.

De mai multe ori, ajunse la câte-un zid sau câte-o colibă jerpelită unde mirosul dispărea, şi-atunci Gaspode şchiopăta primprejur, dând târcoale până găsea urma din nou.

Prin mintea lui schizofrenă de căţel fâlfâiau gânduri la nimereală.

— Câine Isteţ Salvează Situaţia, mormăia el. Cu Toţii Spun, Ce Căţel Bun. Ba nu spun deloc, fac ce fac numa' fincă m-a ameninţat. Nasul Prodigios. Io n-am vrut s-o fac. O Să-ţi Dau un Os. O surcică dusă dă valurile vieţii, ăsta-s io. Cine-i Cuţu Cuminte? Tacă-ţi gura.

Soarele trudea să urce pe cer. Dedesubt, Gaspode trudea la misiunea lui.

Willikins trase perdelele. Lumina soarelui se revărsă în încăpere. Vimes gemu şi se ridică greoi în capul oaselor, în ceea ce rămăsese din patul lui.

— La naiba, omule, mormăi el. Ce soi de oră o fi şi asta, să scoli pe cineva?

— E aproape ora nouă dimineaţa, domnule, zise majordomul.

— Nouă *dimineaţa?* Ce fel de oră de sculare mai e şi asta? De obicei nu mă trezesc până nu se mai potoleşte niţel lumina după-amiezii!

— Dar domnul nu mai merge la lucru, domnule.

Vimes cobori privirea spre cearşafurile şi păturile lui încâlcite. Se înnodaseră şi i se înfăşuraseră pe picioare. Apoi îşi aminti visul.

Patrulase prin oraş.

Ei, poate nu fusese chiar un vis, mai mult o amintire. În fond, bătea oraşul în fiecare noapte. O parte din el nu voia să renunţe; o latură a lui Vimes învăţa să fie civil, dar o parte mai veche din el mărşăluia, ba nu, *avansa* după altă muzică. I se *păruse* lui că locurile sunt mai pustii şi mai greu de străbătut decât de obicei.

— Doreşte domnul să-l bărbieresc sau domnul se va bărbieri singur?

— Devin agitat dacă mânuieşte cineva o lamă pe lângă gâtul meu, zise Vimes. Dar dacă-mi înhami un cal la căruţă, am să încerc să ajung până în celălalt capăt al băii.

— Foarte amuzant, domnule.

Vimes mai făcu o baie, doar pentru că era aşa o noutate. După zgomotul de fond, îşi putea da seama că întregul conac era în activitate, apropiindu-se de ora N. Lady Sybil îşi organiza nunta cu aceeaşi atitudine hotărâtă şi fără ocolişuri pe care-o avea şi când se străduia să obţină o rasă de dragoni fără urechi pleoştite. În bucătărie munceau de trei zile şase bucătărese. Acum frigeau un bou întreg şi făceau chestii uluitoare din fructe exotice. Până acum, lui Sam Vimes i se păruse că o porţie de ficat fără vine în el e o masă sofisticată. Şi cubuleţele de caşcaval

înşirate pe scobitori şi înfipte-n juma' de grepfruit le considera *haute cuisine*.

Îşi dădea vag seama că nu se obişnuia ca viitorii miri să-şi vadă viitoarele neveste în dimineaţa nunţii, poate ca să nu-şi ia picioarele la spinare, mai ştii. Asta nu-i convenea. Tare ar fi vrut să schimbe o vorbă cu cineva. Dac-ar vorbi cu cineva, poate că lucrurile ar căpăta sens.

Puse mâna pe brici şi privi în oglindă chipul căpitanului Saniuel Vimes.

Colon salută, apoi îl privi pe Morcove cu de-amănuntul.

— Vă simţiţi bine, domnule? Arătaţi de parcă n-aţi dormit mai deloc.

Deasupra oraşului începu să răsune vacarmul ce anunţa ora zece fix sau cam pe-acolo. Morcove întoarse spatele ferestrei.

— Am fost în oraş, zise el.

— Deja au mai venit trei recruţi de azi-dimineaţă, zise Colon. Au cerut să se înroleze în „armata domnului Morcove".

Asta îl cam îngrijora.

— Bun.

— Detritus le face o instrucţie de bază foarte sumară, zise Colon. Şi chiar merge. După ce le zbiară el o oră în urechi, fac tot ce le spun.

Pune toţi oamenii de care ne putem lipsi sus pe acoperişuri, între Palat şi Universitate, zise Morcove.

— Sunt deja cei de la Asasini acolo sus, zise Colon. Şi Breasla Hoţilor a trimis şi ea oamenii

lor.

— Aceia sunt hoţi şi asasini. Noi nu suntem. Şi bagă de seamă să fie cineva şi sus în Turnul Artelor…

— Domnule?

— Da, sergent?

— Am discutat… eu şi cu băieţii… şi, ei…

— Da?

— Ne-ar scuti de multe necazuri dacă ne-am duce la vrăjitori şi i-am ruga…

— Căpitanul Vimes niciodată n-a înghiţit magia.

— Nu, dar…

— Fără magie, sergent.

— Da, să trăiţi.

— Cu garda de onoare e totul pregătit?

— Da, domnule. Sclipesc cohortele muiate în purpură şi aur, să trăiţi.

— Chiar aşa?

— Foarte important, să ai cohorte curate, să trăiţi. Bagă groaza în duşmani.

— Bine.

— Dar nu dau de caporalul Nobbs, domnule.

— E o problemă cu asta?

— Păi, asta înseamnă că garda de onoare o să fie ceva mai dichisită, să trăiţi.

— L-am trimis într-o misiune specială.

— Ăă… şi nici pe subagenta Angua n-o găsim.

— Sergent?

Colon îşi adună curajul să răspundă. Afară, dangătele se potoliseră.

— *Tu* ştiai că e vârcolac?

— Ăă… Căpitanul Vimes mi-a făcut un soi de aluzie, să trăiţi…

— Ce aluzie, cum a spus?

Colon se dădu un pas înapoi.

— A spus ceva de genul, „Fred, asta-i un nenorocit de vârcolac. Nici mie nu-mi place treaba asta cum nu-ţi place nici ţie, dar Vetinari a zis că-i musai să primim şi unul dintr-ăştia, şi, decât un vampir sau un zombi, mai bine un vârcolac, şi asta e.” Aşa aluzie mi-a făcut.

— *Înţeleg*.

— Ăă.. Îmi pare rău de asta, domnule.

— Hai să ne concentrăm la cum trecem de ziua de azi, Fred. Asta-i tot…

— *abing, abing, a-bing-bong…*

— Nici măcar n-am apucat să-i dăruim căpitanului ceasul, zise Morcove, scoţându-l din buzunar. O fi plecat cu impresia că nu ne pasă. Probabil se gândea cu bucurie la ceasul pe care îl va primi. Ştiu că aşa se făcea întotdeauna.

— Am fost tare ocupaţi zilele astea, domnule. Şi oricum, putem să i-l dăm după nuntă.

Morcove puse ceasul la loc în punga lui.

— Presupun că da. Păi, hai să ne organizăm, sergent.

Caporalul Nobbs înainta trudnic prin întunericul de sub oraş. Ochii i se obişnuiseră deja cu bezna. Simţea că moare de dorul unei ţigări, dar Morcove îl avertizase să nu fumeze.

Doar să ia sacul, să ţină urma, să aducă trupul. Şi să nu şterpelească niciun fel de bijuterii.

Lumea deja începuse să umple Sala cea Mare a Universităţii Nevăzute.

Vimes fusese foarte ferm în privinţa asta. Era singurul lucru pentru care insistase. El nu era tocmai ateu, fiindcă ateismul era o trăsătură anti-supravieţuire dacă trăiai pe o lume ce avea mai multe mii de zei. Doar că nu-l simpatiza pe nici- unul din cale-afară, şi nu înţelegea ce treabă au zeii cu faptul că el se însoară. Nu voia să audă de niciun templu sau biserică din oraş, dar Sala Mare avea un aer destul de bisericesc, ceea ce lumea consideră esenţial în asemenea ocazii. Nu-i musai să treacă şi vreun zeu pe acolo, dar dacă s-ar întâmpla să apară, s-ar simţi ca acasă.

Vimes veni devreme, în pas de plimbare, pentru că nimic pe lumea asta nu e mai inutil decât un mire în orele dinaintea cununiei. Acasă, Emmele Interşanjabile preluaseră controlul.

În sală se înfiinţaseră deja câţiva plasatori, aşteptând musafirii, să-i întrebe de partea cui sunt.

Şi se mai învârteau pe-acolo şi câţiva vrăjitori de vază. Aceştia erau invitaţi automat la o asemenea nuntă din înalta societate şi mai ales la recepţia de după. Probabil un singur bou la proţap nu va fi de ajuns.

În pofida neîncrederii sale profunde faţă de magie, lui Vimes îi erau simpatici vrăjitorii. Ei nu

făceau probleme. Cel puţin, nu făceau *genul lui* de probleme. Sigur, din când în când mai fracturau continuumul spaţiu/timp sau târau canoea realităţii prea aproape de cataractele haosului, dar legea, propriu-zis, n-o încălcau niciodată.

— Bună dimineaţa, domnule arhicancelar, zise el.

Arhicancelarul Mustrum Ridcully, conducător suprem al tuturor vrăjitorilor din Ankh-Morpork atunci când acestora le păsa vreun pic, îl salută voios din cap.

— Bună dimineaţa, căpitane, zise el. Trebuie să recunosc, ţi-ai ales o zi tare bună!

— Hahaha, o zi tare bună! râse, libidinos, Trezorierul.

— Aoleu, zise Ridcully, iar l-a apucat. Nu pot să-l înţeleg pe omul ăsta. Are cineva la el pilulele de broaşte uscate?

Pentru Mustrum Ridcully, un om făurit de Natură ca să trăiască în aer liber şi să măcelărească voios orice vietate tuşeşte prin vreo tufa, era un mister adânc motivul pentru care Trezorierul (un om făurit de Natură ca să şadă undeva, prin vreo cămăruţă, şi să adune numere) era atât de agitat. Încercase tot ce-i dăduse prin cap în ideea de a-i da, cum zicea el, ceva coloană vertebală. Printre încercările sale se număraseră diverse farse, reprize-surpriză de jogging în zori, şi săritul la el de după câte-o uşă, purtând mască de Willie Vampirul, cu scopul, spunea el, de a-l mai scoate din ale lui.

Ceremonia propriu-zisă urma să fie oficiată de către Decan, care inventase cu multă grijă una anume; oraşul Ankh-Morpork nu avea prevăzută o ceremonie de căsătorie civilă, decât cel mult ceva de genul: „of, bine atunci, dacă ţineţi musai”. Acesta dădu entuziast din cap către Vimes.

— Am curăţat tuburile orgii noastre special pentru evenimentul ăsta, zise el.

— Hahaha, orgii! zise Trezorierul.

— Şi să ştiţi că faţă de alte orgi, a noastră e colosală…

Ridcully se opri, şi făcu un semn către vreo doi studenţi-vrăjitori.

— Luaţi-l pe Trezorier de-aici şi aveţi grijă să stea niţel în pat, bine? zise el. Cred că iar i-a dat cineva să mănânce carne.

Dinspre capătul îndepărtat al Marii Săli se auzi un şuierat, urmat de un chiţăit înăbuşit. Vimes se holbă la monstruosul hăţiş de ţevi.

— Opt studenţi am pus să pompeze cu foalele, zise Ridcully, căutând să acopere şuierăturile. Are trei claviaturi şi o sută de butoane pe lângă, chiar şi douăsprezece pe care scrie doar „?”.

— Pare să fie peste puterea unui om să cânte la aşa ceva, zise Vimes politicos.

— Ah. Da, aici am avut noroc…

Urmară câteva clipe de sunet atât de puternic, încât bloca nervii auzului. Când aceştia reveniră la viaţă, undeva pe la limita dintre sunet şi durere, se putură desluşi primele

măsuri, deformate la extrem, ale *Marşului Nupţial* de Fondel, executate cu mult elan de către cineva care descoperise că instrumentul nu dispunea doar de trei claviaturi, ci şi de o întreagă gamă de efecte acustice, începând cu Flatulenţă şi încheind cu Cotcodac Hazos. Din când în când, în mijlocul exploziei sonice mai răzbătea câte un „ooh!” de încântare.

De undeva de sub masă, Vimes zbieră către Ridcully:

— Uluitor! Cine-a construit-o?

— Nu ştiu! Dar pe capacul claviaturii scrie P. D. Johnson!

Se mai auzi un vaier descrescător, un ultim Efect de Buhai, şi apoi linişte.

— Douăzeci de minute au pompat băieţii ăia, să umple rezervoarele cu aer, zise Ridcully, ridicându-se şi scuturându-se de praf. Mai uşor cu pedala Vox Dei, fii amabil!

— Ook!

Arhicancelarul se întoarse înapoi către Vimes, pe faţa căruia era întipărită grimasa prenupţială standard, ca o păpuşă de ceară. Sala începuse să se umple cu oaspeţi.

— Nu mă pricep prea bine la treburile astea, zise el, dar ai inelul la tine, da?

— Da.

— Cine conduce mireasa la oficiere?

— Unchiul ei Lofthouse. E cam ramolit, dar dacă ea a insistat…

— Şi cavalerul de onoare cine-i?

Poftim?

— Cavalerul de onoare. Ştii dumneata? Cel care-ţi înmânează inelul şi e obligat să se însoare cu mireasa dacă fuge mirele şi aşa mai departe. Decanul s-a documentat în privinţa asta, nu-i aşa, domnule Decan?

— O, da, zise Decanul, care-şi petrecuse toată seara cu *Manualul de Etichetă* de lady Deirdre Waggon. Dacă s-a prezentat, e musai să se mărite cu *cineva*. Nu se poate să ai mirese nemăritate în libertate, să pună societatea în pericol.

— Am uitat complet că-mi trebuie un cavaler de onoare! zise Vimes.

Bibliotecarul, care lăsase orga baltă pentru moment, până când o mai aduna ceva suflu, se lumină la faţă.

— Ooh?

— Păi, du-te şi găseşte-ţi unul, zise Ridcully. Mai ai timp, aproape o jumătate de oră.

— Dar nu e chiar aşa uşor, nu vi se pare? Că ăştia nu cresc în copac!

— Ooh?

— N-am idee pe cine să întreb!

— *Ooh*.

Bibliotecarului îi plăcea să fie cavaler de onoare. Aveai voie să săruţi domnişoarele de onoare, iar ele n-aveau voie s-o rupă la fugă. A fost foarte dezamăgit că Vimes l-a ignorat.

Agentul interimar Cuddy urca greoi treptele din Turnul Artelor, bombănind pentru sine. Ştia că n-are motive să se plângă. Trăseseră la sorţi

pentru că, după cum spunea Morcove, n-ar trebui să ceri oamenilor tăi să facă nimic din ce nu eşti tu însuţi dispus să faci. Şi el trăsese paiul cel scurt, hă hă, ceea ce însemna clădirea cea mai înaltă. Asta însemna că dacă apărea vreo problemă, n-o să ajungă până la el.

Nu dădu nicio atenţie frânghiei subţiri care atârna din trapa aceea, mult deasupra lui. Chiar dacă s-ar fi gândit la ea… ei, şi ce? Era doar o frânghie.

Gaspode ridică ochii şi privi în întuneric.

De undeva din beznă se auzi un mârâit. Nu era un mârâit obişnuit, de câine. Omul primitiv auzise asemenea sunete în adâncul peşterilor.

Gaspode se aşează. Coada lui lovea, nesigur, în pământ.

— Ştiam io c-o să te găsesc pân’ la urmă, zise el. Nasu’ să trăiască, nu? Al mai fain instrument de-l are câinele.

Răsună încă un mârâit. Gaspode scheună niţel.

— Treaba e, zise el, treaba e… vezi tu, chestia de bază e… chestia de-am fost trimis s-o fac…

Şi omul de mai târziu auzise asemenea sunete. Chiar înainte să fie prea târziu.

— Îmi dau seama că tu… nu vrei să vorbeşti cu mine acu’, zise Gaspode. Dar treaba e… acuma, io ştiu ce-ţi trece pân minte, ăsta e cumva Gaspode care ascultă de porunca unui om?

Gaspode privi conspirativ peste umăr, de parcă s-ar fi putut afla acolo ceva mai rău decât ce era în faţa lui.

— Asta-i fix rahatu’ de care te loveşti când eşti câine, vezi tu? zise el. Asta-i lucru’ pe care nu-i Fido Barosanu’ în stare să-l priceapă, ştii? Te-ai uitat la câinii din Breaslă, da? I-ai auzit urlând. O, da, Moarte Oamenilor, normal. Da’ pe sub toate astea ie teama. Ie vocea aia care zice: Câine Rău. Şi nu vine din altă parte decât dinăuntru, fix din oase îţi vine, fincă oamenii îs ăi de-au făcut câinii. Io ştiu asta. Mi-aş dori să nu ştiu, da’ asta e. Asta-i Puterea, ştiutu’. Io am citit cărţi, să ştii. Mă rog, am ros cărţi.

Întunericul tăcu.

— Şi tu eşti lup şi om în acelaşi timp, corect? Asta-i complicat. Io îmi dau seama. Te-ai ales cu o dihotomie, cum s-ar zice. Înseamnă că eşti cam ca un câine. Fincă de fapt asta e un câine, să ştii. Jumate om, jumate lup. Ai avut dreptate cu asta. Noi avem până şi nume. Ha! Şi uite-aşa, capu’ ne spune un lucru, da’ trupu’ ne spune altceva. Îi o viaţă dă câine să fii câine. Şi io pun pariu că *tu* nu poţi să fugi de el. Nu de-adevărat. Că el ţi-e stăpân.

Întunericul tăcu şi mai abitir. Lui Gaspode i se păru că aude mişcare.

— El vrea să te întorci. Chestia e, dacă te găseşte el, s-a terminat. O să-ţi vorbească, şi tu n-ai să ai încotro şi-o să i te supui. Da’ dacă te întorci tu de bunăvoie, atunci a fost hotărârea ta. O să fii mai fericită ca om. Vreau să spun, io ce-ţi

pot oferi, afară de şobolani ş-o gamă diversificată dă pureci? Vreau să spun, ştiu şi io, mie nu mi se pare aşa o problemă, doar că tre' să stai în casă şase, şapte nopţi pe lună…

Angua urlă.

Perii care-i mai rămăseseră lui Gaspode pe spinare se ridicară măciucă. Încercă să-şi aducă aminte care-i era jugulara.

— Nu vreau să fiu obligat să intru acolo după tine, zise el. Din fiecare cuvânt răsuna adevărul.

— Da' chestia e… chestia *de bază* e… că o s-o fac totuşi, adăugă el tremurând. Mare pacoste asta — să fii câine.

Se mai gândi oleacă, apoi suspină.

— A, mi-am amintit. E aia de la gât, zise el.

Vimes ieşi afară la soare, deşi soarele nu prea se vedea. Se adunau nori, aduşi de vânt dinspre Miez. Şi…

— Detritus?

Dink.

— Ordonaţi, domnule căpitan Vimes, *să trăiţi!*

— Cine sunt toţi oamenii ăştia?

— Gardişti, să trăiţi. Vimes se holbă nedumerit la cei vreo şase gardişti de diferite mărimi.

— Tu cine eşti?

— Subagent Hrolf Pijama, să trăiţi.

— Şi tu… *Cărbunaru?*

— Io nu făcut nimic.

— Io nu făcut nimic, *să trăiţi!* zbieră Detritus.

— *Cărbunaru?* În *Gardă?*

Dink.

— Caporalul Morcove spune că există puţină, bunătate îngropată pe undeva în fiecare, zise Detritus.

— Şi treaba ta care-i, Detritus?

Dink.

— Inginer însărcinat cu forajul de mare adâncime, să trăiţi!

Vimes se scărpină în cap.

— Asta aproape că a fost o glumă, nu-i aşa? zise el.

— E de la ăsta coif nou făcut mie prietenul meu Cuddy, domnule. Ha! Oamenii nu pot spun, uite colo trol prost. Acum trebuie spun, cine ăla trol militar arătos, deja agent interimar, viitor mare el, Destin scrie pe el ca litere.

Vimes digeră informaţia. Detritus îi zâmbi larg.

— Şi sergentul Colon unde-i?

— Prezent, domnule căpitan Vimes.

— Am nevoie de un cavaler de onoare, Fred.

— Corect, domnule. Îl aduc pe caporalul Morcove. S-a dus doar să verifice acoperişurile…

— Fred! Te cunosc de mai bine de douăzeci de ani! Ce naiba, nu-ţi cer decât să stai locului acolo. Fred, *te pricepi* la asta!

Morcove apăru în trap mărunt.

— Îmi cer scuze c-am întârziat, domnule

căpitan Vimes. Ăă. Noi tare-am fi dorit să vă facem o surpriză…

— Cum? Ce fel de surpriză?

Morcove se scotoci în pungă.

— Păi, domnule căpitan… din partea Gărzii… adică a majorităţii Gărzii…

— Stai o clipă, zise Colon, că a sosit Înălţimea Sa.

Tropotul copitelor şi zornăitul hamurilor anunţau apropierea trăsurii lordului Vetinari.

Morcove îi aruncă o privire. Apoi o privi din nou. Şi apoi privi în sus.

Sus, pe acoperişul Turnului, sclipea ceva metalic.

— Sergent, cine e sus pe Turn? întrebă el.

— Cuddy, domnule.

— A. Bun.

Tuşi.

— Oricum, domnule căpitan… noi toţi am strâns bani şi…

Se opri.

— Vorbeşti de agentul interimar Cuddy, aşa-i?

— Da. E de încredere.

Trăsura Patricianului ajunsese la jumătatea Pieţei Sator. Pe bancheta din spate, Morcove îi putea desluşi silueta subţire şi întunecată.

Ridică ochii spre forma masivă a turnului.

Începu să alerge.

— Ce s-a întâmplat? zise Colon.

Vimes începu şi el să alerge.

Pumnii lui Detritus loviră pavajul, şi el o

porni după ceilalţi.

Şi apoi simţi şi Colon… o furnicătură febrilă, ca şi cum cineva i-ar fi suflat peste creierul dezgolit.

— O, la naiba, şopti el.

Ghearele răscoliră ţărâna.

— *Şi-a scos sabia!*

— Păi, şi la ce te-aşteptai? Flăcăul se simţea şi el bine, numai ce găsise ceva interesant în viaţă, mai ştii, ceva poate chiar mai bun decât mersu’ la plimbare, şi p-ormă se uită peste umăr şi vede, ce mai încolo-ncoace, un lup. Puteai şi tu să-i faci o aluzie. Să zici că e momentu’ ăla al lunii sau aşa ceva. Pe bune, nu poţi să dai vina pă el c-a fost surprins.

Gaspode se ridică în picioare.

— Acuma, ai de gând să ieşi d-acolo sau vrei să mă faci să intru după tine şi să fiu sfâşiat cu brutalitate?

Lordul Vetinari se ridică în picioare când văzu Garda cum aleargă către el. De aceea, primul glonţ îi străpunse coapsa, şi nu pieptul.

Apoi Morcove trecu prin uşa trăsurii şi se aruncă peste trupul lui, şi de aceea următorul glonţ îl străpunse pe Morcove.

Angua se furişă afară.

Gaspode se relaxă întru câtva.

— Nu mă pot duce înapoi, zise Angua. Eu…

Şi îngheţă. Urechile îi tresăriră.

— Ce-i? Ce-i?

— A fost rănit!

Angua o porni în goană.

— Stai! Aşteaptă-mă şi pe mine! lătră Gaspode. În partea aia sunt Umbrele!

Al treilea glonţ făcu să sară un ciob din Detritus, care izbi violent trăsura, răsturnând-o pe-o coastă şi rupând hulubele. Caii se grăbiră să fugă. Vizitiul făcuse deja o comparaţie-fulger între condiţiile actuale la locul de muncă şi salariul pe care-l primea şi dispăruse în mulţime.

Vimes reuşi să se oprească în spatele trăsurii răsturnate. Un alt glonţ ricoşă din pavaj, lângă braţul lui.

— Detritus?

— Ordonaţi?

— Cum te simţi?

— Preling puţin, să trăiţi.

Un glonţ lovi roata trăsurii, deasupra capului lui Vimes, şi-o făcu să se învârtă.

— Morcove?

— Mi-a trecut drept prin umăr, domnule.

Vimes se strecură înainte, târându-se pe coate.

— Bună dimineaţa, Înălţimea Voastră, zise el cu o veselie nefirească.

Se retrase niţel şi scoase din buzunar un trabuc molfăit.

— Aveţi un foc?

Patricianul deschise ochii.

— Ah, căpitane Vimes. Şi acum ce facem?

Vimes rânji. Nostim, gândi el, cum niciodată nu mă simt cu adevărat viu decât dacă încearcă cineva să mă ucidă. Abia atunci observi că e cerul albastru. Bine, acum nu prea. E plin de nori imenşi. Dar îi observ.

— Aşteptăm să mai tragă încă un foc, zise el. Şi pe urmă fugim şi ne găsim un adăpost ca lumea.

— Se pare... că pierd destul de mult sânge, zise lordul Vetinari.

— Cine-ar fi crezut că aveţi de unde, zise Vimes cu francheţea omului care ştie că, probabil, va muri. Dar tu, Morcove?

— Eu îmi pot mişca mâna, domnule. Doare al... naibii, domnule. Dar dumneavoastră arătaţi şi mai rău.

Vimes coborî privirea.

Haina îi era năclăită de sânge.

— Cred că m-a lovit o aşchie de piatră, zise el. Nici n-am simţit-o!

Încercă să-şi facă o imagine mentală a lui gonne.

Şase tuburi, puse la rând. Fiecare dintre ele cu bila lui de plumb şi cu încărcătura lui de pulbere nr. 1, pe care le înfige în gonne ca săgeţile într-o arbaletă. Se întrebă cât timp ţi-ar lua să pui alte şase tuburi în gonne...

Dar l-am adus unde ne convine! Nu există decât o singură cale de a coborî din turn!

Da, dom’le, om fi noi expuşi aici la loc deschis ca să tragă el în noi cu bile de plumb, dar l-am adus exact unde ne convine!

Gâfâind şi trăgând temător vânturi, Gaspode traversa, într-o fugă şchioapă, Umbrele, când văzu, mai în faţă, un ciopor de câini, şi inima i se strânse şi mai tare.

Se împinse şi se strecură prin încâlceala de labe.

Angua era prinsă la mijloc, într-un cerc de colţi.

Lătrăturile încetară. Câţiva dintre câinii mari se dădură la o parte, şi Fido Barosanu' înaintă delicat.

— Aşa deci, zise el, ce avem noi aici nu e de fapt câtuşi de puţin un câine. Un spion, poate? întotdeauna există inamici. Oriunde. Arată ca un câine dar, înăuntru, nu sunt câini. Ce făceai?

Angua mârâi.

O, Doamne, gândi Gaspode. Probabil că ar fi în stare să pună jos câţiva din ei, dar ăştia-s câini *de cartier*.

Se furişă pe sub vreo două pântece şi apăru în cercul de câini. Fido Barosanu' îşi întoarse ochii injectaţi spre el.

— Şi Gaspode, pe deasupra, zise pudelul. Trebuia să mă aştept.

— S-o laşi în pace, zise Gaspode.

— A, da? Ai să te lupţi cu noi toţi pentru ea, să înţeleg? zise Fido Barosanu'.

— Io am Puterea, zise Gaspode. Ştii asta. O s-o fac. O s-o folosesc.

— N-avem timp pentru asta! şuieră Angua.

— N-ai s-o faci, zise Fido Barosanu'.

— Ba o s-o fac.

— Toţi câinii o să-şi întoarcă colţii împotriva ta…

— Io am Puterea, aşa să ştiţi. La o parte, cu toţii!

— Ce Putere? zise Butch. Îi curgeau balele.

— Fido Barosanu’ ştie, zise Gaspode. Că a *studiat*. Acuma, io şi cu ea o să plecăm d-aicea, da? }ncet şi frumos.

Câinii îl priviră pe Fido Barosanu’.

— Pe ei, zise acesta.

Angua îşi arătă colţii.

Câinii ezitară.

— Un lup are falei de patru ori mai puternice decât ale oricărui câine, zise Gaspode. Şi aici e vorba doar de un lup *obişnuit*…

— Ce sunteţi voi toţi? se răsti Fido Barosanu’. Sunteţi haita! Fără milă! *Pe ei!*

Dar o haită nu aşa face, spusese Angua. O haită e o asociere de indivizi liberi. O haită nu se repede fiindcă aşa i s-a spus — o haită se repede pentru că fiecare individ, în aceeaşi clipă, se hotărăşte să sară.

Vreo doi câini mai mari se pitiră la pământ…

Angua îşi roti capul dintr-o parte într-alta, aşteptând întâiul atac…

Un câine zgârie pământul cu laba…

Gaspode inspiră adânc şi-şi potrivi falca.

Câinii se repeziră.

— ŞEZI! zise Gaspode, într-o limbă omenească onorabilă.

Porunca reverberă încolo şi încoace pe aleea îngustă, şi cincizeci la sută din animale se supuseră. În majoritatea cazurilor, era vorba de cele cincizeci la sută dinspre coadă. Câinii aflaţi în plin salt se treziră că labele lor trădătoare li se adună sub şezut…

— CÂINE RĂU!

…iar acest lucru fu urmat de un sentiment copleşitor de ruşine rasială care-i făcu, automat, să se chircească, ceea ce nu e o mişcare deşteaptă când eşti în aer.

Gaspode ridică ochii spre Angua, în vreme ce în jurul lor ploua cu câini uluiţi.

— Am spus că io am Puterea, da sau nu? zise el. *Acum* fugi!

Câinii nu sunt ca pisicile, care tolerează, amuzate, omenirea, atâta vreme cât nu s-a inventat încă un deschizător de conserve care să poată fi acţionat cu laba. Oamenii i-au făcut pe câini, au luat lupi şi le-au încorporat trăsături de-ale omului — inteligenţă de care nu aveau nevoie, nume, dorinţa de-a se integra şi un virulent complex de inferioritate. Toţi câinii visează vise de lupi şi ştiu că visează să-şi muşte Creatorul. Fiecare câine ştie, în adâncul inimii lui, că e un Câine Rău…

Dar lătratul furios şi ascuţit al lui Fido Barosanu’ rupse vraja.

— Pe ei!

Angua galopa pe pavajul de piatră. La celălalt capăt al aleii era o căruţă. Şi, dincolo de ea, un zid.

— Nu pe-acolo! scheună Gaspode.

În jurul lor se îngrămădeau câini. Angua sări pe căruţă.

— Nu pot s-ajung acolo sus! zise Gaspode. Nu cu picioru’ meu!

Ea sări jos, îl înşfăcă de ceafa şi sări înapoi. Dincolo de căruţă era acoperişul unui şopron, deasupra lui un pervaz şi pe urmă — câteva ţigle îi alunecară de sub labe şi căzură în stradă — o casă.

— Mi s-a făcut rău!

— Haci din guhă!

Angua fugi de-a lungul coamei acoperişului şi sări peste aleea de dincolo de casă, aterizând greoi pe un străvechi acoperiş de stuf.

— Aaau!

— Haci din guhă!

Dar câinii îi urmăreau. Că doar aleile din Umbre nu erau cine ştie ce late.

Altă alee îngustă rămase în urma lor.

Gaspode se legăna, agăţat precar în fălcile vârcolacului.

— Tot ne mai urmăresc!

Gaspode închise ochii, Angua îşi încordă muşchii.

— O, nu! Nu strada Minei de Melasă!

Simţi o accelerare subită, urmată de un moment de calm. Gaspode strânse din pleoape…

…Angua aterizã. Labele ei râcâirã câteva clipe acoperişul ud. O cascadă de ţigle se sfărâmă în stradă, şi apoi Angua alerga sus pe coamă.

— Poţi să mă laşi jos acum, zise Gaspode. Acum, în clipa asta! Uite-i că vin!

Primii câini ajunseră pe acoperişul de vizavi, văzură distanţa care-i despărţea şi încercară s-o ia înapoi. Ghearele le alunecau pe ţigle.

Angua se întoarse, luptându-se să-şi recapete suflul. Cât durase goana nebună, încercase să nu respire. Că l-ar fi inspirat pe Gaspode.

Auziră lătratul turbat şi subţiratic al lui Fido Barosanu'.

— Laşilor! Nu sunt nici douăzeci de picioare până dincolo! Pentru un lup, asta-i nimic!

Câinii măsurară, neîncrezători, distanţa din ochi. Există momente când un câine trebuie să privească până-n fundul sufletului său şi să-şi pună întrebarea: cărei specii îi aparţin?

— E uşor! O să vă arăt! Uite!

Fido Barosanu' alergă câţiva paşi înapoi, se opri, se întoarse, începu să alerge… şi sări.

Zbură aproape în linie dreaptă. Micul pudel accelera în spaţiu, propulsat nu atât de muşchi cât de acel lucru, ce-o fi fost şi ăla, care ardea în sufletul lui.

Labele lui dinainte loviră ţiglele, zgâriară suprafaţa netedă câteva clipe şi nu găsiră sprijin. În linişte, el alunecă înapoi, în jos pe acoperiş, dincolo de streaşină…

…şi rămase atârnând.

Ridică ochii şi-l privi pe câinele care-l prinsese în dinţi.

— Gaspode? Tu eşti?

— Dnh, zise Gaspode, cu gura plină.

Pudelul nu cântărea mai nimic, dar, pe de altă parte, nici Gaspode nu cântărea mai mult. Se repezise înainte şi se proptise în labe, să se sprijine, dar labele nu prea aveau în ce să se proptească, începu să alunece inexorabil la vale până când ajunse cu labele din faţă în jgheabul streşinii, care începu să trosnească.

Gaspode avea o privelişte minunată asupra străzii, trei etaje mai jos.

— O, *drace!* zise Gaspode.

Simţi cum îl apucă nişte fălci de coadă.

— Dă-i drumul, zise Angua, înfundat.

Gaspode încercă să scuture din cap.

— Nu te mai zbate! zise el din colţul gurii. Căhel Viteaz Salveajă Situahia! Dulău Curajos, Salvatorul de pe Acoperij! Nu!

Jgheabul trosni din nou.

O să se rupă, gândi el. Asta-i povestea vieţii mele…

Fido Barosanu’ se luptă să se răsucească.

— De ce mă ţii?

— De zgardă, zise Gaspode, printre dinţi.

— Cum? La dracu’ cu ea!

Pudelul încercă să se întoarcă, biciuind furios aerul cu labele.

— Nu te mai smuci, nebun ce ejti! O să cădem cu tohii! mârâi Gaspode.

Pe acoperişul de vizavi, câinii priveau îngroziţi. Jgheabul trosni din nou.

Ghearele lui Angua săpau linii albe pe ţigle.

Fido Barosanu’ se smucea şi se sucea,

luptându-se cu strânsoarea zgărzii.

Care, într-un final, se rupse.

Câinele se întoarse în aer, atârnând acolo o clipă, înainte să-l prindă gravitaţia.

—Liber!

Şi apoi căzu.

Gaspode ţâşni înapoi, în vreme ce labele lui Angua alunecau, şi ateriză mai sus de ea, dând disperat din labe. Amândoi ajunseră sus pe coamă şi rămaseră acolo, gâfâind.

Apoi Angua plecă în goană, sărind peste următoarea alee înainte ca lui Gaspode să-i dispară ceaţa roşie din faţa ochilor.

El scuipă zgarda lui Fido Barosanu', care alunecă în jos pe acoperiş şi dispăru în stradă.

— O, mulţumesc! strigă el. Mulţumesc tare mult! Da! Lasă-mă aici, perfect! Io cu doar trei picioare zdravene! Să nu-ţi faci probleme dă mine! Dacă am noroc, cad d-aci înainte să mor dă foame! O, da! Asta-i povestea vieţii mele! Tu şi cu mine, puştoaico! împreună! Ar fi putut să meargă!

Se întoarse să se uite la câinii înşiraţi pe acoperişuri, de cealaltă parte a străzii.

— Voi de colo! Plecaţi acasă! CÂINE RĂU! lătră el.

Cobori târâş cealaltă apă a acoperişului. Era o alee acolo, dar nicio cale de coborâre. Se furişă de-a lungul streşinii până la casa de alături, dar n-avea pe unde coborî. Totuşi, era un balcon acolo, cu un etaj mai jos.

— Gândire latirală, mormăi el. Asta-i şpilu'.

Acuma, un lup, lupu’ în general, ar sări d-aci, şi dacă n-ar putea sări, ar fi blocat. În vreme ce io, pă bază dă inteligenţă superioară, pot să ievaluez toată drăcovenia şi să ajung la o soluţie prin aplicarea proceselor mintale.

Înghionti un gargui care şedea în unghiul streşinilor.

— He vrei?

Dacă nu mă ajuţi să cobor pe balconu’ ăla, mă piş în urechea ta.

FIDO BAROSANU’?

— Da?

LA PICIOR.

Până la urmă, au fost formulate două teorii cu privire la sfârşitul lui Fido Barosanu’.

Aceea avansată de câinele Gaspode, pe bază de observaţii directe, afirma că rămăşiţele lui au fost culese de către Moş Ron Duhoare şi vândute unui blănar cinci minute mai târziu, şi că Fido Barosanu’ a revăzut, ulterior, lumina zilei sub forma unei apărători de urechi şi a unei perechi de mănuşi îmblănite.

Aceea în care credea fiecare câine, şi care se baza pe ceea ce am putea, eventual, numi adevărul inimii, spunea că el a supravieţuit căderii, a fugit din oraş şi până la urmă a ajuns să conducă o uriaşă haită de lupi ai munţilor care, noapte de noapte, terorizau fermele izolate. Parcă făcea să ţi se pară scormonitul prin gunoaie şi umblatul după resturi pe la uşile din

dos mai… mai suportabile. În fond, ei făceau lucrurile astea doar până când se va întoarce Fido Barosanu’.

Zgarda lui fu ascunsă într-un loc secret şi vizitată cu regularitate de câini până când uitară de ea.

Sergentul Colon deschise uşa, împingând-o cu coada suliţei.

Turnul avusese, cu multă vreme în urmă, etaje. Acum era găunos de jos şi până-n vârf, şi întreţesut cu fâşii de lumină aurie intrată pe străvechi ferestre.

Una dintre acestea, licărind de firicele lucitoare de praf, cădea pe ceea ce, până de curând, fusese agentul interimar Cuddy.

Colon împinse niţel trupul, cu prudenţă. Nu se mişca. După cum arăta, nici nu era cazul să se mişte. Lângă el, se vedea o secure îndoită.

— O, nu, şopti el.

De sus, atârna o funie subţire, din cele pe care le foloseau asasinii. Se mişca. Colon privi în sus şi-şi scoase sabia.

Se putea vedea până sus în vârful turnului, şi nu era nimeni agăţat de funie. Ceea ce însemna…

Nici măcar nu se întoarse să se uite şi asta îi salvă viaţa.

Plonjonul său spre podea şi bubuitul lui gonne în spatele lui avură loc exact în acelaşi timp. Mai târziu, el jură că simţise vântul iscat de plumb când îi trecuse pe deasupra capului.

Apoi, din fum ieşi un ins care îl lovi foarte rău, înainte să fugă afară, în ploaie, prin uşa deschisă.

AGENT INTERIMAR CUDDY?

Cuddy se scutură de *sine însuşi*.

Oh, zise el. Aşa deci. Nici nu credeam să supravieţuiesc. Nu după primii treizeci de metri.

AI AVUT DREPTATE.

Lumea ireală a celor vii pălea deja, dar Cuddy se încruntă totuşi la rămăşiţele zdrobite ale securii sale. Părea să-i pese de asta mult mai mult decât de rămăşiţele zdrobite ale lui Cuddy.

Şi de asta ce părere ai? zise el. Taică-meu mi-a făcut securea asta, special pentru mine! O fi asta o armă bună s-o iei cu tine în viaţa de apoi, că eu nu cred!

ĂSTA E UN OBICEI DE ÎNMORMÂNTARE DE LA VOI?

Păi, tu nu ştii? *Eşti* Moarte, nu-i aşa?

ASTA NU ÎNSEAMNĂ CĂ TREBUIE SĂ CUNOSC OBICEIURILE DE ÎNMORMÂNTARE. DE OBICEI, EU *ÎNTÂLNESC* OAMENII ÎNAINTE SĂ FIE ÎNMORMÂNTAŢI. CEI PE CARE ÎI ÎNTÂLNESC DUPĂ ACEEA TIND SĂ FIE FOARTE AGITAŢI ŞI FĂRĂ CHEF DE CONVERSAŢIE.

Cuddy îşi încrucişă braţele pe piept.

Dacă n-o să fiu îngropat cum se cuvine, zise el, nu merg. Sufletul meu torturat va bântui lumea, canonindu-se.

NU E OBLIGAT S-O FACĂ.

— Ba poate, dacă aşa *vrea*, se răsti stafia

lui Cuddy.

— Detritus! N-ai *timp* să zemuieşti! Du-te fuga la Turn! Şi ia şi nişte oameni cu tine!

Vimes ajunse în uşa Marii Săli cu Patricianul aburcat pe umăr si cu Morcove împleticindu-se în urma lui. Vrăjitorii erau îngrămădiţi împrejurul uşii. Începuse să cadă ploaia, cu stropi mari şi grei, care sfârâiau pe caldarâmul încins. Ridcully îşi suflecă mânecile.

— Pe toţi dracii! Ce i-a făcut aşa o rană la picior?

— Asta-i de la gonne! Ai grijă de el! Şi de caporalul Morcove!

— Nu-i nevoie, zise Vetinari, încercând să zâmbească şi să se ridice în picioare. E doar o zgârie... Şi se prăbuşi din picioare.

Vimes clipi. La aşa ceva nu s-ar fi aşteptat în viaţa lui. Patricianul era omul care ştia toate răspunsurile, care nu era niciodată luat prin surprindere. Lui Vimes i se păru că s-a rupt firul istoriei şi flutură...

— Putem controla situaţia, domnule, zise Morcove. Am oameni postaţi pe acoperişuri şi...

—Taci din gură! Rămâi aici! Asta-i un ordin! Vimes se scotoci în buzunar şi-şi prinse insigna pe jacheta sfâşiată. Hei, tu... Pijama! Am nevoie de o sabie!

Pijama era îmbufnat.

— Nu accept ordine decât de la caporalul Morcove...

— Dă-mi sabia ta în clipa asta, omuleţ oribil

ce eşti! Aşa! Mulţumesc! Acum hai să mergem la Tur…

— În cadrul uşii se lăsă umbra. Intră Detritus.

Priviră cu toţii la trupul inert din mâinile lui.

El îl întinse cu grijă pe o bancă, fără să scoată un cuvânt, şi se duse să se aşeze într-un colţ. Pe când ceilalţi se adunau în jurul rămăşiţelor pământeşti ale agentului interimar Cuddy, trolul îşi scoase coiful artizanal cu răcire şi şezu, uitându-se fix la el şi răsucindu-l în mâini.

— Era pe podea, zise sergentul Colon, rezemându-se de cadrul uşii. Probabil că l-au aruncat de pe scări tocmai de sus de tot. Şi mai era cineva acolo. Trebuie că şi-a dat drumul pe frânghie şi mi-a tras una zdravănă drept în moalele capului.

— Nu merită să fii aruncat din Turn pentru un şiling, zise Morcove ca pentru sine.

— A fost mai bine când cu dragonul, gândi Vimes. După ce omora pe careva, măcar tot dragon era. A plecat în altă parte, dar puteai să spui: ăla-i un dragon, pe cinstea mea. Nu putea să sară un gard şi să devină un om ca toţi ceilalţi. Ştiai cu cine te lupţi, în fiecare clipă. Nu erai obligat să…

— Ce-i aia din mâna lui Cuddy? zise el, şi-şi dădu seama că se tot uitase la lucrul acela o vreme, fără să-şi dea seama ce vede.

I-l trase dintre degete. Era o fâşie de pânză neagră.

— Aşa ceva poartă asasinii, zise Colon cu privirea absentă.

— La fel şi mulţi alţii, zise Ridcully. Negrul e negru.

Ai dreptate, zise Vimes. Ar fi prematur să acţionăm doar pe baza acestei dovezi. Mai ştii, poate mi-aş pierde şi slujba.

Flutură fâşia de pânză prin faţa lordului Vetinari.

— Asasini peste tot, zise el, şi fac de *gardă*. Se pare că n-au observat nimic, nu? Le-ai dat afurisitul de gonne fiindcă ai crezut că ei sunt cei mai potriviţi ca să-l păzească! Nu te-ai gândit o clipă să-l dai gardiştilor!

— Nu pornim în urmărire, domnule caporal Morcove? zise Pijama.

— Pe cine să urmărim? Unde să-l urmărim? zise Vimes. L-a otânjit pe Fred în cap şi-a şters-o. Poate să fi dat o fugă după colţ, să fi zvârlit gonne peste vreun zid, şi cine să-l ştie? Nu ştim pe cine căutăm!

— Eu ştiu, zise Morcove.

Se ridică în picioare, ţinându-se de umăr.

— E uşor să alergi, zise el. Am tot alergat până acum. Dar nu aşa se vânează. Se vânează stând nemişcat în locul potrivit. Căpitane, vreau să iasă sergentul afară şi să spună lumii că am arestat ucigaşul.

— Cum?

— Numele lui e Edward d’Eath. Spuneţi că îl avem în custodie. Spuneţi că a fost prins şi e grav rănit, dar că e în viaţă.

— Dar nu l-am…

— E un asasin.

— Nu l-am…

— Da, căpitane. Nu-mi place să spun minciuni. Dar s-ar putea să merite. Şi oricum, nu e problema dumneavoastră, domnule.

— Nu e? Cum aşa?

— Vă retrageţi din funcţie în mai puţin de o oră.

— Dar în clipa asta tot căpitan sunt, caporale. Aşa că eşti obligat să-mi spui cum stă treaba. Aşa merg lucrurile.

— Nu avem timp, domnule. Fă-o, sergent Colon.

— Morcove, *eu* încă mai conduc Garda! Eu sunt cel care are voie să dea ordine!

Morcove lăsă capul în pământ.

— Îmi pare rău, domnule căpitan.

Bun. Câtă vreme ne-am înţeles, e în regulă. Sergent Colon?

— Ordonaţi?

— Dă de veste că l-am arestat pe Edward d’Eath. Cine-o fi şi ăla.

— Da, să trăiţi.

— Şi care-i planul mai departe, domnule Morcove? zise Vimes.

— Morcove privi adunarea vrăjitorească.

— Dacă-mi daţi voie, domnule?

— Ook?

— În primul rând, trebuie să mergem în bibliotecă…

— În primul rând, zise Vimes, să-mi

împrumute cineva un coif. Nu simt că sunt la lucru dacă n-am coif. Mulţumesc, Fred. Bun... coif... sabie... insignă. Şi *acum*...

Ceva zgomot se auzea, pe sub oraş. Se strecura în adânc prin tot felul de unghere, dar era nedesluşit, ca zgomotul unui stup.

Şi se vedea şi o foarte palidă lumină. Apele râului Ankh, ca să folosim termenul în cea mai largă accepţiune a sa, spălaseră, ca să forţăm până la refuz definiţia cuvântului, de secole aceste tuneluri.

Acum se auzea un sunet nou. Paşi uşori înaintau pe mâlul din tunel, neauziţi pentru alte urechi în afară de cele care se obişnuiseră deja cu zgomotul de fond. Şi o siluetă neclară umbla prin întuneric, apoi se opri o clipă la un cerc de beznă ce ducea la un tunel mai îngust...

— Cum vă simţiţi, Înălţimea Voastră? zise caporalul Nobbs, cel cu ambiţii sociale.

— Cine eşti tu?

— Caporalul Nobbs, să trăiţi! zise Nobby salutând.

— Te-am angajat noi?

— Da, să trăiţi!

— Ah. Tu eşti piticul, nu-i aşa?

— Nu, să trăiţi. Acela era răposatul Cuddy, să trăiţi! Eu' sunt unul dintre oameni, să trăiţi!

— Nu te-am angajat ca urmare a niciunei... politici de personal speciale?

— Nu, să trăiţi, răspunse Nobby, cu

mândrie.

— Pe cuvânt, zise Patricianul. Se simţea cam ameţit din cauza pierderii de sânge. Îi mai dăduse şi Arhicancelarul să bea un pahar mare cu ceva despre care spusese că e un remediu miraculos, dar nu precizase ce anume vindecă. Verticalitatea, după câte se părea. Dar, cu toate acestea, era mai înţelept să rămână aşezat, nu culcat. Era o idee bună să-l vadă lumea că e în viaţă. O mulţime de persoane curioase tot băgau capul pe uşă. Era important să se asigure că zvonurile despre moartea sa sunt exagerări grosolane.

Caporalul şi autoproclamatul om Nobbs şi încă vreo câţiva gardişti se postaseră în jurul Patricianului, din ordinul căpitanului Vimes. Unii dintre aceştia erau mult mai masivi decât îşi amintea, cam înceţoşat, rănitul.

— Dumneata de colo, omule. Ai luat Şilingul Regelui? vru Patricianul să ştie de la unul din aceştia.

— Io nu luat nimic.

— Excelent, bravo.

Şi apoi mulţimea se risipi. Ceva auriu şi de o formă vag câinească ţâşni printre oameni, mârâind, cu nasul lipit de pământ. Şi dispăru din nou, acoperind distanţa până la bibliotecă în salturi lungi, uşoare. Patricianul auzi o conversaţie în apropiere.

— Fred?

— Da, Nobby?

— Nu ţi s-a părut cunoscută chestia aia?

— Ştiu ce vrei să spui.

Nobby se foi, stânjenit.

— Trebuia s-o faci cu ou şi cu oţet că nu e în uniformă, dom' sergent.

— Ei, asta-i cam complicat.

— Dacă eram *io* ăla care umbla p-aici fără haine pe mine, m-ai fi amendat cu juma' de dolar fiindcă nu-s îmbrăcat cuviincios…

— Ţine aici juma' de dolar, Nobby. Şi acum taci din gură.

Lordul Vetinari le zâmbi larg. Şi mai era şi gardistul acela din colţul camerei, unul din cei mari şi bolovănoşi…

— Tot vă mai simţiţi bine, înălţimea Voastră? zise Nobby.

— Cine e domnul acela?

Nobby urmări privirea Patricianului.

— Acela e trolul Detritus, să trăiţi.

De ce şade aşa?

— Se gândeşte, să trăiţi.

— Nu s-a mişcat de multă vreme.

— Gândeşte încet, să trăiţi.

Detritus se ridică. Era ceva în felul în care se mişca, era ceva ce te ducea cu gândul la un continent care începe o mişcare tectonică ce se va încheia cu crearea cataclismică a vreunui lanţ muntos de neescaladat, ceva care făcea oamenii să stea pe loc şi să-l privească. Niciunuia dintre spectatori nu-i era familiară experienţa de a privi munţii crescând, dar acum aveau o vagă idee despre cum ar fi putut arăta fenomenul: anume cam ca Detritus ridicându-se în picioare, cu

securea frântă a lui Cuddy în mână.

— Dar profund, câteodată, zise Nobby, căutând din ochi posibile căi de evadare.

Trolul se holbă la mulţime de parcă se întreba ce-or căuta acolo. Apoi, legănând braţele, o porni înainte.

— Agent interimar Detritus... ăă... pe loc repaus... zise Colon, nesigur.

Detritus îl ignoră. Se mişca deja destul de repede, deşi fără să pară, ca lava.

Ajunse la un zid, şi-i trase un pumn, dându-l la o parte din drumul lui.

— I-a dat careva să bea sulf? zise Nobby.

Colon aruncă o privire spre ceilalţi gardişti.

— Subagent Bauxită! Subagent Cărbunaru! Arestaţi-l pe agentul interimar Detritus!

Cei doi troli priviră întâi la silueta îndepărtată a lui Detritus, apoi unul la celălalt, şi în final la sergentul Colon.

Bauxită reuşi un salut.

— Permiteţi să plec permisie pentru înmormântare bunica, să trăiţi?

— De ce?

— E ori ea, ori io, sergent.

—- Ne rupe cap goohuloog la noi, zise Cărbunaru, care nu era în stare de aşa gândire complicată.

Un chibrit se aprinse cu flacără mare. În bezna canalizării lumina ca o supernovă.

Vimes îşi aprinse mai întâi un trabuc, apoi felinarul.

— Doctore Cruces? zise el.

Şeful Asasinilor înlemni.

— Caporalul Morcove, aici de faţă, are şi el o arbaletă, continuă Vimes. Nu sunt sigur c-o s-o folosească. El e un om bun. Şi crede că şi toţi ceilalţi oameni sunt buni. Eu nu sunt. Sunt meschin, răutăcios şi obosit. Şi acum, doctore, ai avut timp de gândire, eşti un om inteligent... Ce căutai aici în subteran, dacă eşti amabil? N-ai venit ca să iei trupul tânărului Edward, fiindcă pe acela l-a dus azi-dimineaţă caporalul Nobbs al nostru la morga Gărzii, în acelaşi timp şterpelind, probabil, şi orice fel de mici bijuterii de folosinţă personală pe care le-o fi avut asupra lui, dar ăsta-i Nobby, ce să-i faci. Are o minte criminală Nobby al nostru. Dar măcar atât tot pot spune despre el: nu are suflet criminal. Sper că l-o fi spălat pe bietul băiat de vopselurile de clovn. Vai de mine. Te-ai folosit de el, nu-i aşa? El l-a ucis pe bietul Beano, şi pe urmă a furat gonne, şi era acolo când gonne l-a ucis pe Hammerhock, ba chiar a lăsat în urmă nişte fire din peruca lui de Beano pe o grindă, şi tocmai când ar fi avut şi el nevoie de-un sfat bun, ca de pildă să se predea Gărzii, l-ai omorât dumneata. Dar şpilul, chestia interesantă, e că tânărul Edward n-ar fi putut fi omul care a tras adineauri din Turn. Nu cu rana aia de pumnal din inimă şi toate celelalte. Ştiu că în oraşul ăsta, chiar dacă eşti mort, tot mai poţi avea câteodată parte de ceva distracţie mai potolită, dar nu cred că tânărul Edward s-a plimbat prea mult. Fâşia de pânză a fost un

detaliu inspirat. Dar, ştii mata, eu niciodată n-am crezut în de-astea urmele de paşi din stratul de flori, nasturi revelatori, lucruri de genul ăsta. Oamenii cred că astea-s cheia muncii de poliţie. Nu-i adevărat. Munca de poliţie e noroc şi alergătură, de cele mai multe ori. Dar multă lume crede în treburile astea. Vreau să spun, băiatul e mort de… cât să fie… mai puţin de două zile, şi aici jos e tare răcoare… ai putea să-l aduci sus, şi pariez că ai putea păcăli lumea care n-ar avea de ce să se uite prea îndeaproape la el odată ce trupul a ajuns la morgă, şi se cheamă că l-ai prins pe omul care l-a împuşcat pe Patrician. Plus că, la momentul ăla, probabil că juma' de oraş deja se bate cu jumătatea ailaltă. De-aici ar mai apărea şi alte victime. Nu prea cred că ţi-ar păsa de asta. Vimes făcu o pauză. Încă n-ai spus nimic.

— Nu ai putere de înţelegere, zise Cruces.

— Aşa?

— D'Eath avea dreptate. Era nebun, dar avea dreptate.

— În legătură cu ce, doctore Cruces?

Şi apoi asasinul dispăru, plonjând într-un con de umbră.

— O, nu, zise Vimes.

O şoaptă reverberă prin caverna artificială.

— Căpitane Vimes? Un lucru pe care orice asasin bun îl învaţă e…

O explozie asurzitoare răsună şi lampa se făcu fărâme.

— … să nu stea niciodată lângă lumină.

Vimes plonjă la podea şi se rostogoli. Alt glonţ nimeri la două palme distanţă şi îl împroşcă cu apă rece.

Era apă şi sub el.

Se ridica nivelul râului Ankh şi, ascultând de legi mai vechi decât acelea ale oraşului, apa se infiltra din nou în tuneluri.

— Morcove, şopti Vimes.

— Da? Vocea venea de undeva din bezna din dreapta lui.

— Nu văd nimic. Mi s-au dezobişnuit ochii de întuneric când am aprins afurisita aia de lampă.

— Simt cum creşte apa.

— O să… începu Vimes, şi apoi tăcu când în minte i se formă imaginea lui Cruces cel ascuns, ţintind un petic de sunet.

Ar fi trebuit să trag eu primul în el, gândi el. E un asasin!

Fu obligat să se salte niţel de la pământ ca să-şi ţină faţa afară din apa care se ridica.

Apoi auzi un pleoscăit slab. Cruces înainta spre ei.

Se auzi un râcâit, urmat de lumină. Cruces aprinsese o torţă, şi Vimes ridică ochii şi văzu, în lumina ei, o siluetă pirpirie. Cu cealaltă mână, asasinul ridica gonne.

Ceva ce Vimes învăţase în tinereţea lui de gardist apăru din ceaţa amintirii. Dacă n-ai încotro şi *trebuie* să te uiţi de-a lungul unei săgeţi din direcţia greşită, dacă eşti pe deplin la mila unui alt om, atunci să speri din toate

puterile că omul acela e un om rău. Fiindcă celor răi le place puterea, puterea asupra celorlalţi, şi vor să te vadă îngrozit. Vor să *ştii* că vei muri. Aşa că o să vorbească. O să se împăuneze.

O să te privească cum te *zbaţi*. O să amâne momentul crimei aşa cum un altul ar amâna clipa când va fuma un trabuc bun.

Aşa că să speri din toate puterile că cel care te-a capturat e un om rău. Un om bun te va ucide fără un cuvânt.

Şi apoi, spre veşnica sa groază, îl auzi pe Morcove că se ridică.

— Doctore Cruces, te arestez pentru uciderea numiţilor Bjorn Hammerhock, Edward d'Eath, clovnul Beano, Lettice Knibbs şi agentului interimar Cuddy, din Garda Oraşului.

— Vai de mine, toţi ăştia? Mă tem că Edward l-a ucis pe Fratele Beano. A fost ideea lui, prostul de el. Mi-a spus că n-a vrut să-l omoare. Şi din câte am înţeles, Hammerhock a murit accidental. Un accident imprevizibil. Meşterea la dispozitiv, şi încărcătura s-a declanşat şi plumbul a ricoşat de nicovala lui şi aşa l-a omorât. Asta mi-a spus Edward. A venit la mine după aceea. Era foarte agitat. A mărturisit totul, să ştiţi. Aşa că l-am ucis. Păi, ce altceva aş fi putut face? Era complet nebun. Cu asemenea oameni nu poţi trata. Îmi permiteţi să vă sugerez să vă daţi înapoi, sire? Aş prefera să nu vă împuşc. Nu! Doar dacă n-am încotro!

Lui Vimes i se păru că Cruces se ceartă cu sine însuşi. Gonne se smuci violent.

— Vorbea aiurea, zise Cruces. Mi-a spus că gonne l-a ucis pe Hammerhock. Eu l-am întrebat dacă a fost un accident. Şi el a zis că nu, n-a fost accident, gonne l-a ucis pe Hammerhock.

Morcove mai făcu un pas înainte. Cruces părea să fie acum într-o lume numai a lui.

— Nu! Şi tot gonne a ucis-o şi pe fata de la Cerşetori. Nu eu am fost! De ce să fac eu aşa ceva?

Cruces făcu un pas înapoi, dar gonne se săltă spre Morcove. Lui Vimes i se păru că se mişcase singur, ca un animal care adulmecă o adiere…

— La pământ! şuieră Vimes. Întinse mâna, străduindu-se să-şi găsească arbaleta.

— A spus că gonne era gelos! Hammerhock ar mai fi construit şi alte gonne! Rămâneţi pe loc!

Morcove mai lăcu un pas.

— Am fost forţat să-l ucid pe Edward! Era un romantic, ar fi făcut lucrurile pe dos! Dar Ankh-Morpork are nevoie de un rege!

Puşca se smuci şi trase chiar în clipa când Morcove sări în lături.

Tunelurile străluceau de atâtea mirosuri, mai ales galbenul iute şi portocaliul pământiu al străvechilor canale. Şi abia dacă se simţea vreun curent de aer, care să le deranjeze; linia care era Cruces şerpuia prin aerul greu. Şi mai era şi mirosul de gonne, ascuţit ca o rană.

Am simţit miros de gonne în Breaslă, gândi

ea, exact după ce a trecut Cruces pe lângă mine. Şi Gaspode a spus că era normal, fiindcă gonne fusese în Breaslă — dar nu trăsese în Breaslă. Am simţit mirosul pentru că unul dintre cei de-acolo trăsese cu el.

Angua înaintă, pleoscăind prin apă, în caverna cea mare şi-i văzu cu nasul pe cei trei — silueta neclară care mirosea a Vimes, forma în cădere care era Morcove, forma care se întorcea, ţinând gonne...

Şi apoi încetă să mai gândească cu capul şi-şi lăsă trupul să preia controlul. Muşchii de lup o aruncară înainte şi în sus, în salt, cu stropi de apă zburându-i din coamă, cu ochii fixaţi pe gâtul lui Cruces.

Gonne trase, de patru ori. Nu rată nici măcar o dată.

Ea lovi omul cu toată greutatea, trântindu-l pe spate.

Vimes se ridică, într-o explozie de stropi.

— Şase focuri! S-au făcut şase focuri, ticălosule! Acum te-am prins!

Cruces se întoarse când Vimes o porni spre el, şi fugi spre o gură de tunel, împroşcând şi mai multă apă.

Vimes smulse arbaleta din mâna lui Morcove, ochi în grabă şi apăsă trăgaciul. Nu se întâmplă nimic.

— Morcove! Idiotule! Nici măcar n-ai armat porcăria asta!

Vimes se întoarse.

— Haide, omule! Nu-l putem lăsa să

dispară!

— E Angua, domnule căpitan.

— Cum?

— E moartă!

— Morcove! *Ascultă.* Ştii să găseşti ieşirea prin apa asta? *Nu!* Aşa că vino cu mine!

— Nu… nu o pot lăsa aici. Eu…

— *Caporal Morcove! După mine!*

Vimes pe jumătate alergă, pe jumătate înotă prin apa din ce în ce mai adâncă până la tunelul care-l înghiţise pe Cruces. Era în pantă; simţea cum adâncimea apei scade pe măsură ce înaintează.

Nu-i da niciodată prăzii timp să se odihnească. Învăţase asta încă din prima lui zi ca gardist. Dacă erai obligat să urmăreşti pe cineva, atunci te ţineai scai de el. Dacă-i dădeai urmăritului timp să se oprească şi să chibzuiască, atunci te trezeai că dădeai colţul şi încasai o şosetă plină cu nisip între ochi.

Tavanul şi pereţii se apropiau din ce în ce.

Mai erau şi alte tuneluri pe aici. Morcove avusese dreptate. Aici probabil că munciseră sute de oameni, ani la rând. Ankh-Morpork era construit pe ceea ce fusese Ankh-Morpork.

Vimes se opri.

Nu se mai auzea nimeni pleoscăind, şi de jur împrejur erau tuneluri.

Apoi, dintr-un tunel lateral, se văzu o izbucnire de lumină.

Vimes se repezi într-acolo şi văzu o pereche de picioare dispărând în lumina ce cădea clintr-o

trapă deschisă.

Se aruncă înspre ele şi reuşi să înşface o cizmă taman când dispărea în camera de deasupra. Evită un şut şi-l auzi pe Cruces cum cade la podea, bufnind.

Vimes înşfacă marginea trapei şi reuşi să se salte prin ea.

Asta nu mai era un tunel. Părea să fie o pivniţă. Vimes alunecă pe nişte noroi şi se lovi de un perete plin de mâzgă şi alunecos. Pe ce era construit Ankh-Morpork? Aha…

Cruces era doar cu câţiva paşi înaintea lui şi urca, poticnindu-se, nişte trepte. În susul acestora fusese pe vremuri o uşă, dar putrezise de mult.

Apoi urmau alte trepte şi alte încăperi. Incendii şi inundaţii, inundaţie şi reconstrucţie. Camerele deveniseră pivniţe, pivniţele deveniseră fundaţii. Nu era o urmărire elegantă; cei doi bărbaţi alunecau şi căzeau, se luptau să străbată prin perdele de mâzgă. Ici şi colo, Cruces lăsase lumânări aprinse. Dădeau exact atâta lumină cât să-l facă pe Vimes să-şi dorească să nu le fi lăsat.

Şi apoi ajunseră să calce pe piatră uscată şi *aceasta* nu mai era o uşă, ci o spărtură într-un zid. Şi erau acolo şi butoaie, şi mobile desperecheate, lucruri străvechi care fuseseră încuiate acolo şi uitate.

Cruces era întins pe jos la doi paşi, luptându-se să-şi recapete suflul şi îndesând alte tuburi pline în gonne. Vimes reuşi să se ridice în

patru labe, gâfâind. Într-o crăpătură a zidului, lângă ei, era îndesată o lumânare aprinsă.

— Te-am… prins, gâfâi el.

Cruces încercă să se ridice în picioare, cu gonne tot strâns la piept.

— Eşti prea… bătrân… ca să mai fugi, izbuti Vimes.

Cruces reuşi să ajungă la verticală şi se îndepărtă împleticindu-se. Vimes chibzui.

— Şi *eu* sunt prea bătrân ca să fug, adăugă el şi sări.

Cei doi bărbaţi se rostogoleau în praf, cu gonne între ei. Mult după aceea, Vimes îşi dădu seama că ultimul lucru pe care l-ar fi făcut un om cu scaun la cap era să se bată cu un asasin. Ăştia aveau arme ascunse peste tot. Dar Cruces nu voia nici în ruptul capului să dea drumul la gonne. Îl ţinea strâns, cu amândouă mâinile, şi încerca să-l altoiască pe Vimes cu ţeava sau cu patul armei.

Ceea ce era curios era că Asasinilor nu prea li se preda mare lucru în materie de luptă cu mâinile goale. De obicei erau atât de pricepuţi la lupta cu armele, încât nu aveau nevoie. Gentlemenii purtau arme; doar clasele inferioare se băteau cu pumnii.

— Te-am *prins*, gâfâi Vimes. Eşti *arestat. Stai odată* arestat, fir-ai să fii!

Dar Cruces nu dădea drumul. Vimes nu îndrăznea să-i dea drumul; i-ar fi smuls gonne din mână. Acum acesta era smucit de colo colo între ei, cu o concentrare disperată, printre

icnituri.

Gonne explodă.

Izbucni o limbă de foc, o putoare de artificii şi un clinhet, zing-zing, din trei pereţi. Ceva lovi coiful lui Vimes şi ţâşni cu un zing către tavan.

Vimes se holbă la chipul contorsionat al lui Cruces. Apoi plecă uşor capul şi smuci gonne din toate puterile.

Asasinul ţipă şi-i dădu drumul, ţinându-se de nas. Vimes se rostogoli la o parte, ţinând gonne cu amândouă mâinile.

Acesta se mişcă. Deodată, patul i se propti în umăr şi degetul îi ajunse pe trăgaci.

Eşti al meu.

De el nu mai avem nevoie.

Şocul vocii auzite fu atât de mare, încât Vimes ţipă.

Mai târziu, jură cu mâna pe inimă că nu el trăsese. Trăgaciul se mişcase singur şi-i luase degetul după el. Gonne îl izbi în umăr şi o gaură de-o palmă apăru în perete, lângă capul asasinului, împroşcându-l cu praf de tencuială.

Vimes îşi dădea vag seama, prin ceaţa roşie care-i întuneca vederea, că Cruces reuşise să şchiopăteze până la o uşă şi s-o trântească în urma lui.

Tot ceea ce urăşti, tot ceea ce e greşit — eu pot îndrepta.

Vimes ajunse la uşă şi încercă clanţa. Era încuiată.

Fără măcar să-şi dea seama că intenţionase asta, îndreptă gonne spre uşă şi-i îngădui

trăgaciului să-i atragă din nou degetul. O zonă mare din uşă şi cercevea se transformă într-o spărtură mărginită de aşchii.

Dărâmă cu un şut ce mai rămăsese din uşă şi merse după gonne.

Era într-un coridor. Din pragul unor uşi deschise, o duzină de tineri îl priveau uluiţi. Toţi erau îmbrăcaţi în negru.

Se afla înăuntrul Breslei Asasinilor.

Un ucenic Asasin îl privi pe Vimes cu nările.

— Cine, rogu-te, eşti dumneata?

Gonne se răsuci către el. Vimes de-abia izbuti să împingă ţeava în sus chiar în timp ce trăgea, şi glonţul spulberă o bună parte din tavan.

— Sunt *legea, fii de căţele* ce sunteţi! zbieră el.

Ei se holbară la Vimes.

Ucide-i pe toţi. Fă lumea mai curată.

— Tacă-ţi gura!

Vimes, o momâie scăpată din măruntaiele pământului, cu ochi injectaţi, acoperită cu praf şi picurând mâzgă, se încruntă la studentul îngrozit.

— Unde s-a dus Cruces?

Ceaţa se învârtejea în capul lui. Mâna îi trosnea, de efortul pe care-l făcea ca să nu tragă.

Tânărul se grăbi să arate cu degetul spre nişte scări. Fusese foarte aproape, când trăsese gonne. Pe umeri i se aşternuse praf de moloz, ca o mătreaţă diabolică.

Gonne o porni din nou, în viteză, trăgându-l şi pe Vimes, lăsând în urmă băieţii şi scările, şi ajunse la etaj, unde se vedeau urme de paşi, întipărite cu noroi negru. Şi aici era tot un coridor. Se deschiseră nişte uşi. Şi se închiseră din nou, după ce gonne trase încă un foc, sfărâmând un candelabru.

Coridorul ducea la un palier larg, aflat în capul unor scări mult mai fastuoase, iar în faţa lor era o uşă mare de stejar.

Vimes trase, distrugând încuietoarea, deschise uşa dintr-un şut şi apoi se luptă cu gonne exact atât cât să-i dea timp să se ferească. O săgeată de arbaletă şuieră pe deasupra capului lui şi lovi pe altcineva, mult mai departe, pe coridor.

Împuşcă-l! ÎMPUŞCĂ-L!

Cruces era în picioare, lângă biroul său, chinuindu-se febril să îndese altă săgeată în arbaletă…

Vimes încerca să reducă la tăcere vuietul care-i cânta în urechi.

Dar… de ce nu? De ce să nu tragă? Cine era, în fond, omul ăsta? Mereu îşi dorise să facă din oraş un loc mai curat, putea foarte bine să înceapă de aici. Şi atunci oamenii ar afla ce înseamnă legea…

Să cureţe lumea.

Amiaza începu.

Clopotul crăpat, din bronz, al Breslei Profesorilor era primul care-şi începea dangătul, şi amiaza îi aparţinea pe deplin vreme de cel

puţin şapte bătăi, înainte ca orologiul Breslei Brutarilor, care o lua înainte, să i se alăture.

Cruces se îndreptă de spate şi începu să se furişeze către adăpostul oferit de unul dintre pilaştrii de piatră.

— Nu mă poţi împuşca, zise el, cu ochii ţintă la gonne. Eu cunosc legea. Şi tu la fel. Eşti gardist. Nu mă poţi împuşca cu sânge-rece.

Vimes privi de-a lungul ţevii, printre gene.

Ar fi atât de uşor. Simţea trăgaciul cum îl trage de deget.

Începu şi un al treilea clopot să bată.

— Nu poţi să mă ucizi, pur şi simplu. Aşa e legea. Şi tu eşti gardist, repetă dr. Cruces, şi-şi linse buzele uscate.

Ţeava se lăsă niţel în jos. Cruces aproape că se relaxă.

— Da. Sunt gardist.

Ţeava se ridică din nou, şi ţinti spre fruntea lui Cruces.

— Dar când dangătele se vor opri, zise Vimes, încetişor, nu voi mai fi gardist.

Împuşcă-l! ÎMPUŞCĂ-L!

Vimes îndesă patul armei sub braţ, eliberându-şi astfel o mână.

— O să procedăm după reguli, zise el. După reguli. Musai să fie după reguli.

Fără să coboare privirea, îşi smulse insigna de pe ce îi mai rămăsese din jachetă. Cu tot noroiul, încă mai lucea. O lustruise întotdeauna. Când o făcu să se învârtă de câteva ori, ca pe o monedă, cuprul luci în soare.

Cruces o privea ţintă, ca o pisică.

Dangătele se răreau. Majoritatea încetaseră. Se mai auzea doar gongul de la Templul Zeilor Mărunţi şi clopotele Breslei Asasinilor, care întârziau întotdeauna, pentru eleganţă.

Gongul se opri.

Dr. Cruces aşeză, ordonat şi cu meticulozitate, arbaleta pe birou, lângă el.

— Uite! Am pus-o jos!

— Ah, zise Vimes. Dar eu vreau să mă asigur că n-ai s-o mai ridici din nou.

Clopotul cel negru al Breslei Asasinilor bătea înainte la amiază.

Şi se opri.

Liniştea bubui asupra lor ca un tunet.

Clinchetul metalic iscat când insigna lui Vimes căzu pe podea o umplu din zid până-n zid.

El ridică gonne şi, fără grabă, lăsă tensiunea din mână să i se relaxeze.

Se auzi un clopot.

Era un cântecel vesel, piţigăiat, pe care cu greu l-ai fi auzit, în afară de această mare de linişte…

Cling bing a-bing bong…

…dar măsura timpul cu mult mai multă precizie decât clepsidrele, orologiile cu apă sau pendulele.

— Lasă gonne jos, căpitane, zise Morcove urcând anevoie scările.

Într-o mână avea sabia, iar în cealaltă, ceasul aniversar.

... bing, bing, a-bing cling...

Vimes nu se mişcă.

— Pune-l jos. Pune-l jos acum, căpitane.

— Pot să aştept până mai încetează un clopot, zise Vimes.

... a-bing a-bing...

— Nu te pot lăsa să faci asta, căpitane. Ar fi crimă.

— Vrei să mă opreşti, asta vrei?

— Da.

... bing... bing...

Vimes întoarse niţeluş capul.

— El a ucis-o pe Angua. Asta nu înseamnă nimic pentru tine?

Morcove încuviinţă.

— Ba da. Dar una e ce-i personal, şi alta e ce-i important.

Vimes privi de-a lungul braţului său. Faţa doctorului Cruces, îngrozit, cu gura căscată, pivota pe vârful ţevii.

... bing... bing... bing... bing... bing...

— Căpitane Vimes?

... bing.

— Căpitane? Insigna nr. 177, căpitane. N-a fost pătată niciodată, decât cel mult cu ţărână.

Spiritul năvalnic din gonne, care pulsa în sus pe braţele lui Vimes, întâlni armatele de pură Vimes-itate căpoasă ce se năpusteau în sens invers.

— Eu l-aş pune jos, în locul tău, căpitane. Nu-ţi trebuie, zise Morcove, de parcă ar fi vorbit cu un copil.

Vimes se holbă la lucrul pe care-l ţinea în mâini. Urletul i se domolise.

— Pune ăla jos, gardist! E un ordin!

Gonne căzu la podea. Vimes salută, apoi îşi dădu seama ce făcuse. Clipi din ochi la Morcove.

— Una e ce-i personal, şi alta e ce-i *important?* zise el.

— Ascultaţi, zise Cruces, îmi pare rău de… de fată, a fost un accident, dar eu voiam doar… Am dovezi! Există o…

Cruces abia dacă le mai dădea vreo atenţie gardiştilor, înşfacă un sac de piele de pe birou şi-l flutură spre ei.

— Sunt aici! Toate detaliile, sire! Dovezi! Edward era prost, credea că tot ce contează sunt coroanele şi ceremoniile, n-avea idee ce însemna descoperirea lui! Şi pe urmă, noaptea trecută, a fost ca şi cum…

— Nu mă interesează, mormăi Vimes.

— Oraşul are nevoie de un rege!

— Dar de ucigaşi nu are nevoie, zise Morcove.

— Dar…

Şi apoi Cruces plonjă după gonne şi-l ridică.

De-abia se apucase Vimes să-şi reasambleze gândurile, şi acestea iar o rupseră la fugă către colţurile cele mai îndepărtate ale conştienţei lui. Privea drept în gura lui gonne. Care rânjea la el.

Cruces se pleoşti, rezemat de un pilastru, dar gonne rămase stabil şi se aţinti *singur* spre Vimes.

— E totul acolo, sire, zise Cruces. Totul e în scris. Toată povestea. Cu tot cu semne din naştere, profeţii, genealogii şi tot. Chiar şi sabia dumneavoastră. E acea sabie!

— Chiar aşa? zise Morcove. Pot să văd?

Morcove coborî sabia şi, spre oroarea lui Vimes, merse lângă birou şi scoase dintr-o cutie un vraf de documente. Cruces dădu aprobator din cap, de parcă ar fi răsplătit un elev sârguincios.

Morcove citi o pagină, apoi trecu la următoarea.

— E chiar interesant, zise el.

— Exact. Dar acum trebuie să scăpăm de acest poliţist supărător, zise Cruces.

Vimes simţea că îi străbate privirea până în fundul ţevii, la mica bilă de metal care în curând avea să se năpustească spre el…

— Mare păcat, zise Cruces, dacă măcar ai fi…

Morcove păşi în faţa lui gonne. Braţul i se mişcă fulgerător. Nu se auzi mai nimic.

Să te rogi să n-ai niciodată de înfruntat un om bun, gândi Vimes. Că te va ucide fără o vorbă.

Cruces privi în jos. Avea sânge pe cămaşă. Ridică mâna până la plăselele săbiei care-i ieşea din piept şi apoi privi înapoi, în ochii lui Morcove.

— Dar de ce? Ai fi putut fi…

Şi muri. Gonne îi căzu din mâini şi trase în podea.

Se lăsă liniştea.

Morcove apucă plăselele săbiei sale şi-o trase afară. Trupul se prăvăli la podea.

Vimes se sprijini de birou şi se luptă să-şi recapete suflul.

— Afurisită… pielea pe… el, gâfâi el.

— Domnule?

Te-a… te-a numit sire, zise el. Ce scria în…

— Sunteţi în întârziere, domnule căpitan, zise Morcove.

— În întârziere? Întârziere? Ce vrei să spui? Vimes se lupta să nu-şi lase creierul să-şi ia adio de la realitate.

— Trebuia să vă fi căsătorit — Morcove se uită la ceas, apoi îi închise căpăcelul şi i-l înmână lui Vimes — acum două minute.

— Da, da. Dar ăsta ţi-a spus *sire*, l-am auzit…

— A fost doar o iluzie de la ecou, presupun, domnule Vimes.

Un gând reuşi să străbată prin atenţia lui Vimes. Sabia lui Morcove avea mai mult de jumătate de metru. Îl străpunsese pe Cruces până-n plăsele. Dar Cruces stătuse cu spatele lipit de…

Vimes se uită la pilastru. Era de granit şi gros de două şchioape. Nu se vedea nicio crăpătură. Doar o gaură în formă de lamă de sabie, dintr-o parte până în cealaltă.

— Morcove… începu el.

— Şi arătaţi ca vai de lume, domnule. Trebuie musai să mergeţi să vă spălaţi.

Morcove trase spre el sacul de piele şi şi-l

atârnă pe umăr.

— *Morcove...*

— Domnule?

— Îţi *ordon* să-mi dai...

— Nu, domnule. Nu-mi puteţi ordona. Pentru că acum sunteţi, fără supărare, un civil. E o nouă viaţă.

— Un *civil?*

Vimes îşi frecă fruntea. Acum i se ciocneau toate în minte — gonne, canalele, Morcove şi faptul că funcţionase o bucată bună de vreme numai pe adrenalină, care nu întârzie să-şi prezinte nota de plată şi nu acordă credit. Se pleoşti.

— Dar *asta* e viaţa mea. Morcove! Asta e *slujba* mea.

— O baie fierbinte şi-un pahar de ceva, domnule. De asta aveţi nevoie, zise Morcove. O să vă simţiţi ca nou. Haidem.

Privirea lui Vimes căzu pe trupul prăbuşit al lui Cruces şi, pe urmă, pe gonne. Se întinse să-l ridice, şi se opri la timp.

Nici măcar vrăjitorii nu aveau aşa ceva. O minge de foc dacă aruncau din toiag, şi erau obligaţi să meargă să se întindă niţel.

Nu-i de mirare că nimeni nu l-a distrus. Nu puteai distruge un lucru atât de perfect. Făcea să-ţi tresară ceva, în adâncurile sufletului. Când îl aveai în mână, aveai *putere*. Mai multă putere decât îţi dădea orice fel de arc sau suliţă — în fond, astea nu făceau decât să înmagazineze puterea propriilor muşchi, dacă te gândeai bine.

Dar gonne îţi dădea putere din afară. Nu tu îl foloseai, el te folosea. Cruces fusese probabil un om bun. Probabil îl ascultase pe Edward cu destulă bunăvoinţă, apoi luase gonne în mână, şi de atunci îi aparţinuse şi el.

— Căpitane Vimes? Cred că mai bine am lua asta de aici, zise Morcove, aplecându-se.

— Fă ce-oi şti, dar nu atinge aia! îl avertiză Vimes.

— De ce nu? E doar un dispozitiv, zise Morcove.

Apucă gonne de ţeavă, îl privi o clipă, apoi îl izbi de perete, făcându-l ţăndări. Bucăţele de metal ricoşară prin încăpere.

— Un lucru unic, zise el. Ceva unic dintotdeauna deosebit, aşa zicea tata. Hai să mergem.

Deschise uşa.

Închise uşa.

— Sunt cam o sută de asasini la piciorul scării, zise el.

— Câte săgeţi ai pentru arbaleta aia? zise Vimes. Încă se mai holba la gonne cel sfărâmat.

— Una.

— Atunci n-o să te deranjeze faptul că n-ai avea, oricum, timp s-o încarci din nou.

Cineva bătu politicos la uşă.

Morcove îi aruncă o privire lui Vimes, care ridică din umeri. Apoi deschise uşa.

Era Downey. Acesta ridică o mână neînarmată.

— Puteţi să lăsaţi armele deoparte. Vă

asigur că nu vă vor fi necesare. Unde este doctorul Cruces?

Morcove arătă cu degetul.

— Ah.

Downey ridică ochii spre cei doi gardişti.

— Vreţi, vă rog, să ne lăsaţi nouă trupul lui? Îl vom înhuma în cripta noastră.

Vimes arătă spre cadavru.

— A *ucis*...

— Şi acum e mort. Şi acum trebuie să vă rog să plecaţi.

Downey deschise uşa. Scara cea largă era tivită cu asasini.

Nu se vedea nicio armă. Dar, la asasini, nici nu era nevoie să se vadă.

La piciorul scării zăcea trupul lui Angua. Gardiştii cobo-râră încet, şi Morcove îngenunche şi-o luă în braţe.

Dădu din cap către Downey.

Vom trimite în curând pe cineva să ridice trupul doctorului Cruces, zise el.

— Dar credeam că am convenit să...

— Nu. Trebuie să vadă poporul că e mort. Lucrurile trebuie să fie la vedere. Nu să se întâmple în întuneric sau în spatele uşilor închise.

— Mă tem că nu pot aproba cererea dumneavoastră, zise ferm asasinul.

— Nu a fost o cerere, domnule.

Zeci de asasini îi priviră cum traversează curtea.

Porţile negre erau închise.

Nimeni nu părea că se grăbeşte să le deschidă.

— Eu sunt de acord cu tine, dar poate că ar fi trebuit să formulezi altfel, zise Vimes. Nu par deloc mulţumiţi…

Porţile se sfărâmară. O săgeată de fier, de doi metri lungime, trecu pe lângă Morcove şi Vimes şi luă cu ea o porţiune bunicică din zidul aflat în celălalt capăt al curţii.

Câteva lovituri dărâmară şi ce mai rămăsese din porţi, şi Detritus apăru prin spărtură. Privi în jur la adunarea de asasini, cu ochii lucindu-i roşii. Mârâia.

Cei mai inteligenţi dintre asasini îşi dădură seama că nimic din ce aveau în arsenalul personal nu putea ucide un trol. Aveau destule stilete ascuţite, dar ar fi avut nevoie de un baros. Aveau săgeţi minuscule, înmuiate în otrăvuri minunate, dar niciuna dintre ele nu funcţiona la troli. Nimeni nu considerase vreodată trolii destul de importanţi ca să merite să fie asasinaţi. Dintr-odată, Detritus ajunsese chiar foarte important. Avea într-o mână securea lui Cuddy, iar în cealaltă formidabila lui arbaletă.

Câţiva dintre asasinii mai deştepţi se întoarseră şi-o rupseră la fugă. Alţii nu erau atât de deştepţi. Câteva săgeţi îl loviră pe Detritus şi ricoşară. Proprietarii lor îi văzură faţa, când el se întoarse către ei, şi lăsară arcurile să le cadă la pământ.

Detritus săltă ciomagul.

— *Agent interimar Detritus!*

Cuvintele răsunară în toată curtea.

— *Agent interimar Detritus! D-rrrepţi!*

Detritus ridică foarte încet o mână.

Dink.

— Ia *ascultă* la mine, agent interimar Detritus, zise Morcove. Dacă există vreun rai pentru gardişti, şi pe toţi zeii, eu aşa sper, atunci agentul interimar Cuddy şade acolo în clipa asta, beat ca un afurisit de porc, cu un şobolan într-o mână şi o halbă de Bearhugger's în cealaltă, şi se uită în sus[57] la noi chiar acum, şi zice: prietenul meu, agentul interimar Detritus, nu va uita că e gardist. Nu Detritus.

Urmă un lung moment periculos, şi apoi încă un *dink*.

— Mulţumesc, agent interimar. Îl vei escorta pe domnul Vimes până la Universitate.

Morcove privi înapoi către asasini.

— Bună ziua, domnilor. Poate ne vom întoarce.

Cei trei gardişti păşiră peste sfarâmăturile porţii.

Vimes nu spuse nimic până nu ieşiră în stradă şi se îndepărtară niţel, apoi se întoarse către Morcove.

— *De ce* ţi-a spus…

— Dacă-mi permiteţi, vreau s-o duc pe ea înapoi la sediul Gărzii.

Vimes coborî privirea către cadavrul lui Angua şi simţi cum îi deraiază trenul gândurilor. La unele lucruri era prea greu să te gândeşti. Şi-

[57] Pentru troli, raiul e sub pământ.

ar fi dorit să poată avea parte de o oră în vreun colţ liniştit, ca să şi le poată sorta pe toate în minte. *Una e ce e personal şi alta e ce e important?* Ce soi de persoană poate gândi aşa? Şi îşi dădu seama că, deşi în trecut oraşul Ankh avusese parte de conducători malefici la discreţie, şi de destui conducători pur şi simplu incapabili, încă nu-i fusese dat să ajungă sub călcâiul unui conducător bun. Şi aceasta s-ar putea să fie perspectiva cea mai terifiantă dintre toate.

— Domnule? zise Morcove politicos.

— Ăă. O s-o înmormântăm în cimitirul Zeilor Mărunţi, ce părere ai? zise Vimes. E un fel de tradiţie a Gărzii…

— Da, domnule. Dumneavoastră mergeţi cu Detritus. Dacă i se dau ordine clare, nu face probleme. Dacă nu vă supăraţi, eu nu cred că voi veni la nuntă. Ştiţi cum e…

— Da. Da, desigur. Ăă. Morcove?

Vimes clipi, să-şi alunge din minte nişte bănuieli care se luptau pentru atenţia lui.

— N-ar trebui să fim prea duri în privinţa lui Cruces. L-am urât pe ticălos ca pe naiba, aşa că vreau să fiu corect cu el. Ştiu ce efect avea gonne asupra unui om. Pentru gonne, toţi suntem la fel. Şi eu m-aş fi purtat exact ca el.

— Nu, căpitane. Dumneata l-ai lăsat din mână.

Vimes zâmbi istovit.

— De-aia mi se spune *domnul* Vimes, zise el.

Morcove merse înapoi la sediul Gărzii şi aşează trupul lui Angua pe lespedea de piatră din morga improvizată. Deja începea să înţepenească.

Aduse nişte apă şi-i curăţă blana cum putu mai bine.

Ceea ce făcu după aceea ar fi surprins, de pildă, un trol sau un pitic sau pe oricine nu cunoştea prea bine felul în care reacţionează mintea omenească la circumstanţele stresante.

Îşi scrise raportul. Mătură pe jos în sala mare; o făceau pe rând, şi azi era rândul lui. Se spălă. Îşi schimbă cămaşa, îşi bandajă rana de la umăr, şi-şi curăţă armura, frecând-o cu burete de sârmă şi cu o serie de cârpe din ce în ce mai moi până când, din nou, îşi putu vedea chipul oglindit în ea.

Din depărtare, răzbătu până la el sunetul *Marşului Nupţial* de Fondel, adaptat pentru Orgă Monstruoasă cu acompaniament de Zgomote Zootehnice Diverse. El pescui o jumătate de sticlă de rom din ceea ce sergentul Colon considera a fi ascunzătoarea lui de maximă siguranţă, îşi turnă o porţie foarte mică şi toastă în direcţia sunetului, spunând: „Să trăiască domnul Vimes şi lady Ramkin!” cu o voce clară şi sinceră care ar fi provocat o severă stânjeneală oricui s-ar fi întâmplat să o audă.

Se auzi un zgrepţănat la uşă. El deschise şi-l lăsă pe Gaspode să intre. Căţelul se furişă sub masă, fără să spună nimic.

Apoi Morcove urcă la el în cameră, se aşeză pe scaun şi privi pe fereastră.

După-amiaza se scurse. Pe la ora ceaiului, se opri ploaia.

Prin tot oraşul, începeau să se aprindă luminile.

Şi iată că răsări luna.

Uşa se deschise. Angua intră cu paşi uşori.

Morcove se întoarse şi-i zâmbi.

— Nu eram sigur, zise el. Dar m-am gândit, ei, parcă doar argintul îi omoară, nu? Puteam doar să sper.

Trecuseră două zile. Ploaia se eterniza. Nu mai turna cu găleata, ci parcă dădea pe dinafară din nori, şi curgea în fuioare prin noroi. Umpluse matca râului, care pleoscăia iarăşi acum prin imperiul lui subteran. Ţâşnea şiroaie din gurile garguilor. Lovea pământul cu atâta forţă, încât forma un soi de fum, din ricoşee.

Bătea darabana pe pietrele de mormânt din cimitirul din spatele templului Zeilor Mărunţi şi în mica groapă care fusese săpată pentru agentul interimar Cuddy.

Întotdeauna se vedeau doar gardişti la înmormântarea unui gardist, îşi spuse Vimes. Bine, câteodată mai veneau şi rude, aşa cum şi azi veniseră lady Ramkin şi Ruby a lui Detritus, dar *mulţimi* nu se adunau niciodată. Poate că Morcove avea dreptate. Poate că atunci când deveneai gardist, încetai să mai fii orice altceva.

Cu toate astea, azi *mai erau* şi alţi oameni

de faţă, stând, tăcuţi, dincolo de gardul cimitirului. Nu erau la înmormântare, dar o priveau.

Un preot mărunţel oficia slujba obişnuită, gen completează-numele-decedatului-pe-linia-punctată, gândită în aşa fel încât să fie oarecum satisfăcătoare pentru orice zei care s-ar întâmpla să tragă cu urechea. Apoi Detritus cobori sicriul în groapă, iar preotul aruncă o mână ceremonială de pământ pe sicriu, care însă, în loc să zornăie pe capac, ca de obicei, scoase un *splat* cât se poate de definitiv.

Şi Morcove, spre surprinderea lui Vimes, ţinu un discurs. Care răsună pe tot terenul acela murat şi până la copacii plouaţi dimprejur. Era, de fapt, bazat pe singurul text pe care-l puteai folosi în asemenea ocazii: a fost prietenul meu, a fost unul dintre noi, a fost un bun poliţist.

A fost un bun poliţist. Asta se spusese la fiecare înmormântare de gardist la care mersese Vimes vreodată. Asta se va spune probabil şi la înmormântarea caporalului Nobbs, chiar dacă vor ţine cu toţii degetele încrucişate, pe la spate. Asta trebuia să spui.

Vimes privi sicriul. Şi apoi îl cuprinse un sentiment straniu, la fel de insidios ca ploaia care i se prelingea pe sub guler. Nu era, propriu-zis, o suspiciune. Dacă i-ar rămâne în creier destulă vreme, ar deveni o suspiciune, dar pentru moment, era doar o vagă adiere de intuiţie.

Trebuia să întrebe. Dacă nu punea măcar o

întrebare, n-o să mai scape niciodată de gândul ăsta.

Ca urmare, pe când plecau de lângă mormânt, Vimes spuse:

— Caporale?

— Da, domnule?

— Până la urmă, n-a găsit nimeni gonne?

— Nu, domnule.

— Parcă zicea cineva că ultima dată era la tine.

— L-oi fi lăsat pe undeva. Ştiţi ce agitaţie era.

— Da. O, da. Sunt aproape sigur că te-am văzut ieşind din Breaslă cu cea mai mare parte din el…

— Probabil aşa oi fi făcut, domnule.

— Da. Ăă. Păi, atunci sper că l-ai pus la loc sigur. Tu, ăă, tu crezi că l-ai lăsat undeva la loc sigur?

În spatele lor, groparul începu să arunce înapoi în groapă lutul ud şi lipicios de Ankh-Morpork.

— Trebuie că aşa am făcut, domnule. Nu credeţi? Că doar nimeni nu l-a găsit. Vreau să spun, dacă-l găsea cineva, nu ne-ar fi trebuit mult timp să aflăm!

— Poate aşa e cel mai bine, caporale Morcove.

— Eu unul aşa sper.

— A fost un bun gardist.

— Da, domnule.

Vimes se hotărî să parieze totul pe o carte.

— Şi… poate că mi s-a părut mie, dar când purtam sicriul ăla micuţ al lui… parcă era… puţin mai greu?

— Chiar aşa, domnule? Eu n-aş putea spune că am observat.

Dar cel puţin a avut parte de o înmormântare piticească aşa cum se cuvine.

— O, da. Am avut eu grijă, domnule, zise Morcove.

Ploaia gâlgâia de pe acoperişul Palatului. Garguii îşi ocupaseră posturile la fiecare colţ al clădirii şi strecurau muşte şi ţânţari prin urechi.

Caporalul Morcove îşi scutură apa de pe mantaua lui de piele şi se salută cu trolul care făcea de gardă. Trecu fără să se oprească printre funcţionarii din birourile dinspre intrare şi bătu respectuos la uşa Biroului Ogival.

— Intră.

Morcove intră, mărşălui până la birou, salută şi luă pe loc repaus.

Pe lordul Vetinari îl cuprinse o foarte uşooară încordare.

— A, da, zise el. Caporalul Morcove. Mă aşteptam la… aşa ceva. Sunt convins că ai venit să-mi ceri… ceva?

Morcove despături o bucăţică soioasă de hârtie şi îşi drese glasul.

— Păi, domnule… nu ne-ar strica un panou nou de darts. Ştiţi dumneavoastră. Pentru când suntem în afara serviciului?

Patricianul clipi. Nu clipea foarte des.

— Pardon?

— Un panou nou de darts, domnule. Îi ajută pe oameni să se relaxeze după ce ies din tură, domnule.

Vetinari îşi mai reveni niţel.

— *Încă* unul? Dar abia anul trecut aţi primit unul nou!

— E din cauza Bibliotecarului, domnule. Nobby îi dă voie să joace şi el doar ce se-apleacă niţel şi pe urmă înfige săgeata lovind-o cu pumnul. Praf face panoul. Şi oricum, Detritus a aruncat odată o săgeată de-a trecut prin panou. Şi pe urmă prin zidul din spatele panoului.

— Foarte bine. Mai departe?

— Păi... Agentul interimar Detritus trebuie să fie scutit de a plăti daune pentru cele cinci găuri din platoşa lui.

— Aprobat. Să-i spui să nu mai facă.

— Da, domnule. Păi, cred că asta ar fi cam tot. Afară de ceainicul cel nou.

Mâna Patricianului ajunsese în faţa gurii. Încerca să-şi ascundă un zâmbet.

— Vai de mine. Un ceainic nou? Cu cel vechi ce s-a întâmplat?

— O, îl folosim în continuare, domnule, îl folosim în continuare. Dar vom avea nevoie de încă unul, din cauza noilor aranjamente.

— Pardon? Care noi aranjamente?

Morcove despături încă o hârtie, mai mare.

— Să fie adusă Garda la un efectiv permanent de cincizeci şi şase de oameni; să fie redeschise vechile posturi de Gardă de la Poarta

Râului, Poarta dinspre Miez şi Poarta dinspre Margine, şi asigurată permanenţa zi şi noapte…

Zâmbetul Patricianului rămase pe loc, dar faţa părea că încearcă să i se îndepărteze de acesta, lăsându-l părăsit şi singur pe lume.

— …un departament pentru, mă rog, încă nu i-am găsit un nume, dar ca să analizeze indiciile şi chestiile de genul cadavre şi de-astea, ca de pildă, de cât timp sunt morţi, şi pentru început o să avem nevoie de un alchimist şi poate un moroi, cu condiţia să promită să nu ia acasă bucăţele să le mănânce; o unitate specială cu câini, care ar putea fi foarte utilă, şi de asta poate să se ocupe subagenta Angua fiindcă ca poate să, ăă, să fie propriul ei dresor de cele mai multe ori; am aici şi o petiţie de la caporalul Nobbs, care cere să li se permită gardiştilor să poarte câte arme pot căra, deşi pe asta v-aş fi îndatorat dacă n-aţi aproba-o; o…

Lordul Vetinari dădu dintr-o mână.

— Bine, bine, zise el. Îmi dau seama încotro duc toate astea. Şi dacă aş spune nu?

Urmă încă una dintre acele lungi, lungi pauze, în care pot fi întrezărite posibilităţile a mai multe viitoruri diferite.

— Ştiţi ceva, domnule, nici măcar nu m-am gândit că aţi putea spune nu.

— Nu te-ai gândit?

— Nu, domnule.

— Sunt intrigat. De ce nu?

— Pentru că toate astea sunt pentru binele oraşului, domnule. Ştiţi de unde vine cuvântul

„poliţist”? Înseamnă „om al oraşului”, domnule. De la vechiul cuvânt *polis*.

— Da. Ştiam.

Patricianul îl privi pe Morcove. Părea să jongleze în gând cu viitoruri. Apoi:

— Da. Aprob toate cererile, cu excepţia celei care îl priveşte pe caporalul Nobbs. Iar dumneata, cred, va trebui să fii avansat căpitan.

— Da-aa. Sunt de acord. Asta ar fi un lucru bun pentru Ankh-Morpork. Dar nu voi comanda Garda, dacă asta vreţi să spuneţi.

— De ce nu?

— Pentru că aş putea comanda Garda. Pentru că... oamenii ar trebui să se supună ordinelor pentru că aşa le spune un ofiţer al Gărzii. Nu doar pentru că aşa le spune caporalul Morcove. Nu doar fiindcă e caporalul Morcove... priceput la a se face ascultat. Chipul lui Morcove era de o impasibilitate studiată.

— Interesantă idee.

— Dar, pe vremuri, exista încă un grad. Comandant al Gărzii. Vi-l sugerez pe Samuel Vimes.

Patricianul se lăsă pe spate.

— O, da, zise el. Comandant al Gărzii. Sigur, postul a devenit cam nepopular, după toată povestea aceea cu Lorenzo cel Blând. Postul era deţinut de un Vimes, în vremea aceea. N-am avut niciodată inima să-l întreb dacă era un strămoş de-al lui.

— Era, domnule. M-am documentat.

Ar accepta?

— E Marele Preot un Offlian? Explodează dragonii în pădure?

— Patricianul îşi împreună palmele şi-l privi pe Morcove pe deasupra lor. Era un gest care pe mulţi îi făcuse să se simtă nelalocul lor.

— Dar, vezi dumneata, căpitane, problema cu Sam Vimes e că deranjează o mulţime de oameni importanţi. Şi eu cred că un comandant al Gărzii trebuie să se învârtă în cercuri foarte elevate, să fie prezent la recepţiile Breslelor…

Schimbară priviri între ei. Patricianul era în avantaj, fiindcă Morcove avea o faţă mult mai mare. Amândoi se străduiau să nu zâmbească.

— O alegere excelentă, de fapt, zise Patricianul.

— Mi-am permis, domnule, să înjghebez o scrisoare către căpi… către domnul Vimes, în numele dumneavoastră. Doar ca să vă scutesc de un efort, domnule. Poate aţi dori să aruncaţi o privire?

— Te gândeşti la toate, din câte văd.

— Aşa sper, domnule.

Lordul Vetinari citi scrisoarea. O dată sau de două ori zâmbi. Apoi luă pana, semnă în josul foii, şi i-o dădu înapoi.

— Şi asta a fost ultima dintre preten… dintre cererile tale?

Morcove se scărpină după ureche.

— Ar mai fi una, de fapt. Am nevoie de o familie pentru un căţel. Trebuie să aibă o grădină mare, un locşor cald în faţa vetrei şi copii veseli şi fericiţi.

— Zei din ceruri! Chiar aşa? Ei, presupun că vom putea găsi una.

— Mulţumesc, domnule. Asta-i tot, cred.

Patricianul se ridică şi şchiopătă până la fereastră. Se înnsera. În tot oraşul se aprindeau luminile.

Cu spatele la Morcove, Vetinari zise:

— Spune-mi, căpitane… povestea asta cu existenţa unui moştenitor al tronului. Dumneata ce gând ai în privinţa asta?

— Eu nu mă gândesc la asta, să trăiţi. E doar o aiureală de genul sabie-în-stâncă. Un rege nu apare de nicăieri, fluturând o sabie şi aducând dreptatea peste tot. Toată lumea ştie asta.

— Dar s-a vorbit despre nişte… *dovezi?*

— Nimeni nu pare să ştie unde sunt, să trăiţi.

— Când am vorbit cu căpitanul… cu comandantul Vimes el spunea că le-ai luat dumneata.

— Atunci trebuie că le-am lăsat pe undeva. Sunt sigur că n-aş putea spune unde, domnule.

— Pe cinstea mea, sper că le-ai lăsat din neatenţie undeva în siguranţă.

— Sunt sigur că sunt… bine păzite, să trăiţi.

— Cred că ai învăţat *foarte multe* de la căpi… de la *comandantul* Vimes, căpitane.

— Da, să trăiţi. Tata spunea mereu că învăţ repede, domnule.

— Poate că oraşul chiar *are nevoie* de un rege, totuşi. Te-ai gândit la asta?

— Cum are nevoie peştele de o... ăă... de ceva care nu funcţionează sub apă, să trăiţi.

— Şi totuşi, un rege poate apela la sentimentele supuşilor săi, căpitane. Cam... cam la fel cum ai făcut şi dumneata de curând, din câte înţeleg.

— Da, să trăiţi. Dar ce va face a doua zi? Nu poţi trata un popor ca pe o marionetă. Nu, domnule. Domnul Vimes spunea mereu că omul trebuie să-şi cunoască limitele. Dacă ar exista un rege, atunci cel mai bun lucru pe care l-ar avea de făcut ar fi să muncească cinstit...

— Într-adevăr.

— *Însă* dacă ar veni o vreme de mare nevoie... atunci poate că s-ar răzgândi. Morcove se lumină la faţă. De fapt, e cam la fel cu a fi gardist. Când lumea are nevoie de noi, are mare nevoie. Iar când nu... păi, atunci mai bine ar fi să ne plimbăm doar pe străzi, strigând Totul e Bine. Cu condiţia să fie într-adevăr bine, se-nţelege.

— Căpitane Morcove, zise lordul Vetinari, fiindcă văd că ne înţelegem atât de bine unul pe celălalt, şi eu cred că *într-adevăr* ne înţelegem... există ceva ce aş dori să îţi arăt. Vino cu mine.

Îl conduse în sala tronului, care era goală, la ora aceea. În vreme ce traversa şchiopătând podeaua cea goală, arătă cu mâna înaintea lor.

— Presupun că ştii ce e acela, căpitane?

— O, da. E tronul de aur al oraşului Ankh-Morpork.

— Şi nimeni n-a şezut în el de multe sute de ani. Te-ai întrebat vreodată de ce?

— Ce vreţi, mai exact, să spuneţi?

— Atât de mult aur, când până şi alama a fost scoasă de pe Podul de Alamă? Aruncă o privire în *spatele* tronului, vrei?

Morcove urcă treptele tronului.

— Vai de mine!

Patricianul privi peste umărul lui.

— E doar foiţă de aur pusă pe lemn…

— Exact.

Nici măcar lemn nu-i mai puteai spune. Viermii şi putregaiul se luptaseră pe viaţă şi pe moarte şi consumaseră şi ultima bucăţică biodegradabilă. Morcove îl împunse uşurel cu sabia, şi o parte din tron dispăru, purtată de o adiere, într-un norişor de praf.

— Ce părere ai de asta, căpitane?

Morcove se îndreptă.

Una peste alta, domnule, poate că e mai bine că poporul nu ştie.

— Aşa am considerat şi eu. Ei, nu vreau să te mai reţin. Sunt sigur că ai foarte multe de organizat.

Morcove salută.

— Mulţumesc, să trăiţi.

— Am auzit că tu şi cu, ăă, agenta Angua vă înţelegeţi foarte bine?

— Avem o Înţelegere foarte fermă, domnule. Desigur, vor exista şi dificultăţi minore, zise Morcove, dar, ca să ne concentrăm asupra lucrurilor pozitive, am acum pe cineva care e întotdeauna gata pentru o plimbare prin oraş.

Morcove era cu mâna pe clanţă când

Patricianul îl strigă.

— Da, să trăiţi?

Morcove privi înapoi la omul cel înalt şi slab, stând în picioare în mijlocul sălii mari şi goale, lângă tronul de aur, plin cu putregai.

— Eşti un om interesat de cuvinte, căpitane. Voiam doar să-ţi atrag atenţia asupra unui lucru pe care predecesorul dumitale nu l-a înţeles niciodată pe deplin.

— Ordonaţi?

— Te-ai întrebat vreodată de la ce vine cuvântul „politician”? zise Patricianul.

— Şi mai e şi comitetul Adăpostului Rază-de-Soare pentru Dragonii Bolnavi, zise lady Ramkin, din cealaltă parte a mesei. Trebuie să te înscriem acolo. Şi Asociaţia Rurală a Proprietarilor de Moşii. Şi Liga Amicală a Aruncătorilor de Flăcări. Hai, fruntea sus. Ai să vezi că ai să-ţi umpli timpul cât ai clipi.

— Da, dragă, zise domnul Vimes. În faţa lui se întindeau zilele, umplându-se cât ai clipi cu comitete şi comiţii şi filantropie şi… alte prostii. Probabil că era mai bine decât să bată străzile. Lady Sybil şi domnul Vimes.

Suspină.

Sybil Vimes, născută Ramkin, îl privi cu o expresie de uşoară îngrijorare. De când îl cunoştea ea, Sam Vimes vibrase întotdeauna, plin cu mânia interioară a omului care ar vrea să aresteze zeii pentru c-au făcut treabă de mântuială, şi pe urmă îşi predase insigna şi de

atunci… păi, de atunci nu mai era Sam Vimes pe care-l ştia ea.

Orologiul din colţ bătu ora opt. Vimes îşi scoase ceasul ceremonial şi-l deschise.

— Pendula aia a luat-o înainte cu cinci minute, zise el, acoperind bătăile ceasului.

Închise capacul şi citi din nou cuvintele gravate: „Un ceas dela, Vechii tăi Prieteni din Gardă[58]”

Morcove pusese asta la cale, garantat. Vimes ajunsese să recunoască orbirea acestuia când venea vorba de poziţia cuvenită a lui „i” şi „e” şi acea cruzime pe care-o arăta virgulei obişnuite.

Şi-au luat rămas-bun de la tine, ţi-au răpit măsura obişnuită a zilelor tale şi pe urmă ţi-au dat un ceas…

— Iertare, milady?

— Da, Willikins?

— E un gardist la uşă, milady. La uşa din dos.

— Ai trimis un gardist la uşa din dos?

— Nu, milady. Acolo s-a prezentat. E căpitanul Morcove.

Vimes îşi acoperi ochii cu mâna.

— A fost avansat căpitan şi el vine la uşa din dos, zise el. Asta-i Morcove, îl recunosc. Cheamă-l înăuntru.

Cu un gest imperceptibil pentru oricine, afară de Vimes, majordomul îi aruncă o privire

[58] Joc de cuvinte în engleză: „watch” înseamnă şi ceas de mână, şi gardă, cart, a supraveghea. (n. tr.)

lui lady Ramkin, pentru confirmarea poruncii.

— Fă cum ţi-a poruncit stăpânul tău, zise ea loială.

— Eu nu sunt stăpânul nimă… începu Vimes.

— Haide, Sam, zise lady Ramkin.

— Păi, nu sunt, zise Vimes îmbufnat.

Morcove mărşălui înăuntru şi luă poziţie de drepţi. Ca de obicei, în mod subtil, încăperea deveni doar un fundal pentru prezenţa lui.

— Relaxează-te, băiete, zise Vimes cât putu de frumos. Nu-i nevoie să saluţi.

— Ba da, să trăiţi, zise Morcove, şi-i înmână lui Vimes un plic. Plicul purta sigiliul Patricianului.

Vimes luă un cuţit şi desigilă plicul.

— Probabil mă anunţă că mă pune să plătesc cinci dolari pentru uzură excesivă la zalele de uniformă, zise el.

Buzele i se mişcară în veme ce citea.

— Pe cinstea mea, zise el, într-un târziu. Cincizeci şi şase?

— Da, să trăiţi. Detritus abia aşteaptă să-i instruiască.

— Inclusiv nemorţi? Scrie aici că e deschisă tuturor, indiferent de specie sau statut muritor…

— Da, să trăiţi, zise Morcove ferm. Sunt cetăţeni cu toţii.

— Vrei să spui că s-ar putea să avem *vampiri* în Gardă?

— Ar fi foarte buni în tura de noapte, domnule. Şi la supraveghere aeriană.

— Şi foarte utili dacă vrei să dai cuiva o

ţeapă.

— Ordonaţi?

Vimes îşi privi calamburul firav cum trece prin ţeasta lui Morcove fără să-i declanşeze creierul. Apoi se întoarse la scrisoare.

— Hmm. Pensii pentru văduve, scrie aici.

— Da, să trăiţi.

— Redeschiderea vechilor sedii ale Gărzii?

— Aşa a spus, domnule.

Vimes citi înainte:

> Considerăm îndeosebi că, această Gardă extinsă va avea nevoie de o persoană cu experienţă la cârmă care, să fie Stimată de către toate clasele societăţii şi, suntem convinşi că dumneata vei fi cel mai potrivit pentru acest Roll. Vei lua ca urmare neîntârziat în primire îndatoririle de, Comandant al Gărzii Oraşului Ankh-Morpork. Acest post aduce în mod tradiţonal cu sine şi rangul de Cavaler pe care, dorim să-l readucem în actualitate doar în această unică ocaziie.
>
> În speranţa că prezenta te va găsi sănătos, al dumitale credincios,
>
> Havelock Vetinari (Patrician)

Vimes mai citi o dată scrisoarea.

Bătu darabana cu degetele pe masă. Nu era nicio îndoială că semnătura era autentică. Şi totuşi…

— Capo… căpitane Morcove?

— Ordonaţi! Morcove îşi fixă privirea drept înainte, cu expresia sclipind de eficienţa şi zelul pentru îndeplinirea datoriei a celui ferm hotărât

să evite cu orice preţ orice fel de întrebări directe.

— Cum… Vimes ridică hârtia, o lăsă jos, o ridică din nou şi în cele din urmă i-o trecu lui Sybil.

— Pe cinstea mea! zise ea. Rang de cavaler? Era şi timpul, să ştii!

— O, nu! Nu eu! Ştii ce părere am despre aşa-zişii aristocraţi din oraşul *ăsta* — cu excepţia ta, Sybil, bineînţeles!

— Păi, atunci, poate că era şi timpul să le mai ridicăm standardele, zise lady Ramkin.

— Înălţimea Sa a spus, de fapt, zise Morcove, că nicio componentă a ofertei nu e negociabilă, domnule. Vreau să spun, e totul sau nimic, dacă înţelegeţi ce vreau să spun.

— Totul?…

— Da, să trăiţi.

— …sau nimic.

— Da, să trăiţi.

Vimes bătu darabana cu degetele pe masă.

— Ai câştigat, nu-i aşa? zise el. *Ai câştigat*.

— Domnule? Nu înţeleg, să trăiţi, zise Morcove, radiind onestă ignoranţă.

Urmă o altă tăcere periculoasă.

— Dar, bineînţeles, zise Vimes, n-aş putea sub nicio formă să-mi iau răspunderea pentru aşa ceva.

— Ce vreţi să spuneţi, domnule? zise Morcove.

Vimes trase sfeşnicul spre el şi lovi cu degetul în hârtie.

— Păi, uite ce scrie aici. Adică să redeschidem vechile posturi de Gardă? La porţi? Ce rost are treaba asta? Tocmai acolo, la margine?

— O, sunt sigur că pot fi modificate chestiunile de detaliu şi de organizare, domnule, zise Morcove.

— Să avem o gardă permanentă la porţi, *da,* dar ca să ai cât de cât degetul pe pulsul… uite ce, îţi trebuie musai un sediu pe undeva pe strada Ulmului, aproape de Umbre şi de docuri, şi încă unul pe la jumătatea străzii Scurte, şi poate unul mai mic pe Calea Regală. Sau în zona aia, oricum. Trebuie să ţii seama de centrele de populaţie. Cât personal alocăm fiecărui sediu?

— M-am gândit la zece, domnule. Împărţiţi în ture.

— Nu, nu se poate. Pune cel mult şase. Un caporal, să zicem, şi încă un gardist pe tură. Pe *ceilalţi* îi mutăm de colo colo o dată la, ei, să zicem la o lună. Vrei să-i ţii pe toţi vigilenţi, nu? Şi în felul ăsta toată lumea va patrula pe toate străzile. Asta-i foarte important. Şi… tare mi-ar trebui acum o hartă… oh… mulţumesc, draga mea. Bun. Acuma, uite aici. Ai un efectiv nominal de cincizeci şi şase de oameni, OK? Dar ai preluat şi patrula de zi, plus că trebuie să iei în calcul învoirile, două înmormântări ale bunicii pe an şi pe om — doar zeii ştiu cum o să se descurce nemorţii cu *asta*, poate o să ceară învoire să meargă la *propriile* înmormântări şi pe urmă mai sunt concediile de boală şi aşa mai

departe. Deci... ne trebuie patru ture, eşalonate în funcţie de zonă. Ai un foc? Mulţumesc. Nu vrem să schimbe tura toţi gardiştii în acelaşi timp. Pe de altă parte, trebuie să acorzi fiecărui şef de post ceva iniţiativă personală. Dar ar trebui să avem un soi de echipă specială, cu baza în Pseudopolis Yard, pentru urgenţe... uite ce, ia dă-mi creionul ăla. Şi carnetul. Bun...

Camera se umpluse de fum de trabuc. Micul ceas aniversar cânta, nebăgat în seamă de nimeni, din sfert în sfert de oră.

Lady Sybil zâmbi, închise uşa în urma ei, şi se duse să hrănească dragonii.

> Dragii mei Mamii şi Tati,
>
> Ei, iată nişte veşti Uluitoare pentru că, acum sunt Căpitan!! A fost o Săptămână foarte plină şi varaiată pentru toţi după, cum voi relata acum...

Şi a mai rămas încă un lucru...

Într-unul dintre cartierele mai selecte din Ankh, se afla o casă mare, cu o grădină spaţioasă, o căsuţă în copac pentru copii şi, cu mare probabilitate, un locşor cald în faţa vetrei.

Şi o fereastră care tocmai se spărgea...

Gaspode aterizã pe peluză şi-o rupse la fugă ca nebunul înspre gard. Din blana lui şiroiau balonaşe cu parfum de flori. La gât purta o fundă şi în gură ţinea un castronaş pe care scria MR HUGGY.

Îşi scobi disperat un tunel de evadare pe

sub gard şi se strecură în stradă.

O balegă proaspătă de cal îl scăpă de mirosul floral, şi cinci minute de scărpinat eliminară funda.

— Un purice nu mi-au lăsat, gemu el, lăsând jos castronul. Şi aproape c-aveam setu' complet. Pfiuuuu! Bine c-am scăpat de-*acolo*. Hă!

Gaspode se lumină. Era marţi, şi asta însemna plăcintă cu cotlet-şi-organe-suspecte la Breasla Hoţilor, iar bucătarul-şef de acolo era cunoscut ca fiind sensibil la bătăi din coadă şi o privare fixă. Iar dacă ţineai un castron gol în bot şi aveai un aer jalnic, n-aveai cum să nu te alegi cu ceva bun, după părerea lui Gaspode. N-o să-i ia mult să râcâie MR HUGGY de pe castron.

Poate că nu aşa ar fi trebuit să fie lucrurile. Dar aşa erau.

Una peste alta, reflectă el, ar fi putut fi mult mai rău.

SFÂRŞIT